העולם הזה

הסוד שהעלים

שמעון פרס

מעיני

הממשלה

אנשי גוש-אמונים הבעירו

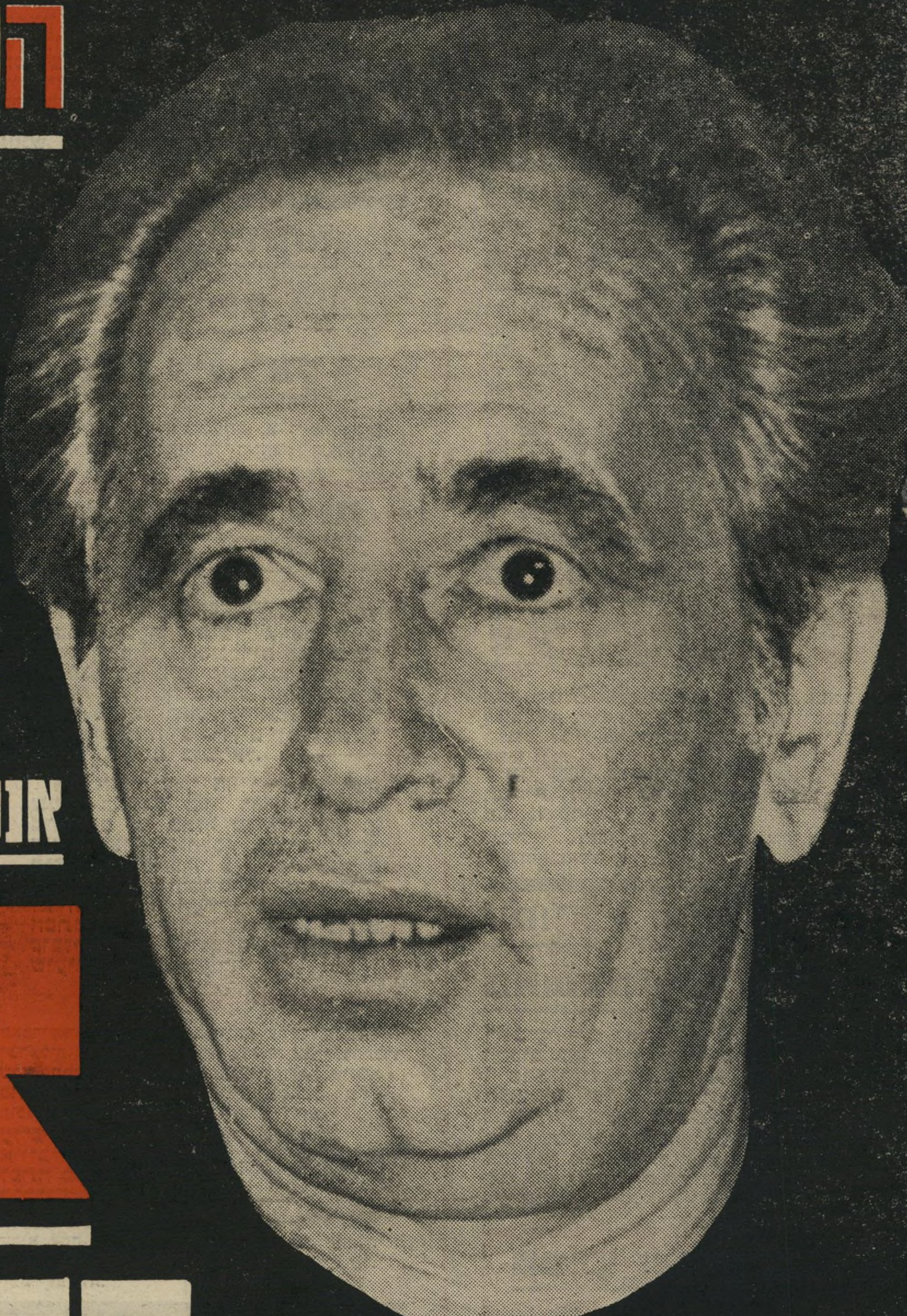

אש

בהקדש

במערת המכפלה

תשקיף

פרס לא יוכל
להתנגד לוועדת־
שרים לשטחים

שר־הביטחון שמעון פרס לא יוכל להתנגד לתוכניתו של ראש־הממשלה להקים ועדת־שרים לענייני השטחים המוחזקים, או להתערבות ועדת־השרים לענייני־ביטחון בתחום זה, כיוון שאין מדובר בחידוש, שהוא יכול לטעון שנועד לפגוע בסמכותו או להתערב בתחום פעילותו הבלעדי.

ועדות־שרים לענייני השטחים היו קיימות מאז מילחמת ששת־הימים. רק בממשלתה האחרונה של גולדה לא הוקמה ועדה מעין זו וועדת השרים לענייני־ביטחון היא שעסקה בנושאי השטחים. משום מה נותרו ענייני השטחים בממשלת רבין כנחלתו הפרטית של שר־הביטחון.

מה שמבקש עתה יצחק רבין לעשות הוא להחזיר נוהג שהיה מקובל בעבר, וספק אם פרס יוכל להתנגד לכך, למרות רצונו לשמור על בלעדיות שליטתו לגבי המדיניות בשטחים המוחזקים.

חשוב לציין כי חילוקי־הדיעות בין פרס ורבין בעניין השטחים אינם נובעים מהיריבות האישית ביניהם, אלא הם תוצאה של תפיסות מנוגדות ומדיניות שונה, הן לגבי עתיד השטחים והן לגבי מהותו של גוש־אמונים.

פקידי מישרד־
הביטחון נחקרים על
הדלפת מיסמך רוזן

שלושת הפקידים הבכירים במישרד־הביטחון, שסירבו להיחקר במכונת־האמת בקשר להדלפת מיסמך רוזן לכתב „הארץ" מתי גולן, נחקרים עתה על־ידי המישטרה בשיטות־חקירה קונוונציונאליות.

השלושה, מזכירו הצבאי של שר־הביטחון תת־אלוף אריה בראון, ועוזרי שר־הביטחון אשר בן־נתן וחיים ישראלי, מתבקשים עתה להשיב על שאלות משלימות, נוסף על העדויות שמסרו עד כה.

עתה מסתבר כי חקירת ההדלפה דווקא בנושא זה, נעשתה על־פי תביעתו האישית של שר־המישפטים חיים צדוק, שהיה סבור כי בשל מיעוט התפוצה של המיסמך שהודלף, יש במיקרה זה סיכוי לאתר את המדליף. ראש־הממשלה, יצחק רבין, נתן מייד את את הסכמתו לחקירה, וזאת עוד לפני שבירר בין ראשי מישרדו, שמא היה אחד מהם המדליף. „זה היה מישחק־רולטה מצד רבין," העיר אחד החוקרים.

יחד עם זאת מביעים החוקרים ספק אם יעלה בידם לאתר את המדליף במיקרה זה.

עוד קוראן קרוע
נתגלה בחברון

תוך תקופת העוצר בחברון, גילו אנשי המימשל הצבאי ספר־קוראן שחולל באחד המיסגדים בעיר. חשד שהועלה שמא נעשה הדבר כפרובוקציה, במטרה להסעיר שוב את הרוחות בין המוסלמים בעיר, הופרך בחקירה מהירה שנעשתה.

הפעם התבקשו שילטונות המימשל בחברון שלא לתת פירסום לפרשה, דווקא על־ידי ראש־העיר המוסלמי פהד קוואסמה, המבקש לעשות הכל כדי להרגיע את רוחות תושבי עירו.

הקצין הורשע –
אבל העונש סודי

קצין־צה"ל בדרגת רב־סרן,
הועמד לדין לפני בית־דין צבאי
כשהוא נאשם באחריות להריגת העסקן הקומוניסטי מחמוד שייך דיב דחלול מהכפר סלפית (העולם הזה 2013).

הקצין היה מפקדה של קבוצת חיילים, שעצרו חשודים בכפר סלפית בעת המהומות ביהודה ושומרון, והיכו את שייך דיב דחלול למוות, תוך בעיטות בביטנו. בית־הדין הצבאי הרשיע את הקצין באחריות למעשה־ההריגה, והטיל עליו עונש, שנאסר לפירסום משום שהמישפט נערך בדלתיים סגורות.

איי־בי־אם פיתחה
תוכנית־מחשב
מיוחדת לישראל

תוכנית־מחשב מיוחדת, שכמותה לא קיימת בשום מקום אחר בעולם, פותחה על־ידי חברת המחשבים האמריקאית איי־בי־אם, במיוחד על־פי הזמנה ישראלית. ההזמנה הישראלית נעשתה אחרי שהתברר שלא קיימת בעולם תוכנית־מחשב לבדיקת שיקולי כדאיות כלכלית, על־פי נתונים משתנים, של תוכניות ייצור ופיתוח בקנה־מידה נרחב.

על־פי פנייה מיוחדת, נענתה חברת איי־בי־אם והסכימה ליטול על עצמה לנסות לפתח מודל מעין זה של חישובי כדאיות כלכלית להרצה במחשב.

ואומנם, מומחי החברה הצליחו לפתח מודל כזה, שהוא עתה רכושה הבילעדי של ממשלת־ישראל, אשר באמצעותו נבדקים עתה נושאים שונים של ייצור ופיתוח.

הקיבוצניקים אינם
יותר בריאים

סקר שנערך במשך ארבע שנים בקרב יותר מ־3000 גברים בגילים ש־בין 30 ל־64, ב־39 קיבוצים, ניפץ את הדיעה הקדומה כאילו הקיבוצניקים נהנים מכושר גופני, בריאות פיסיולו־גית ותוחלת־חיים גדולים יותר מאשר תושבי הערים בישראל.

את הסקר ערך הד"ר יאן קלרמן, שערך במקביל סקר דומה על מצב בריאותם של כאלף מנהלי־מיפעלים, עובדי הצווארון־הלבן, בערים. על־פי הנתונים הסתבר, כי הקיבוצניקים הראו נטיות לגורמי סיכון של מחלות־לב יותר מאשר העירוניים. כך, למשל, הסתבר, כי בין הגברים בקיבוצים סובלים 11.1% מלחץ־דם גבוה, לעומת שיעור של 9.3% בעיר.

מחפשים מחליף
לקובא קרייזמן

בין פעילי סניף מיפלגת־העבודה בגבעתיים, מתגבשת הדיעה שלא לבחור עוד בראש־העיר, קובא קרייזמן, כראש רשימת המערך בבחירות הבאות לעיריית גיבעתיים.

פעילי המיפלגה מנהלים כבר מאחרי־הקלעים משא־ומתן עם אישים שונים, במטרה לקבל את הסכמתם להתמודד נגד קובא קרייזמן בבחירות המיפלגתיות על ראשות הרשימה.

לא מן הנמנע הוא שאם יווכח קרייזמן שאינו זוכה בתמיכה במיפלגתו, וכי אין כוונה להציבו כמועמד לראשות־העיר, הוא יפרוש ממיפלגת־העבודה ויקים רשימה עצמאית.

כזכור, זוכה קובא קרייזמן לאחרונה מחשדות פליליים, אולם תדמיתו הציבורית נפגעה.

ישראל מייצרת
חלקי טנקים

מיפעלי־הפלדה אורדן, שבבעלות חברת כלל, שברשותם בית־היציקה היחידי בארץ ליציקת פלדות בליסטיות, מייצרים חלקי־טנקים העשויים מפלדה יצוקה.

בין השאר מייצר המיפעל הישראלי, צריחי־טנקים יצוקים, ושיריוני־מנועים.

מתיחות בפרקליטות
מחוז תל־אביב

מתח גבוה שורר בשבועות האחרונים בין פרקליטי מחוז תל־אביב, לבין עורכת הדין ויקטוריה אוסטרובסקי־כהן, פרקליטת המחוז.

הפרקליטים טוענים, כי הבוסית שלהם מאבדת את השליטה על עצביה, וגורמת למצב של מתח הולך וגובר. כמה פרקליטים ותיקים במחוז, נמנעים מלהיפגש עם הפרקליטה, כדי למנוע התפוצצות.

מקורות יודעי־דבר טוענים, שמישרד־המישפטים מנסה לשים קץ להידרדרות המצב, על־ידי מינוי פרקליטת המחוז כשופטת מחוזית.

מי ממן את
טיול ורטמן?

חיפה סוערת בעיקבות יציאתו של יו"ר הנהלת הקואליציה וחבר־הכנסת החיפאי, משה ורטמן, השבוע, לטיול באיטליה, צרפת וספרד, יחד עם אשתו ובנו.

ורטמן נוסע באוניית־משא של „צים", וזאת תמורת תשלום סימלי בלבד, עבורו ועבור בני משפחתו, ל„צים".

כזכור היה ורטמן, לפי שנים רבות, אחד מחברי מועצת־המנהלים של „צים".

נאווי לא יכהן
במועצה־לצרכנות

ראש־עיריית באר־שבע, אליהו נאווי, אשר הסכים באחרונה לשמש כיו"ר המועצה־הישראלית־לצרכנות, עומד להודיע בימים הקרובים לשר המיסחר־והתעשייה, חיים בר־לב, על ביטול הסכמתו.

נאווי הגיע למסקנה שקבלת תפקיד זה יכולה להביא אותו לידי סיכסוכים עם שרים שונים במיפלגתו, אשר יזיקו לו בבחירות הקרובות לראשות עיריית באר־שבע.

מפיקי "אנטבה"
שוקלים הסרטה
בחו"ל

חברת־הסרטים ההוליוודית „האחים הרנר", שקיבלה מידי ממשלת־ישראל את הזיכיון הבלעדי להפיק סרט על מיבצע יונתן באנטבה, תוך שיתוף־פעולה מלא של ממשלת־ישראל ו־צה"ל, עלולה לוותר על העזרה מצד ממשלת־ישראל ולהפיק את הסרט, שתקציבו המתוכנן הוא כ־12 מיליון דולר, במדינה אחרת.

מפיקי הסרט מתלוננים כי כבר עתה, בשלבים הראשונים של ההכנות לקראת יצור הסרט ולפני שיש בידם תסריט מוכן, הם נתקלים בלחצים ובבעיות שלא שיערו אותם מראש.

SONY®
שאל
כל
אחד...
רדיו
קסטות
CF-170; CF-210; CF-270S; CF-303;
CF-320; CF-415; CF-470S; CF-480; CF-550
לכבוד
ישפאר חברה אלקטרונית למסחר בע"מ
ת.ד. 29130 ת"א
הנני מבקש פרטים נוספים על:
שם:
כתובת:
טלפון:
ברכת חג שמח - בית ישפאר
פרסום מלניק/רפאל טיראן

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טלפון 03־243386. תא־דואר 136 • מען מברקי: „עולמפרס" • מודפס ב„הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב, רחוב בן־אביגדור • הפצה: „גד" בע"מ • גלופות: „צינקוגרפיה כספי" בע"מ • העורך הראשי: אורי אבנרי • המוציא לאור: העולם הזה בע"מ.

קורא יקר,

בשנת 1973 חזה הפרופסור אליהו הרנון, פרופסור, חבר בפקולטה למישפטים באוניברסיטה העברית בירושלים, היווצרות בעייה מישפטית היפוטטית. במאמר מיקצועי שפירסם בכתב־העת המישפטני עיוני מישפט (ג/2 מחודש ספטמבר 1973) הוא דן בבעייה של חסיון מישפטי, היכולה להתעורר במהלך דיון מישפטי, כאשר אחד העדים יסרב להשיב לשאלות בית־המישפט בטענה כי קשרי־אמון מונעים ממנו לתת את התשובה הנדרשת.

ביישמו את בעיית החסיון המישפטי לגבי העיתונאי, המציא הפרופסור הרנון כמה דוגמאות, שיש בהם כדי להבהיר באילו הקשרים עשוייה בעייה מישפטית זו להתעורר. בין השאר נתן גם את הדוגמה הבאה:

עיתונאי יוצא לאסוף מידע על שימוש בסמים בבתי־ספר. לאחר שהבטיח לקבוצת נערים שלא יגלה שום פרט אשר יוכל להביא לגילוי זהותם, הם מאפשרים לו לראיין אותם ואף להיות נוכח בכמה „טריפים". העיתונאי מפרסם אחר־כך תוכנית ברדיו או בטלוויזיה על נושא זה. האם אפשר לחייב אותו לגלות את כל הידוע לו על זהות הנערים ומעשיהם?

בהמשך מאמרו נותן הפרופסור הרנון גם תשובה משלו לבעייה שעורר. הוא כותב:

באירוע כדוגמת זה ייתכן שבית־המישפט יגיע למסקנה שאין אינטרס כה חיוני לגלות באמצעות העיתונאי מי היו הנערים שעישנו סמים, בעוד שיש עניין לציבור להגיע לחקר הדינאמיקה של התמכרות לסמים והמוטיבאציה לכך.

שלוש שנים אחרי שפירסם את מאמרו, התממשה הבעייה אותה חזה הרנון, ועלתה אל דוכן בית־המישפט השלום בתל־אביב. בהבדל קטן אחד: במציאות לא היה מדובר בכתבת־רדיו או טלוויזיה, אלא בכתבה שפורסמה מעל דפי העולם הזה (2003) **בחודש ינואר 1976.**

■ ■ ■

בעיקבות הכתבה חשיש בגימנסיה, שעסקה בעישון סמים בקרב תלמידי גימנסיות, הגישה הנהלת בית־הספר התיכון־החדש קובלנה על־פי חוק לשון־הרע נגד כותב הכתבה, כתב העולם הזה, יוסי ינאי.

הנהלת בית־הספר התיכון־החדש, שכמה מתלמידיו צוטטו בכתבה אחרי שהעידו על עישון סמים, טענה כי בדברים שצוטטו יש משום פגיעה בשמו הטוב של בית־הספר.

במהלך הדיון המישפטי בפני שופט־השלום ישראל כרמל, נחקר יוסי ינאי חקירת שתי וערב ממושכת בידי פרקליט בית־הספר התיכון־החדש, עורך־הדין מיכאל כספי. בין השאר ביקש כספי מינאי לגלות לו את זהותם של התלמידים שמסרו לו את המידע על עישון הסמים בגימנסיה.

סניגורו של ינאי, עורך־הדין אביגדור פלדמן, ממישרדו של עורך־דין אמנון זכרוני, התנגד שינאי ישיב על שאלה זו. „את המידע שקיבל ינאי מתלמידים," טען פלדמן, „הוא קיבל על סמך יחסי־אמון מיוחדים שנוצרו בינו לבינם. העיתונאי אינו יכול לפגוע באמון שניתן בו ולחשוף את זהותם של התלמידים בבית־המישפט."

עורך־הדין כספי ביקש, לעומת זאת, מבית־המישפט לחייב את ינאי להשיב על השאלה, ואם יסרב לעשות זאת, להרשיעו בביזיון בית־המישפט ולהענישו על כך.

כתוצאה מעימות זה נערך בבית־המישפט השלום בתל־אביב מישפט זוטא, בו נקרא השופט ישראל כרמל להחליט, אם

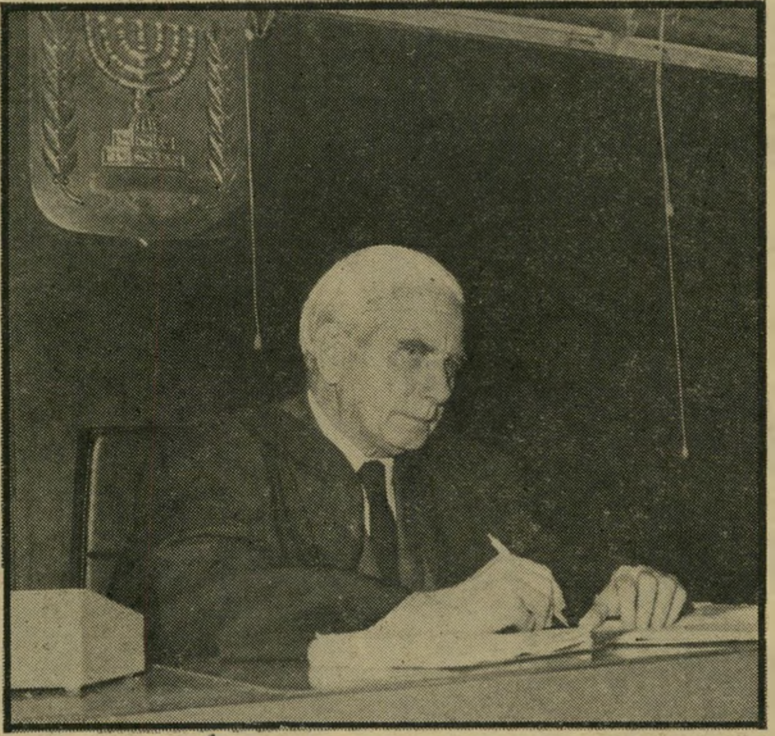

שופט השלום ישראל כרמל
תרומה חשובה לחופש־העיתונות

חייב ינאי להשיב על שאלתו זו של התובע או לא.

עד כמה שהדבר יראה מוזר, טרם נקבעה הלכה מישפטית בישראל לגבי זכות החסיון של העיתונאי בבית־המישפט. למעשה לא קיים אפילו תקדים מישפטי אחד בישראל הקובע מה זכותו של עיתונאי להסתמך על הטענה כי אינו רשאי לגלות את מקורות המידע שלו, כדי לסרב להשיב על שאלה המופנית אליו בבית־המישפט.

אומר הפרופסור הרנון בהקשר זה:

אשר לעיתונאים, תקנון האתיקה אומנם אוסר עליהם לגלות מקור ידיעה, אם מוסר הידיעה ביקש שלא לגלותו. אולם התקנון אינו בגדר דין, אלא מעין הסכם פנימי בין העיתונאים. מכל מקום, אין בהוראות על אתיקה כדי לקבוע חסיון כל עוד לא נאמר במפורש בחוק שעיתונאי אינו חייב להשיב כעד עד שאלות המתייחסות למקורות המידע שלו.

לבית־המישפט העליון הבעייה, ככל הנראה, לא הגיעה עד היום. בבתי־המישפט המחוזיים ובבתי־מישפט השלום, היו רק מיקרים ספורים בלבד בהם הועלתה טענת החסיון וגם במיקרים אלה לא נתעורר עד כה הצורך להכריע בשאלה אם להטיל סנקציות על עיתונאי המסרב להעיד.

במישפט פלילי בבאר־שבע, בתחילת 1963, סרב עיתונאי לגלות כיצד הגיע לידיו העתק של מיכתב מסויים, אותו פירסם במעריב. קבע אז השופט אלקיים בפסק־דינו: „על העיתונות להילחם למען קבלת חוק־חסינות, שיאפשר לעיתונאים להימנע מגילוי מקור האינפורמציה שלהם, כפי שנהוג לגבי בעלי־מיקצוע אחרים. כל עוד אין קיים חוק כזה, העיתונאים אינם רשאים לגרום לביזיון בית־המישפט ולסרב להעיד."

■ ■ ■

למרות עצתו של השופט הבאר־שבעי לא יזמה העיתונות הישראלית ולא תבעה כל חקיקה שתעניק לעיתונאי זכות חיסוי על מקורות המידע שלו. להיפך, בשנת 1971 התנהל בכנסת דיון מישפטי על ענייני החסיון של ראיות מישפטיות. מישרד־המישפטים הגיש לאישור הכנסת הצעת תיקון — שהתקבלה ואושרה — לפקודת הראיות, בה כלולות הוראות חוק מייוחדות המעניקות זכות חסיון לעדויותיהם של עורך־דין, רופא, פסיכולוג וכהן־דת, במיקרים מסויימים.

אורי אבנרי היה אז הח"כ היחיד שתבע להכליל גם את העיתונאי בתוך הוראות־חוק מייוחדות אלה. תביעתו נדחתה ולא זכתה בגיבוי אפילו מצד העיתונות הישראלית.

כך הפך מישפט־הזוטא במישפטו של ינאי, להתמודדות העקרונית הראשונה בתולדות המישפט במדינת־ישראל, בה נקרא שופט לקבוע — וליצור תקדים — לגבי זכותו של העיתונאי להגן על מקורות המידע שלו, בעת עדות בבית־המישפט.

גם התביעה וגם ההגנה במישפט זה, הביאו בפני שופט־השלום המלומד, שפע של תקדימים מהמישפט האנגלי, עליו מבוסס המישפט הישראלי, כדי שיוכל להסתמך עליהם בעת שיתן את החלטתו.

תוך כדי כך התגלתה תגלית מפתיעה. הסתבר שגם במישפט האנגלי, בעל המסורת הארוכה, צפה ועלתה בעיית החסיון העיתונאי רק בשנים האחרונות. רק בשנת 1963 נקרא בית־מישפט בריטי כדי לפסוק אם מותר לעיתונאי לסרב לגלות מקורות מידע שלו בעת עדות בבית־מישפט.

השאלה היתה קיימת אומנם קודם, אבל בהקשר אחר. במהלך הפרוצדורה המישפטית האזרחית יש שלב הנקרא „הגשת שאלונים", בו רשאים הצדדים, במטרה לקצר את הדיון המישפטי, להגיש שאלות בכתב לצד שכנגד, וזה חייב להשיב בכתב על השאלות.

סרוב מצד עיתונאים להשיב על שאלות שנכללו בשאלונים מעין אלה, הגיע לדיון מישפטי באנגליה כבר במאה שעברה.

אבל סירוב של עד־עיתונאי להשיב על שאלה תוך כדי מהלך עדותו, אירע לראשונה רק לפני 13 שנה.

■ ■ ■

בשבוע שעבר, בעת שפירסם את החלטתו בסוגיה מישפטית נכבדה זו, קבע שופט־השלום התל־אביבי ישראל כרמל הלכה מישפטית חשובה.

אחרי שניתח את כל התקדימים המישפטיים, הבריטיים והישראליים בנושא, קבע השופט כרמל, בהחלטה ארוכה ומנומקת היטב, שרק קטעים ממנה מובאים להלן:

השופט לורד דנינג, הבליט את הטענה כי עיתונאי רוצה בחיפוש האמת ומקבל את האינפורמציה תוך יחסי־אמון כדי להביא לידיעתו של הציבור מה שזה צריך לדעת, וכי העיתונאי יכול לחשוף נגעים ציבוריים והזנחות שאחרת לא היתה נמצאת להם תקנה. על פי הטענה, לא היה יכול לקבל את האינפורמציה אם המודיע היה חושש שיגלו את זהותו. אולם החוק (הבריטי) מכיר רק בחסיון של עורך־דין שהוא בעצם זכותו של הלקוח. לגבי אנשי מיקצועות־של־אמון אחרים כמו לגבי עדותו של רופא, ההכרעה היא בידי השופט, הרשאי לחייב גם עדים כאלה להשיב על שאלה שנשאלו בעדותם. כזהו גם מצבו של העיתונאי...

לפי דברי השופט דונובן, כפי שלעיתונאי אין זכות חסיון לסרב לגלות את מקור המידע שלו, גם לשואל אין זכות מוחלטת לעמוד על גילוי זה, כי הדבר הוא בשיקול־דעתו והחלטתו של השופט. עלולים להיות שיקולים שונים, שאי־אפשר להגדירם מראש, הנובעים מריבוי ושוני של עובדות ונסיבות שעל השופט להתחשב בהם, ואשר עשויים להוליך את השופט למסקנה שייגרם יותר נזק, מאשר תצמח תועלת, מכפיית גילוי אינפורמציה והענשת העיתונאי על סרוב להשיב על שאלה. ההחלטה הסופית בעניין זה היא בשיקול־דעתו של השופט.

לפי הפסיקה האנגלית יש לבית־המישפט באנגליה שיקול־דעת שלא לעמוד על חובת הגילוי לגבי יחסי־אמון וכך גם בעניין עיתונאי.

בהקשר זה מצטט השופט כרמל קטע ממאמרו של הפרופסור הרנון האומר: „אחד התפקידים העיקריים של העיתונות הוא, כידוע, לבקר את המימשל, אשר על כן, עיתונות של ממש, אינה יכולה להסתפק בהדפסת הודעות הנמסרות לציבור או פירסומים רשמיים. אם אין „כיסוי" (מבחינת החוק) להבטחת סודיות מצד עיתונאי, יחשוש הפקיד לדבר... ללא־חסיון, גם עובד־מדינה, למשל, בעל־חוש לאזרחות טובה, יהסס מלגלות מעשי שחיתות מצד השילטון."

■ ■ ■

קבע השופט כרמל:

אני סבור שיש לי הסמכות להחליט בבעייה שהתעוררה ושלא לכפות עיתונאי, שבמקרה זה מעיד במישפטו, לגלות את מקורות האינפורמציה שלו, תוך הפעלת שיקול־דעת של בית־המישפט. דהיינו, אני מכיר בזה **בחסיון יחסי של עיתונאי (ההדגשה במקור.)** בדומה למצב באנגליה.

אין לעיתונאי זכות חסיון מוחלט, אבסולוטי, בעניין גילוי מקורות המידע שלו. אולם ברור מדברי השופטים האנגלים, כי יש להכיר לגבי העיתונאי, בחסיון־יחסי, התלוי בשיקול־דעתו של שופט.

חופש הזרימה של אינפורמציה לציבור קשור בחופש־הביטוי שהוא מיסודות האופי הדמוקרטי של המדינה. לכן עלינו להכיר, כמו באנגליה, גם אצלנו בחסיון יחסי של מקורות המידע של העיתונאי, לפי שיקול־דעתו של בית־המישפט שיחליט על כך לפי הנסיבות המייוחדות של כל מיקרה שלפניו.

במיקרה זה שלפנינו, אני סבור שאין מקום לשימוש בסמכות הטלת הסנקציה שבסעיף 5 לפקודת ביזיון בתי־המישפט ואני דוחה את בקשת בא־כוח הקובל לחייב את הנאשם יוסי ינאי בדבר גילוי מקורות המידע שלו, הואיל ולא שוכנעתי שבמקרה הנדון ישנן נסיבות מייוחדות המצדיקות זאת.

זוהי החלטה שיש בה לא רק תקדים מישפטי חשוב, אלא גם תרומה לחופש־הביטוי וחופש־העיתונות במדינה.

איך פותחים יפה
את השנה
החדשה?

פותחים
בונבונירה של עלית
טוב לי עם
בונבונירות
עלית
ELITE
5 טעמים
פרסום ד"ר יעקבסון

מכתבים

מה שידוע לידלין

ראיתי בטלוויזיה את הראיון עם המיועד לתפקיד נגיד בנק־ישראל, אשר ידלין. אני לא יודעת אם שמתם לב לכך, אבל ידלין חזר כמה פעמים בראיון על הפסוק „אני איש העולם הזה.״ אז ממתי העולם הזה עולה ומטפס על אנשי העולם הזה?

מרים נדב, תל־אביב

הייתי מציע שבמקום את מישרת הנגיד, יקבל אשר ידלין את מישרת מבקר־המדינה. על סמך מה שפורסם אודותיו בימים האחרונים, נראה שהוא מיטיב להכיר את כל הפויילע־שטיק בעולם־העסקים, כך שאותו לא יצליחו לסדר. הוא כבר יידע איך לתפוס את כל הרמאים. הוא מכיר את השיטות.

ידלין

פינחס פוזילוב, תל־אביב

בזמן האחרון אתם מרבים, בייחוד בגיליונות האחרונים, להדפיס עמודים שלמים מתוך גיליונות העולם הזה קודמים. נכון שאותם גיליונות מכילים, במיקרים רבים, פרשיות שהן עכשיו בחדשות (כמו פרשת ידלין). אז אם כך, מדוע שפשוט לא תוציאו למכירה את אותם גיליונות, במקום לפרסם את צילומיהם?

חנוך צבי, רחובות

טרנזיסטור למדליפים

יש לעקור אחד ולתמיד את נגע ההדלפות אשר פגע באנשי ההנהגה בארץ. מדוע, אם כן, שלא להצמיד אל גוף השר או חבר־הכנסת, משדר בזעיר־אנפין (כדוגמת הטרנזיסטור המוצמד ללבות חולי־לב מסויימים), אשר יעביר את כל מוצא פיהם אל מרכז־בקרה ראשי. ברגע היקלט ההדלפה, יפסיק מרכז זה — אוטומטית — את שטף דיבורו של המדליף.

שמואל אילון, תל־אביב

מחדל זוועתי

ברצוני להגיב על המאמר „ההחמצה הגדולה״ (העולם הזה 2039). אני מקבל את הביקורת שהיתה כלולה בו נגד מאיר עמית ואליקים העצני, בראיון הטלוויזיוני שנערך עמם לקראת ראש־השנה. לפי דעתי, המגיש ניסה להציג אותם בצורה חיובית, ואילו את דמותו של שלמה אבינרי כשלילית. אולם דיברי הביקורת ברשימה, נגד יוסי שריד והפרופסור אבינרי, נראים לי כהכללות שרירותיות למדי.

כל בר־דעת יודע, שאבינרי צמח מהעולם האקדמאי ואין הוא שש לקאריירה עסקנית. כמו־כן איני רואה כל רע בזה שרצונו של ח״כ שריד ליישב מיספר רב של יהודים בגליל, במקום ביהודה ובשומרון. אבינרי תואר ברשימה כ„ימני מתון״. כידוע התמנה אבינרי כמנכ״ל משרד־החוץ, בין השאר בגלל תמיכתו ביגאל אלון. עמדותיו של אלון מייצגות את השמאל במיפלגת העבודה.

שמעון אירום, תל־אביב

מחדל זוועתי בטלוויזיה הישראלית — לקראת השנה החדשה. מתי כבר, סוף־סוף, יחוסל מלאי הסרטים הנמצאים במחסני הטלוויזיה הישראלית? סרטים כאלה

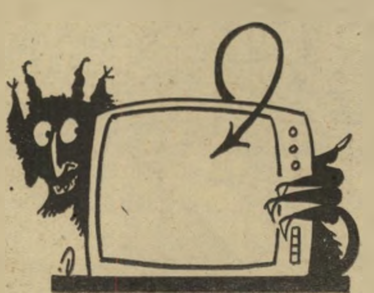

כמו שהוצגו בערב ראש־השנה נזרקו בחו״ל מזמן לפחי־האשפה. ומי הם הגאונים שהחליטו להקרין בליל ראש־השנה סרט פסיכי־פוליטי בשם מורגאן? דווקא בערב שבו רוב מקומות הבילוי והבידור סגורים, מצאו לנכון להתעלל במאות אלפי צופים ולהאכילם (עד בחילה) בסרט שרק השטן יודע מדוע ביכלל הוקרן. אולי זה החטא ועונשו לכל אלה שצפו בערב אומלל זה בטלוויזיה הישראלית ולא הירדנית.

מישפחת שלובסקי, תל־אביב.
מישפחת שפיגל, תל־אביב,
מישפחת סלמן, חולון,
מישפחת היידלמן, נתניה.

האשמה: השתייכות ללאום אחר

בתאריך 14.9.76 פורסם במעריב מאמר בלתי־אחראי מאת דליה מזורי, תחת הכותרת: „הרופאים בורחים ואין להם תחליף״, שממנו ניתן להבין שהרופאים הערביים בבית־החולים בעפולה מתקבלים לעבודה כדי להחליף רופאים יהודיים שברחו ולא נמצא להם מחליף, וכי רמתם של הרופאים הערביים ירודה מזו של עמיתיהם היהודיים.

כתבנו מיכתב למערכת מעריב, וציינו את חומרת הטענות הנ״ל, את רוח הגזענות הנודף מהן ואת היחסים הטובים השוררים בינינו לבין עמיתינו ושבהם רצתה הכתבה לחבל. ומה עשה מעריב לתיקון העוול? כדי לצאת ידי חובה הסתפק, בתאריך 28.9.76, בפירסום קטעים „נבחרים״ מהמיכתב. יתירה מכך, ניסה להציג את הבעייה כאילו חלה טעות־דפוס, בציינו: „מיספרם של הרופאים הערביים בבי״ח עפולה הוא שיבעה ולא 15, כפי שנדפס.״

תגובתו זו של מעריב, כלומר פירסום מעוות של מיכתב שבא להצביע על העוול שנעשה בפירסום הכתבה, בלי קביעת עמדת המערכת בנדון, לא מעל דפי העיתון ולא בפנייה אישית, מביאה אותנו לשאלה: האם פירסום דיברי כזב ואפלייה המופיעים בכתבותיה של דליה מזורי (ודוגמאות רבות בידינו), הם מדיניותו הבלתי־מוצהרת של מעריב?

הבעייה אינה מיספרם של הרופאים הערביים בבית־החולים, והוויכוח אינו על רמתם של אלה שתעודות־הצטיינות בכיסם. הבעייה היא הוצאת דיבה והכתמת שמה של קבוצת רופאים, שאשמתה היחידה היא השתייכותה ללאום אחר. קבוצה זו שוקדת יומם ולילה על הקטנת סיבלו של החולה, ללא הבדל דת, גזע או לאום.

האם זוהי השליחות של עיתון ועיתונאית?

ד״ר עומר דאהר, ד״ר פארס נסאר, ד״ר נחלה בשארה, ד״ר גהאד בשארה, ד״ר שחאדה חג׳, ד״ר ניקולא דל, ד״ר יאסר רינאווי, בית־החולים המרכזי בעמק, עפולה

איחולים באיחור

מיטב האיחולים לשנה החדשה, ממרחק עשרת־אלפים קילומטר.

ראובן קריץ, אוסטין, טכסאס

● ד״ר ראובן קריץ, סופר ומרצה לסיפרות, מלמד עתה באוניברסיטה באוסטין, טכסאס.

שנה טובה ומבורכת — שנת שלום.

רולף (שמעון) עדן, ברלין

שנת עבודה פוריה לכל חברי המערכת והמשך ביעור השחיתות.

גידעון שמיר, סידני, אוסטרליה

ילד בלתי־חוקי

יפה היה לקרוא בעיתונכם (העולם הזה 2038) בכתבה „עשי לנו ילד", על סידור מיסגרת לנשים הרות מחוץ לנישואין. לא יפה היה לקרוא שם דברים בלתי־אמיתיים. אין זה נכון שהדת היהודית מחייבת הריגה על הריון מחוץ־לנישואין. להיפך, ההלכה היהודית היא ליברלית מאד בנושא זה, ובן מחוץ לנישואין הוא חוקי לחלוטין ונכלל בין יורשי האב. מעמדו אינו שונה ממעמד הבן החוקי, וזכויותיו בכל תחום הן כזכויות ילד חוקי.

הדסה מונסה, ירושלים

להדיח את קניג!

אנו, ועד תנועת הצעירים בדיר־חנא, מבקשים לפרסם מחאה זו: צעירי דיר־חנא מוחים על מיסמך קניג הגזעני, המפלה לרעה את התושבים הערבים החיים במדינת־ישראל, ומבקשים את הדחתו ה־מיידית ושינוי המדיניות כלפי ערביי ישראל.

תנועת הצעירים, דיר־חנא

מושב ליצים

דברים רבים מסוגלים להרתיח סטודנט באוניברסיטת תל־אביב: שכר־הלימוד ה־גבוה לשנת־הלימודים הקרובה; הביורוק־רטיה המכבידה; העדר הווי סטודנטיאלי, ועוד. אך מוסד קיקיוני אחד (שבמקורו נועד לשרת את ציבור הסטודנטים ולייצגו בנאמנות), ראוי שיפוזר — ומייד. המוסד שבו מדובר הוא אגודת־הסטודנטים.

כחבר במועצת־הסטודנטים של האגודה, למדתי במהירות שמוסד זה, המתיימר להיות גוף א־פוליטי, מהווה סמל לצביעות בנושא הנ"ל. חברי ועד־האגודה שובצו בתפקידיהם, עוד לפני שנערכו הבחירות במועצה, במרכזי סיעותיהם במיפלגתם, ומרבית חברי המועצה תודרכו במי לב־חור, ולאיזה תפקיד, עוד לפני שראו או דיברו עם המועמדים, ובחנו את כישו־ריהם.

לפיסגת הגיחוך טיפסה בחירת ועד־הא־גודה, שאמורה היתה להיערך ב־30.10.76, על־פי צו בית־מישפט־השלום.

הבחירות לא התקיימו (למרות הצו), בשל חילוקי־דיעות „מרים", בין עסקני הדור הצעיר במיפלגת הליכוד על סיעותיה השונות (שחבריה מהווים שני־שלישים מחברי המועצה), באשר לאיוש התפקידים השונים על־ידי אנשיהם. אם רצוננו ב־„פרלמנט פוליטי" של סטודנטים, מן הראוי שיוקם. אך אין מקום להפיכת האגודה למושב־ליצים של עסקנים פוליטיים צעי־רים, השואפים להופכה לקרש־קפיצה לקי־דום מעמדם במיפלגותיהם.

יורם דנציגר, (חבר מועצת הסטודנטים), תל־אביב

סערה בכוס־מים

חנוך מרמרי כימעט שהצליח לשכנע אותי, כאשר תקף במדורו (העולם הזה 2037) את העולם הזה על פירסום חשיפת מחלות של אנשי ציבור ובני־מישפחותי־הם. רציתי להצטרף למחאתו על „מדוע חייב הציבור לדעת את כל הפרטים ה־רפואיים אודות מחלתה הממארת של אחת, שעקב כישוריה המיקצועיים היא משמשת כקריינית בטלוויזיה. זוהי אינפורמציה שאינה באה להגנת החברה אלא לסיפוק הסק־רנות... וכו'... והנה, לפני שבוע, באחד מעיתוני הבידור, מצאתי ראיון עם אותה דליה מזור, שחנוך מרמרי כועס על שהעולם הזה חשף את הטרגדיה המישפחתית שלה ומה היא אומרת באותו ראיון?

מזור

„התינוקת היתה נפלאה באמת. בשנה הראשונה לחייה לא יכולנו לנחש שנולדה עם מום. היתה לה מחלה נדירה מאד, שעדיין אין לה מרפא. כאשר נתגלה הדבר ידענו בבירור שאין תיקווה להציל את חייה, ובמשך ארבעה חודשים עד שנפטרה, החיים היו כמו בגיהנום..."

מה שמסתבר הוא, בניגוד למה שחושב חנוך מרמרי, שהפירסום על מחלת בתה של דליה מזור לא היה בניגוד להסכמתה ולרצונה. הנה, היא־עצמה מספרת על־כך בגילוי־לב. אז מה לך מרמרי הממורמר, כי תלין?

י. פהיישר, בת־ים

גידופים מוסווים

שירתתי בצה"ל בתור קצין־אספקה ו־הייתי בעתודה האקדמאית, ואבא שלי רצה שאהיה שופט או לפחות עורך־דין מפור־סם. ומה טעם־לפגם בכך? חלומותיו של אבי לגיטמיים. ואולם, אולי אבא של דן עומר חלם שדן יהיה חלבן או מכסימום מחזאי כושל. לדן עומר אין ירחון בעריכתו, ולא עמוד קבוע בידיעות אחרונות ואף קצת כישרון לא נטוע בו.

אך נטועה בו שינאה לעיתונאי מצליח ומוכשר. ייתכן שביקורתו של אדם ברוך על יוסף מונדי חריפה מדי, אך מכאן ועד להשמצות החמורות שכביכול נעשות תוך הצגת סיפור ירוד, הדרך עדיין ארו־כה. רציתי רק שעומר יידע שלקוראי העיתון נמאס מחידלונו הספרותי, שמוצא ביטויו רק בגידופים מוסווים כספרות.

איתן שלאו, תל־אביב

המאמצים של שושי

הקוראים בטח יחשבו אותנו למטורפים, אחרי שנכתוב מה דעתנו על כריסטיאן גולהיים — שושי אבן־זהב שכתבה עליה פורסמה בעיתונכם (העולם הזה 2039). אני וחברי חושבים, שאחרי המשבר שעבר על כריסטיאן בעיקבות מה שקרה להצגת הו, היא, הוא, היא מסוגלת באמת להת־מוטט ולהיות מאושפזת בבית־חולים, ללא עזרה מידידיה הנוכחיים. ראינו איך הם התנהגו אחרי שגרפו הון, ואפילו לא הו־פיעו למישפט כדי לשחרר בערבות.

לכן, אם כריסטיאן מתכוונת בצורה מה־פכנית להתרחק מהזרקורים ולהיות סתם כריסטיאן שחיה את חיי היום־יום שלה בשיגרה — זה יפתח דרך לנערות אחרות, שילמדו את הלקח שהיא למדה על גופה. אני וחברי מסוגלים לעזור לכריסטיאן להכיר חיים חדשים, ומסוגלים לעזור לה. נשמח לעזור לה, למרות שזה אתגר קשה. יהיה נחמד אם היא תבוא אלינו למושב, ותגלה כמה ארץ־ישראל היא ארץ נחמדה כשיודעים איך לחיות בה.

ג'ימי, כפר עשרת, ד.נ. עמק־שורק

אגודות מרוחקות יותר

שמחתי מאד לקרוא את כתבותיכם על ספורטאינו הצעירים, שהם „האנשים שלנו במוסקבה 1980". כהובבת־ספורט, שמחה אני שקיימים התעוררות ועניין לגבי ספור־טאי העתיד. טיבעי הוא שההתעניינות תובא בפני הציבור בכתבות טלוויזיוניות ועיתונאיות. אך דבר אחד הזדקר לעיני במייוחד. רוב הכתבות נעשו באיזור המר־כז, באגודות־ספורט תל־אביביות בעיקר. הידעתם כי יש אגודות־ספורט עם ספור־טאים צעירים ומוכשרים גם בצפון הארץ ובדרומה?

כחיפאית, העוקבת אחר הספורט המקו־מי, יש לי מה לומר בנושא. באגודת הפועל חיפה יש לפחות שלוש נערות צעירות מוכשרות מאד, פאינה בומשטיין, גלי טויב ודיאן הופרט. שגם הן ללא־ספק שייכות לדור־העתיד של הספורט היש־ראלי. כדי לצייר תמונה נכונה על ספור־טאינו, יש להקיף אגודות מרוחקות יותר ומכל הארץ. זה יהיה קרוב יותר לאמת, והוגן יותר כלפי כל הספורטאית.

שרה בוטהר, קרית־ים ב', חיפה

בעד ונגד לווינגר

נראה שבחרתם ברב לווינגר כאיש־השנה בהתאם לקו נוסף של העולם הזה: לא המעשים הטובים הם שמובילים לבחירת איש־השנה, תמיד ובכל שנה. הפעם נפלה הבחירה על האיש־הרע של שנת תשל"ו, העלול להוביל את המדינה למצב של בכייה לדורות. הבחירה היתה יותר בב־חינת אזהרה מהצפוי. בסך־הכל נהניתי מאד מהניתוח המזהיר של אורי אבנרי על האיש הזה ששמו לווינגר. ובכלל: כיפאק־היי על גיליון ראש־השנה שלכם. עלו והצליחו!

דרור בן־חורין, ירושלים

קראתי, וחזרתי וקראתי, ולא האמנתי למראה־עיני. בניסיונו לנגח את הרב לווינ־גר ולהציגו כמטורף, פיתח אורי אבנרי תיאוריה היסטוריוסופית שאין לה על מה להתבסס. המאמר „משיחי השקר", במיס־גרת הכתבה על איש־השנה תשל"ו אינו, לדעתי, אלא אונס של העובדות ההיס־טוריות. אבל לא על זה ברצוני להגיב, אלא על עצם התפיסה המובעת במאמר, שעל־פיה כל התקוממות נגד שילטון מדכא שכוחו המיספרי עולה על זה של המדו־כאים, היא מעשה־טירוף.

הנה מה שאומר אבנרי: „הבית השני נפל, מפני שהיישוב היהודי הכריז מילחמה על האימפריה הרומאית — מילחמת־טירוף שמעטות כמותה בהיסטוריה מבחינת חוסר־הסיכוי המוחלט שלה... בהשוואה לנשר הרומאי דמה היישוב היהודי לזרזיר. ברגע שהחל המרד, כבר נגזר עליו סופו בוודאות מוחלטת. הדבר היה ברור לכל בעלי המחשבה המפוכחת ביישוב עצמו... אם כן, כיצד הצליחה קבוצה של הרפתקנים, חסרי־דעת, משוגעי־גדלות ומופקרים להדיח את המנהיגות המבוססת והאחראית

(המשך בעמוד 10)

הבונה הגדול והמעולה בישראל

*דירות מרווחות בתכנון קפדני *בניה וגימור מעולים *אדמה פרטית * מקומות חניה * משכנתאות בלתי צמודות * תנאים מיוחדים לאנשי צבא קבע

★ **אילת:** דירות בנות 4 חדרים בשדרות התמרים.
★ **אשקלון:** וילות בסגנון כפרי בשכונות אפרידר עם מבט נפלא לים.
★ **רחובות:** דירות בנות 4 חדרים ברח' רוז'נסקי.
★ **נס ציונה:** דירות בנות 4 חדרים בגבעת ביאליק (המשך רח' ביאליק).
★ **פתח־תקוה:** דירות בנות 4 חדרים (ליד בי"ח בילינסון).
★ **הוד השרון:** דירות בנות 4 חדרים בבנין רב קומות ברח' האורנים. חנויות במרכז המסחרי החדש.
★ **רעננה:** דירות בנות 4 חדרים ברח' רמב"ם.
★ **הרצליה:** דירות בנות 3 ו־4 חדרים ברח' העצמאות.
★ **נתניה:** דירות בנות 3½ ו־4½ חדרים (140 מ"ר) בבית מפואר בשדרות בנימין.
★ **חדרה:** דירות בנות 3 חדרים ברח' הלל יפה.

דיור לזוגות צעירים לזכאי משרד השיכון, נותרו עוד 12 דירות בנות 3 חדרים, באיזור החדש והיפה ביותר של נתניה - נוה פולג (קרית נורדאו).

מחירי הדירות לא עלו. עכשיו כדאי לקנות!
משכנתאות בלתי צמודות מ - 40.000 ל"י עד 80.000 ל"י.

מציע! מציע! מציע:

סולל בונה

פרטים והרשמה: תל־אביב, רח' מונטפיורי 39, טל. 298361 ובסניפי סולל בונה באתרי הבניה

„החבר'ה הטובים" של 101: מומחים בפעולות מייוחדות, חובבנים במילחמה

אם לא יסולק צל אנטבה מעל הצנחנים, הוא עלול לגרום לשואה של מחר - המשך כישלונותיהם המסורתיים של הצנחנים בכל אחת משלוש המילחמות האחרונות של צה"ל

אנטבה - טפל או עיקר?

מאת

בנימין עמידרור

צל כבד, צילו של „מיבצע יונתן" באנטבה, מרחף על חיל־הרגלים של צה"ל ומאיים לחנוק באיבם את הניצנים הראשונים והמהוססים של התזוזה, אשר החלה לאחר מילחמת יום־הכיפורים ובעיקבותיה, מן הטפל והמישני אל העיקרי והראשוני — מן הפשיטות, התגמול ומיבצעי ג'יימס בונד, אל הנסיון להתרכז ולעסוק, בראש ובראשונה, בתפקידיו הייעודיים של החי"ר במילחמה ובשדה־הקרב „הרגילים".

קללת הצנחנים — וממילא חיל־הרגלים, שהם עיקרו ורובו — היתה התכוננותם ומוכנותם לכל מיני פעולות „מייוחדות" וזעירות, שאותן גם ביצעו כהלכה; אבל בהגיעם לזירה המכרעת וללחימה במילחמות „הגדולות", שהן חורצות־הגורל והחשובות־באמת, התגלו הצנחנים תמיד כחובבנים אמיצים או גרועים, שאינם מסוגלים לתפקד כהלכה, וחלקם בהשגת ההכרעה ובהצלחת המאמצים העיקריים של צה"ל שולי — אם לא שלילי.

תולדות הצנחנים מאופיינות בסימטריה של הצלחות מבריקות ומרשימות במשימות שוליות וקטנות בין המילחמות, מול כישלונות מיקצועיים חמורים, עקובים־מדם, במילחמות עצמן.

„כוכבי" 101 ופעולות־התגמול שקודם „קדש", הפגינו רמה מיקצועית נחותה בקרב המיתלה 56'. הם נזקקו לגילויי־גבורה נואשים כדי להיחלץ ממלכודת שתקעו עצמם לתוכה — ולא היו מסוגלים לנצל את עדיפותם המקומית המוחלטת על־מנת לצאת ממנה בפחות זמן ובהרבה פחות אבידות.

ממשיכיהם, שביצעו בהצלחה מרשימה את „התגמולים"

אנטבה עלולה להפסיק את התזוזה ממיבצעי ג'יימס בונד לעיסוק בתפקידו האמיתי של החי"ר בשדה־הקרב המודרני

שבין „קדש" וששת־הימים, בכל החזיתות, הוכיחו בירורשלים שאינם שולטים אפילו ביסודות האלמנטריים של לחימה בשטח בנוי; ובהיגררם לקרב המייותר־לחלוטין בגיבעת־התחמושת הצליחו לפצח אגוז זה בהסתמכם על הרבה אומץ והקרבה, אבל על גילוי מעט מאד תבונה מיבצעית, או יכולת וכושר־ניצול של כל האמצעים, האפשרויות והטכניקות הטאקטיות שעמדו לרשותם.

בחזית הדרום, לא היתה חטיבת צנחנים סדירה מסוגלת להשתלט על העוצמה האדירה־יחסית שניתנה בידיה. בהתייצבם לראשונה — ועד עתה, גם לאחרונה — מאורגנים ומצויידים כעוצבת־רגלים מודרנית ללחימה בשדה־קרב מודרני, נחלו הצנחנים כישלון חרוץ, החמיצו את „ההזדמנות הגדולה" שלהם (ושל החי"ר בכללו) וכך דנו את עצמם לרדת ממעמד של פרטנר שווה־ערך לטנקים, לזה של שותף מישני וכפוף.

ללמוד מהמצרים

מ חזורי הצנחנים של ששת־הימים ואחריה — ו/או יחידות חיר"מ מייוחדות אחרות — הם אשר ביצעו את הפשיטות המבריקות שבין אותה מילחמה ליום־הכיפורים, כמו נגע חמדי (בעמק הנילוס), תפיסת הראדאר המצרי, האי גרין, טריפולי, פיצוץ המטוסים בביירות והריגת כמה מראשי הפידאיון בלב מיבצרם. אבל אותם לוחמים עצמם לא היו שווי־ערך לחיל־הרגלים של האוייב, בעיקר המצרי באוקטובר 73'. חיילי גדוד צנחנים וותיק ביותר של חטיבה סדירה, תחת המח"ט דאז (אל"מ עוזי יאירי ז"ל), נתקלו בשוליו הדרום־מזרחיים של המערך המצרי בחווה־הסינית — והוכו אחור, בלא שגרמו לאותו מערך כל נזק של ממש, למרות הסתערויותיהם הנחושות ואבידותיהם הכבדות מאד. בלא לגרוע משהו מן האחריות של דרגים גבוהים יותר, הרי כישלון הצנחנים שם נבע קודם־כל מן העובדה, שהם לא היו ערוכים, מבחינת תפיסותיהם, חשיבתם המיבצעית, אירגונם או ציודם, ללחום בשדה־קרב „רגיל". כדי להסיר ספק ולהראות שבכך היה שורש הכשלון יותר מאשר בנסיבות הקונקרטיות (חיפזון הטלתם לקרב, היעדר מודיעין עדכני, חוסר זמן להכנות), צריך שנדע כי בחלקים אחרים של אותה גזרה לחמו יחידות חיר"מ נוספות, שלא הוטלו לקרב בחיפזון כזה וגם התכוננו באופן הרבה יותר יסודי וטוב — ו כ ו ל ן נכשלו או, במיקרה הטוב, רק לא עלה בידן ליטול חלק משמעותי בלחימה הכבדה שם.

יחידת החי"ר היעילה, המשפיעה והראויה לשמש דוגמה, מכל אלה שלחמו בגזרה ההיא, לא היתה של צה"ל, אלא זו המצרית, אשר החזיקה את צומת „טרטור־לקסיקון". כוח קטן־יחסית זה, תוגבר בטנקים ובאמצעי נ"ט, עמד לילה שלם בפני הסתערויות נחושות, מכל הכיוונים, של כוחות עדיפים, והיווה את הסיכון החמור ביותר להצלחת הצליחה.

מיקרה זה לא היה, בשום פנים, יחיד במינו: ברכס „חמוטל" החזיקה יחידת חי"ר מצרית מחופרת־בחופזה, ובלא טנקים צמודים. למרות שנדרסה פ י ז י ת, שלוש פעמים ברציפות, על־ידי פטונים שלנו, המשיכה להילחם, ולבסוף הדפה את התקפתנו.

עובדות אלו אינן מחייבות התרגשות מייוחדת וגם אינן מלמדות, שאיכות המצרים השתפרה „לבלי חכר". חצבא המצרי של ששת־הימים היה אוייב „בלתי־סביר", שהתמוטט בכל הנסיבות. ביום־הכיפורים נעשו המצרים אוייב „סביר" — לא יותר: עדיין רחוק היה מרמת כושר־הביצוע, ובוודאי מן הנכונות והיכולת לתקוף, שהראו את קודמו, חניך־הבריטים (ורווי־הסודאנים) במילחמת העצמאית (לא שהיה זה גם אז צבא מצטיין ביותר).

דווקא על רקע זה בולטים הישגי החי"ר המצרי ב־73', כראייה ניצחת לכוחם ותועלתם של ההכנה החומרית, התורתית והנפשית הנכונה — ולוא רק בעיקרה — ללחימה הנכונה, בשדה־הקרב הקובע. שהרי, אין צורך לומר, שהחי"ר המצרי של החווה־הסינית ו„חמוטל" לא היה מותאם כלל, או אמור, למיבצעים נוסח ביירות.

מובן שאין להיגרר לקוטביות הפוכה ולפסול על חסף את הכנת החי"ר ואימונו לפעולות „מייוחדות" לסוגיהן. הבעייה — כתמיד — מתמצית בקביעת סדר־העדיפויות הנכון ובדבקות בו. „החווה הסינית" קודמת ל„ביירות" — תמיד, באופן מוחלט, חד־משמעית. מיבצעים „מייוחדים" אינם יכולים להימצא במדרגת חשיבות זהה לזו של מיבצעים „רגילים", אלא — לגבי חיל־הרגלים — מקומם הקבוע וההכרחי הוא תמיד מתחת לאחרונים; והרבה מתחתם. חיל־הרגלים יכול להקצות תשומת־לב, זמן ומשאבים ללוחמה „מייוחדת" רק לאחר שסיים, במידה מושלמת, את חכנתו ללחימה „רגילה" — ורק בתנאי המפורש וההכרחי, שהעיסוקים „המייוחדים" אינם מפרי-

אם יונח לפעולת אנטבה להשפיע כהוא־זה על תפיסות צה"ל, ידובר בעתיד על „שואת אנטבה"

הצנחנים הפכו 101

אם כי רשמית צורפו אנשי 101 לצנחנים, קרה, למעשה, ההיפך. התמונה משקפת את המצב שנוצר: כנפי הצנחנים הודבקו לבגדים המרושלים של • היחידה־לפעולות־מיוחדות. מימין: מאיר הר־ציון, בחולצה רוסית לבנה מתחת לבאטל־דרס הצבאי.

עים או פוגמים ביכולתו ובהתאמתו למיבצעים „רגילים״.

מייותר להוסיף, שאין בקביעות אלו אפילו שמץ מקוריות. כולן אמיתויות משופשפות, מוכרות, עתיקות ומורכחות, המיושמות מקדמא דנא על־ידי כל הצבאות, בכל המילחמות. יוצא־הדופן האחד והיחידי הוא צה״ל, המכשיר את החי״ר שלו להצלחות במיני פעולות זעירות של פשיטות, חדירות ופיגועים בעומק — על חשבון הכשרתו והכנתו ללחימה בשדה־הקרב הממשי, מול כוחות־השדה של האוייב, ובמיסגרת כוחות־השדה שלנו.

מקורה ההיסטורי של הרעה נעוץ בתולדות הצנחנים ובבסיס האירגוני (היחידתי) והמנטלי־המיקצועי שממנו צמחו. נסיבות אנאכרוניסטיות אלה משפיעות עדיין על הצנחנים, וקובעות את אופי תפיסת־המילחמה שלהם ואת סדר־העדיפויות המשתמע ממנה, במידה העשוייה לעורר פליאה, שהרי כבר אין ולא כלום בינן ובין הנסיבות,

הצנחנים הצטיינו בין כל המילחמות, ונחלו כישלונות חרוצים בכל המילחמות

שבהן נדרשו ויידרשו הצנחנים לפעול. בתפקדם כמרכיב קבוע ועיקרי —

— של אלמנט החי״ר בכוחות־השדה של צה״ל.

ההסבר לתופעה משונה זו, החסרה כל תקדים וגם הגיון, יימצא — כרגיל — באי־מיקצועיותם של הצנחנים, השוללת מהם את הסיכוי לעצב ולהפעיל קריטריונים נכונים לשם בחינת עצמם ולחימתם, הפקת המסקנות הנכונות ויישומן. באופן זה יכולים הם להישאר, בורים אך מאושרים, ברמת „העוזי, הרימונים וכמה חבר׳ה טובים, בלילה״ — וגם אחרי קטסטרופות־מיקצועיות כמו המיתלה, גיבעת־התחמושת והחווה הסינית, שלמים הם עם עצמם, משוכנעים שעשו ככל הניתן, מייחלים לעוד איזושהי פשיטה טובה; ואם בכל זאת מכרסמים בהם אלה פיקפוקים ותהיות, אין הדבר נאה להם שיתנו לכך ביטוי, שמא ייחשבו „משמיצים״. (סכירת־הלוע אצל הצנחנים, בעיקר הוותיקים, גם ביחס למה שנתפס בעיניהם כביזיונות נוראים — כמו פרשת הלחימה בסואץ — היא תופעה הראוייה למחקר סוציו־פסיכולוגי).

אבידות 50%

הצנחנים בצה״ל — מושג זה הולם אותם הרבה יותר מאשר „חיל״ — נולד פעמיים. הלידה הראשונה אירעה במילחמת העצמאות ואין בה חשיבות, כי היילוד היה נפל. הלידה האמיתית, השנייה, התרחשה ב־1954, שעה שמשה דיין, הרמטכ״ל דאז, סיפח את גדוד־הצנחנים כולו ל„יחידה 101״ הזעירה, ואת הגוף המאוחד כפף לאריאל שרון (מג״ד הצנחנים, הבכיר משרון, יהודה הררי, עזב).

הקאריירה של דיין, כשרשרת של זבנגים, משובצת, בצד זבנגים כושלים ומכשילים, גם בכמה זבנגים מוצלחים ומבריקים מאד. אחד מהללו — ובמישור הצבאי, ודאי החשוב והמוצלח ביותר — היה הולדתם־מחדש של הצנחנים.

צה״ל, שקיבל דיין, היה צבא ירוד, בעיקר — וקודם כל — במוראל וברוח־הלחימה. שפיפות זו היתה תוצאה של ההידרדרות שבעיקבות מילחמת־העצמאות, שעה שהוותיקים עזבו והשורות מלאו עולים חדשים. אבל אלמנט מרכזי אחד ירש צה״ל עוד מתש״ח — חוסר־התקפיות. עד שאנו משווים את צבאות־ערב פעם וכיום, מן הדין שנזכור כי רוב משך מילחמת־העצמאות היו הם התוקפים — לא רק איסטרטגית, אלא גם טאקטית, ואנו היינו המתגוננים. מחוץ לשלבים המסיימים של המילחמה ולפעולות בודדות ובולטות קודם לכן — כמו כיבוש הגליל המרכזי והעליון במיבצע־בזק משוריין — השתבח צה״ל בעיקר בפעולות־התגוננות. המושג „דבקות במטרה/במשימה״ פורש וגם ייושם, בהתקפה, באורפן המתון ביותר.

יחידות, גם „נבחרות״ — כמו הפלמ״ח או גיבעתי — היו לעיתים חדלות מהתקפה לאחר שסבלו אבידות, שבמונחי צה״ל של ימינו נחשבות אפסיות.

תופעות של התקפה עיקשת, הסתערות אחרי הסתערות, עד לכיבוש היעד, ולמרות אבידות כבדות ומצטברות, הפכו בששת־הימים וביום הכיפורים תופעה קבועה וטבעית בצה״ל (המבשרות היו התקפת הצנחנים במיתלה והתקפת גדוד השיריון של ברן באבו־עגיילה, שתיהן ב„קדש״). לא כזה היה צה״ל של תש״ח, והאבידות באותם קרבות־התקפה שנתפרסמו אז בשל מחירם הגבוה — כמו לטרון או הראדאר — נגרמו בשעת הנסיגה וביגללה, לא בעת ההסתערות ומפני שנוהלה באורח החלטי.

בשנות ה־50׳ הראשונות נחלו כל יחידות צה״ל ביזיונות חמורים ומבישים ביותר. שמות כמו תל־מוטילה, פלמה ומקומות אחרים, שם תקפו כוחות של צה״ל ונהדפו — לעיתים בידי שומרי־לילה של כפרים ערביים — הפכו כתמי־דראון; וחמור מזאת, הם לא ייצגו

בהשוואה לקרב רגיל של חי״ר בשדה־קרב מודרני היה „מיבצע יונתן״ • דומה לפיקניק

מיקרים בודדים ויוצאי־דופן, אלא שיקפו את רוח־הלחימה הנכאה והירודה ששררה אז בכוחות־השדה של צה״ל, וגם את היעדר הביטחון־העצמי בהן.

דיין ראה הכרח דחוף לשנות את המצב מיסודו; וקודם כל, לצקת רוח חדשה ואיתנה בצה״ל. מצב זה מוכר למדי בהיסטוריה הצבאית, וכן גם שתי הדרכים העיקריות לפיתרונו: האחת, שיפור הדרגתי של כל הכוחות, הדורש מאמץ כולל וממושך, בגיזרה רחבה. הדרך השנייה גורסת הקמת „כוח־מוביל״ נבחר, שביצועיו ישמשו דוגמה, תמריץ ועידוד לשאר הצבא. לכל אחת משתי הדרכים יתרונות ומיגבלות משלה, והבחירה ביניהן צריכה ליפול לפי נסיבות כל מיקרה. דיין לא היה מעודו מומחה גדול בהיסטוריה צבאית, אבל הוא נטה ל„נבחרות״ ובחר בפיתרון זה. במיקרה זה הוליכוהו האינסטינקטים שלו נכונה, מה גם שאת תפקיד „הכוח המוביל״ הטיל על הכוח המאוחד, שעוצב על־ידי שרון.

דיין אסר, באורח שרירותי — שאז בוודאי

(המשך בעמוד 43)

זרים בשדה־הקרב המכריע

הצנחנים הוסיפו להקדיש את כל מירצם לפעולות־קומנדו, נמצאו בלתי־מתאימים בשדה־הקרב המודרני הסדיר. בתמונה: רפאל („רפול״) איתן (מימין) בטור משוריין של צנחנים בתרגיל. משוריינות אמ״ל צרפתיות מאחרי שרמן.

מכתבים

(המשך מעמוד 7)

של היישוב, להשתלט על העם ולהובילו לטווח האבדון הבטוח?"

לשמוע דברים אלה מפי אדם שהיה בזמנו באצ"ל ולחם נגד הבריטים, בניגוד למה שיעצה „המנהיגות המבוססת והאח־ראית של היישוב", זה הרבה יותר ממוזר. על־פי תפיסה זו של אבנרי, כל מילחמת־שיחרור של מעטים נגד רבים אינה אלא מעשה־טירוף. מרד גטו ורשה לא היה אלא „מילחמת־טירוף בשל חוסר הסיכוי המוחלט שלו", וגם מילחמת צפון־וייטנאם נגד ארצות־הברית לא היתה אלא מעשה־טירוף, אם להשוות את יחסי הכוחות, כשם שאבנרי משווה בין האימפריה הרו־מאית ובין הקנאים של ימי הבית השני.

חבל שאבנרי אינו מיישם את השקפתו זו גם לגבי העם הפלסטיני ואינו מייעץ לאנשי אש"ף, שהוא כל־כך רוצה ביקרם, ללמוד לקח מההיסטוריה של העם היהודי. בבקשה, שיאמר להם כי המילחמה שהכ־ריזו על ישראל היא מילחמת־טירוף מב־חינת חוסר־הסיכוי המוחלט שלה, ובשל יחסי־הכוחות בין שני העמים. אבל, כמו שאני מכיר את אבנרי, אני מסופק אם הוא יעשה זאת.

ב. גהעד, פתח־תיקווה

ארץ־ישראל השפויה

כמדי שנה קראתי בעניין את הכתבה המקיפה והיסודית על איש־השנה. הפעם עשה אורי אבנרי מלאכה חשובה וטובה במיוחד. למרות חוסר־האונים הנוכחי ה־מדאיג, הריני סמוך ובטוח כי בהתקרב המערכה המכרעת על דמות חברתנו ועל גורל הארץ, עוד ייפגשו בה — ולו בלית־ברירה — כל פלגי ארץ־ישראל השפויה.

יהודה בן־משה, ירושלים

המוסף — גורע

אני מבין שחיפשתם סיבה על מנת להצ־דיק את פירסום תמונות־העירום של ברכה שוורץ בגיליון ראש־השנה שלכם. צריך לציין כי תמונותיה היו אומנם כמשב־רוח מרענן אחרי הכתבה הכבדה והמדכ־את למדי על איש־השנה, אולם מדוע היה עליכם לפרסם כותרת בנוסח: „לכבוד השנה החדשה מגלה ברכה את דעתה על הגברים"? מה הקשר? האם היא לא היתה מוכנה לגלות את אותן דיעות מפוק־פקות שלה על הגברים גם לכבוד פסח, פורים או יום־כיפור? הסיבה הטובה מדוע לפרסם את תמונות העירום שלה טמונה בגופה. וכל המוסיף הסברים ובירבורים, גורע.

אריק בלקין, תל־אביב

אותה אדרת — בשינוי הגברת

לדעתי, היה בהחלט מיותר להכניס ב־גיליון ראש־השנה שלכם שתי כתבות על אותו נושא. וכי מה ההבדל בין רלי פרץ וברכה שוורץ? רק בסיגנון. ואגב כך, לדעתי נעשה עוול בכתבה על רלי פרץ, שם קראתם לילד בשמו, בעוד שאצל השנייה היללתם את האדרת — בשל שינוי הגברת.

סדימן איבן סלמון,
קריית־שמונה

תיקון טעות

במדור אנשים (העולם הזה 2040) פורסם סיפור על קבוצת היפים שפלשו לדירתו הלונדונית של איש־הסרטים הישראלי דויד גולדשטיין. בטעות פורסם כאילו ה־מדובר הוא במפיק־הסרטים דויד („דידי") גולדשטיין, בעוד שהכוונה היתה למפיק־הסרטים דויד („דיב") גולד־שטיין מרמת־השרון.

טעות לעולם צודקת

לראשונה בירושלים: טעוני קיפוח חסרי בגרות ילמדו במכינה מיוחדת באוניברסיטה העברית

כותרת שהתפרסמה בעיתון הירושלמי ירושלטון ביום 1.10.76.

גידעון תידהר, ירושלים

הנדון:

ועדת-חקירה ממלכתית!

רגע מזעזע: בית־הקברות הצבאי בהר־הרצל. ההורים השכולים התקבצו סביב קיברי יקיריהם. טכס־האזכרה לחללים, במלאת שלוש שנים (נוצריות) לפרוץ מילחמת יום־הכיפורים. בכי חנוק של אמהות. דמעות חרישיות של אבות.

מולם עמד הנציג המוסמך של ממשלת־ישראל, שר־המפד״ל־והפנים יוסף בורג.

בפני קהל זה, ולעיני המצלמות שהעבירו את הטכס לאחר־מכן למאות אלפי בתים, אמר העסקן הזה דבר מחריד.

הוא העז להשוות את האזכרה לטכס שנערך באותה עת בחברון: קבורת הגווילים שנקרעו במערת המכפלה.

היתה לו החוצפה התהומית להשוות את מות הבנים, מיטב הצעירים, שהקריבו את חייהם למען ההגנה על המדינה ויושביה, ל־קריעת כמה סיפרי־תפילה, מעשה־ידי אדם.

האפשר להעלות על הדעת עיוות נורא יותר של ערכים, טירוף מבחיל יותר של מליצות?

אולם ההורים לא התפרצו. איש לא סילק את העסקן המיפלגתי הזה, המרוצה כל־כך מעצמו, מן המיקרופון.

המתים לא יכלו לזעוק.

■ ■ ■

באותה שעה, במרחק של כמה עשרות קילומטרים משם, נערכה קבורת הניירות והגווילים. שרי ישראל וקציניה הבכירים, רובם כופרים גמורים, עלו אף על השר בורג. הם השתתפו בטכס אומלל זה.

טכס של עובדי־אלילים, מיפגן של עכו״ם עטופי־טליתות, מיצעד פגאני, העושה פלסתר את כל הטוב והיפה והחיובי בדת היהודית.

האירוע כולו יכול היה למצוא את מקומו באחד מפרקי הסידרה הטלוויזיונית, המתארת את חייהם של שבטים נידחים באפריקה, שנשתמרו בין הרים ומידבריות במצב הפרימיטיבי של האדם הקדמון.

הוטנטוטים חובשי־כיפות, ניאנדרטאלים בחליפות, יחד עם דמגוגים הכובשים את צחוקם בליבם והמנצלים לתועלתם האישית את היצרים הפרימיטיביים של אנשים נבערים מדעת, שרוממות הדת היהודית בפיהם, והם מורידים אותה לשפל המדרגה של אובות וידעונים.

הדת היהודית, במיטבה, היא דת של מוסר. עובדי־אלילים מקדשים אבנים וגווילים, עצים וקברים. ואילו היהודים ינקו השראתם ממעשיו של אברהם בן־תרח, ששבר את הפסילים וניתץ את הצלמים.

מה היה אומר אברהם אבינו, אילו ידע כי קוברי־גווילים ומקדשי־ניירות מתיימרים „להציל את קיברו״?

■ ■ ■

מעשי **הקנאים** בחברון לא פגעו רק במוסד היהודי ובערכי־היסוד של האדם הישראלי. הם יצרו גם שרשרת של אסונות, שאת ניזקם מי יתקן וסופם מי ישורנו.

מדינת־ישראל נמצאת בעימות גורלי עם חלק ממישפחת העמים הערביים, שהיא רק חלק מן העולם המוסלמי.

עשרות מיליוני ערבים אינם לוקחים חלק פעיל בסיכסוך עם ישראל, ומתייחסים אליו באדישות. מאות מיליוני מוסלמים אחרים כלל אינם רואים את עצמם כצד לסיכסוך זה. מדינות מוסלמיות מובהקות כמו איראן, תורכיה וכמה ממדינות־אפריקה משתפות פעולה עם ישראל, בגלוי או במוסתר.

רק להבה אחת מסוגלת להצית את כל ה־עולם העצום הזה נגד ישראל, ולגרום לתבערה שאין נוראה ממנה: להבת הקנאות הדתית.

המופתי של ירושלים, חאג׳ אמין אל־חוסייני, ניסה לעשות זאת ונכשל. מטורף אומלל מאוסטרליה, שהצית את מיסגד אל־אקצה, כימעט הצליח.

עכשיו הרים „הרב״ משה לווינגר את הלפיד — כדי להצליח סוף־סוף במשימה.

■ ■ ■

אך **לא** על „הרב״ ומרעיו נלין. כבר נאמר שהקנאים הדתיים משולים למטורפים, ואין הם אחראים למעשיהם.

אחראי מי שרואה את הלפיד בידיהם, ואינו מכבה אותו. אחראי השילטון.

הסרטן ששמו קריית־ארבע נולד עוד בתקופת ממשלת־אשכול. ניתן היה לנתח את הגידול הממאיר הזה כשהיה זעיר. הניתוח לא בוצע בגלל ההתחרות הפרועה בין כל השרים, מיגאל אלון עד משה דיין, שכל אחד מהם סבר שהוא יביס את יריבו אם יעלה על הסוס בעוד־מועד.

ביגלל אותה התחרות זדונית בין חברי־הממשלה תפח וגדל הסרטן בתקופת ההפקרות של גולדה מאיר.

כך גדלה עיר שאינה עיר, יישוב ללא בסיס כלכלי כלשהו, ללא יכולת־קיום וללא תכלית זולת אחת: להצית מילחמת־דת.

עיר שאינה מייצרת דבר, מילבד פרובוקציות.

עיר שאין בה מקום לאנשים נורמליים, והמגרשת כל אדם שפוי מתוכה.

עיר שכל העובדים בה הם ערבים, ורוב היהודים בה מהווים כולל של יהודי־חלוקה, פאראזיטים ופושי יד לעבר הצלחת הלאומית.

האשה בחלון, שהריקה קיתון של שופכין על ראשו של אלוף צה״ל, עלתה למשלם־המיסים הישראלי הון־תועפות. מאות־מיליוני לירות, פרי עמלם וזיעתם של יהודים טובים העובדים למחייתם, הושקעו כדי לגדל סרטן זה בגוף הלאומי.

■ ■ ■

הממשלה **הנוכחית** ירשה את הירושה הזאת, והמשיכה במעל.

את מקום התחרות הפרועה בין אלון ודיין תפסה התחרות בין רבין ופרס, והיא מניבה אותם פירות־הבאושים עצמם.

הלוויית הגווילים: טכס עכו״ם?

אף לא אחד מאותם ביזיונות, שאירעו ב־חודשים האחרונים, לא היה קורה ולא היה יכול לקרות, לולא התשוקה שלוחת־הרסן של שימעון פרס לגבור על יצחק רבין. הסוס ה־מטורף של הקנאות הדתית כשר בעיניו ככל סוס אחר, כדי להגיע אל המטרה המייוחלת.

שיקול מעוות זה, והוא לבדו, גרם להחלטה שפתחה את שרשרת־האסונות הנוכחית: לשקם את בית־הכנסת אברהם אבינו, בלב חברון הערבית.

אני קובע בזה חד־משמעית:

מעולם לא הובא עניין זה להחלטת הממ־שלה. מעולם לא שותפו בו ראש־הממשלה ו־השרים הבכירים. היתה זו החלטתו הבילעדית של שר־הביטחון.

היתה זו מעילה בתקציב־הביטחון, שהיה צריך להיות מוקדש כולו לבניין צה״ל; מעילה באמונם של אלפי היהודים התמימים, המוסרים את פרוטותיהם לקרן־הביטחון. בחצי־מיליון הלירות, שהושקעו במיבצע זה, ניתן היה לרכוש נשק, שיציל בבוא היום את חייו של חייל ישראלי, ויחסוך קבר בהר־הרצל.

אולם לא זה העיקר. העיקר הוא שכל מי שאינו מטומטם גמור, כל מי שתאוות־השילטון שלו לא היכתה אותו בסנוורים, מוכרח היה לדעת כי להחלטה זו יכולה להיות רק תוצאה אחת: ליצור מוקד של פרובוקציה בלב הקסבה של חברון.

שום צד אלוהי, שום כוח עליון, לא חייב את שיקום בית־הכנסת הזה, במקום הזה ובשעה הזאת דווקא. אין מחסור בבתי־תפילה בחברון; הרי לשם כך בדיוק נפתחה מערת־המכפלה ליהודים. ולשם כך קיים גם בית־כנסת בקריית־ארבע עצמה.

האחריות לכך רובצת כל כולה על שיכמו של איש אחד: שימעון פרס. וכל התישפוכת של אמתלות ותירוצים, כזבים וחצאי־אמיתות, השתקות והעלמות, מליצות ונוסחאות מצוחצחות, לא תשנה את העובדה הזאת.

■ ■ ■

אך **חטא** זה אינו הראשון ואף לא האחרון, ברשימת חטאיו של שימעון פרס בפרשת חברון.

אחת העובדות המזעזעות היא זו: כוח־המחץ של „הרב״ לווינגר מורכב מחיילי צה״ל.

בקריית־ארבע שוכנה „ישיבת־הסדר״, שהיא עמוד־השדרה של גוש־אמונים שם. כל תלמידיה של ישיבת־הסדר הם חיילים בשירות, הכפופים למרות צה״ל בכל עת. פקודה אחת מספיקה כדי להוציא את הישיבה מקריית־ארבע, ולהעבירה למקום שם אין תלמידיה יכולים לגרום לאסון לאומי.

פרס יודע זאת. הוא הזהיר. הוא איים. אבל הישיבה נשארה בחברון.

כשר־הביטחון, אחראי פרס גם לעובדה ש־המושל הקודם של חברון, גבר לעניין ומוכשר לתפקידו, הוחלף בקצין שהוא אוהד של לווינגר — סגן־אלוף יהושע („ישו״) בן־שחל.

זהו ההסבר לכמה מן התופעות התמוהות ביותר שאירעו בחברון — תופעות שהמיטו קלון על צה״ל, שהשפילו את צה״ל בעיני יהודים וערבים כאחד.

זוהי גם הסיבה לתופעה שהיא — אולי — החמורה מכל: העלמת האמת על מה שהת־רחש בחברון, לא רק מעיני הציבור, אלא גם מעיני הממשלה וראש־הממשלה.

במדינה דמוקרטית, פשע הוא למסור לציבור הודעות רישמיות, המעלימות פרטים חיוניים. בדרך זו הופכים שקר לאמת, וכזב לגירסה רישמית.

כך הועלמה מעיני הציבור חלק מפרשת חילול סיפרי־הקודש המוסלמיים, שבעיקבותיה נערכה ההתפרעות הנפשעת אשר בה נקרעו גווילי־התורה. הועלם מידיעת הציבור הפוגרום שהתחילו אנשי קריית־ארבע לערוך, כאשר פתחו באש על תושבי הכפר חלחול, במבואות חברון, אחרי אותה התפרעות. והועלמה מעיני הציבור שריפת חדר־ההקדש המוסלמי במערת־המכפלה עצמה.

חלק מן העובדות האלה הועלם גם מעיני הדרגים הגבוהים של צה״ל.

דיווח כוזב של קצינים לממונים עליהם הוא נגע שהיה בעוכרי הצבאות הערביים, ושצה״ל היה עד כה נקי ממנו.

■ ■ ■

אבסורד **גמור** הוא להשאיר את חקירת האמת על מאורעות חברון בידי אנשיו של שימעון פרס. הנאשמים חוקרים את עצמם, האחראים יפסקו את דין האחראים.

פרשת חברון חמורה מדי, יש לה השלכות לאומיות ועולמיות גורליות מדי, מכדי שמותר יהיה להניח לדברים לשקוע בביצה מעין זו.

אני תובע בזה:

תמונה ועדת־חקירה ממלכתית, על־פי חוק ועדות־החקירה, כדי לבחון את כל השתלשלות המאורעות בחברון. לבדוק את מעשי היהודים והערבים, לקבוע מי אשם במה ומי אחראי למה, מי הסית ומי התפרע, מי גרם לפרובו־קציה ומי נענה לפרובוקציה, מי העלים עובדות ומי שיקר, מי יכול להמשיך בכהונה ממלכתית ומי חייב להסתלק.

ארחי שריפת מיסגד אל־אקצה, היה לממשלה חוש בריא, והיא מינתה מייד ועדה כזאת. העובדה שעד היום לא נתמנתה ועדת־חקירה לפרשת חברון, ושאיש בממשלה ובכנסת גם לא העלה דרישה זו, היא סימפטום מדאיג נוסף להתנוונות החושים.

מינוי ועדת־חקירה הוא צעד חיוני — הצעד הראשון להבראה, לתיקון הנזק שעוד ניתן ל־תיקון, למניעת התפשטות הסרטן בגוף כולו.

מאת אורי אבנרי

ביום חמישי, ה־13 באוקטובר 1979, בשעה 10:35 בבוקר, פרץ סילון הנפט הראשון בקידוח „חולון 17" שמדרום לחולון

לאחר 16 ניסיונות, הבקיע לבסוף המקדח את קצהו של שדה־הנפט החמישי בגודלו במיזרח־התיכון, שדה אשר עתיד להפיק למעלה ממיליון חביות נפט ביממה. היתה זו נקודת־מיפנה היסטורית בתולדות מדינת ישראל, ויש שהישוו את חשיבות המאורע לעצם הקמת המדינה, שלושים־ואחת שנים קודם־לכן.

חג־הנפט נחוג בישראל בכ"ד בתשרי, יומיים לאחר שימחת־תורה, ומי שלא ראה את שימחת־בית־השואבה, לא ראה שימחה מימיו. מייד עם פירסום הידיעה על הצלחת הקידוח יצאו המונים לרחובות, ומעגלי־חוגגים נראו בכיכרות הערים כל אותו הלילה. כעבור חודשים אחדים, משנודעו מימדיו של שדה חולון, קידש הרב הראשי את „יום הנפט" והכריז עליו כעל חג לאומי. חג־הנפט, המכונה גם „עשירי עצרת", הוא יום חופש מבתי־הספר ומגני־הילדים. העיתונים מדפיסים מהדורות חגיגיות (מאוקטובר 73 ועד אוקטובר 79 — ההמשך והשינוי), מתקיימים בו טכסים ועצרות־עם, נערכות תפילות מיוחדות בבתי־הכנסת, והילדים מקדשים על בקבוקוני נפט גולמי. הטכס המרכזי נערך בהיכל־הנפט בחולון, ובו נוטלים חלק נשיא־המדינה, ראש־הממשלה, רבנים וגיאולוגים.

ב־14 במאי 1948 היתה ישראל למדינה. ב־13 באוקטובר 1979 הפכה ישראל למדינה עצמאית ועשירה. תוך זמן קצר ביותר השתנה שוב מאזן הכוחות במיזרח־התיכון: חוזי־נפט ארוכי־טווח נחתמו עם ארצות אירופה המערבית וסקנדינביה, והתמלוגים שזרמו בעקבותיהם לממשלת ישראל העמידו עד־מהרה את הכלכלה הישראלית על בסיס איתן. רמת־החיים קפצה מעלה קפיצה חדה, דבר שהוצג כהישג וכהגשמת־הבטחות על־ידי הממשלה החדשה, שרק לפני שנתיים ישבה על ספסלי האופוזיציה.

במקביל נמשכה ההתעצמות הישראלית, והפעם ללא סיוע חוץ. צבאה של ישראל חזר להיות הצבא החזק והמתוחכם במזרח־התיכון, אם־כי סבל ממחסור חמור בכוח־אדם מיקצועי. הגידול בעוצמה הצבאית נתן את אותותיו במצב המדיני. בראשית 1982 אמר ראש הממשלה בראיון ל„ניו־יורק טיימס": „אם־כי ידה של מדינת ישראל תמשיך להיות מושטת לשלום, הרי אין מה לדבר על נסיגה נוספת מן הקווים הקיימים." במאי 1982, ביום־הזיכרון לחללי־צה"ל, ושבוע ימים לאחר הפלת מטוס „אל־על" על־ידי טרוריסטים פלשתינאים ברומא, הכריז ראש הממשלה מעל בימת הכנסת, כי ממשלת ישראל החליטה להחיל את החוק הישראלי על השטחים המוחזקים. בכך סופחו רישמית יהודה ושומרון, רמת־הגולן, עזה וחלקים מסיני, לשטח ישראל. החלטת הממשלה אושרה בקולות הקואליציה (ליכוד־מפד"ל) ובהימנעות חלק מהמערך (תנועת מפק"ד, המורכבת ממפ"ם ואנשי מוקד). איש לא הצביע נגד (רק"ח, כידוע, הוצאה בסוף 1981 אל מחוץ לחוק, בעיקבות פעילותה בגליל בעניין ההפקעות).

פירושה המעשי של החלטת הממשלה, הוא מתן אזרחות ישראלית למיליון ורבע תושבי השטחים. עם זאת נשאר מעמדם דומה לזה של ערביי ישראל לאחר מילחמת־השיחרור. המימשל הצבאי המשיך לפעול; לצורך תנועה ועבודה בישראל נדרשו רשיונות מייוחדים; לא הוטלה על האוכלוסיה חובת שירות צבאי; מערכות השיפוט, המיסוי והרשויות־המקומיות הפכו ישראליות.

החלטת הסיפוח נתקבלה בעולם בתגובות נזעמות, וזכתה בגינוי כללי במועצת־הביטחון. בנובמבר 1982 החליטה העצרת הכללית על גירוש ישראל מן האו"ם. ארה"ב לא הטילה וטו. על־אף בידודה המדיני של ישראל המשיכו ארצות אירופה, שנציגיהן באו"ם לא חשכו שיבטם ממנה, לקיים קישרי סחר ענפים עימה. בולטה בכך צרפת, שבעודה מצביעה בעד הגירוש, קיימה מגעים הדוקים עם מישלחת־הקניות של מישרד־הביטחון בעניין מכירת 120 מטוסי „מיראז 9" לישראל, תמורת חוזה אספקת נפט לעשר שנים.

מייד לאחר הודעת ראש־הממשלה על הסיפוח, פרצו בשטחים הפגנות אלימות מלוות בשביתה כללית. בחודש יוני בלבד נהרגו בשטחים 112 אזרחים. מישטר צבאי הוטל גם על כפרי הגליל שהצטרפו להפגנות. בספטמבר 1983 לאחר פעילות חבלנית אינטנסיבית מגבול הצפון, תפסה ישראל שטחים בדרום־לבנון. למועצת־הביטחון לא היה את מי לגנות. הרוסים שלחו אזהרה חריפה וחד־משמעית, אך פקידים ופרשנים בישראל לא התייחסו אליה בכובש־ראש, לאור קשיי הסובייטים בהתערבות צבאית פעילה באיזור, וכן לנוכח הידיעה שארה"ב לא תסכים להתערבות כזו. (למרות השפל חסר־התקדים ביחסי ארה"ב עם ישראל, אשר התבטא בניתוק־מגע כמעט מוחלט בין שתי הממשלות).

מאז נמצא הנפט ועד סוף 1983, הגיעו לישראל כמיליון מהגרים. 87% מהם באו בכוח חוק־השבות. השאר, לא יהודים, באו לחפש את מזלם. דרום־אמריקאים, יוונים, פורטוגזים ואחרים, הגיעו לישראל כפועלים מיקצועיים וכטכנאים. אלה היו מרוכזים בדרך כלל בפרברי הערים, בשיכונים דלים שהוקמו בזמנו עבור זוגות־צעירים. גם העולים החדשים, שהמדינה שוב לא נזקקה להם כמקודם, לא נהנו מן ההקלות ומהתמריצים שבהם זכו בשנות השישים והשבעים. עולי שנות השמונים קיבלו אשרת־כניסה ואיזרוח מהיר, אך לא יותר. היו אומנם דירות שנועדו לעולים, אך אלה היו ב„איזורי־פיתוח" מרוחקים. הערים הגדולות היו מלאות עד רוויה. רוב העולים העדיפו להתרכז בערים בכוחות־עצמם וניסו להיקלט בכל עבודה קשה, רק לא להגיע ליישובי־הפיתוח.

מאז הוכרז על „קיום שביתות וסנקציות בעבודה" כעל עבירה פלילית, הורע בהרבה מצבם של הפועלים. התעשייה אומנם התרחבה בממדים חסרי־תקדים, אך בעלי־המיפעלים העדיפו להעסיק פועלים מן השטחים, שכירי־יום ששכרם נמוך ביותר. שכרו העלוב של פועל־הייצור היהודי הביא רבים לחתום־קבע בצבא או להצטרף לתעשיות הביטחוניות, שם מצאו מרחב עבודה שלא התחרו בו פועלי השטחים, והשכר היה מתקבל על הדעת.

אם־כי נראתה ישראל כמדינת שפע מובהקת, ועל־אף הפיתוח המדהים והגידול חסר־התקדים, גדל הקיטוב החברתי בה־במידה. אותה שימחה שפקדה את כל שכבות האוכלוסיה ארבע שנים קודם־לכן, עם הימצא הנפט, היתה שימחה מוקדמת מדי. חלק ניכר מן הציבור לא נהנה מפירות הנפט.

באוגוסט 1983, לאחר ארבעה־עשר חודשי מהומות ביהודה, בשומרון, בעזה ובגליל (שבהם נהרגו 1012 אזרחים ו־72 חיילי צה"ל) יצא „חוק המיעוטים" שהגדיר את מצבם של בני הלאום הערבי, אזרחי מדינת ישראל. חוק זה קבע כי ערבים יוכלו לבחור לרשויות המקומיות ול„מועצה הערבית" (שהיא מעין פרלמנט הכפוף לכנסת ישראל ופעולותיו טעונות אישורה.) בין שאר סעיפי החוק: איסור רכישת קרקעות, איסור תנועה ותעסוקה ללא רישיון, איסור על דיור באיזורים יהודיים ומתן עידוד לכל ערבי שיהיה מוכן להגר.

החוק עורר תרעומת רבה בעולם. שוב גונתה ישראל כמדינה גזענית. בבירות אירופה נשמע קולם של גולים מישראל, בעיקר סופרים, שהיגרו לחו"ל לאחר הטלת הצנזורה החריפה. שוב הושוותה מדינת ישראל לדרום־אפריקה של שנות השיבעים. בישראל עצמה, נתקבלו התגובות במרירות והוקעה האנטישמיות של עמי העולם כלפי קורבנות השואה הנאצית.

בערב פסח, ה־6 באפריל 1985, פתחו מצרים, סוריה, ירדן ועיראק בהתקפה משולבת על גבולות ישראל. בו־בזמן הופצצו הערים הגדולות ושדות־הנפט בחולון בטילים ארוכי־טווח, הסבו נזק עצום ונפגעים רבים. ההתקפה הפתיעה פרשנים, שכן לישראל היתה עליונות צבאית ברורה על שכנותיה.

פיכוח נפש ושיקלון הדעת

שר־הביטחון שלנו, שימעון פרס, הוא האיש השקול והמפוכח ביותר במיזרח־התיכון ואולי בעולם כולו.

קודם כל הוא אומר את זה בעצמו, ואם אדם שקול ומפוכח כמוהו אומר משהו אז הוא יודע מה שהוא אומר.

חוץ מזה, גם בטלוויזיה הוא תמיד נראה מאד שקול ומפוכח להפליא — יש לו קרחת קידמית מפותחת המגביהה את מיצחו ויוצרת רושם אינטליגנטי

שר־הביטחון שימעון פרס מבקש מאשתו להכין לו את ארוחת־הבוקר.
מאחור: שלישו הצבאי בוחן את הבעיה בשטח

עז של פיכחון אדיר, וגם כמה קמטים קלים מעל עיניו הנותנים רושם חריף של שיקול־דעת עמוק.

אך מעל לכל כוחו בקולו — קול עמוק 37־גימל היוצא מתוך חדרי־בטן וחודר כל חדרי־לב — ממש פיכחון־נפש מאוזן ושיקול־דעת מגוון.

אלא שכל הזמן אני שואל את עצמי אם גם בבית הוא מדבר בקול השקול והמפוכח 37־גימל הזה. ואני מנסה לדמיין לי איך נשמעת ארוחת־הבוקר של מישפחת פרס, או איך הם מדברים כשהם הולכים לישון.

כי אם גם שם הוא ממשיך בחנטאריש הזה, אז זה כבר באמת מצחיק.

על הסלחנות

בשבוע שעבר ראיתי את חצי הסרט „גבעת חלפון אינה עונה" בבימויו של אסי דיין ובכיכובם של הגשש החיוור.

ראיתי חצי, כי בהפסקה ברחתי. ברחתי, למרות שאני משוגע לסרטים ולמרות שהגששים בדרך־כלל מצחיקים אותי. ברחתי, כי הסרט הזה היה כל־כך רע וכל־כך לא מצחיק, שלא יכולתי יותר.

אחר־כך התרגזתי.

לא התרגזתי על אסי דיין, כי כל אחד עושה מה שהוא יכול. לא התרגזתי על הגששים, כי אני אוהב אותם. לא התרגזתי על עצמי, כי לכל אחד קורה לצאת פראייר לפעמים. התרגזתי על העיתונים.

הסרט הזה, „גבעת חלפון", הוא הסרט הכי רע שראיתי בעשר השנים האחרונות. אין בו ולו דבר אחד טוב. הצילומים לא צילומים, הצבע לא צבע, התסריט לא תסריט, העריכה לא עריכה, העלילה לא עלילה, המישחק לא מישחק (איני יכול לציין אפילו שחקן אחד שהיה בסדר), הבדיחות לא בדיחות, הסרט לא סרט, הסרט לא מצחיק, הסרט לא כלום. רע. רע עד הסוף. אפילו „שרית" בזמנו היה יותר טוב.

אבל אותם העיתונים והעיתונאים המנצלים כל הזדמנות לרדת בפראות על ג'ורג' עובדיה, לקרוע אותו לגזרים, לאכול אותו בלי מלח, לשבור את עצמותיו ולבסוף גם לטרוף את גווייתו — פתאום נהיו לי מין סלחנים כאלו, רחמנים בני רחמנים, מתחשבים שבמתחשבים, עדינים וזכים, רכים ונוגים, פוצקאלאך בני קוצקאלאך.

רמזו שהסרט הוא לא הכי טוב בעולם, עקצו בקלילות את מישחקו של אחד השחקנים, ליגלגו בעדינות על העלילה — אבל הכל בסלחנות, בהתחשבות, ברחמנות, מתוך הבנה, בעדינות, ברכות. אף אחד לא כתב שהסרט פשוט חרא. זה לא.

למה? אני לא יודע. אולי בגלל שדיין אשכנזי ועובדיה לא. אולי בגלל שכולם חברים של כולם באיזור דיזנגוף. אני באמת לא יודע. אבל בינתיים לא שמעתי או ראיתי איזשהו הסבר מדוע „גיבעת חלפון" יותר טוב מ„שרית" או „נורית".

חוץ מההסבר הפשוט שכדאי ללקק בתחתם של דיין והגששים, אך לא בתחתו של עובדיה.

עברית של יום יום

והפעם: שימושים קטנים במילים גדולות

הביסקוויטים שמכרת לי ערב החג, אתה זוכר, הם היו כולם שבורים. באתי הביתה, פתחתי את הקופסה ומה אני רואה — **פוגרום!** מחדל יום כיפורים חדש! היית ביד ושם? זהו, אז קופסת הביסקוויטים הזאת היתה יותר גרוע מיד ושם. **שואה, ממש שואה** — כל הביסקוויטים היו שבורים, קרועים, מנותצים. הסתכלתי **בגוויות** שלהם ובכיתי, זה היה מראה **נורא**. אחר־כך אמרתי לעצמי: המכולתניק **האנטישמי** הזה עוד יראה אצלי. כן, שלא תחשוב לך שכל **פוגרומיסט** יעשה כאן מה שהוא רוצה. אנחנו כבר לא **בגולה**, אנחנו **במדינה יהודית** ופה לא תמכור לי ביסקוויטים הרוגים. תחזור **לגרמניה**, חתיכת **נאצי**, שמה תהרוג ביסקוויטים! לא, חביבי, **לא עוד!** אתה קראת את הסיפור על רובינזון **וששת המיליונים?** זהו, אז ככה נעשה גם לך, **צורר** ביסקוויטים! **פורע** בייגלאך! **חמלניצקי** של הקרייקרס חכה, אני אלך למשרד המסחר והתעשיה. פה זה **יהודים**, פה זה **לא יקרה!** מה השואה אצלך? רבע לשש? חכה, אני כבר חוזר עם כמה **יהודים גאים!** אנחנו נראה לך מה זה לעשות **פרעות** בביסקוויטים יהודים! **לא עוד!** חביבי, **לא עוד! שנית מצדה לא תיפול** — אתה תיפול!

קובי ניב

פואמה דמגוגית

למנחם בגין — בהגיעו לדוכן

היש מכאוב כמכאובנו? היש עיכבון כעלבתנו?
היש כלימה ככלימתנו?

היש מהשוף כמהשופנו? היש חלבון כחלבוננו?
היש קליפה כקליפתנו?

היש מדחום כמדחומנו? היש חלמון כחלמוננו?
היש כנימה ככנימתנו?

היש מלקיש כמלקושנו? היש חרבון כחרבוננו?
היש גלימה כגלימתנו?

היש פרעיש כפרעושנו? היש טמפון כטמפוננו?
היש פקידה כפקידתנו?

היש מקלון כמקלוננו? היש חברון כחברוננו?
היש זיקפה כזיקפתנו?

מצא את ההבדלים

פיתרון החידה מן השבוע שעבר

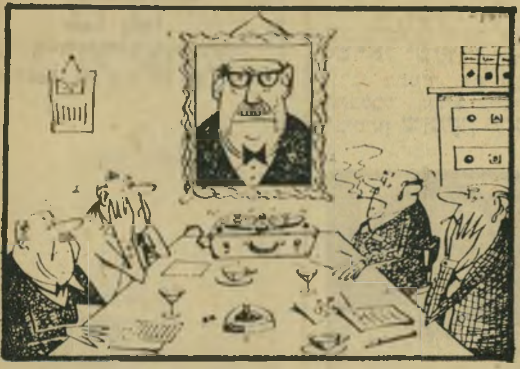

בשבוע שעבר פירסמנו שתי תמונות דומות לכאורה: מימין — ממשלת ארה"ב דנה בהערותיו של באץ', משמאל — ממשלת ישראל דנה במיסמכו של קניג.

לכאורה התמונות דומות לחלוטין, אלא שיש כמה הבדלים דקים ביניהן. האם הצלחתם להבחין בהם?

הנה התשובות הנכונות:

1. באץ' הוא שר החקלאות. קניג הוא פקיד במישרד־הפנים.
2. באץ' אמר את הערותיו הגזעניות לעתונאי. קניג כתב את הערותיו הגזעניות במיסמך רישמי.
3. באץ' הוא אמריקאי. קניג הוא ישראלי.
4. באץ' דיבר נגד כושים. קניג דיבר נגד ערבים.
5. בישראל אין כושים. באמריקה יש כושים.
6. עיתוני ארה"ב גינו את באץ' ודרשו את התפטרותו. גם עיתוני ישראל גינו את באץ' ודרשו את התפטרותו. (פה אין הבדל).
7. ראש־ממשלת ישראל לא קרא את דיברי קניג. נשיא ארה"ב קרא את דיברי באץ' בעיתון. (או: ראש ממשלת ישראל לא יודע לקרוא. נשיא ארה"ב כן יודע לקרוא).
8. קניג הביע רק את דיעותיו הפרטיות. באץ' גילה מה הן דיעותיו האמיתיות.
9. ועדות הפרלמנט האמריקאי לחצו על באץ' להתפטר. ועדות הפרלמנט הישראלי גינו את מפרסמי מיסמך קניג.
10. קניג הוא בסך־הכל פקיד ממשלתי ומותר לו להיות גזען. באץ' הוא פקיד ממשלתי, ואסור לו להיות גזען.
11. באץ' התפטר. קניג נשאר בתפקידו.
12. העיפרון בתמונה מימין קצר יותר.
13. חוץ מזה, הכל אותו דבר.

דיין לא השתתף בתיכנון מיבצע אנטבה –
ומשום כך המיבצע הצליח

■ בעקבות הכתבה על בישחק־הטניס של רעיית ראש־הממשלה **לאה רבין** (העולם הזה 2040) החליטו תושבי שכונת מגוריה, נווה־אביבים, לשלוח אליה מיכתב־מחאה. התושבים טוענים כי בנווה־אביבים יש מיגרשי־טניס מעולים, וכי אין זה הוגן שרעיית ראש־הממשלה תשחק טניס דווקא בצהלה.

■ גם ראש־הממשלה **יצחק רבין** מחרים, משום־מה, את מיגרשי נווה־אביבים. משחק טניס בבית ידידים בסביון או במלון הילטון הירושלמי, כשכבן־זוגו הקבוע משמש מנכ"ל מישרדו, **עמוס ערן**.

■ אגב, מישאלתו של רבין להנהגת מישטר נשיאותי בישראל, התממשה לפחות בעיני אדם אחד. היה זה נשיא ארצות־הברית, **ג'ראלד פורד**, שבוויכוח הטלוויזיוני שלו עם מתחרהו לנשיאות, **ג'ימי קארטר**, כינה בכל פעם את ראש־ממשלת ישראל בתואר „הנשיא רבין."

■ בתם של ראש־הממשלה **יצחק רבין** ורעייתו לאה, **דליה ארצי**, הפכה אותם סבא וסבתא בראשונה לפני כשנתיים. בימים אלה היא מתכוננת לעשות זאת שוב. דליה, הנשואה לאיש צבא־הקבע, נמצאת עתה בחודשי הריון ראשונים.

■ מי שראה באחרונה את נשיא התאחדות התעשיינים, **אברהם** („בומה") **שביט**, מסתובב כשחור באוזנו וחשב שהתעשיין העשיר הפך „פריק", טועה טעות יסודית. בומה הצטרף אל מאות חסידי ההרזייה על־פי שיטת הדיקור הסיני (אקופונקטורה), וטוען כי הצליח כבר להפחית מיספר ניכר של קילוגרמים ממישקלו.

■ בעת הדיון הסוער שהתקיים בכנסת אחרי האירועים בחברון, איבד יושב־הראש **ישראל ישעיהו**, שהיה נרגש ונרגז מתמיד, את עשתונותיו, התבלבל וקרא לעבר שר־הביטחון **שימעון פרס**, שעמד על דוכן־הנואמים: „אדוני שר־הבריאות!"

■ קבוצה של חברי־כנסת ישבה השבוע ליד שולחן במיזנון הכנסת, ושוחחה על כישלונו של **יהושע רבינוביץ** כשר־האוצר. אמר אחד מהם: „בכל אשם **יוסי שריד** שניהל לו את מערכת־ההסברה בעת הבחירות לראשות עיריית תל־אביב." כידוע, הפסיד רבינוביץ' בבחירות ל**שלמה** („צ'יצ'") **להט**, איש הליכוד. כששמע יוסי שריד, שישב בשולחן סמוך, את ההאשמה, מיהר להשיב: „לא פלא שנכשלתי, התפקיד שלי היה קשה מאד. נסו אתם למכור בלוף לציבור שלם."

■ בפגישה שהתקיימה במוצאי השבת האחרונה בגן ביתו של ח"כ **משה דיין**, בינו לבין מישלחת של אנשי המגבית היהודית, נשאל הח"כ: „האם היתה לך יד בתיכנון מיבצע אנטבה?" השיב דיין: „לא, ומשום כך המיבצע הצליח."

■ העיתונאית **ברוריה אבידן** ריאיינה את רעיית נשיא־המדינה, **נינה קציר**. הגברת הראשונה החליטה כי ברוריה סובלת מקור, למרות שזו לא התלוננה, והיא סירבה לשוחח עם העיתונאית עד שזו ניאותה לעסוף את כתפיה החשופות בצעיף־צמר חם שהגברת קציר הביאה לה מארונה הפרטי.

■ ראש־עיריית רמת־גן, **ישראל פלד**, יצא השבוע מלווה בכמה מחברי מועצת עירו, מישלחת תלמידי בתי־הספר ברמת־גן ומקהלת ילדים, כדי להכין הפתעה בפתח ביתו של המשורר **אורי צבי גרינברג** לרגל יום הולדתו ה־80. נראה כי המשורר הישיש חש בהפתעה שעומדים לערוך לו, מיהר אותו יום לצאת מביתו עם רעייתו, לטיול בוקר ממושך דרך החצרות האחוריים של השכונה בה הוא מתגורר. אולם בריחתו המתוכננת של אצ"ג התגלתה בעוד מועד. שליחים נשלחו אחריו להחזירו כדי שניתן יהיה „להפתיעו".

■ השחקן **תיאודור ביקל** ידוע כישראלי, אם־כי מזה שנים רבות הוא חי ועובד בארצות־הברית. בימים אלה שוהה ביקל בישראל, לצורך צילומי סרט־טלוויזיה שמביים הבמאי **אלכסנדר הרמתי**. הוריו הישישים של ביקל מתגוררים ברחוב יהושע בן־נון בתל־אביב, אולם דווקא בעת ביקורו זה נעדרו מן הארץ. ביקל העניק להם, לכבוד יום־הולדתו ה־78 של אביו, טיול מסביב לעולם. אך כשהעניק את המתנה לא ידע שיגיע בקרוב לישראל, וכך פיספס את הוריו, שאותם אינו מרבה לראות ממילא.

■ בטכס־הפתיחה של השבוע האמריקאי בכל־בו שלום נכחו שר־האוצר יהושע רבינוביץ ושגריר ארצות־הברית ב־ישראל **מלקולם טון**. רבינוביץ, שנראה חיוור מן הרגיל, שאל את השגריר השזוף: „איך אתה מצליח להיראות כל־כך טוב?" השיב השגריר: „אני מערב ספורט בדיפלומטיה. חוץ מזה, אשתי מזה 32 שנה, חזרה כעת מארצות־הברית, ואני באמת מאושר שהיא נמצאת אתי." רבינוביץ הביט בשגריר, ושאל: „מה, התחתנת בגיל עשר?"

■ שיטה מייוחדת־במינה להפיץ את סיפרם החדש, האביר זיק, מצאו **חנוך מרמרי** והצייר הכישרוני של הטלוויזיה, **דודו גבע**. השניים החליטו לחסוך בהוצאות־פירסום, נטלו דלי עם צבע וציירו על כל קיר פנוי בירושלים את הסיסמה: „האביר זיק — ספר מדליק!"

■ תקרית בלתי־נעימה אירעה לשר־החינוך־והתרבות **אהרון ידלין**, בעת מישחק־הכדורגל בין נבחרת ישראל ונבחרת־הכדורגל מליון. השר נכנס לאיצטדיון הכדורגל והתיישב ביציע־הכבוד. לפתע צעק מישהו מהקהל, שישב סמוך ליציע, לעבר השר: „גנב! גנב!" קולות נוספים הצטרפו אל הקורא האלמוני. ידלין, שהוא, כידוע, בן־דודו של מזכ"ל קופת־חולים **אשר ידלין**, שאליו כוונו כנראה קריאות־הגנאי, נראה נבוך. אחד השוטרים השתיק, לבסוף, את הצועקים והסביר להם את טעותם.

■ המפיק והמגיש של תיכנית־הטלוויזיה עלי־כותרת, **ירון לונדון**, שוב לא התכונן כראוי לראיון שהגיש במיסגרת

יפית בלוך (משמאל) חיפאית בת 21, מורה לילדים קשי־חינוך, נישאה לנדב בלוך, המבוגר ממנה בחמש־עשרה שנים. כמתנת־חתונה העניק נדב ליפית גלריה־לאמנות. אחת האורחות בפתיחת הגלרייה היתה נעמי אדווה, שרכשה את יצירתה של הפסלת ליאונור פיניי, „הספינכס הכתום".

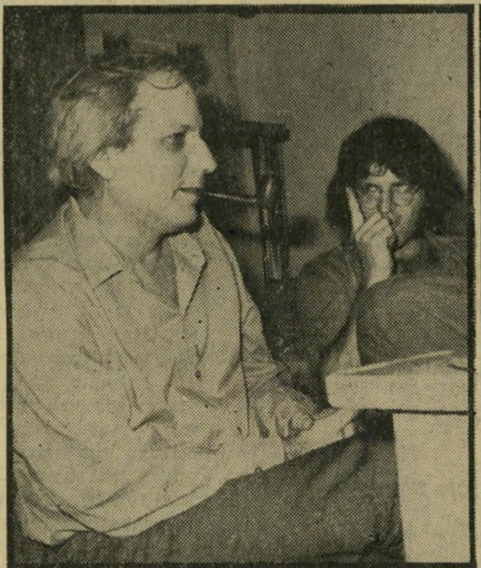

יורם קניוק הסופר והעיתונאי עומד להיכנס לעולם הסרטים. הוא כותב תסריט לסיפרו „סוסעץ", שאותו יביים הבמאי הצעיר יקי יושע (מימין). במיסגרת זו נסעו לאחד הכפרים הערביים. יורם התקבל על ידי ראש־הכפר בכבוד רב. הוא סיפר לנכבדים שרובם מכירים אותו מתקופת הפלמ"ח, כי אחד השירים האהובים עליו הוא השיר הערבי „אלומה", שאותו שר במבטא ערבי מתחילתו ועד סופו.

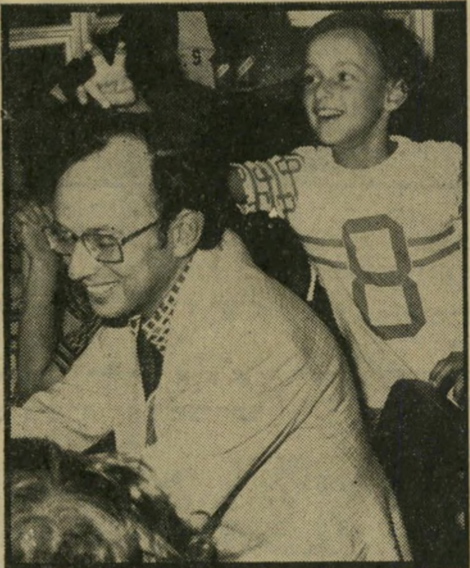

שי מאיר מנכ"ל „מיגדל שלום", הנמצא בבעלות מישפחתו, סעד ארוחת־ערב עם שני בניו, ברק וראם, בדראגסטור המשפחתי. לפתע נעלם אחד הילדים, ושי שלח את המלצר לחפשו. אולם הילד, ראם בן התשע, הנחשב כאחד מבחירי השחיינים הצעירים בארץ, הסתתר כל העת מאחרי גבו של אביו, מבלי שהאב חש בקירבתו, ושעה שזה שלח את המלצר לחפשו, העמיד לו קרניים. מה שנקרא כיבוד־אב.

הורוסקופ

האינטליגנציה שלך אינה מוטלת בספק. זו דווקא הסיבה שקשה להבין מדוע אתה מתקוטט איתה כל שני וחמישי. כדאי לך להקדיש השבוע זמן רב למחשבה, תיכנון העתיד והסקת מסקנות, מה שיהפוך אותך לאדם מאוזן יותר. כדאי שתפסיק לצפות כל ערב בטלוויזיה ותצא פעם בשבוע לאוויר הצח. בת טלה, כל העתיד לפנייך. אם החץ עדיין חסר, הרי זה רק משום שאת לא השקעת מספיק מאמצים בחיפושים אחריו.

לא שבוע אידיאלי. סכנה גדולה אורבת לנוסעים למרחקים קצרים או ארוכים. עייפות גדולה תגרום לך לומר דברים שלא התכוונת להגיד. את תתחרטי על דברים אלה. חיפזון בתחום העיסקי יגרום לסיבוך רציני ביותר. השתדל לתקן את הטעות. מריבה עם בן־זוג תביא לפירוד.

מצאת גבר אבהי שנותן לך יחס עדין וחם! הוא עוזר לך לפתור את בעיותיך; הינך מתגדרת בבעייה אחת ומזניחה דברים העשויים להסב לך אושר רב. שמחה שמצאת במקום עבודתך החדש, תפיג את דכאונך כליל. סעי לחופשה קצרה עם בני ביתך, הקדישי להם את מלוא תשומת ליבך ותבואי בעתיד על שכרך. שימרי על יופיך: זה יעזור לך.

בימים הקרובים אתה עלול להיקלע לבעייה קשה, הקשורה איכשהו בים, או במים. מערך הכוכבים מרמז, באופן כללי, על קשר ישיר בין מים רבים וסכנה הצפוייה לך או למישהו מקרוביך. הבדידות החברתית שגזרת על עצמך לא תביא לך שום תועלת. אינך יכולה לברוח ממנו ולהימנע מלפגוש בו בכל מחיר. אזרי אומץ, ושובי להיות נערה חברתית ונעימה.

פרשה אינטימית המציקה לך זמן רב עשוייה להתבהר לפתע, לגרום להפתעות שתהיינה להן השלכות פרטיים. גורלו של בעל־חי קטן אליו הינך קשור מאוד עלול לגרום לך דאגה רבה. הימנע מהימורים בשבוע זה. אל תיתן לרגשות הקינאה שלך אפשרות לשלוט בך.

במישור חיי האהבה שלך, בתולה, לא יחולו שינויים מרעישים. אל תידחי בגסות את מחזרך הנלהב, למרות שאינך חשה כלפיו כל משיכה. תני לזמן לעשות את שלו; הרגשתך תשתנה בכל זאת. בן בתולה, למרות אופייך הנוח, אתה נוטה יתר על המידה להתפרצויות.

נתקפת במחלה ממנה כה חששת. טפל בה מייד. התערבותו התקיפה של ידיד בענייניך המקצועיים מחבלת בתוכניותיך לטווח קצר. אל תתרתח. הסבר לו בעדינות, כי יש לך אישיות משלך ומשאלות משלך. בימים אלו יהיו בחיים הסנטמנטליים תהפוכות רבות לחיוב ולשלילה.

מיבצע שאפתני מדי עשוי להכניסך לסבך מסוכן, ממנו לא תצא בקלות. פקח עיניים והישמר. השבוע צפוייה לך מתנה ואולי אפילו ירושה. בכל אופן צפה למאורע שיגדיל את רכושך בצורה בלתי צפוייה. אל תערב אנשים זרים בשיחותיך הסנטימנטליות. הינך יותר מדי גלוי במה שקשור לענייניך הפנימיים. אל תקפוץ על העיסקה שיציעו לך השבוע.

הביקורת שמתחו עליך שונאיך, היתה למרבה הצער, מוצדקת בחלקה. השבוע יהיה עליך לתקן את המעוות. עשה זאת, בקפדנות וביעילות, ויוקרתך המיקצועית והאישית תרקיע שחקים. בחיי האהבה שלך אין שינוי — אתה פאסיבי בזמן האחרון, ואין יכוי שתשתנה דווקא השבוע. הצלחה חלקית עשוייה ליפול בחלקך אם היא תיטול את היוזמה לידיה.

תיתכן תמורה רצינית במצבך, אם תדע לפעול במהירות. היא תביא לך יתרונות רבים שיהוו כף מאזניים לדרכך בעתיד. אל תזניח את חשבונותיך, השתדל להמעיט במשחקי מזל ולהרבות קצת בחישובים. פגישה מיקרית שתזדמן לך בסוף השבוע במקום ציבורי, תסתיים במקום אינטימי. דע לנצל אותה עד תום. אל תהיי קשוחה כל־כך ביחסייך איתו.

מה זה, בן דלי? היום זו, מחר אחרת? מוטב שתשחק ברידג׳ במקום להתפרפר. כמו־כן, הגיע הזמן שתמצא לך עבודה מכניסה ותשתחרר מן התלות בגורמים חיצוניים. זה יעזור לך ללא צל של ספק. בת דלי — את חביבה וסימפטית, אבל איפה הפילפל? פעם היית אחרת; אבל אל ייאוש — הכוכבים צופנים עבורך עתיד לא רע בתחום המיקצועי.

לא! הדרך הנכונה אינה להגיד הכל ישר בפרצוף בשבוע זה. אף לא למקורבים אליך. כל הסיכויים שתרצי לנצל את החופש המתקרב ובא. אל תעשי זאת. התאפקי ושבי בבית. כדאי, לעומת זאת, לנסות להכיר אנשים חדשים. זה ישתלם לכם. עיסקה טוב מצפה לך בעתיד הקרוב.

אנשים

התוכנית, וחשף את בורותו ברבים. היה זה כאשר ריאיין ירון תושבת יהודיה לשעבר של חברון, שטענה לבעלות מישפחתה על בית הדסה בעיר. לונדון, שלא ידע כי בית־הכנסת אברהם אבינו ובית הדסה, ששימשו באחרונה כ־מוקדי ההתנגשויות בעיר בין המימשל הצבאי למתנחלים, הם שני אתרים נפרדים, דיבר כל הזמן על בית־הכנסת אברהם אבינו שבבית הדסה. המרואיינת אף לא טרחה לתקן לו את שגיאתו הגסה.

■ שר־הבריאות, **ויקטור שם־טוב**, אינו בטוח כל־כך, ככל הנראה, שאנשים רבים מזהים את תפקידו. כשביקר בזמן האחרונה במיסעדה הסינית של **ג׳קי רונן** בתל־אביב, עברה המיסעדה את ביקורתו והוא כתב בספר־האורחים: „התרשמותי מצויינת — ויקטור שם־טוב.” אולם הוא לא הסתפק בכך, הוסיף ליד שמו גם את תוארו „שר־הבריאות.” שיידעו.

■ לקוח אחד במיסעדה היה ראש עיריית באר־שבע, **אליהו נאווי**, שרשם בספר־האורחים: „לימדונו רבותינו: דירה נאה, אשה נאה וכלים נאים — מרחיבים דעתו של אדם. ואיפה ארוחה טובה? חוץ מזה פגשתי פה דג ממוצא טברייני (ממישפחה טובה) ש־היגר לסין הלאומנית, וחזר משם מבושל תאווה־לחיך.”

יותר מתמיד, דווקא בחוגי האמנים בלונדון. בדיחה אנטי־שמית לדוגמה: „למה ליהודים יש אף גדול? — כי האוויר הוא חינם.” בדיחה אחרת מאותו סוג: „שני פילים ניראו רצים בראש־השנה ברחובות לונדון. עצר אותם שוטר ושאל אותם: ,לאן אתם רצים?’ ,לבית־הכנסת,’ השיבו לו הפילים. ,מה פתאום פילים רצים לבית־כנסת?’ תמה השוטר האנגלי. השיבו לו הפילים: ,ולאן אתה רוצה שאנחנו נרוץ עם אף כזה?’”

■ אישור כימעט־רישמי לכך **שחני פרי**, הדוגמנית הישראלית המצליחה מאד ב־ניו־יורק, נמנית עם הנבחרת הראשונה של דוגמניות־הצמרת בעולם, הגיע דווקא מדוגמנית מתחרה, הלא היא **מארגו המינגווי** „נערת מיליון ה־דולר”, שבעת סיורה בישראל התבקשה למנות את שמות שלוש הדוגמניות המצליחות ב־יותר בעולם כיום. היא מנתה בהן את עצמה, את השחקנית־דוגמנית **לורן האטון**, ואת חני פרי, המכונה בארצות־ה־ברית „האני”.

■ רק עתה נודע סיפור מאחרי הקלעים של חתונתו של בחור־הישיבה והשחקן לשעבר **מרדכי** („פופיק”) **ארנון**, ש־נערכה לפני שבועות מיספר. החתונה היתה תוצאה של שי־דוך. אחרי שפופיק ראה לרא־

יהושע פרץ סעד בחברתה של ידידה אשדודית ב־אחת המיסעדות בעיר. כאשר נשאל לפשר מצב־רוחו הרע, השיב: „עברתי ניתוח”. כשנשאל „איזה ניתוח”? השיב בקול־נכאים: „תוציאו לי את המצפון.”

■ כאשר שואלים את תת־אלוף (מיל.) **פנחס** („פינייה”) **להב**, הממונה על שירותי עיריית תל־אביב, מה בדיוק כלול בתחום תפקידו, הוא נוהג להשיב בסיפור, שנועד להבהיר את התפקיד: „ביום הראשון לעבודתי נתן לי ראש־העיר, **שלמה** („צ׳יצ׳”) **להט**, שמונה פתקים, שעל כל אחד מהם רשומה בעייה אחרת. ,אתה יודע איך לפתור אותן?’ שאל אותי. הצצתי בפתקים ועניתי לו: ,לא!’ ,או,’ אמר לי צ׳יצ׳, ,עכשיו זאת הבעייה שלך!’ ככה הבנתי מה תפקידי בעירייה.”

■ השחקן **ראובן בר־יותם** חזר באחרונה מטיול ממושך בחו״ל, כשבאמתחתו צרור של בדיחות אנטישמיות, שלטענתו הן נפוצות עתה,

שונה את המיועדת לו הוא פנה אל רב הישיבה וטען כי הכלה אינה מוצאת חן בעיניו. תשובתו של הרב לפופיק היתה החלטית: „יש לי שלוש סיבות מדוע אתה צריך לשאת אותה לאשה: אל״ף, אתה גרוש. בי״ת, אתה לא כל־כך גדול בקומה, וגימ״ל, אתה לא כל־כך גדול בתורה. אז לך אליה ותתרגל לאהוב אותה.”

■ המנחה **דודו טופז** בידר את עובדי מחלקת־המיטענים של נמל־התעופה בן־גוריון בלוד. כהרגלו, החל טופז מספר בדיחות על עולי גרוזיה, אולם לא זכה בכל תגובה מן האולם. כשהעיף מבט בקהל, הבין שרובו מורכב מגרוזינים. הוא עבר מייד לבדיחות על מרוקאים. קצר הצלחה גדולה.

אתה עובד קשה בשביל כסף.

האם הכסף שלך עובד בשבילך?

אתה יודע שכדי להתקדם ולהצליח צריך מחשבה, עבודה, זמן. עובדה זו נכונה גם כשמדובר בכספך. כדי שכספך יצמח וישא רווחים צריך להשקיע הרבה. אנו עשינו זאת עבורך.

<u>תכניות החסכון</u> העומדות לרשותך בבנק הפועלים מאפשרות לך להשקיע כפי יכולתך בסכום חד פעמי או בתשלומים חודשיים, וליהנות, בנוסף לרווחי הצמדה ולריבית, גם מיתרונות רבים אחרים, ביניהם פטור ממס, מענקים והלוואות מיוחדות.

<u>קופות הגמל</u> שלנו מאפשרות לך להשקיע בעצמך ולהבטיח לך הכנסה נאה בגיל הפרישה.

תמצא אצלנו רעיונות טובים גם להשקעות לזמן קצר.

<u>קרנות הנאמנות</u> שלנו, המנוהלות ע"י אנשי מקצוע מנוסים, מאפשרות לך כניסה מתאימה לעולם ההשקעות במניות, אגרות חוב ובניירות ערך אחרים.
אתה יכול להרחיק לכת גם לחו"ל. בעזרת הקשר הישיר שלנו <u>לבורסה בניו־יורק</u>

אתה יכול לתת לנו הוראות לקנית או מכירת ניירות ערך של חברות בחו"ל ולקבל מידע מעודכן על השקעות כדאיות בבורסות העולם.

אל תניח לכספך להתבטל. שלח אותו לעבוד. אצלנו.

רנו אכפת.

המהפכה השקטה בבנק הפועלים

בנק הפועלים

בעמ

אתה והלירה

לירה ישראלית אחת תשב"ז

רבין, שביט ותנור ה„קאלוריק"

לפני חודשיים החליטה **לאה רבין** כי עליה לרכוש תנור־אפייה חדש לדירת־השרד של ראש־הממשלה בירושלים. תנורי בישול ואפייה יש בארץ מסוגים שונים, הן מייבוא והן מתוצרת הארץ. כמה חברות, כמו „שביט", „זופז", „פאר" ו„רנקו", הגיעו לרמה בינלאומית בייצור תנורים. בכל ארץ בעולם ברור מאליו, כי דירת־השרד של ראש־הממשלה תצוייד בתוצרת מקומית, במידת האפשר. בכל ארץ בעולם, אבל לא בישראל.

לאה רבין הוציאה מתקציב המדינה 30 אלף לירות לקניית תנור־ייבוא אמריקאי, מסוג „קאלוריק דאבל־דקר". זהו התנור היקר ביותר בישראל, והוא ניקנה מכספי תקציב החוסך בארוחות לתלמידי בתי־ספר ובהקצבות למישכנות־עוני.

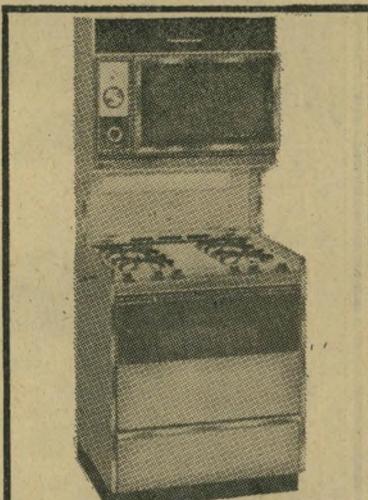

תנור „קאלוריק"

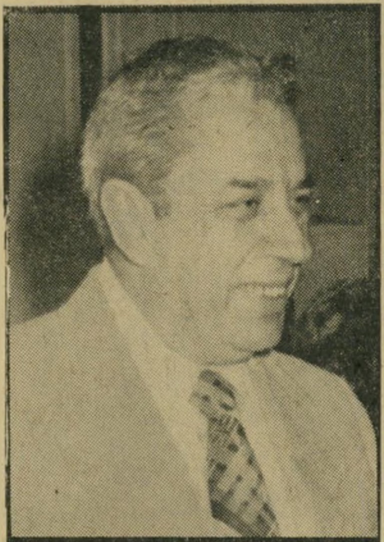

נשיא שביט

נייבא ונחיה

ניתן היה לצפות שבהיוודע הדבר לנשיא התעשיינים, **אברהם** („בומה") **שביט**, הוא יעשה ממנו מטעמים. לא רק בגלל היותו בעל מיפעל „תנורי שביט", אלא כיוון שהוא עומד בראש מיבצע כחול־לבן של התעשיינים, הממומן על־ידי תקציב המדינה (שקנה את תנור־הייבוא), והמכוון להגביר רכישות תוצרת מקומית.

אולם שביט שותק, למרות שהעניין ידוע לו היטב. מדוע הוא שותק? התשובה פשוטה. גם לאחיו של בומה שביט, **אקי**, שהוא מנכ"ל מיפעל „תנורי שביט", יש בביתו תנור־אפייה. לא מתוצרת „שביט". בביתו הוא מפעיל תנור „קאלוריק". גם המקרר בבית „שביט" אינו מתוצרת הארץ, אלא של „ג'נראל אלקטריק".

אבל מיבצע כחול־לבן — בעיצומו.

המיליונרים נוסעים בלי לשלם

רשימת פקידי הממשלה, ובעיקר מינהל הכנסות המדינה, הטסים במחלקה הראשונה של „אל־על" למרות ששילמו או קיבלו כרטיס למחלקה רגילה ושפורסמה בשעתו במלואה בהעולם הזה עוררה תגובות רבות. חבר־הכנסת **ידידיה בארי** (ליכוד) הגיש שאילתה לשר־האוצר, שבה ביקש לדעת אם שילמו נוסעים אלה את היטל־הנסיעות על הפרשי המחיר בין כרטיס במחלקה הראשונה ובשנייה. במיקרה של **משה נוידרפר**, הממונה על הכנסות המדינה, ואשתו, שטסו לניו־יורק במחלקה הראשונה, ההיטל שהם צריכים לשלם הוא 1200 לירות. אי־תשלומו הוא עבירה על החוק של הממונה על החוק.

הנה רשימה נוספת של נוסעים שנסעו במחלקה הראשונה, למרות שקנו כרטיס למחלקה רגילה. זוהי רשימה של אנשים רבי־יכולת, האנשים שלהם נועדת בעצם המחלקה הראשונה, והם הקונים הפוטנציאליים של כרטיסים למחלקת היוקרה, טסים בה לאחר ששילמו מחיר כרטיס רגיל:

- **אברהם גרוסמן**, מנהל „שטיחי־כרמל", טיסה 327 לפרנקפורט ב־15.1.76.
- **לו לנארט**, מיליונר מארה"ב, טיסה 015 לניו־יורק, 1.1.76.
- **מיכל שובל**, בתו של ח"כ זלמן שובל ונכדתו של **מרדכי מאיר**, בעל „מיגדל שלום", טיסה 315 ללונדון, 8.2.76.
- **הוגו שוורץ**, בעל מיפעלי־תעשייה, טיסה 323 לפריס, 15.2.76.
- **מאיר עזרי**, שגריר־לשעבר בטהרן ואיש־עסקים עשיר, טיסה 563 לטהרן, ב־13.1.76 ושוב ב־23.2.76.
- **ג'ו ליבו**, בעל־המניות הראשי ב„אליאנס", טיסה 123 למונטריאול, 25.2.76, וטיסה נוספת, 015 לניו־יורק ב־11.5.76.
- **אריה מנור**, מנהל „בנק לאומי לישראל" ואשתו, טיסה 001 לניו־יורק, 14.3.76.
- **לו בויאר, סם רוטברג ואשתו ואחותו, גברת ויינשטיין**, מראשי המגבית־היהודית באמריקה, טיסה 001 לניו־יורק, 8.4.76.

מלונות „לרום", טיסה 1355 לפרנק־

- **איגנאץ בוביס**, בעל רשת מלונות „לרום", טיסה 1355 לפרנקפורט, 23.4.76.
- **דן טולקובסקי**, מנכ"ל החברה להשקעות של „בנק דיסקונט", טיסה 001 לניו־יורק, 6.5.76.
- **צבי צפרירי**, מנכ"ל רכבת־ישראל, טיסה 015 ללונדון, 10.5.76.
- **סר צ'ארלס קלור** ועוד שמונה מלווים (כל המקומות במחלקה הראשונה!) טיסה 015 ללונדון, 10.5.76.
- **אשר ידלין**, מנכ"ל קופת־חולים, טיסה 023 לניו־יורק, 20.5.76.
- **סם רוטברג**, טיסה 015 לניו־יורק, 11.6.76.

נמכרה מחצית „בקעת הירח"

מחצית מלון „בקעת הירח" באילת נמכרה לקבלן החיפאי **חיים אורמן**. המחצית נמכרה לפי מחיר שבו הוערך המלון כשווה 9 מיליון לירות, ועוד הלוואות ממשלתיות בסך 6 מיליון. אורמן שילם 4.5 מיליון, ולקח על עצמו את מחצית התלוואות. המלון הוא בעל 200 חדרים, ולו שלושה כוכבים. בעלי המלון הם חברת הקבלנים מבאר־שבע „סיני—ורדי", שנאלצו למוכרו לאחר ששילטונות המס חייבו אותם בתשלומי־מס גדולים.

הקונה, אורמן, ירד מישראל אחרי מילחמת־השחרור לקנדה, ולפני חמש שנים ברח משם לישראל, בהשאירו אחריו חובות רבים. הוא התחיל עובד בישראל כמשקיע זר, באמצעות חברה בשם „סנפיר" שבונה בתים להשכרה, בנה בתי־דירות רבים למישרד־השיכון, וכן בנה את מיפעל „כבלי־ציון" באילת. לפני שנים אחדות ביקש ממישרד־התיירות הלאווה ומענק, להקמת מלון בחיפה, אך חקירה של המישרד גילתה את עברו בקנדה, והמישרד סירב לאשר לו את ההלוואה ואת המענק.

דוחי „תדיראן" לסוף 1975 - 60 מיליון לירות

מאזן חברת „תדיראן" לסוף 1975 מראה, כי מכירות הקונצרן היו 1.126 מיליארד לירות, לעומת 544.5 מיליון לסוף 1974. אם מנכים את שיעור האינפלציה, של 25% לערך, הרי שמכירות הקונצרן גדלו תוך שנה ברבע.

גידול באחוזים מקבילים חל גם בכל הסעיפים הקשורים בפעולות החברה. עלות המכירות היתה 840 מיליון לירות, לעומת 407 מיליון בשנה קודמת. חרווח הגולמי היה 286 מיליון לירות, הוצאות המכירה 49 מיליון לירות. בסעיף זה חל גידול משמעותי בעמלות לסוכנים, שגדלו מ־5.7 מיליון בשנת 1974 ל־17 מיליון בשנת 1975. הגידול בסעיף־המישנה של העמלות קוזז על־ידי גידול איטי בסעיפי־מישנה אחרים כגון פירסום, משכורות והוצאות.

מאזן הקונצרן מראה על 1.35 מיליארד לירות, מזה רכוש קבוע 178 מיליון, מלאי 600 מיליון (ירידה משמעותית של המלאי באופן יחסי, לעומת מלאי של 380 מיליון בשנה קודמת), וחייבים בשיעור של 511 מיליון. סעיף החייבים גדל בעיקר כנגד עבודות מחו"ל, הממומנות על־ידי קרנות־ייצוא ואשראי נוח.

הון המניות הוא 82 מיליון לירות, כאשר בסעיפי הקרנות עודפים הוניים של 73 מיליון. עודפים אלה מיועדים לחלוקה כמניות־הטבה ודיווידנד, כאשר יסיים המיפעל לפרוע הלוואה בנקאית האוסרת עליו לחלק יותר מ־12% דיווידנד לשנה. ההון הכולל הוא 155 מיליון לירות, התחייבויות לזמן ארוך 180.5 מיליון לירות והתחייבויות שוטפות 985 מיליון לירות.

המאזן מגלה כי הקונצרן מחזיק 57.6 מיליון לירות במילוות ממשלתיים.

בסיכום, המאזן מראה שיפור ניכר במבנה הפיננסי של הקונצרן, תודות להקטנת המלאי והוצאות המכירה, תוך הכפלת המכירות, בעיקר בחו"ל. הצמרת הניהולית של החברה כוללת את: **אלקוב כספי** — מנכ"ל; **חיים הייטנר** — מנהל השיווק בישראל; **יצחק רביב** — מנהל היצוא, ו**יצחק טולידאנו** — מזכיר החברה וסמנכ"לה.

מזכיר טולידאנו

מנהל הייטנר

נייצא או נמות

הקופצים ללאס-וגס

בראיון טלוויזיוני אמר השבוע יושב־ראש מרכז קופת־חולים ומי שכבר אינו מיועד להיות נגיד „בנק־ישראל", **אשר ידלין**, כי בעת ששהה בחוף המערבי של ארצות־הברית בשליחות מגבית ההסתדרות, קפץ ללאס־וגס והרוויח 10 דולאר בהימורים.

שר־השיכון, **אברהם עופר**, סיפר קודם־לכן, בראיון ב„גלי־צה"ל", כי גם הוא קפץ ללאס־וגס בשליחות „שיכון עובדים" והפסיד 10 דולאר. מבחינה זו חשבונה של מדינת ישראל במטבע־חוץ מאוזן, עשרה דולאר שהרוויח בלאס־וגס ידלין הפסיד בלאס־וגס עופר, יתרות המטבע לא נפגעו. וזה העיקר. כי מה זה באמת חשוב שמנהיג תנועת־הפועלים הישראלית מספר לצופי הטלוויזיה, ששמונים אחוזים מהם לא עזבו מעולם את גבולות ישראל, על קפיצותיו ללאס־וגס? אנו מגלים עולם חדש, עולמם של הקופצים ללאס־וגס, עולמם של שליחי משק ציבורי הנוסעים על חשבוננו ובחוזרם מלאס־וגס מצהירים שיש להדק את החגורה, להסתפק במועט, לעקר את תוספת־היוקר, להוריד את רמת־החיים ומטיפים לנו מוסר יומם ולילה. את המוסר שרכשו בלאס־וגס.

(פ. סבר, „על המשמר")

מוכר שטח בכולון שלא יקום

בעל מלון „דבורה" בתל־אביב, איל־הכספים **אברהם קנול**, מוכר באחרונה שטחים מיסחריים במלון שהוא עומד להקים ליד העיר העתיקה בירושלים. קנול רכש את השטח שעליו עמד פעם מלון „פאסט", קיבל אישור ממישרד־התיירות להקים שם מלון.

לפני חודשיים אישרה מועצת עיריית ירושלים את הרחבת רחוב כורש, העובר בגבול שטח מלון „פאסט". לפי ההחלטה, על העירייה להפקיע את שטח המלון של קנול.

מדוע מוכר קנול שטחים במלון העתיד להיות מופקע? יודעי־דבר טוענים, כי הפיצוי שיקבל קנול עם ההפקעה יגדל, ככל שירבה להוכיח כי מכר שטחים במלון.

שטסל ל„חברה־לישראל"

החשב הכללי באוצר, **חיים שטסל**, יתמנה בקרוב כמנכ"ל „החברה־לישראל", במקומו של **ישראל גילעד**, הפורש מסיבות בריאות. יושב־ראש מועצת־המנהלים של „החברה־לישראל", הברון **אדמונד דה־רוטשילד**, אישר את המינוי.

הוואי

הלבוש היפה ביותר למיטה

לכלי המיטה הנפלאים של הוואי
ללא גיהוץ חידוש נוסף:
סדין עם גומי בשלשה
גדלים פופולאריים.
כלי המיטה הוואי בשלל דוגמאות
מרהיב למבוגרים, נוער ותינוקות.

מיוצרים מבדי האיכות
של אריגי יעד.

אריגי יעד 30

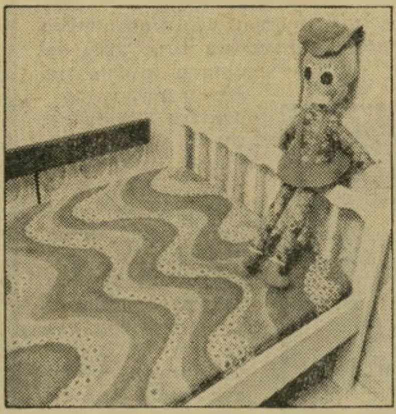

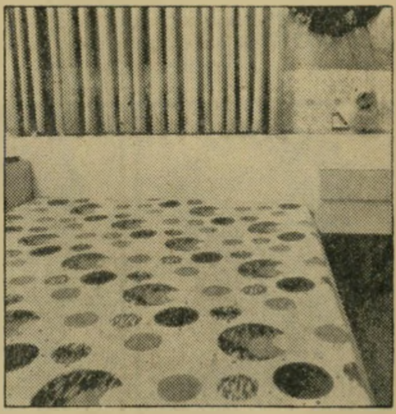

הוואי להרגשה נפלאה במיטה

פרסום מלניק

העוצר שהוטל מאז יום־הכיפורים בחברון - נועד להסתיר מעיני התושבים והעולם את מה שהתחולל במערת־המכפלה אחרי ההתפרעות המוסלמית

עוצר בית אם ערביה ושני ילדיה, באחד מבתי הקסבה של חברון, צופים מבעד לחלונות ביתם לעבר הלוויית גווילי־התורה שחוללו בידי תלמידים מוסלמים במערת־המכפלה. מאז אותה התפרעות נתונים כל תושבי חברון הערבים בעוצר חמור, כשרק במשך שעה אחת ביום מותר להם לצאת מבתיהם כדי להצטייד במזון ובתרופות.

אש בחברון

מסך של איפול ירד על חברון.

זה למעלה משבוע, מאז התפרץ אספסוף של **תלמידים** מוסלמים אל חדר בית־הכנסת שבתוך מערת המכפלה וערך שם התפרעות ואנדאלית של קריעת ספרי תורה וחילול תשמישי־קדושה, שורר עוצר בחברון.

כשהם סגורים ומסוגרים בבתיהם בכל שעות היום והלילה, כשמדי יום ניתנת להם שעה אחת בילבד לצאת מבתיהם כדי להצטייד במזון או בתרופות, אין תושבי חברון יודעים עד מתי יימשך העוצר ולמה בעצם הוא נועד.

האם הוא עונש קולקטיבי שהוטל על העיר בעקבות ההתפרעות במערת־המכפלה? האם הוטל העוצר כדי להרגיע את הרוחות הסוערות של הקיצוניים המוסלמים והיהודים גם יחד,

ההלווייה כלי־הקודש המחוללים נישאים על כתפי חיילים בארון־מתים (למעלה), בחברון, בתהלוכה שהפכה הפגנה לאומנית.

פורעי קריית־ארבע בעיקבות פורעי חברון - העלו

אש במערת־המכפלה והציתו את חדר הקאדי ואת ההקדש המוסלמי

(המשך מעמוד 19)

בכך שהוא מונע כל אפשרות של מגע, חיכוך ועימות מחודש ביניהם?

האמת היא שיותר מאשר לכך נועדו העוצר בחברון, ומניעת הגישה למערת־המכפלה, הן מצד ערבים והן מצד יהודים, כאמצעי להסתיר את מה שהתרחש באמת במערת־המכפלה ולמנוע התפרצות סערת רוחות חדשה בעיר, שאת תוצאותיה אין לחזות מראש.

מבחינה זו אין מצבם של תושבי חברון הערבים טוב יותר מאשר זה של תושבי מדינת־ישראל. לא רק זאת, אלא שאפילו הממשלה, שהתכנסה השבוע לישיבה מםו־שכת לדון במאורעות חברון, לא קיבלה מידע שלם ומקיף על מה שהתחולל שם באמת.

שר־הביטחון שימעון פרס, שדיווח לממ־שלה על אירועי חברון, דיבר אומנם באופן כללי על הצורך לחקור, מילבד את מעשה ההתפרצות של התלמידים הערבים, גם תקריות ומעשים של הצד השני. אבל פרס לא קרא לילד בשמו, ולמעשה העלים מידע חיוני מחברי־הממשלה.

פרס לא סיפר לממשלה, כפי שי־אף אחד אחר לא סיפר לציבור, כי מאורעות מערת המכפלה לא תמו עם התפרעות התלמידים ה־ערבים בבית־הכנסת שם, תוך קריעת ספרי־תורה וחילול ספרי־קודש.

על מעשה ואנדאלי זה, הראוי, לגינוי כשלעצמו, הגיבו אנשי קריית־ארבע, ב־מעשה ואנדאלי חמור לא פחות, שאינו נופל במהותו מזה של המתפרעים המוס־למים.

זמן קצר אחרי שהתגלה חי־לול בית־הכנסת במערת המכפלה, התפרצו כמה מאנשי קריית־ארבע אל החלק המוסלמי שבמיסגד ה־מערה, העלו אש בחדרו של הקאדי במערה והבעירו שם את מיסמכי ההקדש המוסלמי.

מעשה ברברי זה, שאינו נופל בחומרתו מחילול גווילי התורה, הוא אולי חמור עוד יותר. שכן, אילולא התגלתה האש בחדר ההקדש המוסלמי בעוד מועד, היא היתה עלולה להתפשט ולגרום לדליקה כללית בכל בניין מיסגד המערה, כולל בית־הכנסת שבו.

אין צורך להרבות במילים מה היתה המשמעות של הצלחת הצתה זו לגבי מדינת־ישראל כולה.

אולם גם ההצתה, שאותרה וכובתה בעוד מועד, בחדר ההקדש המוסלמי שבמערה, מהווה בעיה חמורה כאין כמוה עבור שילטונות המימשל הצבאי וממשלת־ישראל.

ראשית היא מפריכה מכל וכל את טענת שרי המפד"ל והחוגים הלאומניים כאילו אין להשוות את מעשי היהודים והערבים בחברון. אחרי שבישיבת הממשלה השבוע, לא יכלו שרי המפד"ל להתכחש לעובדה כי התפרעות התלמידים הערבים במערת־המכפלה היתה תוצאה של היתגרות, אחרי שנודע להם על חילול וביזוי ספרי קוראן במיסגד שבמערה, הסתמכו שרי המפד"ל על הטיעון שאין להשוות את חומרת מעשי הערבים והיהודים בחברון.

„זה בלתי הוגן ומזיק לנהוג קיזוז שיוויוני של מעשי ערבים מזה — ויהודים מזה," טען שר־הפנים יוסף בורג. „אסור להשוות חטא של יחיד, לפשעם של מאות ערבים וחילול ספרי תורה," טען שר־הדתות יצחק רפאל.

והנה באות העובדות, שהועלמו עד כה מעיני הציבור, ומציגות תמונה שונה לחלוטין על מה שהתחולל במערת־המכפלה.

אין זה פלא שכאשר נודע לראשונה לאנשי המימשל הצבאי בחברון על הצתת חדר הקאדי במערת־המכפלה, הם הוכו בהלם ולא ידעו כיצד להגיב או לנהוג. במקום לדאוג לפירסום פומבי מהיר של העובדות, כדי להציג את מה שאירע בחברון בפרופורציות הנכונות לפני שחרושת ה־שמועות תחל לפעול, הם ניסו לטשטש את העניין ולמנוע את פירסומו. כתוצאה מכך החל מסע רגשני של דמגוגיה ושטיפת־מוח, שהגיע לשיאו בהלווית ההמונים שנערכה בחברון לגווילי ספרי־התורה שהושחתו.

כאן התגלתה תופעה חמורה נו־ספת, החייבת להדאיג את שיל־טונות צה"ל. הדיווח על מעשה ה־הצתה במערת־המכפלה זרם בכ־עצלתיים ובאיטיות מדאיגה, תוך ניסיונות לטשטש ולהעלים את ה־עובדות. עברו שעות רבות עד ש־עניין ההצתה נודע למיפקדת פיקוד־המרכז, הממונה והאחראית על הנעשה בגדה המערבית. עברו ימים עד אשר נמסר המידע ה־קשור במעשה ההצתה לראש־הממשלה, יצחק רבין.

למעשה דווח לרבין על ההצתה בהקדש

העימות הראשון

במערכת המכפלה, ששם קץ לירח־הדבש ששרר בין יהודים ומוסלמים במערה מאז כיבוש חברון במילחמת ששת־הימים. באוקטובר 1968 הטיל צעיר בן 17 רימון־יד אל המדרגות המובילות למערת־המכפלה. כפעולת־תגמול הרס טרקטור של צה"ל, בפקודת המושל הצבאי, את השער המיזרחי שהוביל למיסגד איברהים — שער היסטורי שניבנה עוד בתקופת הסולטן מנצור אבן־לאוון. הריסת השער של מיסגד־המערה סימלה בעיני מוסלמי חברון את הכוונה להשתלטות יהודית על מערת־המכפלה, למרות שממשלת־ישראל החליטה שהמערה תמשיך להיות מיסגד.

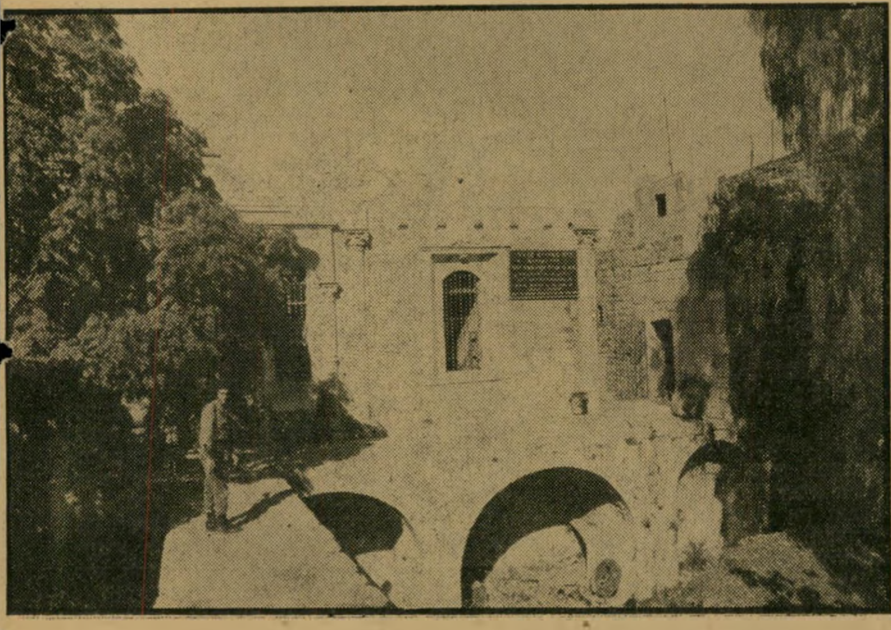

בית־החולים „הדסה"

שגם ליד שעריו התנגשו אנשי קריית־ארבע עם חיילי צה"ל, שניסו למנוע מהם תפילה פרובוקטיבית במקום, לעיני תושבי חברון הערבים. מה שהוסתר מעיני הציבור הוא העובדה שלמעשה התנגשו כאן חיילים בחיילים. רוב תומכיו של לווינגר בחברון הם אנשי „ישיבת ההסדר" במקום, שהם למעשה חיילי צה"ל בשירות פעיל ובוגרי הישיבה הלומדים בה.

בית־הכנסת אברהם אבינו

ללא ידיעת ראש־הממשלה אישר שר־הבים חון הקצבת חצי־מיליון לירות מכספי תקציב־הביטחון לשיקום חורבות בית־הכנסת, הנמצא בלב הקסבה של חברון. פרס עצמו לא שקל את המשמעות הכרוכה בשיקום זה, אחרי שהרב לווינגר ואנשיו החליטו להפוך את המקום ל„מקום קודש".

המוסלמי במערת־המכפלה רק כשלושה ימים אחרי שניתגלה המעשה. כאשר התמרמר השבוע רבין בישיבת הממשלה כי אין מדווחים לו על הנעשה בשטחים, הוא לא התכוון רק להחלטת שר־הביטחון, שלא בידיעתו, לאשר את שיפוץ בית־הכנסת העתיק החרב אברהם אבינו, במרכז הקסבה הערבית בחברון, תוך הקצבת סכום של חצי מיליון ל״י לצורך זה מתקציב מישרד־הביטחון.

אין ספק שבדבריו הביע רבין את מורת־רוחו גם על כך שהידיעה על ההצתה במערת־המכפלה הגיעה לידיעתו רק ימים מיספר אחרי שהתגלתה.

מדוע נערכים „שיפוצים״?

בינתיים ממשיכים אנשי המימשל־הצבאי בחברון בניסיון להעלים את עניין ההצתה מתושבי חברון הערבים ומהעולם המוסלמי כולו.

זהו פשר העוצר המוטל בחברון וה„שי־פוצים״ הדחופים הנערכים עתה במערת־המכפלה. אי־אפשר להעלים אף מעיני תרשבים הנתונים בעוצר ממושך, כי אל מערת־המכפלה מובאים חומרי־בניין ב־כמויות גדולות.

בין תושבי חברון, שהבחינו בכך, נפוצו כבר השמועות כאילו הובאו חומרי־הבנין למקום כדי להקים מחיצות בתוך מיסגד המערה, על מנת להפריד בין המתפללים היהודים והערבים ולמנוע אפשרות של מעבר והתפרצות מהחלק המוסלמי לחלק שניתן לתפילת יהודים.

האמת היא כי חומרי הבניין הובאו למערת־המכפלה כדי לשפץ את חדר ההקדש המוסלמי שעלה באש. אנשי המימשל־הצבאי מק־ווים כי התגובה הערבית תהיה מתונה יותר לנוכח חדר ששופץ וסוייד ואין ניכרים בו עוד סימני שריפה.

לצורך זה הובא כנראה בסוד העניין ראש־העיריה הקודם של חברון, השייך ג׳עברי. ג׳עברי הוא האיש שפעל יותר מכל אדם אחר, במשך שנות הכיבוש הישראלי בחברון, לדו־קיום בשלום של מתפללים יהודים וערבים במיסגד המערה.

קשה לברר אם אנשי המימשל הצבאי סיפרו לשייך ג׳עברי מה בדיוק אירע בחדר הקאדי שבמערת־המכפלה, אבל הם הת־ייעצו עמו בקשר לשיפוצים הנערכים במקום.

אבל גם השיפוצים הנערכים במערה לא יוכלו לטשטש את מה שאירע בה. אי־אפשר יהיה, למשל, לטפול על המתפרעים המוסלמים במערה כי הם שהציתו את האש בחדר ההקדש, בעת שהשתוללו והשחיתו תשמישי קדושה יהודים.

אחרי שהתגלה מעשה ההשחתה בבית־הכנסת שבמערה, הובאו נכבדי חברון וראשי הדת המוסלמים שלה אל מערת־המכפלה, כדי שיראו במו עיניהם את מה שעוללו בני דתם לספרי הקודש היהודים. אז עדיין ראו אנשי חברון את חדר הקאדי שלם. לאחר מכן הוטל עוצר על חברון וכל המוסלמים הוצאו מתוך מערת־המכפלה. מעשה ההצתה, שלא ברור עדיין בדיוק איך ומתי בוצע, נעשה כאשר במערה שהו רק חיילי צה״ל ואנשי קריית־ארבע, שבאו לאסוף את גווילי ספרי־התורה המחוללים.

„עוד פעם אחת ודי!״

כדי לדעת כיצד התגלגלו הדברים עד לפורענות מעין זו, יש לשחזר את האמת על מאורעות חברון בערב יום־הכיפורים תשל״ז.

הרקע להתנגשות הבינדתית שפרצה הוא כמובן עמוק וממושך יותר. הוא מתחיל בפסח 1968, כאשר קבוצת קנאים דתיים, בראשות הרב לווינגר, התנחלה בדרכי כחש ומירמה בחברון. היא לא עשתה זאת כדי לחדש את החיים הדתיים בעיר, אלא כדי לעשות מעשים פרובוקטיביים שנועדו להביא לסיפוח חברון לישראל — וזאת ללא החלטת הממשלה.

שמונה השנים שחלפו מאז רצופות מעשי פרובוקציה, היתגרות וטירור, שגררו גם תגובות־נגד. אחרי שאושרה הקמת קריית־ארבע, קיבלה הממשלה החלטה ברורה ומפורשת הקובעת כי חברון וקריית־ארבע הן שתי ערים נפרדות ואין כל כוונה לייהד את חברון או להפכה לעיר מעורבת.

מה שעושים הרב לוינגר ואנ־שיו בתקופה האחרונה, הוא ניסיון

ההלווייה שהפכה להפגנת־הסתה - הגווילים נקברים באדמה

ברור לכפות שוב על הממשלה עובדות בשטח, ולקבוע כי חברון היא עיר מעורבת, בניגוד מפורש להחלטת הממשלה. שר־הביטחון שמעון פרס, שלא הסתיר בעבר את אהדתו לגוש אמונים ומניעיו, תומך במעשיהם, אם לא במודע הרי בחוסר־דעת.

שמעון פרס הוא האיש שאישר את שיפוץ בית־הכנסת אברהם אבינו במרכז הקסבה של חברון, וזאת מבלי להביא את ההחלטה לידיעת ראש־הממשלה. אין זאת אומרת כי אילו היתה ההכרעה מובאת אל יצחק רבין הוא לא היה מאשר אותה. אלא שאז ניתן היה לבחון את ההשלכות והמשמעויות הכרוכות במעשה מעין זה.

נכון שהעובדה כי בית־כנסת יהודי עתיק בחברון עומד חרב בלב העיר ומשמש כמיזבלה ומשתנה ציבורית, היא עלבון ליהודים דתיים. ההחלטה לשקם בית־כנסת זה ולהופכו לאתר תיירות, כשריד של היישוב היהודי הקדום בחברון, אינה פסולה.

אולם פרס לא צפה מראש כי לווינגר ואנשיו סובבו אותו שוב בכחש. הם ניצלו את ההיתר שניתן לשקם את בית־הכנסת החרב כדי לקבוע נוכחות יהודית דתית בלב הקסבה הערבית של חברון. הם הכריזו על המקום כ„מקום קדוש״ ותבעו לממש את זכותם להתפלל בו. כאילו לא עמדו לרשותם מקומות־תפילה אחרים בחברון.

היתה זו פרובוקציה מתוכננת היטב. מה שמחריד הוא שלווינגר השתמש לצורך ביצוע הפרובוקציה הזאת בחיילי צה״ל.

הגייסות של הרב לווינגר בחברון אינם תושבי קריית־ארבע, שרבים מהם מסתייגים ממנו. חייליו הם בעיקר תלמידי ישיבת־ההסדר בקריית־ארבע, שרובם הם חיילי צה״ל בשירות פעיל. אלה, ובוגרי הישיבה הממשיכים ללמוד בה גם אחרי שהשתחררו מצה״ל, הם ה־קנאים המתקוממים נגד החוק ו־המרות הממלכתית בחברון.

מה שמשונה הוא שגם בראש הצד השני, עומד אדם המזוהה בהשקפותיו ובתפיסת עולמו עם אותם חוגים. המושל הצבאי החדש של חברון, סגן־אלוף יהושע („ישו״) בן־שחל, הוא בוגר־ישיבה, איש דתי מאמין, שקיים בעבר ומקיים גם בהווה קשרים חברתיים ודתיים הדוקים עם אנשי גוש־אמונים בקריית־ארבע.

זהו האיש שצריך להפעיל את הוראות החוק ולממש את השילטון הישראלי כלפי אנשים, שהוא מזדהה למעשה עם אמונתם. אין פלא שהוא עושה זאת בנפש חצויה, תוך פירוש מקל של ההוראות ותוך התחשבות מכסימלית ברב לווינגר ואנשיו.

כך נוצר מצב אבסורדי, שהמת־נגשים בקריית־ארבע, הן מצד צה״ל והן מצד המתנחלים — כפו־פים כולם לצה״ל וצה״ל אינו יכול להשליט סדר במקום.

כאשר הבחין שמעון פרס בעבר במצב זה הוא איים מפורשות כי אם תלמידי ישיבת ההסדר בקריית־ארבע יהיו מעורבים

(המשך בעמוד 32)

קרנבל אמריקאי

כל-בו שלום

בכל מחלקות
כל-בו שלום ודרגסטור שלום
לכבוד 200 שנה לעצמאות ארצות הברית

אירוע עליז ומלא אוירה אמריקאית טיפוסית. ✶סחורות מרהיבות ✶ דמויות וולט דיסני + "צמד הבוקרים" בשירי המערב הפרוע + במסעדות הכל-בו ודרגסטור שלום — תפריט אמריקאי.

אלפי מוצרים שהובאו במיוחד למטרה זו:
✶ **מזון:** נקניק סלמי HEBREW NATIONAL מבחר מוצרי מנישביץ MANISEHEWITZ חמאת בוטנים SKIPPY, שמן תירס MAZOLA, אוכל סיני תוצרת ארה"ב CHUN KING, אוכל יפני תוצרת ארה"ב SUKIYAKI, פירות מיובשים מקליפורניה VALLEY VIEW וויסקי פעמון החרות ועוד.

מעיל צמר-משובץ
עם בטנת כבש אקרילית.
גימור מעולה
אופנת הגבר לחורף 1977

חליפת ג'ינס לילד
50% כותנה 50% פוליאסטר
דו-גוונית ללא גיהוץ,
הלהיט של ילדי אמריקה.

אוברול לנשים ונערות מאקרילן
עם גרביים תואמות — חמים וישרת
אותך בכל עונת החורף.

סטים מהודרים למיטה
בהדפסים נפלאים וצבעים מקסימים,
במבחר גדול של דוגמאות.

✶ כלי-בית ומטבח תוצרת CORNING WARE LIBBEY
✶ לבניובית, מזון לחיות בית, חומרים לבדק בית מתוצרת MAGIC
מבחר צעצועי FISHER PRICE.

✶ **בין החברות האמריקאיות המשתתפות בקרנבל נמצאות:**

AMERICAN EXPORT LINES INC. מיוצגים בארץ ע"י אהרון רוזנפלד ובניו בע"מ. משרדים בחיפה, תל-אביב, ירושלים ואשדוד. בשירות התעשייה והמסחר בישראל מאז 1919.

צים ZIM

TWA

אקרילן

REVLON

FABERGÉ
משווק ע"י לון

אלקטרה
חב' Westinghouse בישראל

CBS

חברת רנדי בע"מ
יבואני
Coffee mate

נתן צבי ושות' בע"מ
NATHAN ZWY & CO LTD
יבואני בירה

אנשה ח. אלישר בע"מ
יבואני קנט, מרלבורו, ועוד
על כל 2 חפיסות סיגריות — חפיסת 4 סיגריות חינם.

השרות יעיל יותר
עם קופה רושמת.
NCR

laminex
הביאו תעודות
מכל הסוגים.
אנו נצפה אותם
לשמירה לכל החיים.

PARKER
העטים המבוקשים
ביותר בעולם.

צמד הבוקרים בשירי המערב הפרוע
יופיעו **בכל-בו שלום** בימים
12/10, 13/10, 14/10 בשעה 17.00.

על כל קניה מעל ל—.300 ל"י — כרטיס חינם לסרטי.
וולט דיסני "תעלולי האיש החזק בעולם"
בקולנוע "חן" ת"א וב"אואזיס" ר"ג או לכל אחד מסרטי וולט דיסני בקולנוע "דרייב-אין" ת"א.

כמות הכרטיסים מוגבלת - כל הקודם זוכה.

אל תחמיצו!

אחדות מהדמויות האהובות של וולט דיסני: מיקי מאוס, דונאלד דאק, השפן הלבן והפינגווין — תארחנה את לקוחותינו כל יום בשעות 11.00 בבוקר ובשעה 16.00 אחה"צ **"בכל-בו שלום"** ובימי שלישי ושבת בשעה 19.30 **בדרגסטור שלום.**

פתוח מדי יום מ-9 בבוקר עד 7 בערב

בקרו בקרנבל האמריקאי

פרשת ידלין

אשר ידלין הראה את הצעות־המיכרז של ביטוח קופת־חולים לאחד המתחרים - ואחותו נהנתה מעמלות שמנות ✶ המישטרה מפצחת את עיסקת־השוחד ב„מדיקל סנטר" ✶ המכונית שעברה מ„תנובה" לידידתו הפרטית של אשר ידלין תוך זיוף רישומי רשיון־הרכב

קנוניית הביטוח הגדולה

יום אחד, בתחילת שנת 1974, צילצל הטלפון בדירתה של מ.* ברחוב שקט סמוך לקפה אכסודוס בצפון תל־אביב. בדירה ישבה מ. יחד עם חברתה הטובה שרה הרי, אחותו של אשר ידלין, שזה־אך התמנה כמנכ"ל קופת־חולים. מ. הרימה את השפופרת ושמעה את קולו של חברה ומאהבה מזה שנים אחדות, אשר ידלין, מודיע כי הוא בא תוך כמה דקות.

היתה זו שעת־ערב, בסביבות השעה שמונה. מישרדי קופת־חולים שכנו אף הם לא הרחק משם, ברחוב רמז, ואשר הגיע לדירה תוך דקות. הוא מסר לידי אחותו מעטפה חומה, ויצא כלעומת שבא.

כמה רגעים אחריו יצאו מן הדירה שרה ומ., כאשר שרה נושאת בתיקה את ה־מעטפה החומה. הן הלכו ברגל לקפה אכסודוס, ישבו שם ליד אחד השולחנות. כעבור זמן קצר הצטרף אליהן גבר נאה ותמיר, ושרה מסרה לו את המעטפה. הוא פתח אותה, עיין בניירות. מ., שישבה ב־סמוך לא יכלה להתאפק והציצה בניירות, ראתה כי אלה הן הצעות למיכרז־ביטוח של קופת־חולים. הגבר הודה לשרה הרי, והלך לדרכו. כאשר שאלה מ. את חברתה, שרה, מי החתיך הזה, נענתה כי זהו יגאל לבנון, מישנה־למנכ"ל חברת־הביטוח יובל.

ימים אחדים לאחר־מכן נפתחו מעטפות ההצעות למיכרז ביטוח חבות־המעבידים של קופת־חולים. ההצעה הזולה ביותר, ש־זכתה כמובן, היתה זו של חברת יובל. הפרמיה השנתית לביטוח זה היא רבע מיליון לירות, והיתה זו הפעם הראשונה שביטוח כלשהו של קופת־חולים לא נמסר לחברת־הביטוח ההסתדרותית הסנה, או לחברת איחוד. זמן קצר לאחר־מכן התמנה יגאל לבנון כיועץ־ביטוח של קופת־חולים, בשכר נאה ביותר.

✶ זרם כספים לאחות

מדוע טרח אשר ידלין למסור ליגאל לבנון את הצעותיהם של מתחריו, כדי שהוא יוכל לזכות במיכרז? התשובה היא אחותו של אשר ידלין, שרה הרי. זו היתה שותפת בסוכנות־לביטוח בחיפה, הקרויה ביטוחים, יחד עם יהושע אליעז. סוכנות חיפאית זו, וכן שרה הרי עצמה, היו סוכ־נות של חברת־הביטוח יובל. חודשים ספורים לפני שידלין התמנה כמנכ"ל קופת־חולים, בעוד הוא משמש מזכיר חברת העובדים, הוא פנה למנכ"ל חברת־הביטוח ההסתדרותית הסנה, וביקשו לע־בוד עם אחותו. המנכ"ל נפגש עם שרה הרי, אולם כאשר שמע על האחוזים ה־גבוהים שהיא דורשת לעצמה כעמלה, סירב לעבוד עימה. כאשר התמנה ידלין לתפקידו בקופת־חולים, דאג להעביר ל־יובל את הביטוח של חבות־המעבידים. בין החברות שלא זכו במיכרז הסגור הי־תה גם הסנה.

מה התועלת שצמחה לידלין ולאחותו כתוצאה ממסירת הביטוח ליובל? תשובה מלאה מצריכה חקירה של המישטרה, ה־יכולה לפתוח תיקים בעניין. אולם אין ספק כי בהתחשבנות שבין יובל לסוכנת שלו בחיפה, ניתן לעשות דברים רבים. דוגמה אחת להעדפה ברורה של אחותו בעיסקי־ביטוח נתגלתה בפרשת ביטוח ה־ציוד־למכבסות שקנה ידלין בחו"ל לפני כמה שנים.

ציוד זה נרכש על־ידי היחידה־למשק־וציוד של קופת־חולים, שמישרדיה ברמת־גן. מנהלה רצה לצרף את ביטוח ציוד־המכבסות לביטוח הכללי של ציוד קופת־חולים, בחברת איחוד. ידלין נתן הוראה שונה. הסוכנות של אחותו, ביטוחים, קיבלה את הביטוח עבור יובל. הפרמיה ששולמה לשרה הרי על ביטוח זה היתה 15 אלף לירות לשנה. אגב, הציוד־למכבסות אף הוא יכול לשמש נושא לחקירת ה־מישטרה, מבחינת האופן שבו הוזמן.

יועץ־הביטוח של קופת־חולים, יגאל לבנון, טוען כי מסירת הביטוח של ציוד המכבסות לביטוחים נעשתה כאשר שהה בחו"ל, וכי כשחזר, לחץ להעברת הביטוח לאיחוד. ואומנם, כעבור זמן מה עבר ה־ביטוח לאיחוד, כפי שהיה צריך להיות מלכתחילה, אך רק אחרי שבאמצעות ה־פרמיה הגבוהה הזרימו כספים לכיסי אחו־תו של אשר ידלין.

יגאל לבנון אינו מכחיש כי נפגש ב־אותו יום עם שרה הרי ומ. בקפה אכסודוס, ואף מאשר כי קיבל שם לידיו מעטפה חומה. אולם הוא טוען כי אינו זוכר את תוכנה של המעטפה. לעומתו מוכנה מ., בנוכחות שלושה עדי־שמיעה, לאשר את כל הסיפור, ואף מוסיפה כי חשה כבר אז שהעסק אינו כשר.

הוכחה עקיפה לכך שקישרי הביטוח של קופת־חולים עם יובל וביטוחים מייועדים להזרמת כספים לידי שרה הרי, מצוייה גם בעובדות הבאות. שותפה של שרה הרי לסוכנות, אליעז, אומר כי שרה הרי מכרה את חלקה לפני כמה שנים. אך כאשר נשאל מדוע היא ממשיכה לקבל מן הסוכנות הכנסה קבועה, השיב כי היא ממשיכה לעסוק בהעברת תיק הביטוח. העברה זו אורכת לפחות ארבע שנים. יגאל לבנון, העושה רושם של מנהל הגון וישר שנקלע לצרה זו שלא מרצונו, אומר כי שרה הרי אינה מטפלת בעיסקי ביטוח זה שנים. אליעז טוען כי הוא מטפל בעוד עיסקי־ביטוח של קופת־חולים. ומסרב ל־פרטם.

אם כך, מדוע היא מקבלת כספים מ־סוכנות יובל בחיפה?

✶ עיסקי רכב וחניונים

ידידתו של אשר ידלין, אותה מ., היא בעלת מכונית פז'ו 404 אוטומטית. הצצה ברשיון־הרכב של המכונית במישרד־הרישוי מגלה, כי המכונית נרכשה כחדשה על־ידי מרכז תנובה ב־7 במארס 1968. באחד במארס 1972 היא נמכרה על־ידי תנובה לסוכנות ביטוחים של שרה הרי בחיפה. ב־30 בינואר 1973 היא נמכרה לאשר ידלין. ב־18 במאי 1974 היא נרשמה על שמה של ידידתו מ. זו לשון הרישיון.

מ. טוענת כי שילמה לידלין, תמורת המכונית, 18.5 אלף לירות. מחירה של המכונית בתאריך רישום ההעברה היה 30 עד 35 אלף לירות. בתגובה אמרה מ., כי קנתה את המכונית בפועל בינואר 1974, וכי מחירה הריאלי אז היה 27 עד 29 אלף לירות, כתישעת אלפים לירות יותר משילמה מ. אולם תמונה מוזרה עוד

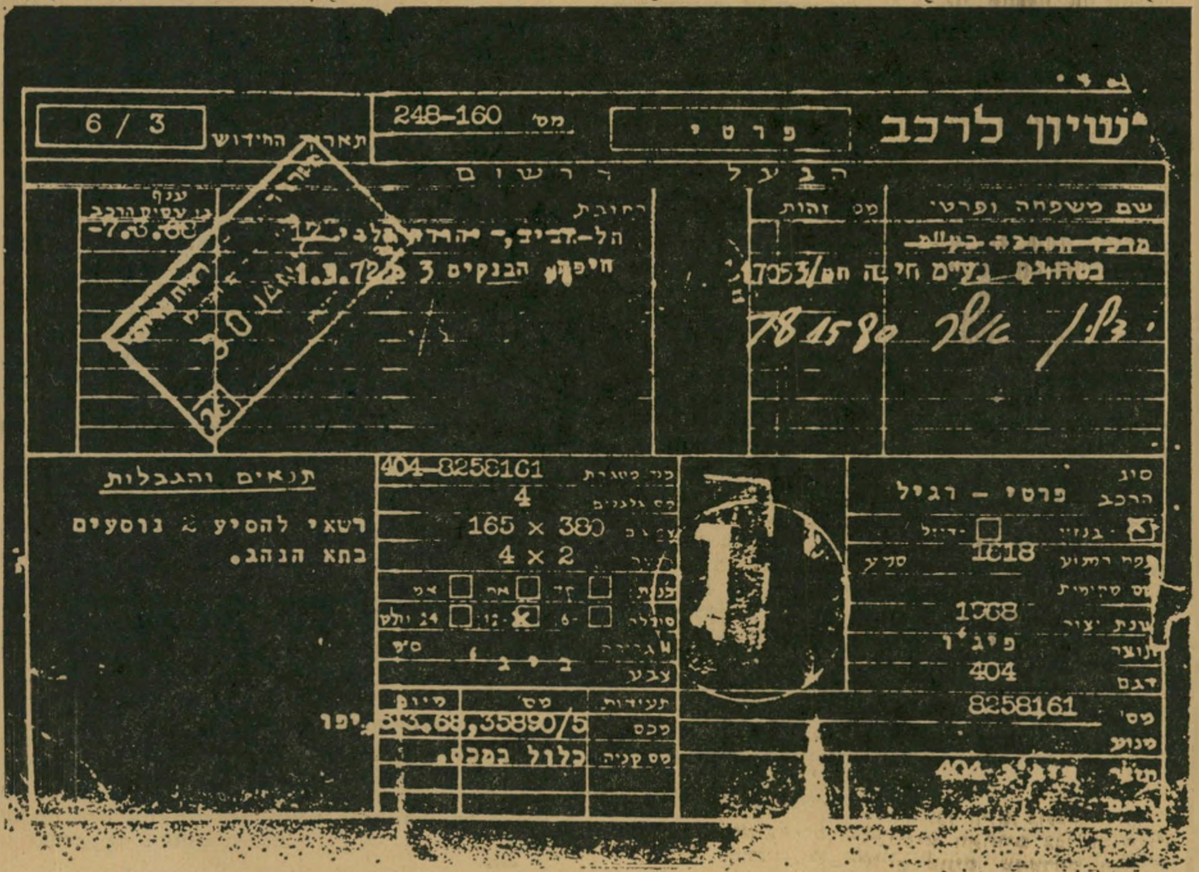
רשיון לרכב
פרטי
מס' 248-160
תאריך החידוש 6 / 3
הבעל
שם משפחה ופרטי
מס' זהות
הרישום
כתובת
הל־דביב, רח' יהודית 12
חיפה, רח' הבנקים 3
ידלין אשר 781580
ענף
ת' עסיית הרכב 7.3.68
1.3.72
תנאים והגבלות
רשאי להסיע 4 נוסעים בתא הנהג.
מס' השלדה 404-8258161
4
165 x 380
4 x 2
סוג הרכב פרטי - רגיל
בנזין
1618
שנת יצור 1968
תוצר פיג'ו
דגם 404
מס' 8258161
כלול במכס

רישיון מיד ליד:

רשיון־הרכב של הידי־דה הנוכחית של אשר ידלין. המכונית, פז'ו 404 אוטומטית, נרכשה עם ייצורה על־ידי מרכז תנובה, נמכרה לסוכנות־הביטוח של שרה הרי, אחותו של אשר ידלין, שמכרה אותה לאשר, שמכר אותה לידידתו הנוכחית. בכל השלבים נמכרה המכונית במחיר נמוך מערכה האמיתי.

* שמה שמור במערכת, לבקשתה.

לבטל את המינוי!
להשעות את המנכ"ל!

השבוע כינסה מערכת „העולם הזה" מסיבת־עיתונאים על חלקה בפרשת ידלין. בין השאר נאמרו הדברים הבאים:

● ביטול מינוי ידלין

יש להפריד בבירור בין החיבטים הפליליים־המישפטיים של הפרשה לבין החיבטים הציבוריים שלה.

הטיפול בהיבטים הפליליים מסור בידי מוסדות המישטרה, התביעה והמישפט. הוא כפוף לכללים הנוקשים (בצדק) של החוק לגבי גביית עדויות, קבילות ראיות וכו׳. אין בדעתנו לעשות דבר העלול להשפיע על תהליך זה.

ידלין במישטרה הכניסה לסניף התל־אביבי של המטרה הארצי נחסמה על־ידי מכוניות־מישטרה וגרוטאות שונות, כדי למנוע מן העיתונאים והצלמים להתקרב למקום. אולם היה זה תכסיס־הטעייה בילבד — אשר ידלין הוכנס לבניין דרך כניסה צדדית.

ההיבט הציבורי שונה לגמרי.

אין צורך בהרשעה פלילית כדי לפסול אדם מלשמש ב־תפקיד נגיד „בנק ישראל".

הממצאים שכבר נתגלו בפרשת ידלין, ושאינם מוטלים בספק, די בהם כדי לפסול אותו לחלוטין לתפקיד.

נגיד „בנק ישראל" נושא בתפקיד שבעליו חייב להיות נקי מכל רבב ונעלה על כל חשד — בדומה לנשיא־המדינה, שופטי בית־המישפט העליון, מבקר־המדינה וכו׳. לא יעלה על הדעת להטיל את תפקיד מבקר־המדינה על מי שידוע כמהמר בלאס־ווגאס, או להטיל את תפקיד נשיא־המדינה על אדם שהיה מעורב בעיסקות מפוקפקות, אפילו לא הורשע על כך בפלילים.

נגיד „בנק ישראל" הוא ראש מערכת הבנקאות בארץ, ובתור שכזה הוא מסמל ומגלם את האמון הציבורי, שהוא יסוד ל־תיפעול המערכת הבנקאית כולה.

יתר על כן, נגיד „בנק ישראל" יודע מראש על כל המהלכים הפיננסיים החשובים של הממשלה. בידיו ידע השווה מיליאר־דים, אם ייפול בידי ספסרים.

אנו תובעים, על כן, שהממשלה תחליט לאלתר לבטל את מועמדות מר אשר ידלין לתפקיד נגיד „בנק ישראל", בלי קשר לחקירה הפלילית ולצעדים מישפטיים אפשריים.

● השעיית מנכ"ל קופת־חולים

כחבר הוועד־הפועל של ההסתדרות, תובע אבנרי את השעייתו המיידית של מר אשר ידלין מתפקיד מנכ"ל „קופת־חולים".

„קופת־חולים" נתונה עתה במשבר כספי חמור. היא יכולה להינצל ממנו רק על־ידי מאמץ משותף של כל אנשי הקופה — רופאים, אחיות, מינהלה — ברוח טובה ואמון הדדי.

מעשיו של אשר ידלין, כפי שנודעו עד כה, ובלי קשר להי־בטים הפליליים האפשריים, די בהם כדי לסכל מאמץ כזה.

על כן יש להשעותו מתפקידו עד לגמר חקירתו של מבקר־ההסתדרות, שעליו להיכנס לעובי־הקורה ולבדוק את ההיבטים המוסריים, הציבוריים וההסתדרותיים של מעשיו של אשר ידלין, בלי קשר לחקירת המישטרה ולפעולת בתי־המישפט.

בהקשר זה, מן הראוי להזכיר כי בשנת 1972 ניסו אורי אבנרי, אלכס מסיס ותנועת העולם הזה — כוח חדש למנוע את מינויו של אשר ידלין לתפקיד מנכ"ל קופת־חולים, על־ידי הגשת בקשה לפסק־דין הצהרתי בבית־המישפט־המחוזי בתל־אביב. הם נחלו אומנם ניצחון מוסרי בפסק־הדין של השופט חיים דבורין, אך בקשתם נדחתה.

● חקירת ה„עולם הזה"

אין ל„העולם הזה" מילחמה אישית נגד אשר ידלין, ומעולם לא היתה כזאת.

אנו דוחים בתוקף את השמועות שהופצו בציבור ובכלי־תיקשורת מסויימים, כאילו קשורה החקירה בפרשה זו במינוי מר ידלין לתפקיד נגיד „בנק ישראל", וכאילו באת לשרת קבוצת־עסקנים אחת נגד קבוצת־עסקנים אחרת.

חקירת „העולם הזה" החלה שנים רבות לפני שמינויו של מר ידלין לתפקיד נגיד הבנק עלתה אף על הפרק — מינוי ש־היה בלתי־צפוי כשלעצמו, בגלל חוסר־כישוריו של מר ידלין לתפקיד זה. היא מתנהלת במיסגרת המילחמה המתמדת של „העולם הזה" נגד השחיתות במדינה, מילחמה שאנו רואים בה את אחת המשימות המרכזיות הקבועות של השבועון.

התאריכים מדברים בעד עצמם:

פרשת הבניין בראשון־לציון, המשמש עתה נושא לחקירה, פורסמה לראשונה ב„העולם הזה" (1849) בתאריך 7.2.1973 — לפני שלוש שנים וחצי.

פרשת העסקים של ידלין עם ברנס והחימורים בלאס־ווגאס פורסמה ב„העולם הזה" (1971) בתאריך 11.6.75 — לפני שנה וארבעה חודשים.

● התלונה של יגאל לביב

התלונה שהביאה לפתיחת החקירה המישטרתית נגד מר ידלין הוגשה על־ידי חבר מערכת „העולם הזה", יגאל לביב, למישטרה, בחודש יוני 1976.

אף שמר לביב פעל כאזרח פרטי, הממלא חובה אזרחית בהיוודע לו על ביצוע עבירות, מבטאת פעולתו את המדיניות העקרונית של „העולם הזה" במיסגרת מילחמתנו בשחיתות.

לפני הבחירות האחרונות לכנסת כינסו אורי אבנרי, עו"ד אמנון זיכרוני ויגאל לביב מסיבת־עיתונאים, שבה שירטטו תוכ־נית כוללת להתקפה על השחיתות במדינה, תוך שילוב אמצעים פרלמנטריים, עיתונאיים ומישפטיים. אורי אבנרי הודיע שאם ייבחר לכנסת השמינית יכונן בה מרכז־מיבצעי קבוע למילחמת בשחיתות, שיכלול את סיעת „העולם הזה" בכנסת, מערכת השבועון „העולם הזה" וצוות מישפטנים וחוקרים, כך שכל פרשת־שחיתות תותקף בעת־ובעונה־אחת מכל הכיוונים.

תוכנית זו הוכשלה על־ידי אי־בחירתו של אבנרי לכנסת. אולם המגמה נשארה בעינה. הגשת התלונה של לביב למישטרה, תוך שילוב עם פעולות אחרות, תאמה מגמה מוצהרת זו.

יש להצטער על כך שהמישטרה זקוקה ביכלל להגשת תלונה, תחת שתפעל מייד, ביוזמתה־שלה, כאשר מתפרסמות האשמות חמורות נגד אישים בעיתון, בייחוד כשאין האיש מוצא לנכון לתבוע את העיתון לדין בעוון הוצאת לשון־הרע.

● הונאת הממשלה

בשנת 1973 הגיש יגאל לביב תזכיר על עיסקותיו של אשר ידלין למי שהיה אז שר־האוצר, פינחס ספיר. ספיר מסר את פירטי התזכיר לחקירה דיסקרטית, שלא בכלים ממלכתיים. אין ספק שהוא סיפר על כך למקורביו, שכללו את יהושע רבינוביץ ואנשי הגוש.

פגישה שניה בין פינחס ספיר ויגאל לביב, על נושא זה, נערכה בלישכתו של ספיר בסוכנות היהודית, שבוע לפני פטירתו. גם על כך יש עדים.

משום כך אין כל ספק שיהושע רבינוביץ ידע על החשדות הכבדים שהועלו נגד אשר ידלין, לפני שהעלה את ההצעה למנות את ידלין לתפקיד נגיד „בנק ישראל".

אשר לטיפול המעשי:

התלונה של לביב הוגשה למישטרה ביוני 1976.

נראה כי המישטרה לא ניהלה כל חקירה בנדון.

ההודעה על המינוי הצפוי של ידלין לתפקיד נגיד הבנק פורסמה בעיתונות ב־3.9.76.

המינוי אושר בממשלה ב־5.9.76.

ביום 8.9.76 פורסם שהיועץ המישפטי לממשלה ציווה לחקור ב„שמועות" בעניין ידלין. באותו יום פנתה המישטרה אל יגאל לביב בבקשה לרענן את פירטי תלונתו. למחרת היום נתקיימה פגישה בין לביב וחוקרי המישטרה.

ידלין נשאל בעניין ההאשמה ב־17.9.76.

חווה ארליכמן, שהיא העדה הראשית, נחקרה לראשונה ביום 22.9.76.

שר־המישפטים מסר על ההאשמות („שמועות בלתי־מבוס־סות") בישיבה בלתי־רישמית של ראש־הממשלה וכמה שרים ביום 24.9.76.

על כך פורסם לראשונה ב־27.9.76.

תאריכים אלה מעוררים כמה תמיהות. בין השאר:

מדוע לא פתחה המישטרה מייד בחקירה רצינית, אחרי שקיבלה את תלונות לביב ואחרי שפורסמו הדברים ב„העולם הזה"? האם יש חסינות ליו"ר קופת־חולים, השולט ב־300 מיליון ל"י לשנה?

מדוע לא עוררו קציני־המישטרה את תשומת־לב הממשלה לקיום החקירה, מייד עם פירסום הכוונה למנות את ידלין לתפקיד חרם של נגיד „בנק ישראל"?

למה לא נמסר על החקירה לראש־הממשלה ב־8.9.76, כאשר היועץ המישפטי ציווה לזרזה?

מדוע נמסר על העניין לראש־הממשלה לראשונה ב־24.9.76?

● איומים

יש לציין שמאז פתיחת החקירה ועד היום, פועלים „העולם הזה", עורכיו וכתביו, וכן המעורבים האחרים בפרשה, תחת לחץ מתמיד של איומים מסוגים שונים, שמטרתם הגלוייה היא לסכל את החקירה ולמנוע פירסומים.

מובן מאליו ש„העולם הזה" לא יושפע מאיומים אלה, ויוסיף למלא את תפקידו.

(המשך מעמוד 23)

יותר מתגלה כאשר בודקים את האופן שבו מכרה תנובה את המכונית.

סמנכ"ל תנובה רפי לוזיא בדק עבורי את תיק מכירת המכונית האמורה. התיק קובע כי המכונית נמכרה ללא מיכרז. נמסר ללוזיא כי נעשתה הערכת שמאי, אולם היא לא נמצאה.

התיק מוסר כי הקונה היה אשר ידלין אישית, ולא חברת ביטוחים של אחותו, כפי שנרשם ברשיון־הרכב. הרישום ב־רשיון־הרכב הוא כוזב. הוא נעשה, כפי הנראה, כדי שביטוחים תוכל לכסות את אחזקת המכונית. דבר זה מוכיח מדוע נהנה ידלין, אישית, ממסירת עסקי ביטוח לחברת יובל ולסוכנות ביטוחים של אחותו.

התיק מוסר כי המכונית נמכרה במארס 1970 במחיר של 14 אלף לירות. זהו מחיר נמוך ב־6000 עד 9000 לירות מ־מחיר השוק.

האחראי על עסקי הרכב אותה עת ב־תנובה ועד יולי 1971, היה מאיר פלוקסמן.

פלוקסמן הוא חבר ותיק של אשר ידלין ואברהם עופר. הוא אירגן את הבחירות לסניף תל־אביב בשנות החמישים, כאשר צעירי הכפר הירוק השתלטו על הסניף. בבחירות 1965 מינה אותו אברהם עופר כאחראי על הבחירות באשדוד, והיה זה המקום שבו זכתה מפא"י בנצחונה הגדול ביותר על רפ"י. מאיר פלוקסמן הוא איש־ביצוע בחסד, נוקט את כל האמצעים, ו־משמש כלי־עזר חשוב לשני הידידים ה־וותיקים, עופר וידלין.

פלוקסמן הוא בעל קפה סקאלה בתל־אביב. במשך עשרות שנים לא נתנה עיריית תל־אביב רישיון לבית־הקפה, ה־שוכן בין הרלי שברחוב יהודה הלוי לבין הרלי שברחוב המלך ג׳ורג׳. כאשר היה עופר סגן־ראש־עיריית תל־אביב, הוא דאג להוצאת הרישיון הדרוש.

אולם הקשרים ההדוקים באמת קיימים בין פלוקסמן לידלין. השניים נוסעים יחד לחו"ל, הימרו יחד בלאס־וגאס, ולפי חומר המצוי בידי המישטרה, לשניהם כסף ב־בורסה של ניו־יורק, באמצעות סוכן אמ־

מאיר פלוקסמן
מי נסע לחו"ל?

ריקאי ששמו סאשה. אגב, פלוקסמן נסע בימים אלה לחו"ל כדי לטפל, כפי הנראה, בטישטוש עיקבות וכן כדי להימנע משאֵ־לות בארץ.

חיים משוגעים במשכורת

דדיין הסדיר שפלוקסמן יקבל את ניהול החניונים של מרכז תנובה, מרכז כור, בית הסנה, בית המשביר המרכזי ועוד. חניונים אלה מכניסים כסף רב. פלוקסמן עשה כסף רב עם ידלין בעיסקי רכב, עוד כשהיה אחראי לרכב בתנובה. אם תחקור המישטרה את עיסקי הרכב והחניונים, כדוגמת עיסקת מכירת הפז׳ו לאחותו של ידלין, תגלה קופה של שרצים גם בעיסקי־הרכב של מוסדות אלו.

האשה דליה גולומב, בתו של מייסד ההגנה אליהו גולומב, נשואה לאשר זה 25 שנה, שמתוכן הם חיים בנפרד בשנתיים האחרונות. דליה עובדת כמזכירת האקדמיה למוסיקה באוניברסיטת תל־אביב.

הידידה לשעבר חווה (אולין) ארליכ־מן היתה, יחד עם בעלה המנוח שלמה, ידידת המישפחה. כשנפטר בעלה, הפכה ידידתו של אשר ידלין, ושותפתו לעסקים.

הידידה הנוכחית עורכת־הדין טלי ליבני, גרושתו של השחקן יאיר („קויה") רובין, היא ידידתו האישית של ידלין מזה ארבע שנים, מתגוררת איתו בדירה משותפת.

כל נשי הנגיד

„הבן עומר בן השבע־עשרה וחצי, והבת ענת בת ה־24, אמרו שהם תומכים באבא עד הסוף. זו גם עמדת האשה."

כה אמר אשר ידלין למראיין רפאל בשן, בראיון שהתפרסם בגליון השבת האחרונה של ידיעות אחרונות.

אך מה שאשר ידלין לא ציין הוא, לאיזו אשה בדיוק הוא מתכוון. כל מי שעקב בשבועות האחרונים אחר הסתעפות פרשת ידלין, יודע כי האשה הנוכחית בחייו של אשר ידלין היא היועצת המישפטית של משרד־הביטחון, עורכת־הדין הצעירה טלי ליבני, אשתו־לשעבר של השחקן הג'ינג'י יאיר („קויה") רובין ואם בנו בן ה־10 גיורא.

טלי מתגוררת מזה כשנתיים עם אשר ידלין, בדירה שכורה ברחוב דה־האז בתל־אביב. לא הרחק משם, ברחוב בבלי בשיכון־היוקרה, מתגוררת ידידתו־לשעבר של ידלין, האלמנה חווה ארליכמן, עם שני בניה וידידה הקבוע.

במרחק בתים אחדים מביתה של חווה ארליכמן, ברחוב בני־דן הצופה אל פארק הירקון, מתגוררת אשתו החוקית של אשר ידלין, דליה לבית גולומב. איתה, בדירה המרווחת, המרוהטת בסיגנון בוהמי ש־כתליה מכוסים בתמונותיהם של ציירים ידועים, מתגורר בנה בן השבע־עשרה וחצי עומר, תלמיד־תיכון מחונן המשמש גם כמדריך בתנועת־הצופים. בתה הבכורה, ענת, נשואה ומתגוררת בנאות־אפקה.

הבת של גולומב

דליה, המכונה בפי ידידיה „דלינ־קה", ייחוס מישפחתי מכובד. היא האמצעית מבין שלושת ילדיו של אליהו גולומב, מייסד ההגנה. אחותה הבכירה, דיקלה, משמשת עורכת־כיתוב בדבר ואילו אחיה הצעיר, דויד („דודיק") הוא אחד ממנהלי כור, שהתפרסם אחרי שעמד ב־ראש הוועדה שבדקה את מצב הקואו־פרטיבים לתחבורה.

אליהו גולומב, אביה של דליה, נשא לאשה את עדה, בתו של הביל"ויי יעקב שרתוק ואחותם של משה ויהודה שרת. אחותם של השלושה, ריבקה, נישאה לדוב הוז.

את אשר ידלין הכירה דליה כאשר יצאה, במיסגרת גרעין של המחנות העולים מקן רחוב מלצ'ט בתל־אביב, להתיישבות בקי־בוץ חמדיה. תקופה קצרה לאחר היכרותם, נישאו.

דליה מבוגרת מאשר בשנתיים, ואלה המכירים אותה מקרוב טוענים כי היא אשר עמדה כל השנים מאחוריו, עזרה לי לטפס בסולם הקריירה.

כאשר שלמה, בעלה של חווה ארליכמן, היה עדיין בחיים, היו שני הזוגות מיודדים, נהגו לערוך ביקורים הדדיים. כשהפכה חווה ארליכמן ידידתו הבילעדית של אשר ידלין, ניתקה עימה דליה את קישרי־העבר.

במהלך השנים ניהל אשר ידלין פרשיות־אהבה רבות. אולם לפני ארבע שנים פגש בעורכת־הדין טלי ליבני, ואז חל מיפנה בחייו. לפני שנתיים עזב את הבית. דליה לא הקימה שערוריות, קיבלה את העובדה ולמדה לחיות את חייה בילעדי האיש, שלצידו עמדה עשרים־וחמש שנים.

היא איננה מקבלת דמי־מזונות מאשר ידלין, אך יש לה חשבון־שיקים פתוח בבנק הפועלים בשיכון בבלי. את קניותיה היא עורכת בסופרמרקט השכונתי, והיא ידועה כעקרת־בית מעולה.

במשך כל השנים הללו ניצבה דליה מאחורי בעלה, לא הניחה לאיש להשמיצו בנוכחותה. כך נהגה גם כאשר נטש אותה למען אשה אחרת.

ידידיה מעריצים אותה. אומר אחד מהם, איש־ציבור ידוע: „דלינקה היא פשוט בן־אדם. אין מילה אחת רעה שאפשר להגיד עליה. זה שהיא סבלה את אשרק'ה כל השנים, זה שייך כבר לסודות הטבע האנושי. היא אשה צנועה מאד, אף פעם לא היתה קשורה לקאריירה של אשרק'ה באופן ישיר, תמיד עמדה מאחוריו כמו צוק איתן. היא אוהבת מוסיקה, בעלי־חיים ואנשים."

דליה ידלין עצמה לא סטתה בימים האחרונים כהוא־זה מאורח־חייה הרגיל. מדי־בוקר היא יוצאת במכונית האופל קאדט הירוקה שלה, לעבודה באקדמיה למוסיקה שבאוניברסיטת תל־אביב, שם היא עובדת כמזכירת האקדמיה. בצהריים היא חוזרת, כדי להכין ארוחת־צהריים לבנה. היא ממשיכה לצאת בחברה, להיפגש עם אנשים ולארח. שכניה לבית בשיכון בבלי, יודעים לספר כי היא אשה יוצאת־מן־הכלל, מכובדת ואהודה על הכל.

כשנתבקשה אשתו של אשר ידלין להגיב על המתרחש בימים אלה בחיי בעלה, אמרה: „אני מצטערת, אבל אין לי מה להוסיף. החגיגה חוגגת גם בילעדי. נזק גדול יותר לא יכול להיגרם לי. ידי לא תהיה במעל הזה. יותר מזה אין לי כרגע מה לומר."

שרית שי

הדודנים שר־החינוך אהרון ידלין ויו"ר מרכז קופת־חולים אשר ידלין, נחשבים בטעות כאחים. למעשה הם בני־דודים. אבותיהם היו אחים שעסקו שניהם בהוראה. גם אהרון וגם אשר החלו את הקאריירה שלהם כקיבוצניקים. אשר נשא לאשה את בתו של אליהו גולומב, אהרון התחתן עם בתו של דויד הכהן.

פרשה חדשה היא רשת הדירות ש־רכש ידלין בתחילת שנת 1972. זוהי ע'סקה חדשה, הנוספת לעיסקות המקרקעין והבתים של מישפחת ידלין שתוארו כבר (העולם הזה 1939, 1940).

דירה אחת נקנתה ברחוב פינסקר בחיפה, והיא נמסרה באחרונה לבנה של שרה הרי, דויד. הבן גר ברעננה, מקום שבו יש למישפחת ידלין, יחד עם חווה ארליכמן, כמה מיגרשים בשווי של 1.5 מיליון לירות.

הדירה בחיפה מושכרת, וכאשר חברתו הנוכחית של אשר ידלין, טלי ליבני, עב־דה בחיפה, היא התגוררה בדירה זו.

באותה תקופה שבה נקנתה הדירה ב־חיפה, נקנתה גם דירה בנאות אפקה ב־תל־אביב, ברחוב עיר היונה 23. המוכרת היתה חברת שיכון־עובדים, והקונים נר־שמו בספרי הטאבו כדליה ידלין (אשתו של אשר) ושרה הרי. שטח הדירה 90 מטר, והיא נמכרה ב־85 אלף לירות, ה־מחיר הנכון לאותה תקופה. באמצע 1975 הועברה הדירה על שם בתו של אשר, שנישאה. דליה ידלין העבירה את הדירה ללא תמורה, אולם שרה הרי העבירה את המחצית שלה תמורת 100 אלף לירות.

בינואר 1972 היה אשר ידלין מזכיר חברת העובדים, במשכורת של 2000 לי־רות לחודש. מניין היו לו כספים עבור כל־כך הרבה דירות ומיגרשים? כמו, ל־משל, דירה בבת־ים, שני מיגרשים ברע־ננה והדירה בנאות אפקה? כל אלה, כמובן, נוסף על דירתו המפוארת בת חמישה החדרים ברחוב בני דן, שאליה נכנס לפני כמה שנים והשאירה לאשתו, על דמי־השכירות שהוא משלם עבור ה־דירה שבה הוא מתגורר עתה עם טלי ליבני, הפסדיו בהימורים בעולם, ורמת־החיים הגבוהה שהוא מקיים. כל אלה מ־משכורת הסתדרותית?

יגאל לביב

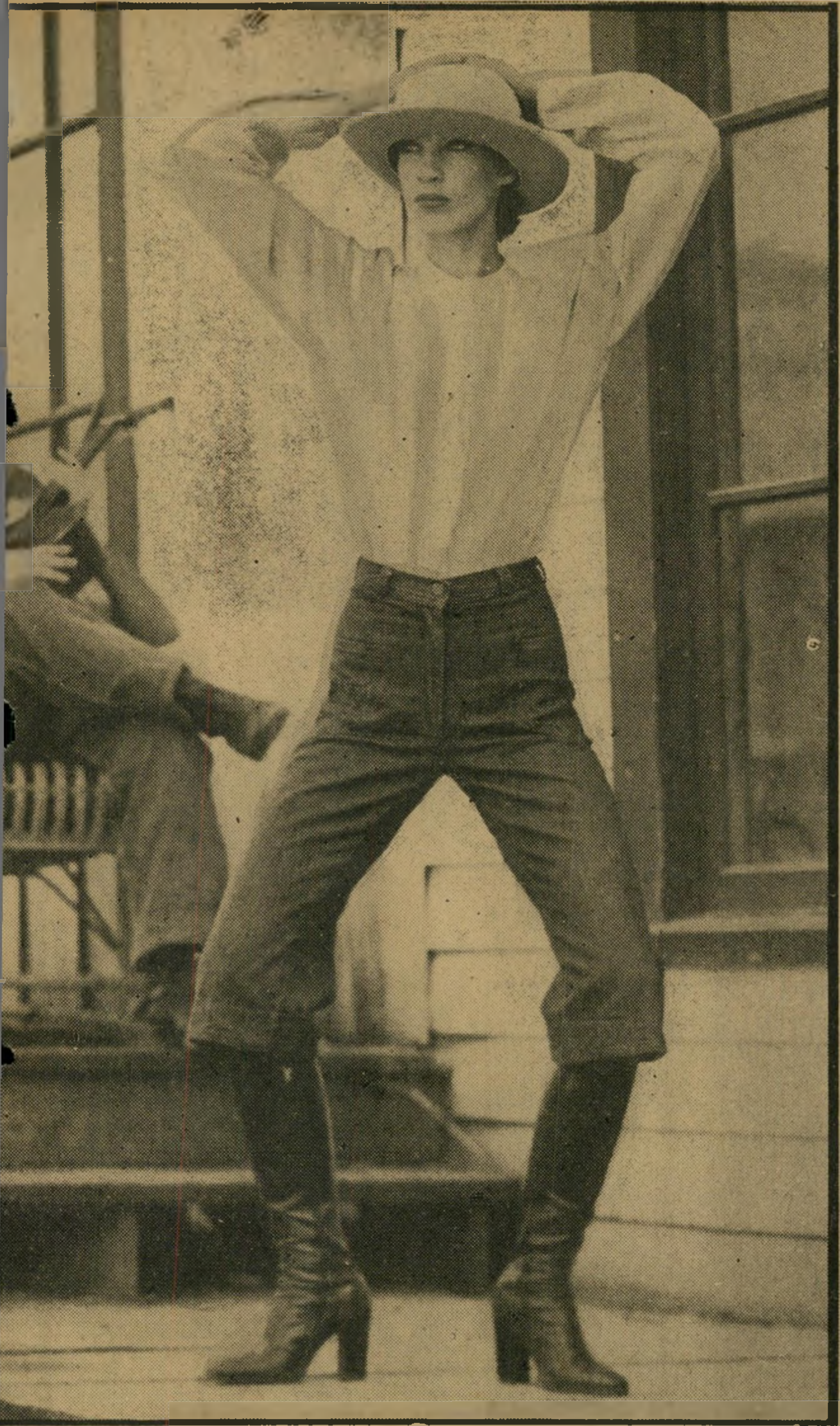

חלי גולדנברג בג׳ינס כנערת סלון במערב הפרוע

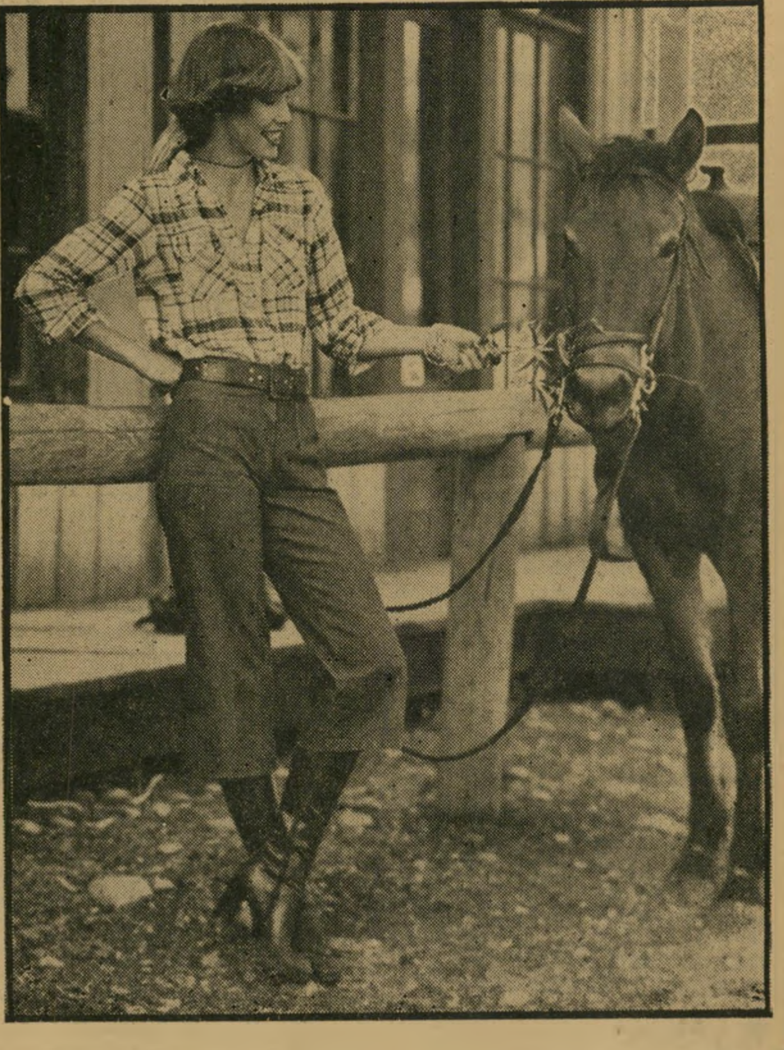

שריף ש

ג׳ינס, ג׳ינס, ג׳ינס! העולם צועד בג׳ינס, ללא הבדל דת גזע ולאום. אבות ובנים, בנות ואמהות, כולם במכנסי ג׳ינס, חולצות ג׳ינס, חצאיות ג׳ינס, שמלות ג׳ינס, תיקי ג׳ינס, כובעי ג׳ינס, ולאחרונה אפילו סדיני ג׳ינס.

התלבושת האחידה של העולם, מקורה במערב הפרוע של ארצות הברית. שם בעיירות המאובקות לבשו את הג׳ינס הקאובויים האגדיים, ודהרו עמו מעל גבי סוסיהם הפרועים.

לאחר־מכן היו מכנסי הג׳ינס לבושם של הנודדים מערבה ושל כורי־הזהב ב־מערב ארצות הברית.

עם השנים הפך הג׳ינס לסמלו של ה־נוער האמריקאי המורד, לאט לאט הפך לסמלם של הצעירים בעולם, שהפגינו, בלובשם ג׳ינס משופשפים ולא תמיד נקיים, זלזול בחוקי החברה ובמוסכמותיה.

אולם בשנים האחרונות פינה הג׳ינס המרדני את מקומו לג׳ינס הספורט אל־גנטי. מנהלי חברות החלו להופיע בחליפות ג׳ינס לפגישות עבודה, מארחות קיבלו את אורחיהן באוברולים של ג׳ינס.

את המערב־הפרוע - כרקע לג'ינס תוצרת ישראל

קיטי כנערת־מיסבאה

חלי מוכרת נשק ומשקה

ם מגן דויד

ושיא השיאים של האופנה נחשבו ה־ג'ינס המקופלים מעל לברך, בתוספת וסט תואם ומעל למגפיים אופנתיים.

אולם מקומו הטבעי של הג'ינס הוא כאמור במערב הפרוע, ומעט מהמערב הפרוע יש גם בארצנו הקטנטונת. אי שם בגבולות הקו הירוק, שוכנת לה עיירת מערבונים, המכונה בשפת המקצוע עיר הסרטים. בעיירה סאלון, משרדו של שריף, אורוות, שני סוסים, תרנגולת ו־שומר ערבי בשם עבד. בין סרט לסרט שרוייה העיירה בשממון ורחובה היחיד המאובק שומם מעוברים ושבים.

יום אחד נמלאה העיירה בקולותיהם הצוהלים של הדוגמניות, חלי גולדנברג, קיטי ממן, ולוויס האמריקאית, שכבשו את העיירה בסערה והצטלמו באתריה בג'ינס עם כל דבר באדיבותו של קדוש. אל שלוש היפות הצטרפו גם הדוגמן משה פוגל והפרסומאי דני צימט שהחליט לנסות לשם שינוי את הצד הזה של המצלמה. והתוצאות לפניכם.

צילם: יקי הלפרין ■

במדינה

העם

מכונת־האמת ואנשי־השקר

מדוע סירבו פקידי מישרד־הביטחון להזיע בשעת החקירה במכונה?

כלב טיפש, הסופג מכות של מקל, נועץ את ניביו במקל — תחת שינעצן באיש המחזיק במקל.

אזרחים רבים בישראל נוהגים אף הם כך. כאשר יש תקלה, הם מחפשים את האשם במכשיר כלשהו, תחת שיחפשו אחר המקור האמיתי.

השבוע התקוממו רבים נגד שיטת מכונת־האמת. בזה אחר זה התחברו הפקידים הבכירים ביותר במדינה לפוליגראף („רב־רשם" — מפני שהוא רושם כמה תופעות גופניות בעת־ובעונה־אחת). זה ניראה משפיל, ואף מרגיז.

אך זה היה רק רושם חיצוני. ההשפלה האמיתית לא היתה בשימוש במכונת־האמת, אלא בעצם הצורך להשתמש בה. לא היה שמץ של ספק שאחד מתריסר האישים הבכירים במדינה — ראש־הממשלה, שרי הביטחון והחוץ וקומץ עוזריהם הקרובים ביותר — מסר מיסמך סודי לידי עיתונאי, ולאחר־מכן שיקר לחבריו.

החרפה היא בעצם השקר — לא בניסיונות לגלות מי שיקר.

פרס הנוקשה. כמו רוב המאורעות הפוליטיים החשובים במדינה, נולד גם זה על רקע המתיחות בין יצחק רבין ושימעון פרס.

הוויכוח פרץ על רקע הסיכסוך בין ממשלות ישראל וארצות־הברית על קידוחי־הנפט במיפרץ־סואץ. קידוח זה מבוצע על־ידי חברות־הנפט האמריקאיות, המסתמכות על החוק הבינלאומי האומר כי למדינה כובשת אין זכות על אוצרות השטח הכבוש. ישראל, לעומת זאת, טוענת לזכותה למנוע את הקידוח באיזור זה, על סמך העיקרון שמדינת־הכיבוש רשאית למנוע גישה לאיזור כבוש, מטעמי־ביטחון.

המצב המישפטי הוא מסובך. אך יצחק רבין סבר, בצדק, שאין חשיבות לצד המישפטי, אלא רק לצד הפוליטי. ישראל אינה יכולה להרשות לעצמה להיכנס לסיכסוך כלשהו עם ארצות־הברית, ובוודאי לא עם חברות־הנפט הגדולות, אדירות־ההשפעה. יהיה זה שיגעון להסתכסך עם אלה שלא לצורך. לכן ביקש למצוא נוסחת־פשרה, שתמנע את הסיכסוך.

כל זה היה ברור גם לשימעון פרס, אבל הוא ראה כאן הזדמנות טובה להוכיח שהוא „נוקשה" ו„גברי" יותר מרבין, בעזרת תכסיס דמגוגי זול. כדי לזכות בכמה נקודות של פופולריות, הדליף לעיתונות שהוא נגד הפשרה.

הפיתוי הגדול. לתוך מצב זה נכנס „מיסמך רוזן" — חוות־הדעת המיקצועית של היועץ־המישפטי של מישרד־החוץ ש־התבקש על־ידי יגאל אלון לנתח את מעמדה המישפטי של חברת־הנפט האמריקאית. הלה גילה שהחברה הקודחת — אמוקו — רשומה כחברה מצרית, וכי חתמה על סעיף האוסר לה למכור נפט לישראל.

לא היתה זו חדשה מרעישה. הרישום הטכני של החברה, וחלקם של המצרים בה, אינם חשובים למעשה. כי עצם התערבותה התקיפה של וושינגטון הוכיח שהחברה היא אמריקאית במהותה, בלי קשר לאופן הרישום. וסעיף־החרם הוא אוטומטי.

לא היה שום צורך לסווג חוות־דעת זו כ„סודית ביותר". מוטב היה אילו נמסר תוכנה לציבור בדרך הסדירה. היה על הממשלה להגיד לציבור פשוט את האמת: שלא כדאי להסתכסך עם ארצות־הברית על רקע זה בשעה זו, כאשר בעונת־הבחירות אפשר להשיג ממנה כמויות עצומות של נשק.

אולם יגאל אלון, מזמין חוות־הדעת, שהה אותה שעה בניו־יורק עם עוזריו. תמצית מסקנותיו של רוזן שוגרה אליו במיברק. באופן אוטומטי נמסרו העתקי המיברק, כמקובל, גם ללישכותיהם של רבין ופרס.

זה סיפק למחנה־פרס פיתוי שאי־אפשר היה לעמוד בו. תוכן המיברק כולו הודלף למתי גולן, איש הארץ. היתה זו מכה ישירה מתחת לחגורתו של רבין, כי הוא הצטייר בעיקבותיה כאדם המסתיר את האמת, המשקר לממשלה והמעלים ממנה עובדות נחרצות, הסותרות את עמדתו הרכרוכית.

אריק שרון
לאן?

לא להזיע. הפעם פקעה סבלנותו של רבין — מה־גם שנידמה לו שעל רקע כישלונותיו של פרס בחברון (ראה הנדון ועמודים 21—19) הוא יכול להשיב מילחמה שערה. הוא אישר את הצעת שר־המישפטים חיים צדוק להפעיל את מכונת־האמת, כדי לגלות את המדליפים, אפילו אם יימצאו בין עוזריו־שלו (ראה דף תשקיף).

אולם רבין טעה בנקודה פסיכולוגית חשובה. אילו היה אמן ביחסי־ציבור, כמו פרס, היה בוודאי מעמיד קודם כל את עצמו לבדיקת מכונת־האמת, ומזמין את שני השרים האחרים לעשות כמוהו.

תחת זאת שיחרר רבין את השרים, צימצם את החקירה לפקידים הבכירים. פקידי מישרדו ומישרד־החוץ טוהרו, כמצופה. נשאר מישרד־הביטחון.

ואז קרה הצפוי: שלושת הפקידים המקורבים ביותר לשימעון פרס — היועץ אשר („ארתור") בן־נתן, המזכיר הצבאי תא"ל אריה בראון וראש־הלישכה חיים ישראלי סירבו להיחקר במכונה *.

הדבר הטיל עליהם אוטומטית צל כבד. אך היו שסברו כי השלושה עשו יד אחת כדי להגן על השר עצמו. אם מסר פרס עצמו את המיסמך לידידו גולן, והדבר ידוע לאחד מן השלושה, היה הדבר עלול להתגלות בחקירתו במכונת־האמת.

את התוצאות אי־אפשר היה להעלות אף על הדעת. כי מתי גולן פירסם בשעתו גם את שיחותיו הסודיות של הנרי קיסינג'ר, שהוקלטו על־ידי מוסדות הביטחון. אחד המדליפים האפשריים היה שימעון פרס. אילו התברר כי פרס הוא שהדליף את מיסמך־רוזן, היה כל בר־דעת מסיק מכך שפרס הדליף גם את הפרוטוקולים הסודיים־ביותר של הקלטות־קיסינג'ר. דבר זה היה עלול לשים קץ לקאריירה הפוליטית שלו.

מכונת־האמת בודקת את קצב הנשימה, כמות ההזעה ותופעות גופניות אחרות בעת החקירה. נראה שפרס ואנשיו אינם מוכנים להזיע במכונה.

* לעומת זאת הורה עוזר שר־הביטחון, האלוף (מיל.) ישראל („טליק") טל, לראש־לישכתו להיבדק במכונת־האמת, וכן עשה מנכ"ל המישרד. שני פקידים טוהרו מכל חשד.

היסטוריה

מי כאן הגיבור?

האם שיחקו מניעים אישיים בהחלטת בן־גוריון לפני 20 שנה להצטרף לקנוניית סיני?

בחודש אוקטובר 1956, כאשר פרצה מערכת סיני תוך קנוניה בין ישראל, צרפת ובריטניה, שימש משה שרת כראש־מישלחת ישראל לוועידה של המיפלגות הסוציאליסטיות האסיאניות, שנערכה בבומביי, בירת הודו. שרת, ששנה קודם־לכן כיהן כראש ממשלת־ישראל, ואחר כך כיהן עוד זמן־מה כשר־חוץ בממשלתו של דויד בן־גוריון שחזר משדה־בוקר, לא נשא עוד בכל תפקיד ממלכתי. משום כך, גם לא הובא בסוד הקנוניה שנרקמה כדי להפיל את מישטרו של הנשיא ג'מאל עבד־אל־נאצר במצריים.

הידיעות על פרוץ המערכה, שכוונתה לאחר־מכן מיבצע קדש, הגיעו אליו להודו והפתיעו אותו. כתב אז שרת ביומנו, העומד סוף־סוף לצאת לאור השנה בהוצאת סיפריית מעריב: „לא יכולתי שלא לחשוב על גורלי האישי — אם־כי במה נחשב הוא. כזה היה מצבי כשהתפוצץ מיבצע כינרת (בדצמבר 1955) — עמדתי אז ערב שיחה מכרעת עם דאלס *. עכשיו באה פלישתנו לסיני בדיוק בבוקר שבו נקבעה פגישתי הראשונה עם נהרו **. נניח עמד בן־גוריון להיפגש עימו — האומנם היה מזמן לעצמו רקע כזה לשיחה?"

כמו בקלפים. אולם יותר מאשר החמלה־העצמית של שרת, מעניין בפרק זה, שפורסם השבוע לראשונה, ניתוח אישיותו ומניעיו של ראש־הממשלה דאז, דויד בן־גוריון.

בשיחה עם דויד הכהן, שהשתתף יחד עימו במישלחת מפא"י לוועידה הסוציאליסטית, ניסה משה שרת לשער, מה הביא את בן־גוריון לשתף־פעולה עם צרפת ובריטניה במיבצע צבאי שנועד לקעקע את שילטונו של נאצר במצריים. וכך כתב ביומנו:

„אמרתי לדויד, אשר יחד איתו הפכתי והפכתי בכל הסברות והאפשרויות האלו, כי בן־גוריון משחק כאן Va banque (כבקלפים — מסכן הכל). ברור כי מטרתו למגר את נאצר, ואין הוא נקי בשיקוליו ובמניעיו מהיסוד האישי של שינאת נאצר והתחרות בו.

„עשו אותו למדינאי הדגול ולאיש החזק של המיזרח־התיכון? — אנוכי אראה לו את נחת־זרועי, והעולם כולו ילמד לדעת מי כאן הגיבור האמיתי. חשבתי — ולא אמרתי — כי מגמה זו מוגברת על־ידי, ומואצת על־ידי קוצר־הרוח של בן שיבעים לחולל תמורה מרחיקת־לכת כל עוד כוחו במותניו ולא נס ליחו."

* ג'ון פוסטר דאלס היה אז שר־החוץ האמריקאי.
** ג'אווהרלאל נהרו, ראש־ממשלתה של הודו.

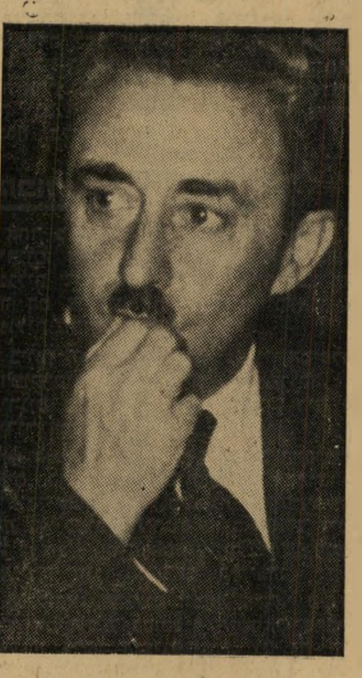

שר־חוץ־לשעבר שרת
מדוע?

לא היתה זו הפעם הראשונה שבה התפרסמה הערכה מעין זו של מניעיו הפסיכולוגיים של דויד בן־גוריון, בהערכתו של נאצר. בשעתו, באותן שנים, פירסם העולם הזה הערכה דומה. אולם היה זה בבחינת תגלית, כי באופן זה העריך את בי־ג'י גם אחד האנשים שהכירו אותו היטב מכל אחד אחר.

דיעות

לווינגר גיבור ישראל

אלוף (מיל.) אריק שרון מתייצב מאחרי מעשי־הטירוף של הרב לווינגר

„הרב לווינגר מסמל את רוחו של עם ישראל, את עקשנותו של עם ישראל, את דבקותו בארצו, את אומץ־ליבו!"

הדברים לא נאמרו בפי אחד מקנאי גוש־אמונים. אפילו בקרב אנשי הגוש מסתייגים יותר ויותר ממעשיו הקיצוניים ומשולחי־הרסן של הרב מקריית־ארבע. בשיחות בלתי־רישמיות ביקשו כמה מתומכיו־לשעבר לעשות הכל כדי לסלק אותו מהקרייה, לפני שיגרום לאסון, נוסף לאסון שכבר גרם בערב יום־הכיפורים האחרון.

גם שרי המפד"ל, שמיהרו לתפוס טרמפ על סוס ההתפרעות המוסלמית במערת־המכפלה — תוך שהם מתעלמים לחלוטין מההתפרעות הוואנדאלית לא־פחות של אנשי קריית־ארבע — הסתייגו מהרב לווינגר וממעשיו. הגדיל לעשות מכולם נשיא בית־המישפט־העליון לשעבר, יצחק אולשן, שאינו ידוע כיונה דווקא.

במאמר שפירסם במעריב, הציג אולשן את לווינגר, על סמך פיסקי־דין שהוצאו נגדו בעבר, כמרדן כרוני, וכמי שאינו מוכן לקבל עליו כל מרות, אפילו לא דין־תורה.

רק אישיות ציבורית אחת התייצבה ללא־הסתייגות מאחרי הפרובוקציות של הרב לווינגר, וניסתה להציג אותו כגיבור לאומי אמיץ־לב, שיש להופכו לסמל לעם ישראל. היה זה אלוף (מיל.) אריאל („אריק") שרון.

קברים נוספים. תמיכתו של אריק בגוש־אמונים אינה בבחינת חדשה. אריק סייע בעבר בפועל לכמה היאחזויות בלתי־חוקיות של אנשי־הגוש, גם כשכיהן בתפקיד הרישמי של יועץ ראש־הממשלה.

אולם בשבוע שעבר הזדהה שרון לא רק עם גוש־אמונים, אלא עם הפלג הקיצוני ביותר שבו, זה המטיף בגלוי לעימות פיסי עם צה"ל והממשלה. ביום־הזיכרון לחללי מילחמת יום־הכיפורים העדיף אריק את הלוויית גווילי ספרי־התורה בחברון, על־פני האזכרה לחייליו שנפלו במילחמה.

הסביר אריק במאמר שפירסם בידיעות אחרונות: „הנה התלבטת הבוקר — יום של אזכרות היום, אלפי חללים. חיילים שנלחמת איתם יחד — בבלימה, בצליחה העקובה־מדם של התעלה, בהתשה — מוזכרים היום בבתי־העלמין. לאן ללכת? אל שרידי הגופות, או אל שרידי הגווילים?"

אריק העדיף את שרידי הגווילים, כי „אתה חש ויודע שללא שינוי הקו, זה קבר שעלול להביא הרבה קברים נוספים."

בהתעלמו מכל מה שקרה במרוצת השנים האחרונות בחברון, רואה אריק במאמרו את שורש הרע בכך שממשלת־ישראל העזה לשלוח חיילים, כדי למנוע את הפרות־החוק של הרב לווינגר ואנשיו. „טיבעי שדבר כזה יקרה," הצדיק את ההתנגשויות עם חיילי צה"ל, „כאשר שולחים חיילים לתפקידים שאינם מייועדים להם. לממשלה, יש כנראה, סיבה מדוע לשלוח חיילים. כי מה יקומם יותר מאשר פגיעה בנכס היקר ביותר שלנו, בצה"ל?"

במילים אחרות: אריק שרון אינו מבקר את אנשי גוש־אמונים מפירי־החוק, שהיכו את חיילי צה"ל וביזו אותם. הוא מקבל מראש את זכותם לעשות זאת. מי שאשמה בביזוי צה"ל, לדעתו, היא הממשלה, ששלחה חיילים לשמור על הסדר בחברון.

מובן שבשטח מוחזק, הכפוף למימשל צבאי, אין כל אפשרות אחרת.

לווינגר ניצח. "אני מכיר את האימרה: הרב לווינגר לא ינצח אותנו!" כותב אריק. „יש לי חדשות בשביל הממשלה: הרב לווינגר כבר ניצח. אם אנחנו קיימים כיום, סימן שהוא ניצח."

ועם זאת התבלט דווקא אלוף (מיל.) עזר וייצמן, בביקורת גלוייה על ראשי הליכוד על שלא יצאו כנגד הפרות החוק וביזוי צה"ל על־ידי הרב לווינגר ואנשיו.

צל"ש

ראיון לדוגמה

● **לאהוד יערי**, פרשן הטלוויזיה ל־עניינים ערביים, שעשה עבודה לדוגמה ב־שעה שריאיין את שר־הביטחון שימעון פרס על מאורעות חברון במיסגרת השבוע.

בראיון זה הציג יערי לפרס שאלות ענייניות, מן הסוג שאין פרס המפונק מורגל בהן. הוא לא הניח לפרס לחמוק בתשו־בות חלקלקות חסרות־תוכן, כדרכו, ותחת לחץ החקירה איבד השר את ביטחונו העצ־מי, התרגז בגלוי ונלחץ אל הקיר.

יערי הוכיח בראיון זה שלושה כללים, לתשומת־לב עמיתיו:

● שמראיין־טלוויזיה אינו חייב להיות חנפן מתרפס, המלחך בהכנעה את פינכתו של המרואיין הנכבד.

● שאפשר לשאול שאלות נוקבות מבלי להתפתות לסיגנון פרובוקטיבי זול, שבא

בעל התחנה
שיפוט מהיר

כאילו להפגין את עליונותו של המראיין, והמראה בדיוק את ההיפך.

● שמראיין יכול לנהל ראיון ממושך מבלי להופיע אף פעם אחת בעצמו על המסך הקטן.

על המסך

הכל תלוי בטיב הניכוי

הופעת כל־בו־טק המחודש על המסך היתה חג לרבים.

לכאורה היתה זו אותה התוכנית עצמה. דני פאר היה חיגני כרגיל, שוב הוצגו סחו־רות, התנהל ויכוח. אך היה הבדל — הפעם הוקפד על כך שכל חברה, שהואשמה ב־משהו, תציג בו־במקום את תשובתה. בכך תוקן אחד הליקויים הבסיסיים של התוכ־נית במהדורתה הקודמת.

גם נושאי הגילויים היו חשובים יותר. כך למדו רבבות מורים ומורות כי דמי־המנוי על הד החינוך, הביטאון המשעמם של הסתדרות המורים, מנוכים ממשכורתם באופן בלתי־חוקי. מנכ"ל מישרד־החינוך, שהטריח עצמו לאולפן, נדהם לשמוע מפי פאר כי היועץ המישפטי של מישרדו כבר אישר את אי־החוקיות של הניכוי — ונאלץ לסיים את דבריו בגימגומים.

נציגת הסתדרות המורים בלטה בחוצפ־תה. אך סירובן של המורות המרואייגות לזהות את עצמן. הוכיח, יותר מכל דיבור, עד־מה עמוק הפחד מפני הסתדרות המו־רים אצל ציבור „חבריה".

תחנת־בנזין. אולם היה פרק אחד בתוכנית שעורר אי־נוחות בקרב רבים מן הצופים.

במהלך חקירה שיגרתית, וחיובית כש־לעצמה, נתגלה כי בתחנת־בנזין תל־אביבית גבה עובד לירה אחת יתר מדי עבור קופ־סה של שמן־מנוע. כאשר נשאל על־כך על־ידי כתבי התוכנית, הודיע בעל התחנה, כי פיטר את העובד.

שיפוט־מהיר זה מעורר שאלות רבות. האם ניתן לעובד להתגונן ? האם לא נזרק לכלבים אך־ורק מפאת פחד המעביד מפני המצלמה ?

חקירת העולם הזה גילתה, לאחר־מכן, כי העובד, שהוא עולה חדש, אומנם פוטר — וכי התחנה נהגה למכור בסך־הכל קופסה אחת או שתיים של השמן במשך היום.

עלי חטוטרת (המשך)

„תסלחי לי אם אני באנאלי..." אמר **ירון לונדון** למרואיינת — וכך, בחמש מילים קצרות, שנאמרו בהיסח־הדעת, הס־גיר את עצמו.

אותו ראיון היה מוקדש לפרשת אשר ידלין — מבלי שהוסיף דבר למה שכבר ידוע. בסוף הראיון הממושך הצליח ירון לגלות קצת פחות ממה שהיה כתוב כמה ימים לפני־כן בכל עיתוני ישראל: שהיה פער בין המחיר שנדרש עבור המרכז ה־רפואי בתל־אביב ובין המחיר המופרז ש־שילמה עבורו קופת־חולים. לעומת זאת הצטיין לונדון בשאלות הבאנאליות שהפכו סמל מיסחרי שלו, מן הסוג: „איך את מרגישה כאשה במיקצוע גברי ?"

דג באוויר. אולם טעותו הקטלנית של לונדון היתה במעשה־העזה, שביגללו היה צריך לזכות באות־הגבורה. הוא הזמין ל־ראיון את הפרופסור ישעיהו לייבוביץ.

כל עוד מראיין לונדון אזרחים בעלי מנת־מישכל ממוצע, או פחות, אין מיגבלותיו בולטות כל־כך. אך כאשר ישב מול אחד המוחות המבריקים במדינה, היה פער־הרמה מעורר רחמים.

הפרופסור השמיע את דיעותיו הידועות, שפורסמו לא־פעם. אולם לונדון ישב מולו בפה פעור, כשעיניו כימעט יוצאות מחוריי־הן מרוב תדהמה. רבים מן הצופים ראו בפעם הראשונה בחייהם שיש משמעות למליצה „דבקה לשונו לחיכו."

כאשר אמר לייבוביץ שזכות היהודים ל־חזור לחברון שווה לזכות הערבים לחזור לבתיהם בלוד וברמלה, פתח לונדון הנדהם את פיו כדג שהוצא מן המים. רעיון זה היה, פשוטו־כמשמעו, מעבר לבינתו.

דג במים. לפני־כן שחה ירון כדג ב־מים, כאשר ריאיין את בתו בת ה־53 של אחד מטבוחי מאורעות תרפ"ט בחברון.

ראיון זה יכול היה להיות מרתק וטראגי, אילו נוהל בטאקט ובחוש־מידה. אך הוא הפך שידור־הסתה פרוע, שבהשוואה אליו נראה גם משה לווינגר כאיש מתון. הדבר התאים, כנראה, לרוחו של לונדון — ש־גילה תוך כדי כך בורות מדהימה ביחס ל־מאורעות חברון (ראה אנשים).

כמה דקות לאחר־מכן ייסר חברו יפה־הנפש, יצחק רועה, את העיתונות העיברית על שהסיתה את הציבור נגד הערבים ב־חברון — כאילו לא שמע זה־עתה את קטע־ההסתה הפרוע ביותר שהושמע בימים האח־רונים בישראל.

הראיון עם מתי גולן (ראה במדינה) לא חידש דבר, אך נעזר ב„גימיק" — מכונה שנראתה כמכונת־אמת אמיתית. אולם למר־בה הצער ראו הצופים כמה דקות לפני־כן, במיסגרת מבט לחדשות, פוליגראף אמיתי, והוסברה להם פעולתו בפרוטרוט. המכונה של ירון היתה כלי־מישחק, שמדד רק פעו־לה אחת (ההזעה) — ולדיברי גולן, שנבדק בה, גם לא הראתה את האמת. ההצגה כולה גבלה בגיחוך.

אופוזיציה

אחד מגורמי־הבידור בטלוויזיה הוא ה־תירגום. המתרגמים, שרבים מהם יודעים אנגלית שיטחית, נכשלים באורח־קבע כא־שר הם צריכים לתרגם ביטויי־סלאנג או אנגלית מתוחכמת יותר.

ביומן השבוע רואיינו נציגי המיפלגה הדמוקרטית והרפובליקנית באמריקה, ו־תירגום דבריהם הופיע על הבד. היה זה בידור אמיתי. למשל:

● הנציג הדמוקראטי דיבר על הרפובלי־קאים. קוראי התרגום הופתעו לשמוע כי הרפובליקאים הם „מיפלגת האופוזיציה". היה זה, כמובן, תירגום כוזב. האיש דיבר על "The Opposition Party" שפירושו, במיקרה זה: המיפלגה היריבה.

● קוראי התרגום תמהו בוודאי מי הן „כל המיפלגות בסיכסוך הישראלי־ערבי", שעליהן דיבר הנציג השני. גם זה היה תירגום כוזב. האיש דיבר על "All the Parties to the Conflict" שפירושו: כל הצדדים בסיכסוך.

ספורט־טוטו
טוטו
השבוע
משחקי הליגות הישראליות
מינימום הפרס הראשון
500.000 ל"י
★ ★ ★
מינימום לכל הפרסים
מיליון ל"י
★ ★ ★
יום ה' — המועד האחרון למסירת הטפסים
עשה לך מנהג קבוע־ מלא טוטו בכל שבוע!
המועצה להסדר ההימורים בספורט

גלריה תוראל

רח' ז'בוטינסקי 3, תל־אביב

מתקיימת תערוכת ציורים־רישומים
של הציירת־משוררת

סוזי רוסק־אושרוב

שזכתה בפרס תל־אביב על ספר שירים חדש
שיצא לאור זה עתה

הגלריה פתוחה: 11.00—13.00 18.00—21.00

חסוך כסף! ספרים יד שניה! —
אנו מוכרים, קונים ומחליפים ספרי לימוד, ספרי קריאה וספרי אמנות בכל השפות.
*
„לוטוס", ת"א, רח' אלנבי 101
(מול בית־הכנסת הגדול)

בעיות ולבטים בחיי המין
מאת
הד"ר מרדכי זיידמן
הוצאת רשפים

למרות הכל!
מחיר הפירסום של עמוד
ב־העולם הזה
הוא רק 2880 ל"י

החטא הקדמון בחברון

„לכתבנו נודע, כי ביום א' בערב בתום תפילת ,כל נדרי' עלו צעירי קריית־ארבע ממערת המכפלה אל רחובות העיר, פתחו באש מנשקם האישי לעבר תושבים. במהלך הירי נפצעו שני תושבים המאושפזים בבית־חולים בעיר. באותו יום בשעות הבוקר נפתחה אש מתוך רכב אזרחי (טנדר פיז'ו) אף הוא שייך לאנשי הקרייה בעת שעבר בכפר חלחול, ומן הירי נפצעו 7 ילדים, שאף הם הועברו לבית־החולים בחברון."

„על המשמר" — 5.10.1976

„— הרבצתם? (השואל הוא חיים גורי, המלבה"ד)
„— אל תשאל, מי שהיה שם חטף באבי אביו, הם קיבלו מכות־רצח. (המשיב רס"ר צה"ל)".

חיים גורי — „לענת חברון" — „דבר" — 7.10.1976

ההתנחלות בקריית-ארבע בחברון היא בתוקף הכיבוש ונוגדת את החוק הבינלאומי.

מתנחלי קריית-ארבע מתגרים באורח שיטתי בתושבי חברון ופוגעים בהם, כשהם נהנים מגיבוי חוגים בממשלה והימין-הלאומי.

מה שקורה בחברון — הוא תוצאה של הכיבוש הפוגע בזכויות האדם של התושבים בניגוד לחוק הבינלאומי.

שמירת זכויות האדם מחייבת כיבוד זכויות כל הדתות ורגשות כל המאמינים והימנעות מפגיעה במקומות פולחן דתי של כל הדתות.

כשבריוני קריית-ארבע מתפרעים, רוקדים אתם חיילים „הורה".

כשתושבי חברון מגיבים בזעם על ההתגרויות בהם, פוצעים אותם, עוצרים אותם, ומוטל עוצר לימים רבים.

מתנחלי קריית-ארבע, מכים ויורים בתושבי חברון והסביבה ולא מובאים לדין.

יושם קץ להשתוללות מתנחלי קריית־ארבע! יובטחו זכויות האדם של תושבי כל השטחים הכבושים!

תל-אביב — ת.ד. 14192

הליגה לזכויות האדם והאזרח בישראל

מיפלגות

נוק־אאוט רענן

במיבצע־בזק בקריית־גת חיסל מזכיר המישמרת הצעירה את קיומה כגוף דמוקרטי

ההצבעה היתה מהירה ועניינית. המזכיר הארצי של מרכז המישמרת־הצעירה לחץ ידיים, וחייך ללא־הרף. הרעיון שלו היה גאוני, והוא הצליח. נתן רענן וחבריו־למרכז ניצלו מנוק־אאוט בטוח. בבית־התרבות של מועצת־פועלי קריית־גת, עשה נתן רענן היסטוריה כאשר, ב־5 באוקטובר 1976 הביס את מתנגדיו, שטענו כי הלישכה שלו, המונה 31 חברים, היא חסרת־תוקף.

רענן אירגן את ההצבעה עד לפירטי־פרטיה. אל חברי המרכז של המישמרת־הצעירה נשלח חוזר, על דיון שעמד להתקיים בשני נושאים: הצעות לקראת הקונגרס הציוני הקרוב, ושינויים בתקנון המישמרת־הצעירה.

כל מי שצריך היה לבוא להצבעה קיבל, כנראה, מידע מפורט על העתיד להתרחש מאחרי שני הנושאים השיגרתיים שעל סדר־היום. מי שלא ידע מה תיכנן נתן

מזכיר רענן
תרגיל בקריית־גת

רענן, נשאר בבית. וכי מה, בעצם, יכול להיות כל־כך גורלי בכינוס שבקריית־גת, שאלו את עצמם מתנגדיו של המזכיר הארצי, וויתרו על הרעיון לנסוע לעיירה הדרומית.

וכך, מתוך 160 מצביעים — ומרכז המישמרת מונה 300 חברים — הצביעו 152 בעד הצעותיו של רענן, שניים נמנעו ואילו שישה בלבד התנגדו להן. קול זעקה גדולה קם במרכז המישמרת הצעירה, והאופוזיציה בה מוחה עתה כי על־ידי הצבעה זו אנס רענן את הדמוקרטיה, והפך את המרכז לחוכא־ואיטלולא.

ציפצוף על הדמוקרטיה. ב־2 בספטמבר השנה פירסם המוסד־לביקורת של מיפלגת־העבודה הישראלית החלטה, בדבר עתירה שהגישו כמה חברי המרכז של המישמרת הצעירה. המתקוממים נגד מדיניותו של רענן הגישו עתירה זו באפריל '76. הם טענו כי בחודש מארס 1975 התכנס מרכז המישמרת והחליט, בין השאר, בסעיף „מוסדות המישמרת." החלטה מס' 4 שנתקבלה אז ונרשמה בזו הלשון: „החברים בלישכה הם המזכיר הארצי ונציגי־מחוזות לפי יחסי־הכוחות במרכז. הגוף הבוחר של נציגי המחוזות הוא מזכירות־המחוז, והצירים למרכז מאותו מחוז. הבחירות אישיות וחשאיות."

ההחלטה נתקבלה ברוב־קולות. אך מגישי העתירה טענו כי מאז ועד היום טרם מומשה ההחלטה. בתגובה לעתירה החליט המוסד־לביקורת, בין השאר, כי „אי־מילוי החלטות מחייבות של מרכז המישמרת־הצעירה מאז מארס 1975 ועד היום, מהווה תופעה חברתית מאד בלתי־רצוייה ובלתי־מחנכת, ויש להילחם בה, יהיו הנימוקים של המזכיר הארצי כפי שיהיו." למזכיר, נתן רענן, ניתן צו שחייב אותו לסדר את העניין תוך 14 יום, להביא לאישור המיפלגה את החלטת מרכז־המישמרת מחודש מארס 1975, או לשינוי התקנון.

אך המזכיר ציפצף על הדמוקרטיה ועל החלטתו של המוסד־לביקורת. הוא, מניגו של הדור החדש במיפלגת־העבודה, לעג להחלטת הרוב.

לפני המוסד־לביקורת טען אז רענן: „ההחלטות האמורות של מרכז־המישמרת הינן בבחינת הצעה בלבד לאישור מרכז מיפלגת־העבודה, וכל עוד שינוי זה בתקנון המישמרת לא אושר כדין, נבחרה הלישכה באורח אישי על־ידי מזכירות המישמרת, כפי שמחייב זאת התקנון הקיים.

רק נסיעות לחו"ל. מאחרי־הקלעים מאשימים אנשי האופוזיציה במרכז המישמרת הצעירה את נתן רענן בכך שאירגן את ההצבעה הבלתי־דמוקרטית ב־5 באוקטובר בקריית־גת, רק כדי להבטיח את המשך שילטונו הריק־מתוכן. רענן ואנשיו בלישכה, טוענים מתנגדיו, מתעניינים רק בנסיעות לחו"ל, ודוחים כל ניסיון לערוך ביקורת על מקורותיה הכספיים של המישמרת.

רענן לא נשאר חייב. „בתוך מרכז המישמרת אין בכלל אופוזיציה ממשית מאורגנת," הגיב השבוע על ההאשמות. „הדבר הוכח בהצבעה בקריית־גת. לא ערכנו בחירות פנימיות ב־1973, בגלל המילחמה."

אך אנשי האופוזיציה טוענים: „המישמרת קיבלה ב־1970, ממיפלגת־העבודה, הקצבה של כ־100 אלף לירות לצורך מערכת הבחירות הפנימיות. מה נעשה בכסף הזה? איזה סכום הוחזר למיפלגה, וכמה עלו הבחירות בכלל?"

נתן רענן אינו זוכר סכום כזה. הוא גם אינו יכול לברר את העניין, כיוון שהמיפלגה בחופשה. אך על האשמתו בכך שהנסיעות לחו"ל הן עיקר מעייניו, הוא אומר: „מאז חודש נובמבר שנה שעברה, יצאתי לחו"ל רק פעמיים.

בשליחות המיפלגה. „כל הנסיעות שלי ושל המישלחות אושרו על־ידי המיפלגה. בחודש יוני השנה הייתי 12 יום באירופה. בהלסינקי (פינלנד) השתתפתי באקסקוטיבה הבינלאומית של המישמרת הצעירה. משם נסעתי ללונדון לשלושה ימים. נכון, נסעתי להולנד ולשווייץ. בשנה האחרונה ביקרתי גם באוסטריה ובגרמניה, בשליחות המיפלגה והמישמרת הצעירה. לאוסטריה נסעתי כדי להזמין לארץ את שר־האוצר שלה."

אולם, האם היה הכרח בכך שחבר־הלישכה, מריו תובל, ישוטט בעולם במשך שבועות? „תובל נמצא עתה בסיור של שלושה שבועות בארצות אמריקה־הדרומית," אומר רענן. „כולל ארגנטינה. הוא המזכיר הבינלאומי."

ישראלים בחו"ל

דגל נאצי בחלון

הסיסמה בדרום־אפריקה היום היא: אכול ושתה כי מחר נמות

הצעירה הישראלית, שעברה באחד הרחובות הראשיים של יוהנסבורג, לא האמינה למראה עיניה. בחלון־הראווה של חנות מרכזית למכירת מטבעות עמדו שלושה דגלים נאציים, ולידם מדיהם של פלוגות־הסער.

הצעירה הנדהמת סיפרה זאת לידיד מקומי, שלא האמין לסיפור. „את בטח לא יודעת איך נראה דגל נאצי," אמר. אך הוא הסכים לגשת למקום ולהיווכח בעצמו.

הוא מיהר משם אל הטלפון הקרוב ביותר, וטילפן לעיתון מקומי גדול. „זה לא יכול להיות," אמר העורך. „מוכרחה להיות כאן טעות. אבל אני אשלח כתב, ואם זה בכל־זאת נכון — נפרסם מחר תצלום בעיתון!"

אבל התצלום לא הופיע בעיתון, והדגלים נשארו בחלון.

כל מיני דגלים. לבסוף ניגש צעיר ישראלי אל החנות, ונכנס. „האם אתה יודע שאלה הם דגלים של גרמניה הנאצית, ש־

(המשך בעמוד 33)

זוג מאמיני־ישו שהתגיירו נחל תבוסה סופית - השבוע הם עזבו את הארץ, לפני גירושם

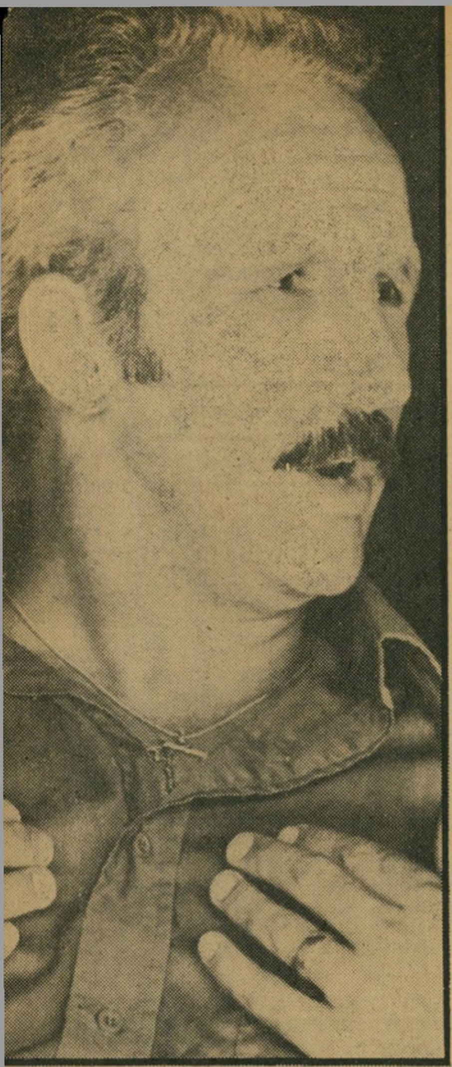

יעקוב האטשינס

„אין אור וחושך משמשים בעירבוביה!"

„כך לא פותרים בעיות! יבוא יום, וישראל תצטרך להכיר ביהודים המאמינים בישוע. היא לא תוכל לסלק אותם מעל אדמתה. אני מכיר מאות ואלפי אנשים שנולדו יהודים מאמינים בישוע ורוצים לעלות לישראל. מה יעשו איתם?"

יעקוב האטשינס, גבר חסון ויפה־תואר, ישב נרגש בביתו הריק שברמת השרון. ימים אחדים קודם־לכן הביא לו עורך־הדין שלו, אמנון זיכרוני, את פסק־דינם של הדיינים, הרב הראשי לתל־אביב ידידיה פרנקל, הרב ורנר יהרב טנא, חברי בית־הדין הרבני האיזורי של תל־אביב, בפסק־דין זה דחו מכל־וכל את בקשתם של יעקוב, אשתו יעל ושלושת ילדיהם מתי, שרה ורחל, להכיר בהם כביהודים למרות אמונתם בישוע הנוצרי, על־סמך תעודת־גיור שהוענקה להם לאחר שהתגיירו כדת־וכדין ברבנות של שיקאגו, ארצות־הברית.

בני מישפחת האטשינס הגיעו לישראל בשנת 1973, אחרי שעברו את כל הליכי הגיור (העולם הזה 2025). הם הגישו בקשתה לסוכנות־היהודית לעלות לישראל כעולים־חדשים. כשנתבקשו לכתוב את תולדות־חייהם, ציינו כי התגיירו, וכי יעקוב שירת ככומר צבאי בצבא ארצות־הברית. הם לא ניסו כלל להסתיר את עברם, כתבו במפורש כי הם יהודים המאמינים בישוע. תשובת הסוכנות בוששה להגיע. מישפחת האטישנס ישבה על המיזוודות, וכשנוכחה כי תשובה עניינית אינה מגיעה, החליטה לעלות ארצה בכוחות עצמה. בארץ פנו לבית־הדין־הגבוה־לצדק, בבקשה שיכיר בהם כביהודים לכל דבר.

בית־המישפט דחה את בקשתם, כמצופה. אך הם לא התייאשו, פנו אל עורך־הדין זיכרוני, שהגיש עתירה נוספת לבית־המישפט־העליון, כשהוא מסתמך על דיברי רבנים ידועים כפי שהם כתובים בהלכה.

שוב דחה בית־הדין־הגבוה־לצדק, בראשותו של הנשיא שימעון אגרנט, את העתירה. השופט לא נכנס לגופו של עניין, אלא טען שהוא מסתפק בעובדה שהוגשו לפניו שתי תעודות המנטרלות זו את זו: האחת תעודת־הגיור, והאחרת תעודה שניתנה בהיעדרם של בני־הזוג, ואשר על־פיה הגיור בטל.

כשנוכח עורך־הדין זיכרוני כי בקשת העתירה נדחתה על־ידי בג"ץ, החליט להתחכם לו ולהגיש בקשה לבית־הדין הרבני. מאחר שבני הזוג נישאו מחדש בעיקבות הגיור, הגיש זיכרוני בקשה לפסק־דין הצהרתי שהם נשואים. עורך־הדין סבר, כי ברגע שיקבל פסק־דין שיצהיר על השניים כעל נשואים, בעיקבות הגיור, תוכר יהדותם ממילא.

אולם כשנתעוררה בעיית התגיירותם, ישבו בדין שלושה הרבנים הנכבדים והוציאו פסק דין אנטי־נוצרי, הדומה מאוד לפרוטוקולים המפורסמים של זיקני ציון. בין השאר קבעו הרבנים הנכבדים בפסק־דינם כי בני־הזוג האטשינס (שהם מקפידים לקרוא להם בשמם הנוצרי, ולא בשמם היהודי) ניסו, בכחש ובמירמה, להטעות את בית־הדין הרבני בשיקאגו.

ועוד מאשימים הרבנים את בני־הזוג האטשינס בכך ש„מטרתם של העותרים שקופה למדי, ונראה בעליל שלא היו מעוניינים להצטרף לכלל דת ישראל אלא שרצונם להכניס את הנצרות לכלל ישראל ה' ישמרנו."

ואם לא די בכך מוסיפים הרבנים, כדי שיהיה ברוך אחת ולתמיד: „ולכן מוטלת החובה להסיר את המסווה ולהרחיקם כמטווחי־קשת ומה להם ולנו. ולא עליהם נאמר דין ישראל שחטא. כי כאמור, מעולם לא נקרא עליהם שם ישראל והם אינם בכלל פושעי ישראל, אלא נוכרי שרוצה לנצל את שם ישראל על־ידי כך לעשות שמות וחורבן בכנסת ישראל. אין מושג של יהודי־נוצרי, כי אין אור וחושך משמשים בעירבוביה." אלה דיברי הרבנים.

בני מישפחת האטשינס, שבוא לישראל בתיקווה להשתקע בה, עם הרבה חלומות וורודים ואהבת המולדת החליטו להיכנע. נמאס להם להילחם בטחנות־הרוח של הדת. ילדיהם, שהתאקלמו במקום־מגוריהם להפליא, הוצאו מבתי הספר. יעל, ציירת במיקצועה שעמדה על סף פתיחת תערוכה חדשה, קיפלה את בדי הציור ואספה את הצבעים. הילדים והאשה עזבו את ישראל ב־28 בספטמבר. יעקוב האטשינס נשאר לסידורים אחרונים.

„ישראל מדינה דמוקרטית, לא?"

לפני צאתם את הארץ ערכו להם ידידיהם הישראלים ושכניהם מסיבת־פרידה, שלוותה בדמעות. ידידיהם של מתי בן ה־14, שרה בת ה־12 ורחל בת ה־8 הביאו מהבית שקי־שינה, וישנו בבית מישפחת האטשינס בלילה האחרון לשהותה בישראל. חלקם ליוו את בני המישפחה לנמל־התעופה.

יעקוב האטשינס מדבר בכאב גדול על הפרידה מישראל, ואומר: „כל הדיבורים על חופש־דת בישראל, אינם נכונים. אין חופש דת בארץ. היהודים יכולים להאמין רק בדבר אחד, נוצרים יכולים להאמין רק בדבר אחד וכנ"ל לגבי המוסלמים. לפי חוקי מדינת ישראל, אסור לו לאדם לשנות את אמונתו. אי־לכך, אין אדם יכול ללכת על־פי מצפונו.

„השיטה בארץ כל־כך חזקה, שאי־אפשר להילחם נגדה. בזמן המישפט בבית־הדין הרבני, לחש לי בני, מתי: ,אבא, הם מתייחסים אלינו כמו אל פושעים'. אני־עצמי יכולתי להרגיש בשינאה התהומית של הרבנים כלפינו. מעולם לא נתקלתי בשינאה כזאת. הרגשתי שאילו היתה להם האפשרות, היו סוקלים אותנו באבנים. הם צעקו עלינו, והתייחסו בשאט־נפש ובשיטנה. אפילו כיסאות לא הביאו לנו. אם היה קורה דבר כזה ליהודי באמריקה, היו קוראים לזה אנטישמיות. ואכן, זו היתה אנטישמיות.

„כשהגיעה אלינו החלטת בית־הדין־הגבוה־לצדק, היינו מזועזעים. פירושה של החלטה זו היה שמדינת ישראל מקיאה מתוכה את היהודים המאמינים בישוע. לא הופתענו מהחלטת הרבנות, אלא שמאז שנת 1971 אנחנו קוראים לעצמנו יהודים. על־פי החלטת הרבנות, איך נקרא לעצמנו עכשיו? לפי החוק אנחנו לא יהודים, אבל לפי האמונה אנחנו יהודים־מאמינים.

„למרות כל מה שעבר עלינו, אמשיך לגייס כספים ולתמוך בישראל. אני עדיין מאמין שהדבר החשוב ביותר שעושה מדינת ישראל הוא העלאת יהודים ארצה. אנשים שאלו אותנו: ,מדוע אמרתם שאתם מאמינים בישוע? יכולתם לא להגיד, ולחיות את אמונתכם בתוך דל"ת אמות.'

„ובכן, אנחנו אנשי־מצפון. איננו יכולים לחיות עם עצמנו ולשקר. אנו מאמינים בישוע. ישוע הוא המשיח שיבוא לגאול את ישראל. להגיד שאינני מאמין בו אינני יכול, ובמדינה דמוקרטית אסור לי להגיד מה שאינני מאמין. וישראל היא מדינה דמוקרטית, לא?"

יעל האטשינס

(המשך מעמוד 21)

בעימות נוסף עם חיילי צה"ל, הוא יורה לסגור את הישיבה במקום או להעבירה למקום אחר.

ואז באה תקרית נוספת. תלמידי ישיבת־ההסדר, חיילי צה"ל בלי מדים, התנגשו שוב בחיילי צה"ל במדים.

אבל שמעון פרס לא מימש את אזהרתו. הוא אסף אומנם את ראשי ישיבות־ההסדר לשיחה נוספת, אבל הסתפק באזהרה נוספת של „עוד פעם אחת ודי!"

התפרצות לחלק המוסלמי

אין מחלוקת על כך שההתפרעות הערבית במערת־המכפלה לא נבעה כתוצאה מהסתה של גורמים קיצוניים בחברון או מחוצה לה, כפי ששמעון פרס ניסה להציג זאת בתחילה, או כלשון ההודעה הרשמית של מישלחת ישראל באו"ם.

שרשרת של תקריות, של מעשים מטופשים ותגובות־נגד מטופשות ונבערות לא פחות, גרמה להידרדרות שהציתה את אש השינאה הדתית בחברון.

זה התחיל בשורת התקריות בין הרב לווינגר ואנשיו לבין חיילי צה"ל, שהופקדו על אתרי בית־הכנסת אברהם אבינו ובית־החולים הדסה, כדי למנוע עריכת תפילות פומביות במקום. התנגשויות אלה, שהתפרשו על־ידי תושבי חברון הערבים כניסיון של השתלטות מצד אנשי קריית־ארבע על חברון הערבית, הביאו לגילויי מעשה ואנדאלי, שככל הנראה היה מעשה של יחיד.

במוצאי־שבת שקדמה ליום־הכיפורים, שבת תשובה, גילה סמל־הדת של הרבנות הצבאית בי מערת המכפלה, כי מישהו ניסה להשחית מפת שולחן שהיתה מונחת בבית־הכנסת במערה. הוא קרע בה קרעים מיספר, כנראה בסכין. מפת־שולחן נוספת נעלמה.

אנשי קריית־ארבע החליטו כי המפות הן על תקן של פרוכות, כלומר מהיותן רקומות, הן יכלו לשמש גם ככיסויים לארון הקודש, למרות שהיו מונחות על השולחן. הם הגיבו בפעולת־תגמול.

לטענת יצחק ערמוני, מתושבי קריית־ארבע *, התפתחה התקרית בצורה הבאה: „סמל הדת גילה פרוכת שסועה בסכין ומפה קרועה לגזרים. הוא פנה אל משגיח הדת המוסלמי ושאלו לפשר חילול תשמישי הקדושה. הלה הניף מקל וחבל בראשו של סמל הדת. פרצה תיגרה בין החיילים לבין שומרי הוואקף. תוך כדי תיגרה נשמטו תשמישי קדושה מוסלמים מעל כנם. נתפזרו ואחר־כך הושבו למקומם."

חקירת המישטרה בפרשה — שראש־הממשלה יצחק רבין הורה לבצעה בישיבה מיוחדת עם שרי הביטחון, המישפטים והמישטרה, שערך כבר למחרת היום — העלתה מימצאים שונים לחלוטין.

אחרי שנודע בשבת על הפגיעה במפה־על־תקן־פרוכת, נסערו הרוחות בקריית־ארבע.

למחרת בבוקר, קרוב לשעה שש, התדפקו כמה מאנשי הקריה על פתח שער המיסגד במערת־המכפלה. שומר הוואקף במקום, שלא זיהה את הבאים, פתח להם את השער. האנשים, שעד כה זוהו ככל הנראה רק שניים מהם, המשתייכים לבוגרי ישיבת־ההסדר, התפרצו בכוח פנימה, זרקו ספרי קוראן על הריצפה וביזו אותם. הם עשו זאת, ככל הנראה, כ„נקמה" על השחתת המפה בבית־הכנסת שבמערה.

הידיעה על ביזוי ספרי הקוראן — שלא היתה בגדר שמועה, אלא עובדה מוכחת — פשטה בחברון כאש בשדה קוצים. מאות תלמידי־תיכון מוסלמים, שהוכוונו ככל הנראה בידי מוריהם, צעדו בסך אל מערת־המכפלה. מתוך המיסגד שבמערה הם פרצו לעבר בית־הכנסת וכילו את זעמם בספרי התורה, סידורי התפילה והתפילין שהיו במקום. הם השתוללו שם כרבע שעה לפני שתיגבורת צה"ל הוחשה למקום, פיזרה אותם ועצרה כמה עשרות מהם.

כאשר הגיעו למקום תושבי קריית־ארבע ואנשי הרבנות־הצבאית, הם לא הסתפקו באיסוף הגווילים המושחתים ובניקוי בית־הכנסת. גם בהם פיעמה רוח הנקמה.

הם פרצו לאולם „אוהל יצחק" המוסלמי, האסור בדריסת רגל למי שאינו מוסלמי. לטענתם הם עשו זאת כדי לחפש אחרי ביזה שאולי בזזו המתפרעים המוסלמים. למעשה הם עשו זאת כנקמה, תוך הפיכת כל הרהיטים שבחלק המוסלמי „לצורך חיפושים".

אחר־כך הצדיקו את מעשיהם בעלילה כאילו תוך כדי חיפוש מצאו מתחת לשטיחים שבמיסגד כמויות גדולות של חשיש ומורפין, שהוחבאו שם.

כנראה שתוך כדי התפרצות זאת העלה מישהו באש את חדר ההקדש המוסלמי. חיילים שנכחו במערה וגילו את האש, הספיקו להשתלט עליה, לא לפני שהיא פגעה בצורה קשה למדי בחלק ממיסמכי הוואקף שהיו שם.

גניבה בכחש ומירמה

בכך לא תמה התפרעות אנשי קריית־ארבע.

חיילי הרבנות־הצבאית ואנשי המימשל־הצבאי אספו את גווילי ספרי־התורה שחוללו וריכזו אותם בארגזים כדי להכינם להלוויה הממלכתית שיש לערוך, על־פי ההלכה, לשרידי ספרי־קודש.

אנשי קריית־ארבע הפיצו אז את השמועה, שלא היה לה על מה להתבסס, כאילו מתכוונת הממשלה לערוך לגווילים הלוויה חשאית חפוזה, על מנת למנוע הפיכת הלוויה להפגנת הזדהות עם גוש־אמונים. במוצאי יום־כיפור הם החליטו „להפקיע" את הגווילים הקרועים מידי צה"ל.

סיפר אריה רוזנברג, מתושבי הקרייה*: „עברנו להתארגנות מהירה, לסיכול הקנוניה. תשמישי הקדושה המחוללים כבר רוכזו בידי אנשי הרבנות הצבאית, נטמנו בכמאה שקי־ביצורים. המטען כולו, שמור בידי חיילי הרבנות הצבאית, היה מוכן להבאה לקבורה. קבוצה מאנשינו ירדה אל המערה, הפקיעה את המיטען מידי שומריו והעבירה אותו, בשלמותו, למקום־מיבטחים בקריית־ארבע."

מה שאירע במציאות אופייני לשיטה בה פועלים אנשי גוש־אמונים בקריית־ארבע כנגד שילטונות צה"ל, תוך יצירת הרושם שבידי אנשי הרבנות הצבאית לא היו הגווילים בטוחים דיים.

במוצאי יום־הכיפורים ניתנה רשות לאנשי קריית־ארבע להתפלל במערת־המכפלה. אולם מתוך חשש שהם ינסו לגנוב את שרידי תשמישי הקדושה המחוללים, ניתנה הוראה לחיילים שלא להתיר התקרבות מכוניות לבניין. אנשי לווינגר הערימו, כדרכם, על החיילים.

הם התקרבו בטנדר אל פתח בית־הכנסת. שם הסבירו לשומרים כי בטנדר נמצאים זקנים תשושים בגלל צום יום־הכיפורים, שאינם יכולים להגיע ברגל אל המערה. החיילים התפתו להאמין להם, התירו להם להתקרב עם המכונית עד הפתח. אז הסתערו הבריונים הדתיים מתוך הטנדר, העמיסו עליו בכוח את אריזות הגווילים המחוללים, תוך שהם הודפים באלימות את החיילים שניסו למנוע מהם לעשות זאת.

במהירות הם זינקו מהמקום, כששניים מהחיילים ניתלים על הסנדר כדי למנוע את מנוסתו. אחד החיילים נגרר אחרי הסנדר כמה מאות מטרים עד שנפל. הטנדר נעצר ליד מחסום צה"ל בתוך חברון. שם רימו אנשי הקרייה בפעם נוספת. הם צעקו לעבר שומרי המחסום: „פצוע! פצוע!" ואלה האמינו להם, הניחו להם לעבור יחד עם המיטען הגנוב ממערת־המכפלה.

אמצעי־התיקשורת הישראליים, הצניעו את האמת על מאורעות חברון, העדיפו לפרסם קינות ודברי הסתה תוך התפרצות יצרים לאומנית־דתית חסרת תקדים.

עתה תלוי הכל בצורת התגובה של ממשלת־ישראל. הממשלה חייבת לעשות הכל כדי להביא לענישה מהירה של כל הפורעים בחברון, ערבים ויהודים כאחד.

צורת התגובה היא שתקבע אם מאורעות יום־הכיפורים בחברון יהיו סיום של פרק עגום וטראגי ביחסים בין שתי הדתות או תחילתו של פרק העלול להיות מחריד עוד יותר.

אלי תבור ■

* שוב בראיון לאהרון דולב במעריב, שפירסם את הדברים ללא בדיקה, כאילו היו אמת צרופה.

* כפי שהובאו בכתבתו של אהרון דולב במעריב, כתבת הסתה פרועה, גדושה סילופים ותיאורים מעוותים.

במדינה

(המשך מעמוד 30)

רצחה שישה מיליון יהודים?" שאל את בעל־החנות.

האיש לא נבוך. הוא הצביע על שלט קטנטן, בגודל של גלויית־דואר, שאמר: „אנו מבקשים את סליחת לקוחותינו היהודים. זהו מוצג־ראווה בילבד."

„אנחנו מציגים כל מיני דגלים," הוסיף, בנימה של התנצלות.

„אז איפה הדגלים האחרים? מדוע יש רק דגלים נאציים?"

„תראה," אמר בעל־החנות. „אבותי לחמו כאן בבריטים, אבל זה לא מפריע לי להציג דגלים בריטיים."

„הם חיים שם עכשיו חיים משוגעים," סיכם את רשמיו מבקר ישראלי. „אכול ושתה, כי מחר נמות. מבזבזים הון על נשפים, עורכים סעודות־מלכים, ומדברים בלי סוף על העומד להתרחש."

בנשף מפואר אחד הסתובבו המוני משרתים כושיים, שהגישו לאורחים הלבנים מגשים העמוסים בכל טוב. העיר אורח אחד: „הם מפטמים אותנו ברצון, כי בבוא היום יאכלו אותנו!"

לחיות ולמות. כל אפריקה הדרומית רואה את כתובת־האש על הקיר. רבים חשים כי הסוף הוא בלתי־נמנע, וכי מה שעומד לקרות ברודזיה עתיד לקרות גם בארץ הבורים.

היהודים, כרגיל, ערים לסכנה יותר מאחרים. רבים מהם נקטו, בשקט, צעדים כדי להבריח את הונם לאירופה ולאמריקה, בדרכים בלתי־חוקיות. בגבולות ובנימלי־התעופה הוחמרו אמצעי־הבדיקה, כדי לאתר הברחות־הון כאלה. אך הכסף זורם החוצה.

האם יגביר הדבר את העליה לישראל? הדבר מוטל בספק. „אם יש לי הבחירה למות למען דרום־אפריקה או למען ישראל, אעדיף למות למען ישראל," אמר יהודי דרום־אפריקאי צעיר בגילוי־לב. „אבל אם עלי לבחור איפה לחיות — אני מעדיף לחיות כאן."

עיתונות

פנג וגמרנו

מהו שם־המישפחה של רבין יק־חק?

ייתכן שמוסדות המיפלגה הקומוניסטית הסינית היו נמנעים מלהעביר את ירושתו של מאו טסה־דונג לידי הואה קואו־פנג, אילו ידעו אילה קשיים הם גורמים לעיתונות הישראלית.

תחילה נתקל בזה הרדיו. שידורי ישראה הודיעו כי „פנג" בא במקום מאו. רק כעבור כמה מהדורות־חדשות נסתבר כי מונה אדם בשם „הואה".

הטלוויזיה, שהיה לה יותר זמן לעכל את הידיעה, הודיעה מייד כי „הואה" עלה לשילטון.

דונג, שק, מינג. לאחר־מכן בא תורה של העיתונות לפענח את התעלומה.

בסינית, שם־המישפחה מופיע לפני השם הפרטי, המורכב משתי הברות. שמות־המישפחה של מאו טסה־דונג, צ'יאנג קייישק והו צ'י־מינג היו מאו, צ'יאנג והו — לא דונג, שק ומינג.

זה היה ברור לכמה עיתונאים, אך לא לאחרים. הארץ פירסם בראש העמוד הראשון ידיעה נכונה על מינוי האיש, הזכיר כי „הואה" עשה כך ואחרת. אך הכותרת, שנוסחה בידי איש אחר, הכריזה בעליצות: „פנג במקום מאו".

למחרת היום חזר הארץ על אותו התרגיל. הידיעה סיפרה על מעשי „הואה", ואילו הכותרת סיפרה כי „משקיפים זרים תמהים על עיכוב בפירסום הרישמי על מינוי פנג." ואילו המאמר הראשי של העיתון, באותו יום, היה כולו מוקדש למשמעות המינוי של אחד „פנג".

באותו היגיון יכול היה עיתון סיני לנתח את מעשיו של מר חק, ראש־ממשלת ישראל — מתוך הנחה שזהו שם־המישפחה של רבין יק־חק.

על המישמר סיפר על „אפתעה מעיכוב מינוי רישמי של פנג." היום הזה הודיע, לעומת זאת: „הואה — יורשו של מאו". ידיעות אחרונות: „בסין נתמנה יורש ליו"ר מאו — היו"ר פנג." ואילו מעריב היה זהיר יותר: „הואה קואו־פנג יורש למאו."

דרכי אדם

בת־ערובה

השוטרים לקחו את הבחורה למעצר — עד שתסגיר את החבר הפרטי שלה

הצעירה הג'ינג'ית ירוקת־העיניים ישבה בקפה רוול שברחוב דיזנגוף בתל־אביב, וחיכתה לאהובה. אך גם היום הוא לא הופיע. תחתיו צצו בלשי מחלק־המוסר של מישטרת תל־אביב והתייצבו מול שולחנה. גם הם חיפשו אותו.

„איפה אברהם?" שאלו אותה השוטרים. „אין לי מה להגיד לכם. גם אני מחכה לו," השיבה להם. הבלשים לא ויתרו. היו להם הוראות מפורשות. „אנחנו עוצרים אותך," בישרו לצעירה הנאה, „עד שתספרי לנו איפה הוא."

כך הפכה דליה בוחבוט הג'ינג'ית, המוכרת היטב ליושבי רוול הקבועים, בת־ערובה בידי המישטרה.

לפני שנתיים התלונן בחור ששוחרר מן המעצר, כי אברהם אברג'יל אילץ את אשתו לעבוד בשבילו שעה שהיה הוא נתון במעצר. בעיקבות פרשה זו ביקש אברג'יל את עזרת המישטרה, בטענה שבעלה של עליזה דורש ממנו פיצויים בסך 20

עצורה בוחבוט
בלשים במקום החבר

אלף לירות, על הנזק שנגרם לו ולשמו הטוב. הוא הכחיש, כמובן, את הסיפור כולו, ולא היה מוכן לשלם פרוטה.

עליזה חזרה אל בעלה, אך אברהם אברג'יל נאלץ להסיק את המסקנות. הוא נאלץ לבסוף להיפרד מאשתו, יפה, שלא היתה מוכנה להמשיך לחיות איתו כקודם, כל עוד אינו מוכן להסתפק באשה אחת.

טובה לרב־פקד. היא הודיעה לבלשי מחלק־המוסר שבעלה־לשעבר, אברהם, מתקיים על רווחיה של פרוצה, והצביעה על דליה בוחבוט כעל נערת־הטלפון של אברג'יל. הבלשים לא התמהמהו. במאזן־החשבונות שלהם עם אביה של יפה, קצין־המישטרה, הם היו חייבים לו משהו. אחרי הכל, לא פעם נאלצו לעצור את שתי בנותיו האחרות, אחיותיה של יפה, ולהחשידן בבית־המישפט בניהול בית־בושת. הפעם, החליטו, יגרמו לקצין קצת נחת. יעצרו

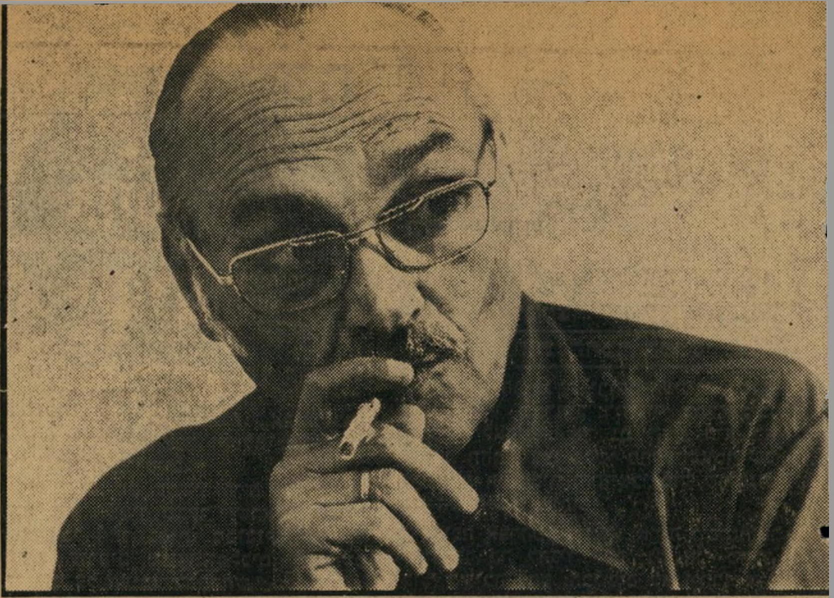

רופא-מהפנט ליסטינגרט
ללדת עם חיוך מאושר

את בעלה-לשעבר של בתו כפי שדרשה הבת.

אך אברג'יל נעלם, כאילו בלעה אותו האדמה. ואז נולד במוחו של מישהו הרעיון המזהיר, להחזיק את דליה בוחבוט במעצר, כבת-ערובה, עד שתגלה מרצונה היכן נמצא החבר שלה. השוטרים התייצבו לפני שופט-השלום אריה אבן-ארי, וטענו כי מצאו ברשותה של דליה את פנקסי-הטלפון שלה ובהם כתובותיהם של לקוחותיה, אך החקירה אינה מתקדמת בגלל היעלמו של אברג'יל עצמו. השופט השתכנע, נעתר לבקשתם והאריך את מעצרה של דליה בעשרה ימים.

רפואה

היפנוזה זה עסק רציני

רופא שעלה מארגנטינה נושא את שם ההיפנואנליזה ברמה — וטוען שזה לא תיאטרון

„בעצב תלדי בנים" — כך קילל האלוהים את חוה אם-כל-חי, ומני אז ועד עצם היום הזה מקללות בנותיה של חווה את אמן-הורתן, בכל פעם שהן מגיעות לחדר-הלידה.

אך בימים אלה מתפשטת והולכת בארץ שיטה חדשה, המערימה על הקללה. נשים כורעות ללדת בעזרתה, כשחיוך של אושר, הנאה והקלה על פניהן.

קשה להאמין? ראייה לכך מהוות שתי בנותיו של ד"ר ברל ליסטינגרט, רופא כללי בקופת-חולים ברמלה, שעלה ארצה לפני כארבע שנים, מארגנטינה.

ד"ר ליסטינגרט, גבר נעים-הליכות ונאה, עזר לבנותיו ללדת בשיטת ההיפנוזה. הוא שהה בחדר-הלידה של בית-החולים קפלן ברחובות בעת שכל אחת מבנותיו ילדה, ואגב שיחה היפנט אותן. הלידות נמשכו דקות ספורות, הבנות לא חשו כל כאב, להיפך — כשילדו, התפשט חיוך של הקלה והנאה על פניהן. מייד עם צאת התינוק לאוויר העולם פגה השפעת ההיפנוזה, והן חזרו לעשתונותיהן.

הרופאים נתנו שנה. ד"ר ליסטינגרט עובד היום כרופא כללי, אך בארץ-מוצאו, ארגנטינה, השתייך על קבוצת רופאים שעסקו במדע הרפואי הקרוי היפנואנליזה.

מספר ד"ר ליסטינגרט: „לפני אלפים בשנים ריפאו בעזרת היפנוזה, זאת לא המצאה חדשה. פרויד ויונג ריפאו — או, יותר נכון, ניסו לרפא — בעזרת ההיפנוזה, אבל אני חושב שלא ידעו איך להשתמש בזה. בארגנטינה קיים אירגון היפנולוגי, שבראשו עומד רופא דגול בשם ד"ר אורארדו פאול. אני-עצמי עסקתי בפסיכיאטריה 15 שנים לפני שהגעתי אל ההיפנואנליזה דרך עצמי ובשרי. סבלתי ממחלה שמביאה כמעט תמיד למוות בטוח, מחלה אורגנית בשם ,אפמפיגו', הנובעת מעצבים רופפים. זוהי מחלת-עור קשה שבמהלכה העור מתקלף, והסבל ממנה הוא נורא.

טופלתי במיטב בתי-החולים, והפרופסורים הקציבו לי שנה או שנתיים לחיות. אז, כשלא היה לי עוד מה להפסיד, בא אלי חבר רופא, והציע לי לעבור טיפול בהיפנוזה. כעת אני בריא, עם עור נורמלי. יצאתי מזה, והכל בעזרת ההיפנואנליזה."

כשעלה ד"ר ליסטינגרט לישראל, לפני ארבע שנים, ניסה להתקבל לעבודה במחלקות הפסיכיאטריות של כמה בתי-חולים בארץ, הוא התקבל בסבר-פנים-יפות, ובכל מקום הציעו לו עבודה, בתנאי שיעסוק בפסיכיאטריה קונוונציונאלית. הרופא המאמין מאד בשיטת-הריפוי ההיפנוטית, סירב.

מחלות פסיכומטיות. יש לו דיעות מוגדרות ביותר על מחלות שהן אורגניות, אך נובעות ממצבים נפשיים, והוא מסביר: „בשבילי, כל המחלות בעולם הן פסיכוסומטיות. לכל מחלה יש סיבה. המחלה יכולה לנבוע מהצורך של החולה לחפש, או לברוח ממשהו שמטריד אותו. למשל, באים אלי למירפאה יום-יום עשרות ילדים עם חום והקאות. כל רופא רגיל יגיד שזה כתוצאה מווירוס, אבל זה לא נכון! הסיבה הרבה יותר מורכבת. כל הילדים החולים הם ילדים שהולכים בפעם הראשונה בחייהם לגן-הילדים. הם פשוט לא רוצים ללכת, לא רוצים לעזוב את אמא, לא רוצים לצאת מהבית.

ד"ר ליסטינגרט מבקש להסביר כי לרופא מותר לרפא בכל שיטה הנראית לו, אחרי הכל הטיפול הוא על אחריותו. לכן, מאחר שבקופת-חולים לא מתאפשר לו לרפא על-פי השיטה שבה הוא מאמין, הוא מחזיק מירפאה בביתו שבראשון-לציון, שם הוא מרפא לפי שיטת ההיפנואנליזה.

בהיפנוזה אין צנזורה. המירפאה כוללת חדר אחד, ובו ספה עבור החולה, ושולחן-כתיבה. רבים מתדפקים על דלתו.

החולים הפונים אל ד"ר ליסטינגרט סובלים ממחלות שונות. חלקם באים עם כאבי גב וכליות, חלקם עם מחלות-קיבה. הרופא טוען כי כל המחלות הללו, כולל כיב-הקיבה הנפוץ, הן פסיכוסומטיות, וכי בעזרת ההיפנוזה ניתן להתגבר עליהן. אך הוא חוזר ומדגיש כי ההיפנוזה אינה מרפאת, שכן אינה נעזרת בתרופות. היא רק עוזרת לחולה עצמו להתגבר על מחלתו.

הרופא מודע לעובדה שרבים רואים בהיפנוזה עסק מסוכן, אך הוא מתקומם ואומר: „אנשים לא מתייחסים אל ההיפנוזה בצורה הנכונה ובכבוד הראוי. כשלמדתי באולפן ועמדו לדאוג לי למקום-עבודה, אמרתי שאני פסיכיאטר שמרפא בהיפנוזה. הסתכלו עלי כמו על משוגע, ואמרו לי: ,היפנוזה זה בשביל תיאטרון לא בשביל רפואה'.

מה שטוב לחולה. „מי שלא רוצה להתהפנט, לא יתהפנט בשום פנים ואופן. לעומת זה יש כאלה שבעזרת מילים ספורות נכנסים להיפנוזה. בלתי-אפשרי שאדם לא יתעורר מהיפנוזה. (אותה צעירה מדימונה שנרדמה למשך זמן רב, לא רצתה להתעורר, ואחר-כך הכניסה את עצמה למצב היפנוטי ללא מהפנט.)

„מה שטוב בהיפנוזה, זה שהיא חוסכת זמן. בעוד שריפוי פסיכואנליטי לוקח שנים, ריפוי היפנואנליטי לוקח חודשים ספורים בלבד. אנחנו, בניגוד לפסיכיאטרים המרפאים בשיטה הרגילה, לא עושים פרשנות על דיברי החולה, לא מסיקים מסקנות, לא מציעים הצעות. אנחנו נשארים פסיביים. כי מה שטוב לי כבן-אדם, אולי לא טוב לחולה."

ספורט

כדורגל

הגיבור של רחוב 60

עד לפני שנים אחדות שימש רחוב 60 — הנמצא ברובע הערבי ביפו — כאחד מסימלי-ההיכר של המקום. בעבר, התפרסם רחוב 60 כמרכז ארצי של זונות ונרקומנים.

כיום יש לרובע הערבי כדורגלן, ריפעאת („ג'ימי") טורק, שהפך תוך זמן קצר מקור-גאוותו של הרובע. כדורגלן שגדל וצמח מתוך הריסותיו של רחוב 60 הידוע לשימצה.

בשבת האחרונה היה ריפעאת טורק, לגיבורה של קבוצתו, הפועל תל-אביב, לאחר שכבש שני שערים לזכותה.

לדפוק על השולחן. מאחרי סיפור-ההצלחה של הכדורגלן מבני-המיעוטים, מסתתר סיפור נוסף, מעניין לא פחות מעצם דהירתו של הכדורגלן לעבר צמרת הכדורגלנים במדינה. בתחילת השבוע קיבל ריפעאת טורק ג'וב מייוחד: מדריך לחבורות-נוער ברובע הערבי.

„בהפועל תל-אביב הבטיחו לי," סיפר ג'ימי השבוע, „שיתנו לי עבודה נוחה. הסיפור הזה ישן. עוד לפני שנתיים הבטיחה לי ההנהלה עבודה. לפני העונה הנוכחית ראיתי ששום דבר לא זז, אז החלטתי שלא להופיע לאימונים.

„הגעתי למסקנה שבהפועל תל-אביב, אם שחקן לא דופק על השולחן הוא לא מקבל מה שהוא מבקש. מה אני רציתי בסך-הכל? עבודה נוחה, שלא תפריע לי להתאמן ולשחק כדורגל. מה-2000 לירות שאני מקבל מהפועל תל-אביב, אני לא יכול לחיות.

„פעם," מתוודה ג'ימי, „הייתי יוצא לים לדוג. היום, אני יוצא רק לפעמים, בשביל הכיף. בים, זה ,יום עסל יום בסל'. או שאני מרוויח 1000 לירות, או שאני חוזר לחוף בלי דג אחד. זה הכל לפי המזל. אני לא יכול לבנות את העתיד שלי לפי המזל. חברים שלי פותחים עסקים. אני, רוצה סך-הכל בעבודה מתאימה. דייג וכדורגל זה לא הולך ביחד. או שאני דייג, או שאני כדורגלן. אני לא יכול לאהוב שני דברים בבת-אחת."

לא יקחת ללב. ג'ימי טוען, כי הוא הביא להפועל תל-אביב כ-500 אוהדים נוספים ואף יותר, מן הרובע הערבי. „שמע," הוא מספר בהתלהבות, „כל צעירי הרובע באים לראות אותי משחק בשבת בהפועל תל-אביב. באים לראות אותי גם מטייבה, ומעוד כפרים ערביים. באים אלי נציגים מכפרים שונים כל הזמן הביתה, ומזמינים אותי אליהם, כדי שאראה לילדי הכפרים איך מטפלים בכדור."

כמדריך חבורות-רחוב, יתרכזו פעולותיו של ריפעאת טורק בענפי הספורט. „אני מנסה להכניס את הכדורגל למקום הזה," הוא אומר. „כבר הצלחתי לשלוח שני ילדים ערביים להפועל תל-אביב. כמדריך-נוער, אני מרגיש שהחבר'ה פה אוהבים אותי. מה-גם שאני לא אדם מבחוץ. הם יודעים שאני אחד משלהם."

היסטוריה בכדורגל. החבר'ה של ג'ימי מתחלקים לשתי קבוצות. האחת היא חבריו לשכונה, והשנייה היא אותם שחקני הפועל תל-אביב, היוצאים איתו לבלות בצוותא. „רחמים עטייה," מגלה ג'ימי, „הוא החבר הכי טוב שלי בקבוצה. אנחנו יוצאים קצת למועדוני-לילה וקצת לסרטים. יש בנות יהודיות שאני יוצא איתן. אבל יש כאלה שלא-כל-כך אוהבות ערבים. מה אפשר לעשות."

ריפעאת טורק הוא בן למישפחה מרובת-ילדים, המונה עשר נפשות. אביו, שהיה דייג במיקצועו, הפסיק לעבוד עקב מחלה. „אבל למרות שאבי חולה, אנחנו חיים בכבוד," הוא אומר. „כמעט כל האחים שלי עובדים, כך שאין לנו בעיות של פרנסה."

ככדורגלן המופיע בניבחרת, עשה ג'ימי היסטוריה בכדורגל הישראלי. הוא היה לשחקן הראשון מבני-המיעוטים שלבש את המדים של הניבחרת בהופעות בין-ארציות. „בניבחרת," אומר ג'ימי, „אני ,מת' לשחק עם אורי מלמיליאן."

והוא מסביר מדוע: „כי כשאני רק מתחיל לרוץ, אורי יודע איפה להכניס לי את הכדור."

טורק והמאמן שווייצר
„לשחק עם מלמיליאן"

ריפעאת טורק כמדריך חבורת-רחוב ביפו
„ללמד את הילדים לטפל בכדור"

יצירה אמנותית

או מחסן סמים מסוכנים

מצוד הסמים בבית דן בן-אמוץ

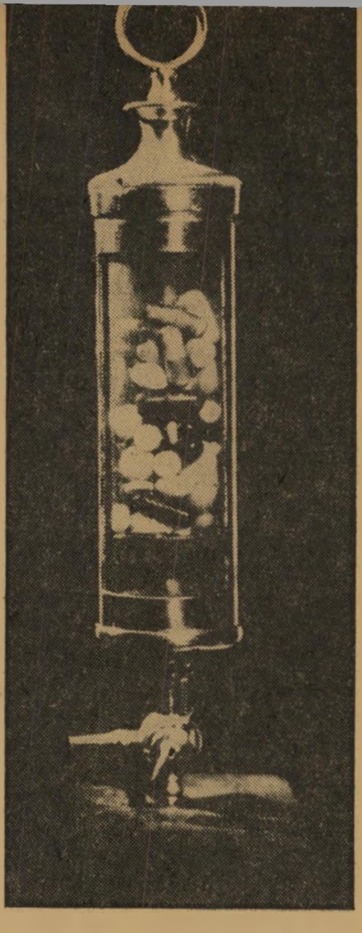

לפני כשנה הפתיע דן בן־אמוץ את כל מכריו, שהכירוהו כסופר וסאטיריקן. הוא ערך בגלריה ג׳ולי בתל־אביב, תערוכה ראשונה של יצירותיו. היו אלה פסלים בעלי יופי מייוחד־במינו, שמה שאיפיין אותם היה העובדה שכולם היו עשויים מגרוטאות של כלים שימושיים.

בין פריטי התערוכה הבודדים שלא נמכרו, היתה גם היצירה שדן העניק לה את השם „זריקה אחת ולתמיד". היה זה מזרק וטרינרי, שבו נוהגים להזריק לבהמות, ללא מחט. דן הציבו על־גבי כן, מילא את חללו בגלולות צבעוניות. „אלה היו כל מיני תרופות אנטיביוטיות שאספתי," סיפר, „אפילו לא ידעתי מה הן בדיוק."

המזרק הדקורטיבי לא נמכר באותה מכירה פומבית. אולם השבוע הוא זכה סוף־סוף ב־התעניינות שהיה ראוי לה. ארבעה גברים ואשה אחת, שנכנסו אל ביתו של דן בן־אמוץ בבוקר יום החמישי האחרון, התנפלו על המזרק כמוצאי שלל רב. אלא שהתעניינותם בו לא היתה אמנותית. היו אלה אנשי מחלק־הסמים במישטרת מחוז תל־אביב, שפשטו על ביתו של דן ביפו העתיקה, כדי לחפש שם „סמים מאד־מאד מסוכנים," כפי שהגדירו זאת.

הם הציגו לפני דן פקודת־חיפוש חתומה בידי שופט־שלום. „לפי המידע שבידינו," הסביר אחד השוטרים לדן, „אתה סוחר־סמים ואתה מחזיק בביתך מחסן של סמים מסוכנים."

„אין לי שום דבר," השיב להם דן, „אבל אם אתם רוצים לחפש — חפשו." במשך שעה ארוכה ערכו חמישה השוטרים בביתו של דן חיפוש יסודי ביותר. ואין זו משימה פשוטה כל־כך.

דן מכין את תערוכת־הגרוטאות השנייה שלו. לצורך זה ריכז בביתו מאות פריטים שונים ומשונים, ועשרות קופסאות. כעבור זמן נואשו השוטרים, כשראו שלא יוכלו להשתלט על כל ערימת החפצים בבית־המלאכה של דן. הם הביאו אל הדירה את כלב־הגישוש הנודע סער, המאומן להריח ולגלות מחבואי־סמים, ושרבים מ־אנשי הבוהמה כבר זכו בביקורו.

„איפה ריח, סער?" שאל מפעילו של הכלב.

„בתחת שלי!" הדריך בן־אמוץ את ה־כלב.

אבל גם סער לא הצליח לגלות סמים. „זה פשוט מפני שכבר שנתיים אני לא מעשן," הסביר דן, „מאז שהתחלתי ללמוד את תורתו של ד"ר קרוי."

לעומת זאת מצאו השוטרים אקדח ללא־רישיון, והחרימו אותו. „הוא נמצא ברשותי משנת 1948. קיבלתי אותו משאול ביבר, בעת שליוויתי את אוניות הרכש ה־ראשונות לישראל. בזמנו הייתי מוציא לו כל שנה רישיון, אבל אחר־כך לא יכולתי יותר לעמוד בתשלום של 90 ל"י לשנה דמי־הרישיון," הסביר דן לשוטרים.

השוטרים כבר היו מאוכזבים על שלא הצליחו לאמת את המידע שבידם, כשלפתע הבחינו במזרק הכסוף עם הגלולות האנטיביוטיות הציבעוניות שבו. „מה זה?" תמהו. דן הסביר להם. אבל הסברו לא

החשוד דן בן־אמוץ, שבשנתיים האחרונות פרש מן ה־כתיבה אל היצירה הפיסולית באלמנטים שימושיים, נחשד על־ידי מחלק־הסמים של מישטרת ת"א במיסחר בסמים מסוכנים.

שיכנע אותם. השוטרים החליטו להחרים את המזרק כדי לבדוק אם לא שימש כ־מחסן לאיחסון סמים מסוכנים.

מלבד את המזרק, הובילו השוטרים ל־מישטרה גם את דן בעצמו. הוא הוזמן למסור עדות. בתום העדות, כאשר שאל אם יוכל לקבל את „זריקה אחת ולתמיד" חזרה, השיב לו אחד מקציני מיפלג־הסמים: „זאת תהיה בדיקה מסובכת מאד, לבדוק את המזרק הזה."

כשיצא את תחנת־המישטרה שמע דן את אחד הקצינים נד לו בקול: „לא הייתי מאמין עליך... סוחר־סמים."

ועכשיו נותר רק לראות כיצד תבלע המישטרה את הגלולות, כאשר יסתבר לה כי אלה בסך־הכל תרופות אנטיביוטיות.

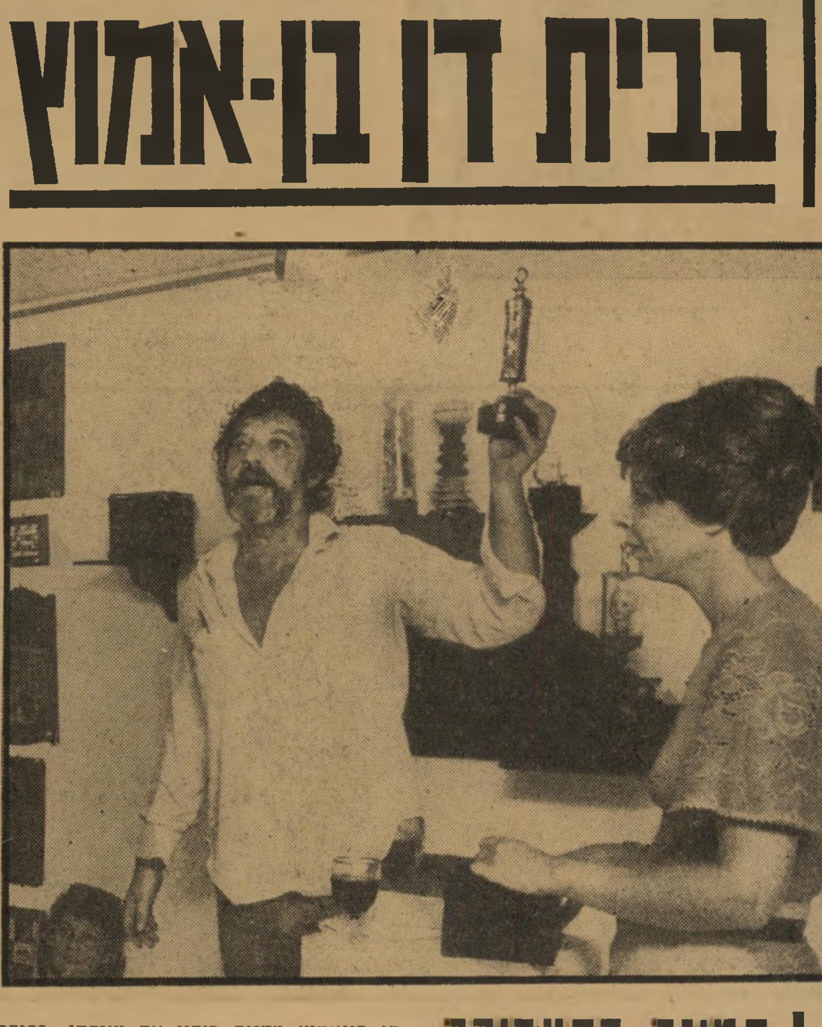

תמונה בתערוכה דן בן־אמוץ מחזיק בידיו את יצירתו „זריקה אחת ולתמיד" בעת המכירה הפומבית של יצירותיו, שאותה ערך לפני שנה בגלריה **ג׳ולי** בתל־אביב. הפסל (ראה תמונה למעלה) היה עשוי ממזרק לבהמות, מלא גלולות צבעוניות. המישטרה החרימה עתה את היצירה.

מישטרה

רק לא בבגאז׳

העצור סירב לנסוע בתא־המיטען, השוטרים חבטו בו — ואחר־כך העלימוהו מעיני השופט

ביום החמישי שעבר אחרי־הצהריים הזמין לו שוקרי אבו־גליל ספל־קפה, אך לא הספיק לשתותו. שלושה בלשים של מחלק־המוסר הזמינוהו לקום ממקומו ולהתלוות אליהם, אחרי שקודם־לכן גררו שתי צעירות, ה־חשודות כפרוצות, מבית־הקפה רומא שמול קולנוע מוגרבי בתל־אביב. השוטרים חשדו, כנראה, ששוקרי (28) קשור עם הנשים. „בוא איתנו," אמרו לו השוטרים, ושוקרי

עצור־מוכה אבו־גליל
הכבוד האנושי

החל צועד לעבר מכונית הקורטינה־סטיישן הלבנה של אנשי היחידה המרכזית. אחריו הכניסו השוטרים למכונית את שתי הצעירות. לשוקרי לא נותר מקום בפנים, ואחד הבלשים הורה לו להתקפל, ולהיכנס לארגז־המיטען של המכונית.

מי תקף את מי? שוקרי סירב. „אסע למעצר רק בצורה אנושית," אמר לשוטרים. אלה המשיכו להלום בו ולבעוט בגופו ללא־אבחנה. הוא ניסה להתגונן, ספג מכות בפניו, בחזהו ובביטנו, אך המשיך לצעוק שבבגאז׳ אינו מוכן לנסוע. רק אחרי ששלושת הבלשים קראו לעזרה והגיעה ניידת נוספת למקום, הועבר שוקרי למעצר.

בבית־המעצר באבו־כביר נאמר לו, כי הוא יובא לפני שופט־שלום ויבקשו לעצור אותו עד תום ההליכים המישפטיים נגדו, כיוון שתקף שוטרים. אף לא ניסו לחקור אותו על החשד שהיה לו קשר כלשהו עם הפרוצות. אך שוקרי קרע את בגדיו, ואיים על השוטרים שיגלה לשופט כיצד הוכה על־ידי חבריהם.

שוקרי הושלך החוצה, כשרק התחתונים לגופו. הוא רץ מייד אל עורך־הדין דרור מקרין, ובהגיעו אל מישרדו היה כמעט מעולף, אחרי שרץ כמעט־עירום ברחובות העיר, חבול ומוכה, כשברשותו פינקס־שיקים בלבד. ארנקו וכל חפציו האישיים האחרים נותרו בבית־המעצר, והסוהרים סירבו להחזירם לו.

שוב לידי המישטרה. עורך־הדין הישקה אותו, שמע את דבריו ושלח אותו אל רופא שיבדוק אותו, ואל צלם שינציח את הסימנים שהבלשים השאירו על גופו.

שוקרי עלה למונית, אך כיוון שלא היה בידיו כסף מזומן, ביקש לשלם לנהג, ב־שיק, את סך 28 הלירות, דמי־הנסיעה. הנהג סירב לכך, ומסרו שוב בידי השוטרים.

הוא נשאר במעצר עד יום הראשון ה־שבוע. אך כאשר ביקשו לאמת את טענותיו של שוקרי על הסיבה לכך שהסתובב ברחובות כמעט־עירום, ניתנה שוב הוראה: להיפטר ממנו מייד, ולא להביאו בשום פנים ואופן להארכת־מעצר לפני שופט.

הוא הושלך שוב לרחוב, אך הפעם הצליח. הוא הגיע אל ביתו, התלבש וחזר אל הפרקליט. הכבוד האנושי של שוקרי אבו־גליל עלה לו ביוקר, אבל את שלו הוא השיג: הוא לא נסע בתא־המיטען של מכונית המישטרה.

שאלות אישיות ל"תמר" ול"גפן"

לפני 16 חודש היו לנו 100,000 חברים ומיליארד ל״י חסכון, כיום יש לנו 128 אלף חברים ושני מיליארד ל״י חסכון.

שאלה: למי מיועדות קופות הגמל ״תמר״ ו״גפן״?

תשובה: ״תמר״ ו״גפן״ מיועדות להבטחת עתידם של שכירים ועצמאיים כאחד.

ש: מה הביא את ״תמר״ ו״גפן״ להישגיהן הגדולים?

ת: ״תמר״ ו״גפן״ מהוות את ההשקעה הכדאית ביותר. החברים ב״תמר״ ו״גפן״ נהנים מרווחים גבוהים, מהצמדה למדד, מביטוח חיים אוטומטי עד 60,000 ל״י, ומהקלות מיוחדות במס. כמו כן, עומדת לרשות חברי ״גפן״ ו״תמר״ זכות לביטוח חיים עד 250,000 ל״י, בתכנית הביטוח הבלעדית ״אופק״.

ש: מהן ההקלות המיוחדות במס?

ת: עבור התשלומים נהנה החבר מניכויים וזיכויים במס הכנסה, כל הרווחים פטורים ממס הכנסה וממס עזבון.

ש: ומה קורה בתום תקופת החסכון?

ת: בתום תקופת החסכון, או עם צאתך לגימלאות, יעמדו בפניך מספר אפשרויות:
- לקבל את כל כספך, כולל הרווחים - והכל פטור ממס הכנסה.
- להשאיר את הסכום בקופה ולהמשיך להנות מהתנאים המיוחדים.
- לקבל הכנסה חודשית קבועה, מתוך הרווחים הממשיכים להצטבר. גם הכנסה זו פטורה לחלוטין ממס הכנסה.

ש: מהו גובה החסכון החודשי ב״תמר״ ו״גפן״?

ת: החסכון החודשי מותאם ליכולתו של כל אחד, החל מ-20 ל״י לחודש.

ש: היכן אפשר להצטרף ולקבל פרטים נוספים?

ת: בכל אחד מ-155 סניפי בנק דיסקונט.

תמר

גפן

"תמר" ו"גפן"-קופות הגמל בצמרת
בנק דיסקונט

לרזות... ולהנות? אתה יכול!

עודפי שומן הם יותר מפגם אסתטי. הם סכנה חמורה לבריאותך. אם אתה מודע לחומרת מצבך, **יש לנו חדשות טובות עבורך!**

באפשרותך לרזות, להבריא... ולהנות, בבית פרומר.

בית פרומר הינו מלון מיוחד במינו, המציע לך חופשת הרזייה והבראה מתוכננת ומותאמת במיוחד עבורך - ע"י רופא בר סמכא, יחד עם מבחר מגוון של אפשרויות בידור, תרבות ונופש.

תכניות ההבראה **בבית פרומר**, מבוססות על שילוב נכון של דיאטה טבעונית-צמחונית, ספורט ומנוחה בהשגחה רפואית צמודה.

בוא להתחדש בבית פרומר - המלון אשר לתכניות ההבראה שלו יצאו מוניטין עולמיים. יעידו על כך, מאות אורחיו המגיעים מכל קצוי תבל.

לפרטים והזמנת מקומות נא לפנות אל:

בית פרומר,
אשקלון.
טל. 051-22148

בית פרומר
מרכז בריאות טבעוני

רח' הטייסים, אפרידר, אשקלון.
טל. 22148 - 051

ADMARK

רב־שיח יהודי־ערבי בנושא:

מיסמך קניג

(ו־20 שנים לאסון כפר־קאסם)

בהשתתפות:

פרופ' אסא כשר	**הכומר שחדה שחדה**
פרופ' גדעון גילת	**עבדללה בדיר**
פרופ' שאול פוגל	**העתונאי סליבה כמיס**
המשורר עסאם אל־עבאסי	**המשורר יבי**
הפסל פנחס עשת	**הכלכלנית תמר גוז'נסקי**

ייערך ביום ראשון, 17.10.76 בשעה 8.30 בערב

בתל־אביב, באולם „בית סוקולוב", רח' קפלן 4.

— הציבור מוזמן —

במדינה

משפט

הכל תלוי בטיב העיסוי

המסז'יסטית הביאה את הלקוח לידי אורגזמה — אך השופט זיכה את הנאשמת מאשמת ניהול בית־בושת

שני הבלשים של מחלק־המוסר זינקו לעבר הגבר שיצא מן הבית מס' 18 ברחוב הזוהר בשיכון בבלי בתל־אביב. לפי עדותם של השוטרים, שהה הגבר, משה עמרם * בסך־הכל כרבע־שעה בדירתה של המסז'יסטית ז'קלין רובינשטיין (38), שבאותו בניין. בעדותו במישטרה טען עמרם, כי קיבל שם את שירותיה של ז'קלין — עיסוי בכל חלקי גופו — דבר שהביא אותו לידי אורגזמה.

על־סמך עדות זו הגיש עורך־הדין סברין סראטר, סגן בכיר ראשון לפרקליט מחוז תל־אביב, כתב־אישום נגד המסז'יסטית, גרושה ילידת מרוקו.

בכתב־האישום הואשמה ז'קלין באחזקת מקום לשם עיסוק בזנות, ובניהולו למטרה זו. „לשם כך," טען איש הפרקליטות לפני השופט־המחוזי דוב לווין, „היא פירסמה מודעות בעיתונים, שבהן הזמינה גברים לבוא למכון שלה על־מנת לקבל עיסוי. הלקוחות," טענה התביעה, „קיבלו בדירתה של ז'קלין רוביעשטיין עיסוי שכלל שיפשוף אבר־מינם עד לשפיכת הזרע." בסיכום דבריו טען נציג התביעה, כי ז'קלין ניהלה בדירתה בית־בושת במסווה של מכון־עיסוי.

היא רק נגעה. אולם פרקליטה של ז'קלין, עורך־הדין משה אלוני, טען לעומתו כי אין בראיות שהובאו די כדי להאשים אותה בניהול מקום למטרה של עיסוק בזנות.

העד היחידי של התביעה היה לקוחה של הנאשמת שנעצר באותו יום, משה עמרם. הוא סיפר לשופט כי באותו יום, ה־17 באפריל 1975, חזר מאילת והיה עייף מהשמש ומהדרך, וביקש להתרענן על־ידי מסז' רפואי, הוא פנה אל ביתה של ז'קלין, אך לא ביקש ממנה שירותים אסורים. היא רק נגעה באבר־המין שלו, טען, ואז הגיע להרפייה.

הנאשמת, בעדותה במישטרה, טענה: „כשגבר מבקש ממני לעשות לו ביד, אני לא מבקשת מחיר. כמה שהוא נותן לי, אני לוקחת. המחיר הכי נמוך אצלי זה 50 לירות. אני גם מקבלת 100 לירות. תלוי בקליינט. אני עושה עיסוי רפואי, בכל הגוף, אבל אני לא מקיימת יחסי־מין."

השופט דוב לווין רשם בהכרעת־הדין, בין השאר: „הנאשמת נתבקשה על־ידי הלקוח לעשות לו עיסוי עם טאלק על גבו. אולם אחרי שהוא התפשט, היא הגדילה לעשות בכך שהרחיבה את העיסוי לכל חלקי הגוף, לרבות הבטן ולרבות אבן־המין. לדבריו (של הלקוח), תוך כדי העיסוי הוא בא לכלל גירוי. ובשבילו ברור היה שהגירוי נובע מכך שבחורה מלטפת אותו בכל חלקי הגוף. העד אומר שהנגיעה באבר־המין לא היתה יזומה, וכי כדי להביאו לידי אותו גירוי היא לא היתה צריכה ליזום או להתאמץ במיוחד."

תוצאות־לוואי. אמר השופט: „זהו סיפור המעשה, כפי שעולה מדיבור העד, ואינני מאמין לו כי כאלה היו פני הדברים. אבל אין כל ראייה נוספת שהיו מיקרים אחרים, שבהם נעשו דברים דומים באותה דירה, כפי שתואר בכתב־האישום."

„הלקוח משה עמרם," הדגיש השופט, „טען כי תוך תהליך העיסוי הגיע לכלל סיפוק מיני, עד גמירה. נשאלת השאלה (לגבי הנאשמת) אם אותו מעשה מגיע לכלל מעשה־זנות, שהופך את השימוש באותה דירה למקום המנוהל לשם עיסוק בזנות. התשובה לכך היא שמעשה כזה, המביא לכלל גירוי מיני, אפילו שאינו יחסי־מין בין גבר לאשה בדרך הרגילה אלא מעשה הנעשה על־ידי עיסוי אבר־המין ביד, הוא מעשה־זנות."

בהתייחסו לדיברי העד עמרם הדגיש השופט, כי הוא ביקש לקבל — לדבריו — עיסוי רפואי, וכי רק באקראי הביא טיפולה של ז'קלין לתוצאות־לוואי אחרות. „מכל כתב־האישום התביעה כמעט שלא הוכיחה כלום," סיכם השופט, וזיכה את ז'קלין מכל אשמה.

* השם בדוי.

„זה ביזבוז זמן וכישרון שתהיי סתם רתכת! הגיע הזמן שאמא תפסיק לעשות חלונות ותתחיל לעשות אמנות!" בני מישפחת אלפרין חייכו לעצמם כשאמר זאת הבן הבכור, אברהם, ימים אחדים לפני שהתגייס לצבא. יהודה אלפרין, האב המשופם העליז, מיהר להסביר לבן שהוא אינו יכול לוותר על מטי, האם, בבית־המלאכה שלו לעבודות־ריתוך.

„אם אקח מישהו במקומה זה יעלה המון כסף, ואף אחד לא יעשה את העבודה טוב כמו שאימך עושה אותה," הסביר האב. מטי ישבה מן הצד, ולא לקחה את העניין שעשו סביבה בני־מישפחתה ברצינות גדולה מדי.

היה זה ימים אחדים אחרי שהגישה לבנה את מתנת־הגיוס שלו. מתנה מקורית, ללא ספק — פסל שקראה לו הנשרים ושעבדה עליו לילות רבים בבית־המלאכה המישפחתי באשדוד.

הבן התגייס. אך לא עברו חודשים רבים, והגיעה הידיעה שהלמה בבני־הבית כרעם ביום בהיר. „בחילופי יריות בתעלת סואץ נהרג בנכם, אברהם," הודיעו הקצינים, שהתדפקו על דלת הווילה באישון־לילה. התקופה היתה מילחמת־ההתשה, והחדשות היום־יומיות, שהודיעו על הרוגים בחזית התעלה, הדירו שינה מעיני מטי, שידעה כי בנה נמצא בקו הראשון.

במילחמה ירדה מטי אלפרין לגדוד התותחנים, שבעת שירותו בו נפל בנה אברהם. בתמונה היא נראית על אחד מכבישי מעבר־המיתלה.

בשבוע שעבר, כשבע שנים אחרי אותו יום מר, ניצבה מתילדה („מטי") אלפרין (ישראלוביץ') במרכזו של אירוע שהיה, לגביה, נקודת־מיפנה בחיים. בבית יד־לבנים במרכז אשדוד, בית שאותו הקימה מטי „כימעט בעשר אצבעותי," כדבריה, הוצגו ציוריה הראשונים של הרתכת, שריצפה את רציפי נמל חיפה ועבדה בתוככי המכרות בתימנע, שאחד מפסליה מפאר את אחת מכיכרות אשדוד ואשר החליטה לבסוף, בגיל 47, כי עתידה טמון דווקא במיכחול־הציירים.

ידיים אוחזות בפגז

„חצי־שנה אחרי שאברהם נהרג לא יכולתי לעשות כלום" סיפרה, כששוחחה עם נינה קציר, רעיית נשיא המדינה ו„ידידתי הטובה," כדבריה, שנתנה חסותה לטכס־הפתיחה. „אחרי חצי־שנה באו חברים שלו וקצינים מגדוד־התותחנים שבו שירת, ואמרו לי שאברהם נהג להתפאר בפניהם באמו הפסלת. עד אז עשיתי רק פסל אחד — מתנת הגיוס לאברהם.

„,אולי תעשי גם לנו פסל אחד?' שאל אחד הקצינים. אז יצאתי בפעם הראשונה מאז ההלווייה מהבית. ישבתי בבית־המלאכה שלנו לילות רצופים, ימים רצופים. פחדתי מאד. ומה שיצא לי, היה פסל שבו ניראו ידיים אוחזות בפגז. זה היה נורא בשבילי, כי ראיתי שהידיים הן בדיוק הידיים של אברהם. הכל — הגידים, השרירים, האצבעות. פחדתי להביא את הפסל הביתה, ולכן עבדתי עליו עד שגמרתי אותו. בלי לאכול, בלי לשתות, בלי לישון. את הפסל עשיתי בצורה מיוחדת, מחתיכות קטנות שהלחמתי. אחרי יומיים וחצי גמרתי את הפסל וקראתי לו תפילה."

כל ימיה היתה מטי אלפרין רתכת - בגיל 44, אחרי שבנה נפל עברה את הבגרות, ובגיל 47 הפכה פסלת וציירת

ציירת המתים

הרתכת מטי אלפרין בבית־המלאכה המישפחתי לעבודות ריתוך ופחחות, כשהיא חובשת מסיכה ואוחזת בידה מבער, תוך כדי עבודה על פסל חדש. לדבריה, היא עובדת על פסלים בשיטה שכימעט אינה נהוגה בארץ. היא מרתכת פיסות קטנות של ברזל ונחושת, כשהיא עובדת ימים ולילות, ומרכיבה מהן את יצירותיה.

אנשי יחידת התותחנים התפלאו מאד כאשר קיבלו את הידיעה כי הפסל שביקשו ממטי כבר מוכן, פחות משבוע אחרי שהביעו את המישאלה. „מאז הפסל נמצא בתותחנים ונודד מסוללה לסוללה. ‚זה יהיה הנצח שהשאיר אחריו אברהם, בני,' אמרתי למפקדי היחידה כשבאו לקחת את הפסל ממני," מספרת מטי.

השמועות אודות הפסלת החדשה עברו באשדוד במהירות. „יום אחד," סיפרה מטי, בעלת שיער־השיבה והחיוך התמידי, „פגש אותי ראש העיר, צבי צילקר. ‚צריך לעשות פסל לזכר הנופלים מבני אשדוד,' אמר לי. ‚מה דעתך על זה?' כשחזרתי הביתה, כבר היתה לי דיעה.

„טונה של ציוד," כהגדרתה, ומיהרה לדהור בכבישי הדרום בעיקבות יחידתו של בנה שנפל.

לפלסטינה דרך סין

תולדות חייה של מטי אלפרין רצופים הרפתקות מן הסוג שעברה במילחמת יום־הכיפורים. היא נולדה בתורכיה ב־1929, ומילדותה חונכה שעליה להגיע ולחיות בארץ־ישראל. הניסיון הראשון שלה להגיע בארץ, היה ב־1945. לאחר מסע ארוך, עם חבריה אנשי תנועת בית"ר בתורכיה, היא נתפסה ליד תחנת־גבול בתוך שטח סוריה.

כשחזרה לקושטא, התברר לה שהוריה כבר עלו לארץ לאחר שהשיגו אישור רישמי מהשילטונות. שנים אחדות עבדה כדוגמנית־בית מבוקשת ומצליחה בתורכיה. תוך כדי עבודתה התיידדה עם אשת הקונסול הסיני בקושטא, ובעזרתה תיכננה תחבולה, שתאפשר לה להגיע לארץ ולעקוף את הרשימה השחורה התורכית. ששמה היה כלול בה.

„לפני שהשגריר הסיני עמד לעזוב את תורכיה, הפכתי באופן רישמי המטפלת של בתו," נזכרת מטי. „יחד איתם, כצוות דיפלומטי, הצלחתי לעזוב את תורכיה ולהגיע לסין. שם החלפתי דרכון, שכן בדרכוני היה כתוב שאינני יכולה להיכנס לפלסטינה, נסעתי לאיטליה, ומשם, דרך קפריסין, הגעתי לארץ, לבית הורי בנהריה."

בקיבוץ חולדה, שם השתקעה חודשים אחדים אחרי שהגיעה לארץ, נישאה לבעלה הראשון, זאב ישראלוביץ'. אחרי שנולדו לה שני בנים, אברהם ואידי, נפטר זאב מהתקף־לב פתאומי. „באותו זמן כבר גרנו בעפולה. אז עוד הייתי פחדנית וגלותית, וחששתי משמירות־הלילה בקיבוץ של זאב, חולדה," מספרת מטי. „את בעלי הנוכחי, יהודה, הכרתי באוטובוס בנהריה. באותה תקופה גרתי סמוך להורי, בכורדני, ליד נהריה. הנהרינים לוקחים איתם לכל מקום את האופניים שלהם. באותו יום מישהו רוקן לי את האוויר מהגלגלים, וכשרציתי להעלות את האופניים על האוטובוס לנסוע הביתה, עזר לי בכך גבר נחמד ומצחיק.

„הוא ביקש להכיר אותי ולהיפגש איתי, אבל אמרתי לו בצחוק: ‚קודם נתחתן ואחר־כך תתחיל עם כל השטויות שלך.' הוא לקח את זה ברצינות, למרות שנראה בעל חוש־הומור מפותח, ואחרי שלושה ימים התחתנו ברבנות בחיפה.

„יהודה היה ימאי. איך מורידים זאבים אל החוף? בשקט, כמעט בסוד רכשתי, בעזרת כספים שגייסתי מכל מיני מקומות, בית־מלאכה לעבודות ריתוך ופחחות. כשחזר מאחת ההפלגות, אמרתי לו: ‚אתה נשאר, מותק.' והוא נשאר, והפך במשך הזמן עכבר־יבשה.

„למעשה, בהתחלה אני הייתי מנהלת העבודות. קיבלנו באותה שנה, מיכרז גדול לרצף את הרציפים בנמל חיפה.

„בתחילת שנות השישים העברנו את העבודה לדרום. גרנו באילת, וקיבלנו מכרז לבצע את כל עבודות הריתוך והה־

(המשך בעמוד 38)

הנר מטי ליד פיסלה „הנר", שנחשף ביום השנה הראשון לנפילת בנה במילחמת־ההתשה. הפסל מוצב באחת הכיכרות המרכזיות באשדוד, עיר־מגוריה.

„הידיים של אברהם" מטי ליד פסל שיצרה לאחר נפילת בנה אברהם. הפסל הוא זוג־ידיים אוחזות בפגז־תותח. „כשיצרתי את הפסל," מספרת מטי, „ראיתי שפיתאום יוצאות לי מתחת לידיים ידיו של בני. הכל — הגידים השרירים האצבעות. זה היה מדהים ומפחיד."

דמותו של אברהם חזרה, ולא הרפתה ממני. ידעתי שאעשה משהו גדול. ושוב החלו לעבור עלי ימים ולילות ארוכים עם מסיכה ומבער, וחתיכות אינסופיות של ברזל. ביום־השנה למותו של אברהם נחשף הפסל, והוצב באחת הכיכרות המרכזיות של אשדוד. הנר קראתי לו, נר־התמיד של אברהם ושל כל הנופלים."

אך ימיה של מטי לא עברו רק בבית־המלאכה. ביחידות־התותחנים בסיני הכירו כולם את „המאמצת של התותחנים," והכל העריכו את האשה שנטלה תחת חסותה את הגדוד שבו שירת ונפל בנה. „כששמעתי שהתחילה מילחמה, בערב יום־הכיפורים לפני שלוש שנים, ידעתי שאני צריכה להיות בסיני, עם כל הילדים שלי," מספרת מטי. תוך שעות אחדות מילאה את מכונית הפלימוט שלה במיצרכים שונים ומגוונים,

המוות הזועק מתמונותיה של מטי אלפרין, עורר תגובות שונות בקהל שבא לטכס־הפתיחה של תערוכתה הראשונה באשדוד. בתמונות שמציירת מטי בולטות דמויות מפלצתיות של שטנים ודרקונים יורקי־אש.

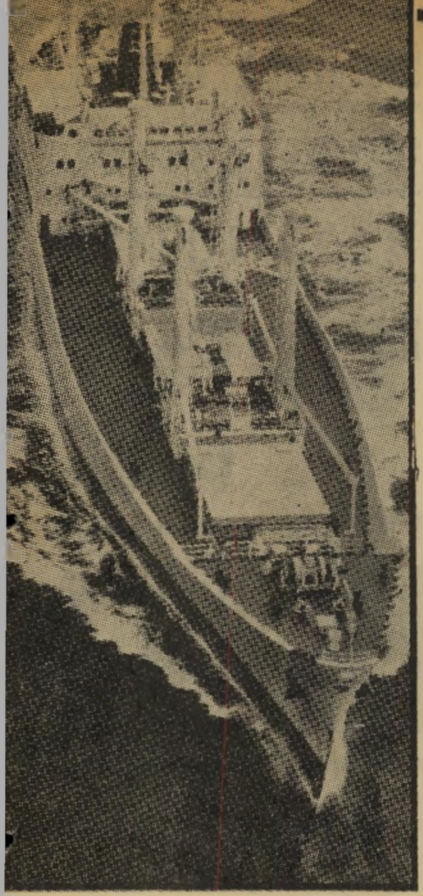

שוד

האסיפה הכללית של בעלי־המניות של החברה הימית להובלת פרי, ש־נערכה לפני שלושה שבועות בניו־יורק, היתה קצרה ועניינית. נשיאי החברה, מילה ברנר ויעקב מרידור, תיארו את שאירע בחצי־השנה האחרונה, וסיפרו מה עשו כדי להעמיד את החברה על הרגליים. לאחר סיום האסיפה, עת אושרו הצעות־ההנהלה ברוב מוחלט, הפטיר מילה ברנר בחיוך: „אני כמו פרש שסוסו נפצע וצולע ב־מקצת, אבל עדיין דוהר.״

השבוע, כאשר הסתיים ביצוע החוזה בין החברה הימית להובלת פרי לבין חברת־הענק הבריטית קונארד, וקצף הגלים הגועשים שאפף את אוניות־החברה שכך, ניראה המצב כך:

קונארד קנתה 13 אוניות־קירור בסכום של כ־120 מיליון דולר, שבו תפרע החברה חובות ותשתחרר מקבוצת הנושים של בנקרס טראסט האמריקאי, שהילווה לחברה בשנת 1972 סך 30 מיליון דולר. עיסקת קונארד משאירה את החברה הימית עם 12 אוניות־קירור תחת דגל גרמני, ועם שמונה מיכליות תחת דגלים שונים. שווי 20 ה־אוניות הללו 300 מיליון דולר, ועליהן חו־בות של 200 מיליון דולר למיספנות. כל האוניות מוחכרות לזמן ממושך בתנאים טובים, והכנסותיהן מכסות את פרעון החו־בות.

מילחמת־איתנים בינלאומית

מילה ברנר הגיע לישראל, ופנה ל־שר־התחבורה בבקשה שלא יאפשר הורדת הדגל הישראלי מאוניות־הקירור של החברה, שנמכרו על־ידי בתי־מישפט בחוד־שים האחרונים. אי־הורדת הדגל תתן ל־חברה הימית אפשרות להמיר את הבנקים הנושים באוניות המכורות בבנקים אחרים, לבטל את פקודות־המכר, להציל עבור עצ־מה ועבור מדינת ישראל חמש אוניות־קירור חדישות ביותר. אין החברה הימית מבקשת כל מימון או ערבות. כל בקשתה היא כי שר־התחבורה ישתמש בזכותו וי־יעכב את הורדת הדגל הישראלי.

אוניות־קירור אלה חשובות לישראל מבחינות רבות.

ציירת המתים

(המשך מעמוד 37)

פחחות בתוך מיכרות־הנחושת בתימנע. חודשים ארוכים הייתי כמו חפרפרת. לא יצאתי ממעבה האדמה. גם שם קיבלתי טפיחות רבות על השכם, כאשה הראשונה בארץ־ישראל שירדה אל מתחת לאדמה.״

מסכת הנדודים של בני מישפחת אלפרין נסתיימה בסוף שנת 1969, כאשר השתקעה המישפחה, אחרי הולדת חמש הבנות, ב־ווילה לא הרחק מחוף ימה של אשדוד. „אני לא יודעת אם מישפחה צוענית כמו שלנו היתה נשארת הרבה זמן באשדוד, אילולא נפילתו של אברהם,״ מודה היום מטי. „אבל אחרי שהוא נקבר באשדוד, החלטנו שגם הבית הקבוע שלנו יהיה שם.״

שלוש גוויות בג׳ידי

באשדוד החלה מטי להיות פעילה בחיים הציבוריים, אך מבלי שזנחה את עבודתה בבית־המלאכה. „זה המיקצוע שלי,״ נהגה להצהיר באוזני ידידיה הר־בים, ״אני רתכת! אבל יש גם תחביבים.״ תחביביה ניראו קצת משונים בעיני נשים רבות. כמעט מדי־יום נהגה מטי לנסוע במכונית־הספורט הפתוחה שלה לתל־אביב, שם עבדה שעות רבות בעזרה בבתי־חולים שונים, „כל עזרה שהיא,״ לדבריה. מלבד זאת למדה והשלימה, בגיל 44, את בחינות־הבגרות, במגמה ההומנית. באשדוד הקימה את בית יד־לבנים העירוני, והיתה אחת הפעילות במרכז יד־לבנים ובמל״ח. כל הפעילויות הללו זיכו אותה בתואר אם־השנה תשל״א.

ביום מן הימים האחרונים של מילחמת יום־הכיפורים, כאשר חזרה מטי בשעת־לילה מאוחרת מסיני, היא חשה אי־מנוחה. „ישבתי בסלון, ולא ידעתי מה עלי לעשות עוד,״ סיפרה השבוע לידידיה, שבילו איתה לאחר פתיחת התערוכה עוד שעות ארו־כות על כוסות בירה בביתה. „באותו לילה חזרתי דרך הג׳ידי. בדרך היו המון הרו־גים. עצרתי בצד הדרך ובתוך התעלה, ליד הכביש, ראיתי שלוש גוויות. הפרצו־פים האלה חזרו אלי באותו לילה בסלון שבביתי. בחצר היה דיקט, והיו גם קופ־סאות אחדות של צבע, שבו צבענו את הבית לפני המילחמה. עם האצבעות ועל־גבי הדיקט המחוספס, ציירתי את שלושת הפרצופים.

„כעבור שבועות אחדים ביקר אצלי ידיד, צייר, וכשראה את הדיקט, שהיה מונח כחפץ שאין לו הופכין בחצר הבית, שאל מייד: ,מי צייר את זה?׳ כשסיפרתי לו את הסיפור, הוא אמר בהחלטיות: ,את תהיי ציירת! עיזבי את הפסלים, ולכי ללמוד ציור!׳ עוד באותו יום הייתי אצל אבני בתל־אביב, ובמכון שלו למדתי יותר משנה.

„הוא תמיד נהג לומר לי: ,הפיסול מש־תלט עלייך! אם את רוצה להיות ציירת, אל תחשבי בכלל על פיסול.׳ הוא לא ידע על הפסלים שעשיתי, ומחק את כל הציורים שלי. אני לא נשברתי, ולמדתי. בסוף ניתקתי מן הפיסול והתחלתי, אחרי הרבה ניסיונות כושלים, להוציא מתחת מיכחולי יצירות הראויות להיקרא ציורים.״

למרות זאת, בהשפעת חבריה, כללה בתערוכתה גם את הציורים הראשונים, שרובם צויירו ביד, ללא מיכחול וללא צבעי־ציור. „השפעת המילחמה כל־כך חזקה בציורים האלה, שחבל שאנשים לא יכלו לראות אותם,״ אמרו לה החברים.

אולם דוק של עצב כיסה את עיניה של מטי גם בערב המאושר, מול זרקורי הטל־וויזיה וחיוכי האורחים הרבים. „כמה שאני מנסה להיות נורמלית אני לא מצליחה לחזור לאותם ימים מאושרים של פעם, לפני מותו של אברהם, שהיום, בדיוק היום, ביום פתיחת התערוכה, היה צריך להיות — אילו חי — בן 26,״ היא מתוודה. „אני רוקדת, שרה, מציירת, עובדת, כי אני חייבת את זה לאברהם. הוא אמר לי שאהיה פסלת ואמנית. אחרי חודשים וחצי של טירוף הצלחתי להכין את התערוכה. זו המתנה שלי לאברהם.״

מטי מציירת את השטן, ודרקונים גדו־לים היורקים אש מלועיהם. היא מציירת גם הרבה קברים, אבל גם נשים עירומות וים ושמיים וחוף. הדמעות שניראו בעי־ניה של אשת נשיא המדינה, כאשר סקר מבטה את תמונת תחיית המתים, הביעו הכל. „הקיצו ורונו שוכני עפר, כי טל או־רות טלך וארץ רפאים תיפול,״ כתבה מטי בין הקברים הממלאים את הציור ובתה בש־מת, בת ה־18, אמרה לחברותיה: „אמא שלי ציירת של מתים.״

פצצת מין כולה אש ותאווה
שהדליקה את כל האוניברסיטה

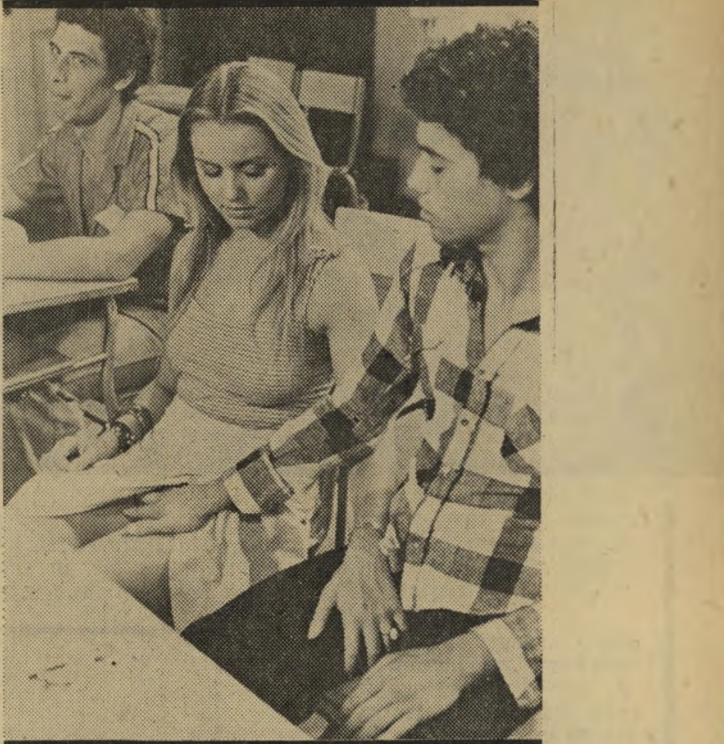

התגלית החדשה יפהפית הבד האירופי 1978 גלוריה גוידה
סטודנטית ושמה תשוקה
● בכורה ארצית ●
בקולנוע „בן־יהודה״ תל־אביב
4.30 — 7.15 — 9.30

החל מ־450 ל״י
ארונות למערכות סטריאו
תוצרת ארה״ב
לבחירתכם 10 דגמים שונים ומבחר של ספריות, בארים ושולחנות
במחירים הזולים ביותר

דגם זה שבתמונה במחיר 650 ל״י

מתוצרת **JS PERMANEER**
יבואנים ומפיצים בישראל
„פרזול בסגנון עתיק״ („ונציה״)
תל־אביב, הגדוד העברי 2 (ע״י ככר המושבות), טל. 625635

תן טרמפ לחייל

כמו מעשה נוסף. אחרי שפינחס ספיר קרא לברנר ולמרידור, במיסגרת מילווה־המילחמה, ביקש מהם תרומה של מיליון לירות, הם הודיעו מייד כי יתנו 30 מיליון לירות — ועד כניסתה של החברה לקשיים הגיע הסכום שתרמו ל־20 מיליון לירות.

לפני חצי שנת החזיקה החברה ב־40 אוניות־קירור מן החדישות בעולם, ועוד 30 מיכליות היו בשלבי בנייה. חברה זו היתה הגורם הכלכלי הישראלי הגדול בעולם, שעוצמתו התקרבה ל־750 מיליון דולר. החברה שלה על נפח הובלה של 1.5 ביליון טון, היה לה אחד הציים הגדולים בעולם והיא שלטה שילטון מוחלט בתחום ההובלות בקירור. והעיקר: החברה מעולם לא קיבלה ממדינת ישראל אף פרוטה אחת או הלוואה כלשהי. הצי הענקי הוקם ללא עזרת המדינה, בגלל שיקולים נכונים והבנת ההתפתחות בהובלה של גאון־הספנות מילה ברגר, שתוכניותיו מומשו על־ידי אשף־הפינגסים יעקוב מרידור.

מה גרם לחברה לכך שכמעט התמוטטה, ורק לאחר מילחמת־איתנים בינלאומית נותרה עם מחצית הצי שהיה ברשותה קודם־לכן? התשובה המוסמכת לכך תינתן בבתי־המישפט של אנגליה, שם מגישה החברה בימים הקרובים תביעה על פיצוי של כ־150 מיליון לירות נגד קונצרן־הספנות השוודי סאלן, ונגד חברת בנקרס טראסט בבריטניה, שהיא חברה־בת של בנק בנקרס טראסט בניו־יורק.

Shareholders
The complete list of shareholders follows:

Arab Regional Bank
—Arab African Bank—Cairo

Arab Republic of Egypt
—Central Bank of Egypt—Cairo

France
—Union de Banques Arabes et Francaises—
U.B.A.F.—Paris

Germany/Luxembourg
—Union de Banques Arabes et Europeenes—
U.B.A.E. Luxembourg/Frankfurt

Hong Kong
—UBAN—Arab Japanese Finance Limited—
Hong Kong

Italy
—Unione di Banche Arabe ed Europee—
U.B.A.E. (Italia) S.p.A.—Rome

Jordan
—Arab Bank Limited—Amman

Kuwait
—Alahli Bank of Kuwait—Kuwait

Libya
—Libyan Arab Foreign Bank—Tripoli

Morocco
—Banque du Maroc—Rabat

Saudi Arabia
—Riyad Bank Limited—Jeddah

Sudan
—Sudan Commercial Bank—Khartoum

Sultanate of Oman
—Central Bank of Oman—Muscat

Syria
—Commercial Bank of Syria—Damascus

United Arab Emirates
—National Bank of Abu Dhabi—Abu Dhabi

United Kingdom
—UBAF Ltd.—London

United States
—Bankers Trust New York Corporation—N.Y.
—First Chicago Corporation—Chicago
—Security Pacific Corporation—Los Angeles
—Texas Commerce Bancshares, Inc.

המיסמך זהו צילום בעלי־המניות של הבנק הערבי־אמריקאי, המראה כי בנקרס־טראסט נימנה עם מקימי הבנק החדש. מימין אוניות־קירור של החברה ומשמאל דגל החברה.

בישראל יש שלוש חברות־ספנות, ומבחינה ביטחונית היא תלויה בהן — אך הממשלה אינה מוכנה לעשות דבר למען הצלת אוניות ישראליות.

בתחילת 1976 חשו ראשי החברה הימית, כי בנקרס טראסט מהסס לחדש את המימון לתקופה נוספת. הבנק סבל הפסדים כבדים בעיסקי קרקעות בארה״ב וכן בעיסקי ספנות, כאשר חברה בריטית גדולה שמימן, קורט־ליין, פשטה את הרגל. הנהלת בנקרס טראסט בלונדון התחלפה, והנימה השתנתה. אולם רק בשבועות האחרונים גילו ראשי החברה הימית כי בנקרס טראסט עומד בראש קבוצת בנקים שהקימה בנק ערבי־אמריקאי, וכי משום כך רצה לנתק את קשריו עם אוניות ישראליות. לבנקרס טראסט אף נציגים בהנהלת הבנק הערבי־אמריקאי.

בשנת 1972 הקימה החברה הימית חברה משותפת בשם ס־ר־ס עם קונצרן סאלן השוודי. ס־ר־ס הפכה הגוף ששלט בהובלה בקירור. החברה הימית החכירה לס־ר־ס 40 אוניות־קירור, סאלן החכיר 20 אוניות־קירור, והחברה החדשה חכרה 40 אוניות נוספות מגופים חיצוניים. ס־ר־ס היתה לגוף ריווחי ביותר, ורווחיה השנה היו 25 מיליון דולר, שמהם מגיעה לחברה הימית כמעט מחצית. אולם סאלן עסקה בפעולות נוספות. היא קנתה את מיספנת־הענק גוטאוארטן, שלה 10 אלפים עובדים, וכן בנתה צי מיכליות בן 3.5 מיליון טון, שעמד כולו ללא עבודה ועלה לחברה מיליון דולר לשבוע. לפני כשנה עמדה סאלן בפני התמוטטות, והיה עליה לעשות צעד מהיר כדי להינצל.

ראשית לכל פנתה סאלן לממשלת שוודיה, שקנתה את מחצית המיספנה ב־30 מיליון דולר אשר איפשרו לסאלן נשימה לטווח

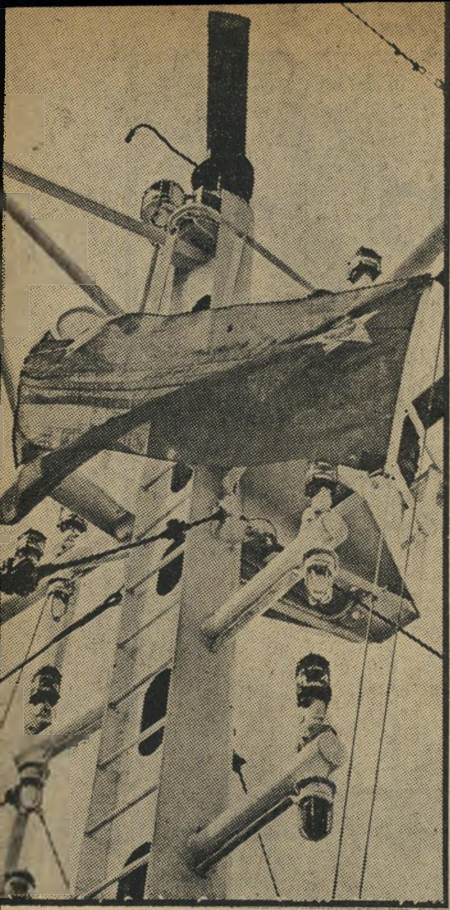

האוניות הגדול

מרידור מי שהיה מפקד האצ״ל ומראשי תנועת החרות, הצליח להיחלץ ממזימה בינלאומית של השתלטות על אניותיו, בסיוע הון סעודי.

★ הממשלה לא הצילה

השנתיים האחרונות היו שנות שפל למיכליות, וגרמו קשיים גם לחברה הימית, שהזמינה 30 מיכליות בתקופת הגיאות בענף זה. אולם לא צי המיכליות הוא שגרם בעיות. החברה נפטרה מאוניותיה בי אותן מהירות והצלחה שבהן הזמינה אותן. כיוון שמרבית המיכליות, 22 במיספר, הוזמנו בבריטניה בתנאים יוצאים־מן־הכלל, הצליחה החברה למכור אותן על חוזיהן לממשלת ברית־המועצות. נשארה עם שמונה מיכליות בלבד, המכסות את עצמן בחוזי הובלה.

איך חברו יחד חברת „בנקרס־טראסט" האמריקאית וחברת „סאלן" השוודית כדי להפיל את „החברה הימית להובלת פרי" ולהשתלט על אניותיה

במאי 1972 קיבלה החברה הלוואה לחמש שנים מחברת בנקרס טראסט, בגובה 30 מיליון דולר. היתה זו הלוואה למימון אוניות, והביטחונות לה היו אוניות החברה. נוהג מקובל הוא בעולם הספנות, כי בעוד משך חיי האוניה הוא 20 שנה, האשראי לרכישתה הוא לחמש עד שבע שנים. אחרי ארבע שנות תיפעול מגלגלים את ההלוואה לעוד תקופה דומה, כאשר הפעם סכום ההלוואה קטן, ולכן הביטחון־שיעבוד טוב יותר. אוניה משלמת את עצמה בדרך־כלל אחרי שתי תקופות־הלוואה.

כך פעלה גם החברה הימית עם אוניותיה. בשנת 1976 היא האריכה כך חוזים על מיכליות עם מספנות נורווגיות ודניות, ועם בנקים בארצות אלה. לנורווגיה, על ארבעה מיליון תושביה, יש 230 חברות־ספנות והממשלה אינה מניחה לאף אחת מהן ליפול בשפל הנוכחי. ביוון יש שיבעה מיליון תושבים ו־300 חברות־ספנות, וגם שם אין הממשלה מניחה לאף חברה ליפול.

ברנר קפטן אוניית־מילחמה במילחמת־השיחרור, חזה את הביקוש בעולם להובלה בקירור והקים יחד עם מרידור אימפריית־ספנות אדירה.

קצר. אחר חיפשה דרך להשגת כספים נוספים. היא הגיעה אל ארצות ערב. סאלן הקימה חברה משותפת עם הון סעודי, ורשמה שלוש מיכליות תחת דגל סעודי. כן פתחה קו־ספנות משוודיה לערב הסעודית, וכמה מאוניותיו רשמה תחת דגל סעודי. אחר התקשרה עם ממשלת לוב, שהזמינה כמה אוניות במיספנת גוטאוארטן.

★ המזימה לא עלתה יפה

אולם כל אלה לא פתרו לסאלן את הבעייה, ובשלב זה היא תיכננה להשתלט על אוניות־הקירור של החברה הימית. התוכנית היתה פשוטה: על־ידי גרימת קשיים כספיים לחברה והוצאת אוניותיה למכירה דרך בתי־מישפט, תרכוש אותן סאלן בזול ותפעילן בעצמה, וכך תשתלט על שוק הקירור בעולם ותיקח את ריווחי־הענק משוק זה לעצמה בלבד.

ראשי סאלן הכירו את ראשי בנקרס טראסט, ויחד עימם תיכננו את הפלת החברה הימית. סאלן עיכבה אצלה את הכספים המגיעים לחברה הימית וכן את הדינים־וחשבונות על פעולות חברת ס־ר־ס המשותפת. בנקרס טראסט, מצידו, פנה לבתי־המישפט וביקש את מכירת האוניות בגלל אי־תשלום־בזמן של הלוואות. בית־המישפט היה מכריז על מכירה, וסאלן קנה את האוניות בחשאי.

באותה עת טסה לישיבת הנהלת החברה הימית מישלחת של סאלן ובנקרס טראסט, בראשות האנט מבנקרס טראסט ובונד מסאלן. השניים הציעו להנהלת החברה הימית הארכת מועד התשלומים, בתנאי שמרידור וברנר יוותרו על ניהול החברה ועל זכות השימוש במניותיהם — הם החזיקו ב־40% ממניות החברה הימית. למרות התדהמה של החברה הימית למראה השותף סאלן, יחד עם הנושה, גבר הרצון להצלת החברה. הצעת השניים אושרה, וסטרוב האנשל מונה כנשיא החברה הימית.

בונד והאנט הפכו שליטי החברה הימית, מתחילת שנת 1976. בפברואר 1976 השיג סטרוב האנשל הסדר, עם קבוצה פיננסית שרצתה לקנות ארבע אוניות־קירור ב־20 מיליון דולר, ועוד שתי אוניות־קירור גדולות יותר ב־10 מיליון דולר האחת, ולשלם יחד 40 מיליון דולר. הצעה זו יכלה להעמיד את החברה על הרגליים. ההסכמים הוכנו, אך זמן קצר לפני החתימה הודיע בנקרס טראסט על סירובו לעיסקה. הסיבה לסירוב: הקונה החדשה הסכימה להשאיר את האוניות תחת דגל ישראל, ואילו בנקרס טראסט סירב לסעיף זה.

באמצע מאי הוציא בנקרס טראסט למכירה את אוניות־הקירור של החברה, ואז עמדו מרידור וברנר על המזימה ולקחו את החברה חזרה לידיהם, השיגו תוך זמן קצר הסדר עם קונארד ליין.

לפני זמן־מה, בעת חתימת ההסכם עם קונארד, אמר אחד מראשי החברה הבריטית לברנר: „אם הגעתם לצי שלכם כשלא היה לכם ניסיון, למה תגיעו עכשיו, כשיש לכם כל הניסיון?"

קולנוע

שחקנים

קזאנובה הפסיק לעשן

כשהיה דונאלד ילד קטן, נהג לשאול מדי־פעם את אמו „אמא, האם אני יפה?" (לא רק אורי זוהר מוטרד מן הבעייה). אמו היתה מתבוננת בזאטוט, הגבוה בראש מכל בני־גילו, ומשיבה לו באנחה: „לא, בני, אבל אתה מעניין." חלפו שנים, ודו־נאלד הקטן הפך לדונאלד גדול. הוא היה לשחקן ששמו הולך לפניו בעולם, עד שב־יום בהיר אחד הזמין אותו הבמאי המ־פורסם ביותר בעולם להופיע בסרט. שם יצטרך לגלם את דמותו של קזאנובה, האבטיפוס של המאהב הלאטיני, שובר־הלבבות, המשורר, הסופר והדמות הנו־צצת של המאה ה־18 באיטליה. עכשיו כבר פטור דונלד מן הדאגה. מי שאמור להיות קזאנובה, אינו יכול להיות לא־יפה.

דונאלד הוא, כמובן, דונאלד סאתרלנד, השחקן הקנדי גבוה־הקומה (1.90), שמזה שנתיים קשור בהפקת הסרט היקר ביותר שעשה פדריקו פליני עד היום. ההרפתקות

רישום של פליני ל„קזאנובה"
עינויי הפקה פליניאנית

סביב הפקת הסרט הזה, יכולות היו לספק חומר בשפע לסרטים נוספים אחדים. הווי־כוחים על גובה ההוצאות של ההפקה, ה־הפסקות הרבות בעבודה, ללא כל ודאות שהיא תתחדש אי־פעם, והפירסומת הרבה שליוותה את בחירת דמויות־הרקע הרבות החולפות בחייו של קזאנובה — מאז היותו צעיר ועד לשיבה טובה — כל אלה מיל־או עיתונים במשך שנתיים. רק עובדה אחת לא היתה מוטלת בספק, והיא שסא־תרלנד הוא האיש שבתפקיד הראשי.

הנדסה על כל צרה. זוהי גולת־הכותרת של השחקן בן ה־42, שהחל דרכו בגיל 14 כשדרן־הרדיו הצעיר ביותר בקנ־נדה, ואשר במקביל ללימודי־הדראמה שלו דאג לקבל תואר בהנדסה ומינהל, על כל צרה, אם המישחק לא יוכל לפרנס אותו. הוא המשיך להשתלם במישחק בלונדון, שם הפך תוך זמן לא רב דמות שכיחה בתפקידי־מישנה על הבמה. ואם לא הת־עשר או התפרסם מן העניין, לפחות יכול היה לציין בסיפוק שעבודה לא חסרה לו מעולם, ושהרעב לא הציק לו מימיו.

בפעם הראשונה הופיע מול המצלמות בתפקיד זעיר, בהפקה הטלוויזיונית של הבי־בי־סי להמלט. יחד עימו הופיעו אז כמה אלמונים נוספים, כמו מייקל קיין ורו־ברט שו, ובתפקיד הראשי שימש בן־קנדה מידידיו, כריסטופר פלאמר. אולם בדמותו של הנסיך הנורווגי פורטינבראס, המופיע בשתי הדקות האחרונות של המחזה, לא הספיק למשוך אליו תשומת־לב. יעילה יותר היתה דמותו של ה„פלייבוי" הגוסס באיטיות בג׳ואנה, שרכשה לו מיספר בל־

חדש מקונצרן גרונדיג:
מערכת הסטריאו המשולבת
STUDIO 3010
3 באחד

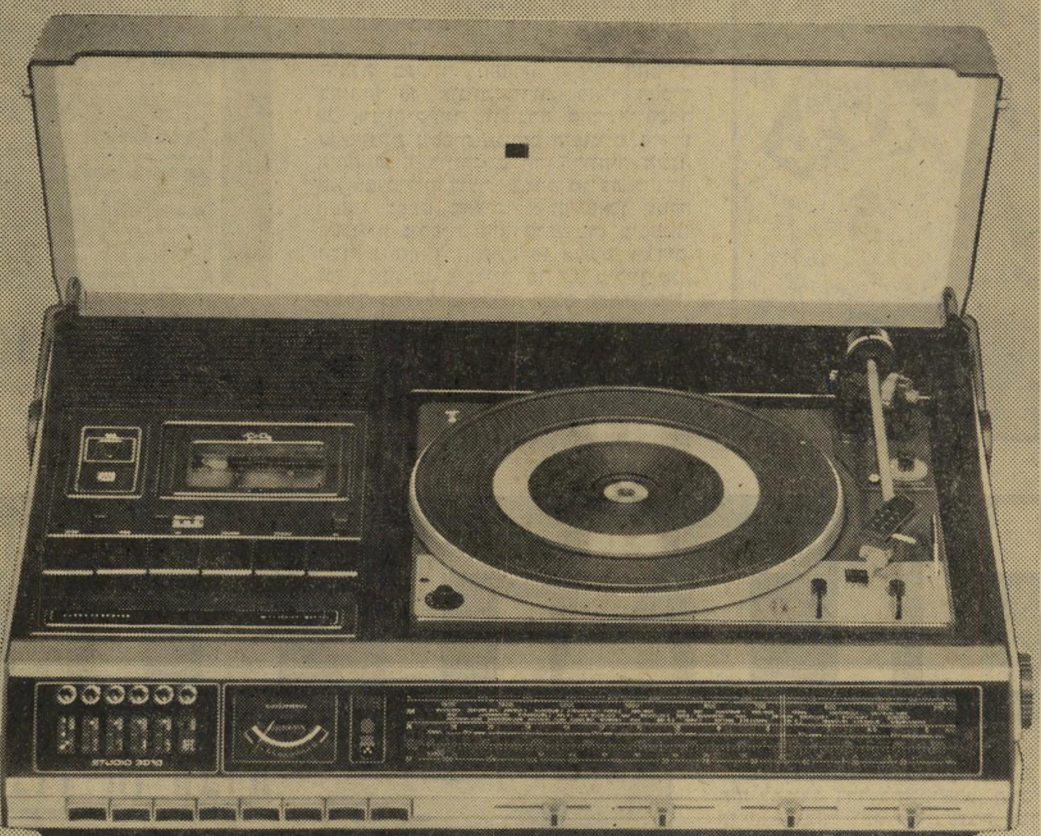

מעכשיו תוכלו להנות מהמערכת המשולבת החדשה ביותר של קונצרן
גרונדיג הגדול ביותר באירופה.
המערכת המשולבת 3 באחד
הינה המילה האחרונה בצליל, בעיצוב ובגמר המושלם. המערכת כוללת:
* טיונר עם רדיו 4 גלים - 6 תחנות FM, לחצנים אוטומטיים - פטיפון עם ראש מגנטי DUAL 1225
* טייפ קסטות CR 02 * רמקולים 35 Watt כ"א.
בקשו הדגמה בחנויות המובחרות.

GRUNDIG

סוכנות גרונדיג: ת"א, רח' נחלת בנימין 70, טל. 54666

אתם שואפים להתקדם? למדו
קצרנות
עברית ו/או אנגלית
באולפן גרג (בר־קמא).
הצלחה מובטחת! הירשמו מיד:
ת"א: וייצמן 22, טל. 254826.
חיפה: בי"ס „במעלה".
קורס חדש ב־20.10.76

חוגים לאנגלית מדוברת
לנוער ומבוגרים — מתחילים ומתקדמים
במלון רמת־אביב
האולפן האנגלי הראשון
טלפונים: 41 45 25, 03-41 48 64

תי־מבוטל של מעריצות נשיות, ואחר־כך, הדמות הקשוחה של העבריין המעמיד פני גנרל בסירטו רב־הפעלים של רוברט אול־דריץ׳, 12 הנועזים.

אבל אם חייב סאתרלנד את מעמדו היום לסרט כלשהו הרי זה, ללא ספק למאש, זה הסרט שאיש לא רצה לעשות אותו, ואיש לא רצה להופיע בו. ידידו הטוב, ג׳יימס קובורן, הזהיר אותו: „זה יהרוס את הקאריירה שלך.״

ידידים אחרים לפתו ראשיהם בתנועת ייאוש. אבל סאתרלנד התעקש, והתוצאה היתה תהילה מיידית — אם כי במשך שנים התקשה הקהל הרחב להגדיר אותו כמשהו אחר מאשר „אחד הרופאים המש־תוללים ממאש, ואם־כי עד היום מבקשים ממנו חתימות, אבל פונים אליו בשם „מר אליוט גולד״.

חוויות בכל מחיר. ההמשך הוכיח, למעשה, את ההבדל שבין השניים. סאתר־לנד, השחקן, מול גולד, האישיות הקול־נועית. אם־כי הם מעולם לא ניצבו זה מול זה. הם ידידים טובים כל־כך, עד שסא־תרלנד קרא לבנו (כיום בן שנתיים) בין השאר, גם על שם גולד. שמו המלא של הילד הוא: רוג (על שמו של הבמאי ני־קולס רוג), ג׳ייקוב־ג׳ר־גולד־ברנרד־ראסט (על שם אמו של הילד, השחקנית פראנסין ראסט, החיה עם גולד מזה שלוש שנים) סאתרלנד.

סאתרלנד הלך מחיל אל חיל, מרציחות קטנות להבלש והיצאנית. הוא היה שותף פעיל בתנועה נגד מילחמת וייאט־נם, והו־פיע בהצגה ובסרט על ההצגה, שתקפו שניהם את המילחמה, וניהל משך תקופה מסויימת רומן סוער עם השחקנית ג׳יין פונדה (מאז, החליט להינזר מנשים בע־לות אופי חזק משלו). דמותו החלה להצ־טייר כדמות המוחה הטיפוסי, זה שצועד אי־שם על הגבול שבין החוקי לבלתי־חוקי, בין המחנה של אלה המנסים לחוות כל חווייה אפשרית, בכל מחיר שהוא.

אבל זה עדיין לא הזיק לקאריירה. תוך כדי הסרטתו הארוכה של קזאנובה גילם

דונאלד סאתרלנד כקזאנובה
לא הוציאו אותו משלוותו

תפקידי־מפתח בשתי הפקות יוקרתיות לא־פחות, יומו של הארבה (הכישלון המהדהד של ג׳ון שלזינג׳ר על חיי הוליווד), ו־1900, סירטו בן חמש־וחצי השעות של בר־נרדו ברטולוצ׳י. בראשון היה מנהל חש־בונות שדעתו נטרפת עליו בעולם המושחת של הסרטים, ובשני היה ההתגלמות האב־סולוטית של הרשע — פסיכופאט, פא־שיסט, רמאי, הומוסכסואל ואונס־קטינים. אבל גם חולשות אלה לא יכלו לו, ובימים אלה, עם קזאנובה מאחוריו (הסרט אמור להיות מוצג בקרוב בפסטיבל הסרטים ב־טהרן, והצגת־בכורה זו עלתה בוודאי לאי־ראנים לא מעט כסף) הוא מוצא עצמו בעמדה איתנה מתמיד, כאשר שלושה סר־טים כבר ממתינים בשער: הראשון, הנשר נחת, על תוכנית לחטוף את צ׳רצ׳יל בזמן המילחמה, כבר בשלבי הפקה באנגליה.

הזמן לשוב לוונציה. ובינתיים, גם דימויו משתנה. מן התקופה שבה כילה חמש חפיסות סיגריות ליום, ולפחות בקבוק

סאתרלנד ב„קזאנובה״ של פליני
לא לקח את העניין ללב

אחד של אלכוהול, לא נותר עוד מאומה. סאתרלנד אינו מעשן ואינו שותה היום כלל. הוא רץ מדי יום לפחות חמישה קי־לומטרים, ומיזגו הסוער הפך חייכני וחביב להפליא. אפילו עינויי ההפקה הפליניאנית לא הצליחו להוציאו משלוותו. זאת, למ־רות שבימים טובים נאלץ לבלות לפחות שעתיים מול שולחן האיפור, כדי להיות קזאנובה הצעיר, ובימים טובים פחות בי־לה שם ארבע שעות, כדי להתכונן ל־קזאנובה הישיש; ואילו בימים רעים ב־החלט, וכאלה לא חסרו, התכונן בבוקר להיות קזאנובה הזקן, הסתבר לו עד הצה־ריים שהתיפאורה והאווירה אינן הולמות את הגיל, ונאלץ אז להחליף את האיפור ולהיות שוב צעיר. למרות זאת, דיווחו כמה עיתונאים שביקרו על בימת־הצילומים שהאיש היחידי שלא לקח את העניין ללב היה דונאלד סאתרלנד.

כמרבית השחקנים המצליחים כיום, מפו־זרים חייו על פני כל כדור הארץ, מקנדה מולדתו ללאס־וגאס, שם מתגוררים כיום הוריו; מלוס־אנג׳לס, שהיא הבסיס הקבוע שלו, לרומא, שם בילה לאחרונה חודשים ארוכים בעבודה; מפאריס, שם מתגוררת פראנסין ראסט שאליה הוא קשור מאד, ללונדון, שם יצטרך להופיע בכמה סרטים בעתיד הקרוב. למרות זאת טוען סא־תרלנד שהוא צפון־אמריקאי עד עימקי נשמתו. „מבט אחד מספיק כדי לזהות את המוצא שלי,״ הוא אומר. ונאמן להפתיע למוצא זה, הוא בחר בשתי נשותיו הרא־שונות מבנות קנדה (הנישואין הסתיימו בגירושין, שבהם מאשים סאתרלנד את עצמו. „אסור להזניח את החיים במשותף אחרי החתונה,״ הוא מסביר), ולשם שינוי, הוא בחר את בת־זוגו הנוכחית מבין ה־דוברות צרפתית... בקנדה.

הפעם קצת פחות קשה לו לעמול על החיים במשותף, מאחר שלשניהם יש קאר־יירה המספקת להם תעסוקה מלאה. לגבי סאתרלנד, זה אפילו הרבה יותר. ואם השורה האחרונה שהוא אומר בקזאנובה היא: „האם אזכה עוד לראות את ונציה?״ הרי בחיים, תוך שהוא נזכר בהמבט שעשה עם ידידו ניקולאס רוג, בוונציה, עשוי סאתרלנד להיאנח: „האם יהיה לי אי־פעם הזמן לשוב לוונציה?״

על קצה המזלג

היו זמנים בהוליווד (אלנבי תל־אביב, ארצות־הברית) — האוסף השני של קטעים נבחרים מסירטי מ.ג.מ., המגיע למסכים בעיקבות ההצלחה המיס־חרית הגדולה של האוסף הראשון, זהו בידור בארצות־הברית, נבדל ממנו לא רק בעורכים, הפעם דניאל מלניק וסאול צ׳פלין, במקום ג׳ק היילי ג׳וניור, אלא גם בגישה.

הנטייה הפעם היתה לדחוס קטעים רבים ככל האפשר, בזמן קצר ככל האפשר. זה יכול להיות עיקרון מבורך, עד שמתחילים לקטוע סצינות באמצע, כדי להגיש לקהל פירו־רים מתוך שיר אשיר בגשם, ועוד כמה פירורים מתוך שבע כלות לשיבעה אחים. וכאילו אין די חומר בספרייה המוסיקלית של האריה השואג, דוחסים לתוך הקלחת הזו גם כל מיני שיאים ומישפטי־מפתח מפורסמים, למשל מסירטי ספנסר טרייסי וקאתרין הפברן, מבלי להתחשב בעובדה ששיא, כאשר נוטלים ממנו כל מה שקדם להופעתו, חדל להיות שיא.

סך־הכל, מובן שיש כאן הרבה רגעים מהנים: פרד אסטר וג׳ודי גארלנד שרים במיצעד האביב, ג׳ימי דוראנטה מזמר בדרכו המיוחדת, ועוד ועוד. אבל, אם יש מי שסבור כי הקהל מעוניין בסרטים מוסיקליים, מדוע לא יוציאו אותם לאור שוב, בשלמותם, במקום להגיש נתחים קטנים כאלה על קצה המזלג?

ג׳ין קלי וסיד צ׳אריס ב„שיר אשיר בגשם״

הצחקה במישפחה

תעלולי האיש החזק בעו־לם (חן, תל־אביב, ארצות־הב־רית) — זהו הפרק השלישי בתעלולי הסטודנטים של אוניברסיטת־שדה קטנה באמ־ריקה, המודרכת על־ידי אולפני וולט דיסני ממעשה־ניסים אחד לשני.

הפעם, מצליחים הסטודנטים של מחלקת־המחקר להציל את גורל המוסד כולו, כאשר הם ממציאים דרך־מיקרה נוסחת־פלאים, שלגימה קטנה מתוכה, הופכת את הלוגם לבעל־כוח פיסי אדיר. לפי מיטב המסורת של המיסחר האמריקאי, מייד מחליט מנהל האוניברסיטה, שכמעט שפו־טר משום שהירשה לתלמידיו לבזבז יותר מדי כספים, להציע את ההמצאה לחברת־מזון תמורת סכום הגון. זה, כמובן, גורם לתופעה קאפיטליסטית בריאה אחרת, התחרות הפ־רועה, כאשר חברת־המזון הגדולה השנייה שבסביבה שוכרת מייד מרגלים שיביאו לה את נוסחת־הפלאים. ההתמודדות בין שתי החברות מגיעה לשיאה בסוף הסרט, בתחרות הרמת־מישקולות בין סטודנטים הזוללים את המזון של הראשונה, לבין אלה הזוללים את המזון של השנייה.

המגע המופלא של דיסני בולט לכל אורך הסרט, בתע־רובת הזהירה של המרכיבים השונים בו, מן הרמזים המעודנים לעולם־תחתון, דרך הסאטירה המאופקת של הקאפיטל, ועד לניצולה של המצאת־הפלאים לאפקטים מבדרים, כמו זה של צעיר שמתכונן לקלוע לסל ומנתר גבוה יותר מן הכדור, נשען על עמוד־טלפון ומכופף אותו, או הטלת המרגל הראשי ככדור „באולינג״ בתוך קבוצה של אנשי שלומו, הנופלים על הארץ כחיילים במישחק הנ״ל.

קורט ראסל בפעולה: מזיז קיר

לפני 25 שנה

גיליון „העולם הזה”, שיצא־לאור לפני 25 שנה בדיוק, הקדיש חמישה עמודים, בלוויית תצלומים ומיסמכים, למאמר בכותרת: „מילחמת המחתרת על כפות המאזניים”. הכתבה, פרי עטו של עורך השבועון, ניתחה את מישחק־הכוחות הפוליטי בין המחתרות השונות בארץ, בזמן המנדט הבריטי, ותיארה את תהליך ההקצנה של שיטות הלוחמה.

מדור הקולנוע הוקדש למאזן הסרטים של שנת תשי״א, סקירה שהתפתחה במהלך השנים למסורת. הסרטים הנבחרים של שנת תשי״א היו: (1) „פאוסט” (במאי: רנה קליר); (2) „יום אחד בניו־יורק” (סטאנלי דונן); (3) „כל אנשי המלך” (רוברט רוסן); (4) „שדרות סאנסט” (בילי ויילדר).

בשער הגיליון פוטומונטז׳ של רקדנית הפלמנקו המפורסמת, אימפריו סאלם.

מתקן־הדת שהכריז מילחמה לחופש האמונה היהודית ✶

מדוע לא קיבל ש״י עגנון את „פרס נובל” ב־1951? ✶

האלוף יצחק שדה עד במשפט־רצח ✶ מה לוגם צ׳רצ׳יל?

העם

הפיאות לא הטילו אימה

לפני 2230 שנה נערך הקרב הגדול בין פירוס, מלך אפירוס היוונית, ובין הרומאים. בשדה־הקרב של אסקולוס הסתערו החיילים והפילים של היווני לעבר אויבם, והנחילו לו תבוסה עצומה. אולם המלך לא שמח. בסקרו את אבידותיו אמר את המילים: „עוד נצחון כזה, ואבדתי!” הלקח ההיסטורי של דבריו נשאר.

דוד בן־גוריון, האוהב להיחשב כתלמיד היוונים, בוודאי מכיר פרשה זו על בוריה. השבוע היתה לו הזדמנות לחזור על המילים. הוא ניצח ניצחון פירוס אמיתי.

כימעט קאריקטורה. לפני חדשים אחדים רב בן־גוריון עם שותפיו הדתיים בממשלה. הוא פיטר את הממשלה. למראית עין לא יכול היה להסכים איתם על שאלות־יסוד. יודעי־דבר לחשו שסיבה חשובה יותר היה רצונו של דויד צבי פינקס *, איש המזרחי, להיכנס לממשלה. אולם מעל לכל בלטה סיבה הגיונית: ראש־הממשלה הבין שהכלכלה מידרדרת במדרון שאין עוד אפשרות לרכוש את האמון בארץ ובחו״ל מבלי לשתף בממשלה את המיפלגה שזכתה לאמון חוגי הכלכלה: הציונים הכלליים.

באו בחירות. התוצאות הפגינו בצורה חד־משמעית את רצון הבוחר: קואליציה בין מפא״י והציונים־הכלליים, שקיבלו יחד רוב מכריע.

בתרועת־ניצחון חזרו הציונים־הכלליים לכנסת השניה. לא היה להם ספק שייכנסו לממשלה. הם דרשו את התיק הקובע את דמות הכלכלה: האוצר. אולם מפא״י לא הראתה כל נטיה לוותר על תיק זה השייך, לפי המסורת בכל הארצות, למיפלגה החזקה ביותר.

אט־אט נסוגו הציונים־הכלליים מעמדה אחר עמדה. לבסוף נערכו להגנה מרחבית על העמדה האחרונה: תיק המיסחר־והתעשיה. היה נדמה שבזה ייגמר העניין בשלום — מפא״י לא יכלה להתנגד למסירת התיק, שערכו מועט בשעה שהאוצר נשאר בידיה.

אולם כאן היתה טעות בחשבון. תיק המיסחר־והתעשיה מחלק את רשיונות־הייבוא ושאר הזכויות למיפעלים פרטיים ולמיפעלי ההסתדרות. זעקה גדולה קמה בהוגי המשביר וסולל בונה. מה יקרה להם אם „אנשי רוקח” יחלקו את הרשיונות? ומכיוון שאף מנהיג מפא״י אחד, וגם לא דויד בן־גוריון, אינו יכול לעמוד מול הגוש הכלכלי המממן את קופות המיפלגה *, פנה ראש־הממשלה אל הדתיים, שמחירם נמוך הרבה יותר בשוק הפוליטי.

הממשלה, שנבעה ממקח־וממכר זה, היא כימעט קאריקטורה. בכיסאות המרופדים לייד שולחן הממשלה זכו סיעות זעירות, בעלות שני צירים נכנסת — ביניהם אותו דויד צבי פינקס, אויבו הישן של ראש־הממשלה. הפרוגרסיבים, שעמדתם הנאה זיכתה אותם בכבוד חדש, לא הצטרפו.

* דוד צבי פינקס היה שר־התחבורה, ונעשה נסיון לרוצחו. בנסיון הואשמו, עמוס קינן ושאלתיאל בן־יאיר, שזוכו על־ידי בית־המישפט. פינקס נפטר כמה חודשים לאחר מכן מהתקף־לב.

דת

רכב על דבר אמת

„הנה ימים באים, נאום ה׳, והשלכתי רעב בארץ, לא רעב ללחם ולא צמא למים, כי אם לשמוע את דברי ה׳...”

סימנים של רעב ללחם (או לפחות לבשר ארגנטיני) אינם חסרים בארץ. אולם לפחות איש אחד חושב שקיים רעב לדברי ה׳. איש זה הוא שלום בן־חורין, עיתונאי יליד־גרמניה, החי בשכונת רוממה בירושלים והמנסה להקים תנועה חדשה לרפורמה דתית.

כותב בן־חורין: אין איש שיציע לרעבים את הלחם הרוחני. האדוקים, שתפסו את כל העמדות הדתיות במדינה, מציעים אבנים במקום לחם. החוגים הנגד־דתיים מזייפים את דבר אדוני, הבא אלינו מהתנ״ך, הופכים אותו לבשורה לאומית גרידא, שאינה מגיעה עוד אל עומק הגרעין החי של האדם.

„נציגיה הרשמיים של הדת בישראל, הרבנות הראשית ומישרד־הדתות (ומאחריהם החזית הדתית, המיזרחי, האגודה וקבוצות־פועלים שלהם) משתדלים לעורר את הרושם כאילו מתחלק הישוב לשני חלקים: האדוקים והנגד־דתיים.

„אולם פני האמת, אשר למענה יש להאבק, שונים לחלוטין: בין האדוקים ושוללי־האלוהים יש רבבות יהודים המאמינים באלוהי אבותיהם, והרעבים — ביודעין או שלא ביודעין — לדבר ה׳ ושיש ללכדם בתנועה אדירה של דתיות מתקדמת, בעלת צביון ישראלי מובהק...”

הפולחן הישן. האדיקות, בנסותה לכפות על האדם מיצוות שמקורן בתקופות עברו, דוחה אותו. בנסותו להימלט ממיצוות אלה, הוא בורח מן הדת בכלל, מבלי להבין שיכול אדם להיות דתי גם מבלי לשמור על המיצוות. אומר בן־חורין: יש להחליף את הפולחן המיושן, עם התפילות לקורבנות, בתפילה חופשית, הנובעת מלב האדם, והמבטאת את הצורך והתיקווה של השעה.

רק 40 חתמו. כצעד ראשון פנה בן־חורין אל 130 אישים בארץ, ביניהם ראשי הציבור של כל העדות, שנראו לו כקרובים לדיעות אלה. אולם התוצאה היתה מאכזבת: רק 40 איש חתמו על הקול־קורא שלו, והם כולם מעדה אחת: מרכז־אירופה. כל השאר התחמקו, בעיקר מפחד החוגים האדוקים. שידם נטוייה לנקום את נקמת דיעותיהם.

* נוהג מקובל בתקופה שקדמה בארץ ל„חוק מימון מפלגות”.

ספרים

אתר נופש, תדהמה

בעוד שבועות מיספר יחולקו פרסי נובל בסטוקהולם, בירת שבדיה. אחד מהם יהיה פרס נובל לסיפרות, המסמל את שיא הערכת הציבור לסופר. למרות שיהודים רבים זכו לפרסי נובל למדעים השונים ולשלום, טרם זכה יהודי אחד לפרס נובל לסיפרות עבור יצירה שנכתבה בעברית.

סיכוייו של חיים נחמן ביאליק לקבל פרס נובל ב־1934 היו רבים, אולם כיוון שמת שוב לא יכול היה לזכות בפרס. כעבור 13 שנה הציע פרופסור יוסף קלאוזנר, איש האוניברסיטה העיברית, את מועמדותו של זלמן (לוחות גנוזים) שניאור, בלי שהצעתו תתקבל. אולם פרופסור מרטין בובר, בשיתוף עם פרופסור שלמה הוגו ברגמן, הציעו את ש״י (תמול שלשום) עגנון, כיוון שלא מצאו את **שניאור ראוי לכבוד.**

„העולם הזה” 728
תאריך: 9.10.51

בינתיים חלפה שנה נוספת (בה זכה ת.ס. אליוט בפרס נובל לסיפרות, ופרופסור מרטין בובר עצמו הפך מועמד, בזכות היותו הוגה־דיעות וסוציולוג בעל שיעור קומה בינלאומי.)

השנה הגישו חבריו של שניאור (מועדון הסופרים העבריים בניו־יורק, פרופסור קלאוזנר יחד עם זלמן שזר, מי שהיה שר־החינוך־והתרבות) את מועמדותו, בהסתייעם בעובדה כי כמה מכתביו של שניאור תורגמו לשבדית.

אולם האוניברסיטה העיברית הציעה רשמית, החורף, את ש״י עגנון * ונסתייעה בממשלת ישראל ובזלמן שוקן, מו״לו של עגנון.

עגנון יצא לסקנדינביה, כדי לקדם את עניין הפרס ששוויו כ־15 אלף לירות, בילה כמה שבועות נופש במלון נורבגי הררי ומשחזר, נדהם לשמוע כי המועמד הרציני לפרס הוא שלום אש, הסופר היהודי הכותב אידיש, שהתחבב על קהל הקוראים בעולם בספריו על ישו מנצרת.

אנשים

✶ בהופיע **אלוף יצחק שדה** כעד בחקירת רצח ניסים לוי, סיפר על ליל־הרצח, שבו נזקקו לטלפון אשר בביתו, הסביר שדה לבית־הדין כי פגיונות היו נפוצים בין חייליו (כדוגמת הפגיון בו נרצח, כנראה, לוי). כאשר שאלו הסניגור אם יש לו פגיון, השיב האלוף בחיוך: „לי יש אפילו שניים”.

✶ **וינסטון צ׳רצ׳יל** הודה כי הוא משתמש בסמי־שינה. הרכבם: שתי כוסות ויסקי וכותרות העיתונים. ההסבר: קריאת הכותרות, שלא השתנו במשך השנתיים האחרונות, מבטיחה את שנתו של מנהיג השמרנים הבריטיים, אם הוויסקי לא הספיק לעשות את שלו.

✶ כאשר **הנסיך ברנארד** ** בעלה הגרמני של מלכת הולנד, סייר בארגנטינה, הופיע בכינוס הדאסקאמיסאדוס („חסרי־החולצות”), אוהדיו של פרון. כדי להיות שותף להרגשתם, הסיר את מעילו, ואחר היסוס נוסף את חולצתו.

* ב־1967 זכה עגנון ב„פרס נובל”.

** הנסיך נתפרסם לאחרונה בפרשת קבלת שוחד מחברת המטוסים האמריקנית לוקהיד.

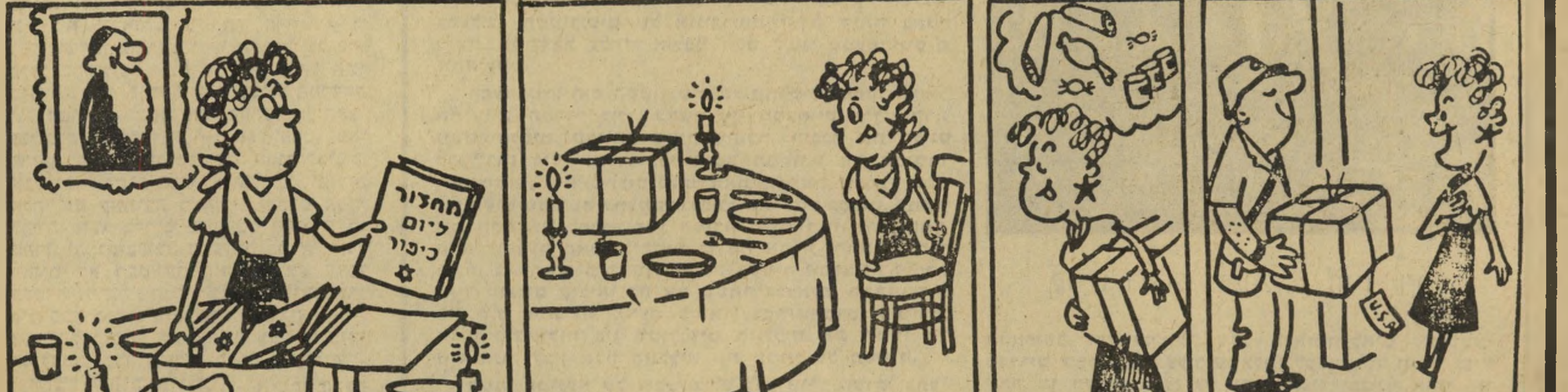

רותי מאוכזבת (קאריקטורה של דוש)

(המשך מעמוד 9)

נראה גם אכזרי ביותר — נסיגה בטענת „לא יכולתי", עד שהא הגיעו האבידות לכדי 50% מן ה־כוח. שרון הוא שסיפק לו הסטנ־דרטים הספציפיים של הביצוע, הדגימם, המחישם והוסיף עליהם („לא חוזרים עד שלא מבצעים").

כך הפכו הצנחנים מופת חי של רוח־לחימה והם אשר משכו את צה"ל, בצי־צית ראשו, מתוך ביצת שנות ה־50' הרא־שונות אל הדרך הנכונה, של צבא התקפי ודבק־במטרה, שהחלה (עבור צה"ל ביכ־ללו) ב„קדש".

הכושי לא הלך

איישם באמצע שנות ה־60', ועוד לפני ששת־הימים, כבר אבד הטעם הראשוני והמוגדר, שרק בעבורו ולמען הטמעתו הוקם הצנחנים: הסטנ־דרטים הדייגים הגבוהים־יחסית (לצה"ל „הישן", לא באופן מוחלט!) הפכו נחלת הצבא כולו; והאלמנט הראשי של עוצמת־היבשה — הטנקים — טיפח את רוח־הלחימה הרמה ואת הסטנדרטים הגבוהים שלו, באופן עצמאי ועל סמך הדוגמות „הפרטיות" של יחידותיו ב„קדש".

הכושי הצנחני עשה את שלו — והכושי צריך היה ללכת: כיוון שכבר ניטעה בצבא רוח־הלחימה, מן הדין היה להמשיך את התהליך ולהעלות גם את הסטנדרטים המיקצועיים שלו (ולאו דווקא את אלה המיקצועיים־הטכניים, ששיפורם איננו בגדר בעייה ונעשה מאליו, עם הזמן ועם הש־תכללות והיתווספות הציוד, אלא את ה־מיקצועיים־האינטלקטואליים, שיסודם ה־חשיבה הצבאית וביטויים בתורה הצבאית). החי"ר בעל הרוח, הרמה והביטחון העצ־מי צריך היה להפוך חי"ר בעל יכולת וכושר־ביצוע מודרניים, ברמה מיקצועית גבוהה.

אבל הכושי לא רצה ללכת, והכושי לא הלך. הצנחנים נש־ארו תקועים בפיסגה המוראלית — הם וכל החי"ר עימם — ולא המ־שיכו והגביהו עוד, לפסגות המיק־צועיות.

התוצאה היתה, שבמרוצת הזמן דמו ה־צנחנים לילד מפגר, שכל התפתחותו פיז־יולוגית וכמותית בלבד, אבל בנפשו וגם במוחו נשאר כל העת בגיל הילדות. הם סירבו להתבגר — והפכו זאת לאידיאו־לוגיה. לכל צורך מעשי שהוא, נראו „קדש" וששת־הימים לצנחנים כאפיזודות גרידא, אשר ביניהן ואחריהן יכלו להקדיש את עיתותיהם, מחשבותיהם ומשאביהם לדברים שבהם היה נתון ליבם: פשיטות, חדירות, מירדפים, מהלומות פגע־וברוח.

והנה, לאחרונה דומה היה שסוף־סוף מתחילים הצנחנים להיחלץ מעידן היל־דותיות ולעשות, מכוח הזעזוע של יום־הכיפורים, את הצעדים הראשונים על דרך הפיכתם חי"ר מודרני, שיהיה ביכולתו לספק לכוחות וללוחמת־היבשה של צה"ל לפחות מה שמספק החי"ר המצרי לצבאו שלו וללחימתו.

ואז באה אנטבה. אם אמנם יונח לפעולה „מיוחדת", מוצלחת ומבי־ריקה זו שתשפיע, אפילו כהוא־זה על בניין־הכוח של הצנחנים, אירגונם, תפיסות־הלחימה שלהם ואי־מוניהם, ראוי יהיה לכנותה בעתיד „שואת אנטבה", משום שבמילחמה הבאה, אם תפרוץ, תתרום הצלחה זו, כדומותיה קודם „קדש" וקודם ששת־הימים, לכישלון ה־אפיפאי הבא של הצנחנים בשדה־הקרב „הרגיל" — שיהיה חוליית־ההמשך למיתלה 56', גבעת־התח־מושת והחווה־הסינית. רק ההש־לכות לגבי לוחמת־היבשה שלנו והתוצאות המיבצעיות עלולות להיות הפעם שליליות וחמורות יו־תר, מפני שספק אם גם במילחמה הבאה יוכלו הטנקים לכבוש ולנצח, ככימעט־סוליסטים.

נוחיות הקומנדו

הדפוסים המושגיים המקובלים עלינו מכוח „ההסכמה הכללית" ושבהם אנו עושים שימוש חינם, בעיקרון, הכרח

(המשך בעמוד 44)

תשבץ העולם הזה 2041

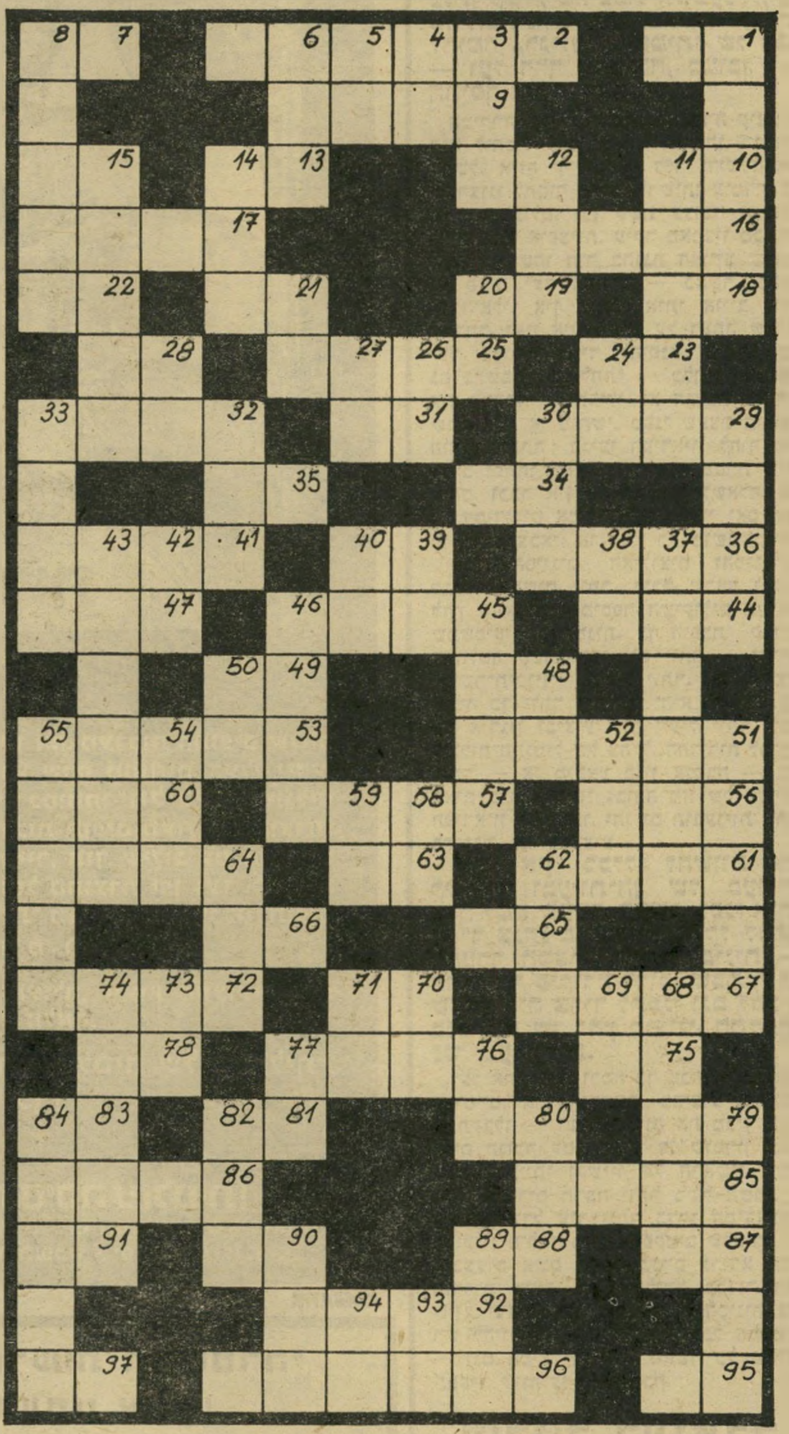

מאוזן:

1. נישא; 2. אמירת דיברי־שבח לגניבת־דעת; 7. בה דורכים את היין; 9. מן הסכו"ם; 10. שמא; 12. אפס כוחו; 13. בת־קול; 15. ממלא־מקום (ר"ת); 16. גיבור סיפרו הנודע של גתה; 17. סוף; 18. בגי־מטריה: חמישים־ושלושה; 19. קרס; 21. בוסתן; 22. סיומת לרבות; 23. מטבע יפאני; 25. חן, רוך; 28. בתוכם; 29. תפקיד בצוות־המטוס; 31. הוייה; 32. נוזל נטול־צבע, דליק מאד; 34. מונח בתורת־החשמל; 35. אחורי הגוף; 36. יחזור; 39. כעס; 41. בלתי־ממאיר; 44. עיר גדולה; 45. יונק דמוי חזיר־ענק; 47. חייבת; 48. נהר באיטליה; 49. שוטר־גדודי (ר"ת); 51. קיבוץ בארץ; 53. מישחה רפואית רכה; 56. החומר הרך בגוף החי; 57. יודה, סוקל; 60. מין עוף לילי; 61. בירה אפריקאית; 63. קלף גבוה; 64. הלוואי, מי יתן! 65. שים עצמך על כיסא! 66. מידת־שטח; 67. מסיפרי התנ"ך; 70. כמו 12 מאוזן; 72. חמור־בר מפוספס; 75. מושת על כל אזרח; 76. מין קוץ; 78. גוף שני יחידה; 79. מילת־תנאי; 80. קבוצה דתית; 81. מעשה־פלא; 83. ירביץ; 85. בלתי־מסווג (ר"ת); 86. נוזף; 87. מיספד; 88. שנולד טרם זמנו; 90. חי לילי; 91. מילת־קריאה; 92. נחל בארץ; 95. ישן; 96. היתוש מחולל הקדחת; 97. רך בצאן.

מאונך:

1. יישוב בשפלת־החוף; 3. בהרת־קיץ; 4. זהב; 5. נזכר־לעיל (ר"ת); 6. כוכב־שבת בהיר; 8. מעשה־נוכלות; 11. אגוז־הודו; 12. בהשאלה: ישיש מופלג; 14. חומר־זיבול; 15. באלאגאן; 20. נועם; 21. ועוד, בתוספת; 24. נביאים כתובים (ר"ת); 26. קריאת־צער; 27. משחית את הבגדים; 28. בתוכו; 29. סנדוויץ'; 30. מדינה באפריקה; 32. מן הצאן; 33. מין מטבע מקובלת ב־ארצות מסויימות; 37. ראש־הממשלה ה־ראשון; 38. תוך בלי התחלה; 39. כעס; 40. סימן־כפל; 42. מין לוח־מתכת דק; 43. מושבה בארץ; 45. גיקיון, תום; 46. כתוב; 48. הפה שלי; 50. נעלם; 51. מן הנביאים; 52. מתגוררי; 54. נטל; 55. דרך; 58. מילת־ברירה (הפוך); 59. מחוספס; 62. גם היא משמשת לדייג; 64. עץ נודע בלבנון; 68. שאון; 69. סוג אדמה בנגב; 70. פתי; 71. מתנה; 73. הגיע; 74. דחייה; 76. עכוז; 77. מזמר; 79. מדינה באסיה; 80. ממון; 82. דרגה בצה"ל; 84. השתופפות; 89. יחידה בכרם; 90. תשמח; 93. קרס; 94. סופו של צלף.

קשקשת 2041

הפעל את דימיונך ונסה למצוא לציור שלמטה כותרת מתאימה, אשר תסביר מה אתה רואה בו. הצעות לכותרות יש לשלוח לפי הכתובת: „קשקשת", ת.ד. 136, תל־אביב. ההג־דרות הקולעות ביותר תפורסמנה, ובעליהן יזכו בכרטיס כניסה זוגי לקולנוע **דרייב־אין** בתל־אביב, קול־נוע־המכוניות היחיד בישראל.

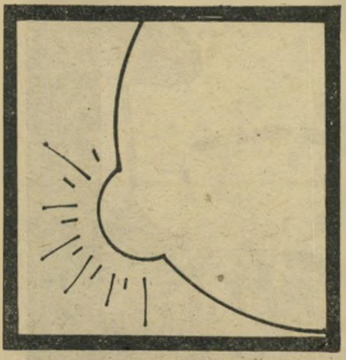

קשקשת 2039

- ענִיבת־חנק לפושעי הצווארון־הלבן.

משה ורדברגר, רח' ההגנה 6, בני־ברק

- המצבה על קיברו של היו"ר מאו.

יצחק גרוס, ת.ד. 3152, בת־ים

- „לא, מוישל'ה, אין לך ראש ביצה, רק תיזהר מהקיר!"

דדי תבלין, רח' גזר 6, תל־אביב

- פיו של אחד השרים בממשלת ישראל.

בן־ציון אברמוב, רח' בילינסון 18, רמלה

- המלאך בבגדי־עבודה.

ישראל לסינגר, רח' אילת 19, רמת־יוסף, בת־ים

השבוע בדרייב־אין
בשעה 5.45
וולט דיסני
„החיפושית
דוהרת שוב"
בשעות 9.45—7.30
מרד נעורים נוסח 76'
„פורענות נעורים"

אנו מחפשים בתים חמים
עבור חתלתולינו החמודים
אגודת צער בעלי חיים
רחוב פלמח 80, יפו,
טל. 827621.

להקת "בת שמיים" עושה מוסיקה שמיימית עם "חלילית"

גדולי המתופפים בישראל רוכשים את מערכות התופים שלהם ב"חלילית", כי מי כמוהם יודע שרק מומחים בעלי יידע, נסיון וקשרים בינלאומיים הדוקים כמומחי "חלילית" מסוגלים להציע מבחר כה מובחר של מערכות תופים מעולות מתוצרת: חלילית, אולימפיק, רוג'רס ופרמייר, תוך שילוב עם אביזרים ומצילות בכל רמות המחירים החל מתוצרת יפן ועד לתוצרת בריטניה וארה"ב. מומחי "חלילית" מציעים לך מערכות תופים מעולות במחיר החל מ-2,220 ל"י!

כמו כן מובטחים לך: שרות מעולה, ייעוץ מקצועי שוטף ואחריות מלאה.

בוא גם אתה אל המוסיקה העולמית של "חלילית".
כדאי לך!

"חלילית" עושה מוסיקה עולמית!

"חלילית" - פ. גרינשפון ובניו בע"מ. יצרנים, יצואנים ויבואנים של כלי נגינה מובחרים. כיכר השעון - יפו. טל. 822917

ADMARK

מה שתקרא ב"חדשות המשטרה"
לא תקרא בעתון אחר!

החודש

ב"חדשות המשטרה":

- מלכת הסמים מירושלים: ודוי מדהים מן הכלא
- הימורים בישראל: המלחמה במשחקי הקובייה
- „הרגתי את אשתי — היא מתה!" צעק הרוצח ורץ למשטרה...
- שוד המאה: פריצת הכספות בצרפת
- אופנת המשטרה 1977!

במדור הנשק:
אקדח „טוטו" להגנה עצמית?

הופיע! „חדשות המשטרה" חדש!

● „חדשות המשטרה" — להשיג בכל דוכני העתונים ●
● הפצה: „גד", צ'לנוב 13, תל־אביב ●

אנטבה - טפל או עיקר?

(המשך מעמוד 43)

בלייגונה. אבל דווקא מסיבה זו, צריך שמדי פעם נבחן ונבדוק מושגים שונים. לפחות בתחום הצבאי, מוטב ומועיל לנו, שנתרגל לערוך בחינה ובדיקה כאלה לעיתים מזומנות, ובמידה גדולה במיוחד.

לדוגמה: מקובל לחשוב כי פעולת־לחימה „מיוחדת" היא מסוכנת, קשה, מורכבת ותובענית, מכל הבחינות, יותר מאשר פעולת־לחימה „רגילה". לאמיתו של דבר — ועל דרך ההכללה, כמובן — ההיפך הגמור הוא הנכון.

המיקרה המדגים אמת זו בצורה קיצונית הוא לוחמת המחתרות למיניהן. ניטול, למשל, איזה קרלוס או ד"ר ודיע חדאד, שברצונו לחטוף מטוס. לרשותו עומדים כל הזמן שבעולם, וכן קשת עצומה ומגוונת ביותר של אופציות. עיקר מאמציו מכוונים לאתר איזשהו חור בהגנת האוייב שבחר, או סביב יעד הפיגוע — כאשר, במצב האידיאלי, אין אפילו אותו אוייב יודע שנבחר, ואין איש מעלה על דעתו, שאותו יעד מסויים עתיד להיפגע. פעולה כזו גם נחשבת „מוצלחת" — כלומר, ממלאת את מטרתה — אפילו לא השיגה כל הישג חומרי או מוחשי, מפני שעצם ביצועה הוא הצלחתה: הגיעו הפידאיון לחוף תל־אביב ופתחו באש — הושגה מטרת שולחיהם, וכבר אין כל חשיבות לשאלה, אם כל הסידורים אמנם פעלו כראוי ואם תפסו מחנה צבאי, או אולי רק מושב־זקנים.

ככל שהסייגים, האילוצים והמיגבלות רבים ונוקשים יותר, וככל שכבד ומעיק לחץ הזמן וגדל מיספר השיקולים השונים שמשפיעים בו־זמנית, כן הופכת קבלת־ההחלטה קשה ובעייתית יותר — ונדרש „כושר־תיכנון" מעולה יותר. גם הביצוע נעשה כך יותר בעייתי, והוא מחייב „כושר אירגון וביצוע" רב ויעיל יותר. לכן, פעולות־התגמול של צה"ל, החדירות לפתח־לאנד — או מיבצע כגון אנטבה — נמצאים בדרגת־קושי גבוהה מזו של פעולות הפידאיון שהזכרנו, והן גם תובעניות יותר, בתיכנון כמו בביצוע.

אבל אין בכלל להשוות את קשייהן ובעיותיהן של פעולות אלה למה שעמד, למשל, לפני אותו מג"ד צנחנים, שכוחו נתקל לפתע במערך המצרי בחווה־הסינית — או מפקד פיקוד־הדרום, שבתוך 13 שעות היה צריך לתכנן וגם להכין, בנסיבות של לחץ קיצוני, התקפת־נגד מערכתית.

ועל אחת כמה וכמה כך מבחינת הקשיים הפיסיים, או החומריים, בביצוע ההחלטה שנתקבלה — ושוב השווה את מג"ד הצנחנים הנזכר עם, נאמר, דן שומרון באנטבה: בעייתו וקשייו של הראשון, רבים היו, וחמורים הרבה יותר משל השני.

הפער גדל עוד יותר בדרג המיבצעים־בפועל: מילבד כמה אספקטים שלצורך המיבצעים אינם אלא טכניים גרידא (כמו מהירות ריצה, דיוק קליעה בכדור ראשון), ודאי שכל צנחן בחווה הסינית נדרש להיות לוחם טוב יותר, בכל המובנים — וגם אמיץ יותר — מאשר כל ממלא־תפקיד שווה־ערך באנטבה.

פיקניק באנטבה

במה שנוגע ל„מיבצע יונתן" גופו, הרי חלקם של המבצעים על הקרקע היה הפשוט והקל ביותר. המופת של תיכנון מדוקדק ויעיל, גדוש הליכה על חוטי־שערה וחודי־תער, שייך לחיל־האוויר — ולעניין זה אין הדבר חשוב, אם הדבר הראשון שנבדק היה (בדרך הטבע) השלב האחרון, והוא סיכויי הצלחת הפעולה הקרקעית. התעוזה והנכונות ליטול סיכונים, שרק בקושי ובדוחק ראויים להיכנות „מחושבים", אשר נדרשו בדרג הממשלתי — ובחשבון הסופי, בעיקר מראש־הממשלה — ודאי שהיו גדולים ומכבידים כמה מונים משל כל משתתף אחר.

לכן, מותר לשאול מה המהומה הגדולה שמקימים דווקא הצנחנים בהקשר אנטבה. שהרי, כמיבצע צבאי, לא נדרשו לתכנן ולבצע יותר מאשר התקפה פלוגתית, או גדודית, על אוייב מופתע ויעד בלתי־מבוצר, כאשר היוזמה טוטאלית בצידם — והחיילים שממול אינם נימנים, לדעת הכל, על לוחמי־הצמרת בעולם.

מצד האוייב, כמו מצידנו, לא הופעלו כוחות או לחימה רב־חילית, ולא נדרש שיתוף־פעולה עם טנקים או ארטילריה. מקלעים לא כיסו את השטח באש לו־חכנית, ומרגמות לא הפגיזו, ללא הרף, את השטחים המתים.

בקיצור, מבחינת הרמה המיקצועית שנדרשה, כמו מצד כושר קבלת־ההחלטות, מידת הסיכון ואיכות המנהיגות, השליטה והפיקוד בכל הרמות, לא היתה אנטבה, לעומת החווה־הסינית, אלא פיקניק.

ההצלחה באנטבה איננה מהווה אפילו שמץ־ראייה, שאם יעמדו הצנחנים שנית במיבחן האמיתי והקובע — כלומר, מול מערכי־הגנה ושריון של האוייב, בקרב נטוש, בהגנה או בהתקפה — אכן יוכלו לעמוד בכך, בלא שהבזיונות (המיקצועיים) של העבר, מפוארים ועקובי־דמים, ישובו ויחזרו על עצמם.

באי־אבחנת האמת הזו טמונה סכנה חמורה מאין כמותה. יש להחליט למה מיועדים הצנחנים: אם ללחימה „מיוחדת", נוסח אנטבה, אין צורך בחטיבות שלמות, אלא די בכמה עשרות אנשים, שיתמחו בכך, כמו „הכוחות המיוחדים" של צבא ארצות־הברית, „שירות האוויר המיוחד" של הצבא הבריטי, או 101 אצלנו.

פעולות כאלו דורשות, מעצם טיבען, מיסגרות ייעודיות מתמחות־ספציפית וקטנות מאד. אין הן עולות בקנה אחד עם „חיל" המוני, ודרישותיהן מהוות אנטי־תיזה קוטבית לדרישותיה של לחימה „רגילה", במיסגרות רגילות.

ראיית האלמנט העיקרי בחיל־הרגלים של צה"ל כמיועד לבצע לחימה זעירה, בקבוצות קטנטנות המבוססות על „נבחרות" פלוס תוספות אד־הוק — זהו אבסורד גמור.

אם, מצד שני, מתכוון צה"ל שהצנחנים אכן יהוו „חיל", המכיל כמה חטיבות וגם נוטל חלק ראשי וקבוע במאמצים העיקריים של כוחות־השדה במילחמה „רגילה", אי־אפשר כלל שמשימות נוסח אנטבה ייחשבו ייעודיות לצנחנים — ובוודאי לא כ־אופייניות לתפקידים שיידרשו הצנחנים למלא במילחמה.

ובל ייאמר ש„אינני מתמצא בנעשה," ושהטענות המושמעות כאן הן מסוג אלה המכונות „אלארמיסטיות"; דהיינו, של אזעקת־שווא. החששות המובעים מתאימים למה שהיה וקרה עד עתה, וב„יום הצנחן" האחרון לא היה קץ לשבחים שהרעיפו על הצנחנים עקב אנטבה — ולהוכחות שראו הכל בהצלחה זו, כעדות ניצחת לכושר הביצוע של הצנחנים ולכך ש„חוד החנית של צה"ל לא קהה"; משמע, שכבר אין בסיס למישקע הכבד, יליד יום־הכיפורים, בדבר כושר־הביצוע של הצנחנים, ומידת ואיכות הכנתם למילחמה.

ההרגעות הללו הן המדאיגות מכל. חיזוק חשוב לדאגה יימצא בעובדה, שהראש־המיקצועי של הצנחנים (וחיל־הרגלים בכלל), הקצח"ר, הוא שתיכנן וגם פיקד על פעולת אנטבה.

נזכור שאין מדובר באקט חד־פעמי, ומסתבר שהקצח"ר משמש, בעת ובעונה אחת, „קצין חיל ראשי", שייעודו הכנת כוחות החי"ר למילחמה וגם מפקדה מ י ב צ ע י ת, הממונה על תיכנון וניהול ישיר של מיבצעים שוטפים. זכור היטב רפול, שבהיותו קצח"ר עסק גם הוא במיבצעים ואף השתתף אישית בפעולות, כמפקדן.

תופעה זו אין לה אח ורע בעולם, אבל טמון בה חלק מן ההסבר לתופעה, שהצנחנים היו מוכנים היטב לכל מיני לוחמות זעירות, אבל לא ללחימה ממש.

למה קצח"ר?

אמנם, **אצלנו** משמשות מיפקדות זרועות האוויר והים, בעת ובעונה אחת, מיפקדות מיקצועיות וגם מיבצעיות. בתנאינו, הדבר אינו רק אפשרי ורצוי, אלא אף בלתי־נמנע. לא כאן המקום להתעמק בסוגיה זו, אבל די שנאמר, כי בעניין הזה מקובלת ההבחנה בין שתי זרועות אלה ובין זרוע היבשה, כאשר בזו האחרונה קיימות בצה"ל, כבכל צבא אחר, שתי „פירמידות" נפרדות ושונות: האחת, עסוקה בהכנת הכוחות ובבניינם, והשנייה היא פירמידת המיפקדות והעוצבות המיבצעיות. מובן שבפועל קיימת גם מידה

של חפיפה בלתי־נמנעת. אבל אין הדבר אפשרי, אפילו טכנית, שמיפקדה מ י ק־צ ו ע י ת ראשית (יבשתית) תהווה, בעת ובעונה אחת, גם מיפקדה מ י ב צ ע י ת פעילה. אלה הן שתי רשויות נפרדות לגמרי — וכל אחת מהן מצריכה גוף־תיפקודי נפרד, הפועל למען ייעודו המוגדר „במישרה מלאה".

העובדה שהקצח"ר הוא גם מעין „ראש/מבצע מיבצעים מייוחדים" של ביטחון שוטף (בט"ש) מעצבת את מיפקדת הקצח"ר כמיפקדה, שמיבנה, אורח־פעולתה ונושאי התעניינותה שונים לגמרי מהללו של מיפקדה מיקצועית, אשר ראשה ממונה על עיצוב תורות־לחימה של אחד החילות הראשיים ועל יישומם ועידכונם התמידים.

אם „מיבצעים מייוחדים" כאלה מתוכננים ומבוצעים על־ידי הקצח"ר, נשאלת השאלה מה עושה, בעניינם, אג"מ־מיבצעים במטכ"ל — ואם אין הוא קיים ופעיל, גם בין המילחמות, לצורך זה, בין היתר.

אם סבורים כי קצח"ר זה או אחר הוא המתאים ביותר לתכנן ולנהל מיבצעים מייוחדים, או אחרים, אין כל מניעה לכך שימונה לעסוק בנושא זה — בתנאי שיניח את העיסוק האפור יותר, של הכנת החי"ר למילחמה, למישהו אחר.

הבעייה איננה רק של סדר־קדימויות בחלוקת זמנו ותשומת־ליבו של הקצח"ר, אלא עמוקה יותר: העיסוק בתיכנון ובביצוע מיבצעים שוטפים מטה את תשומת־ליבו של הקצח"ר להם ולדרישותיהם. תחת שכבונה גייסות למילחמה, ישתחרר הקצח"ר מהשפעת הלוחמות הזעירות ו„המייוחדות" הללו שבמיסגרת הבט"ש, הוא שוקע ומתמקד בן עוד יותר. אינני מניח כי במשך התקופה שהכין את מיבצע יונתן

28.12.68: התקפת הצנחנים על נמל־התעופה של ביירות

מה מסוכן יותר?

וגם אחריו, במשך איסוף החומר על המיבצע, ביצוע תחקירים והפקת לקחים (כלומר, מה שנראה בצה"ל כהפקת לקחים — ולדעתי איננו ראוי לתואר מכובד ומחייב זה), בוודאי שלא יכול היה הקצח"ר להתעמק כהלכה, אם בכלל, בבעיות אימון הכיתה בהסתערות על יעד מבוצר; או בטכניקת־שיתוף הפעולה עם טנקים; או בבחינת כל ההיבטים של החגור החדש (כזה שהדגימו הצנחנים במיצעד, ב„יום הצנחן", ולפחות במבט ראשון, דומה שיש ויש מה לברר בהקשרו).

אבל לצורך „התווה־חסינית" הבאה, בעיות אלו חשובות — ובוערות — הרבה יותר, מכל דבר שהקצח"ר יכול היה ללמוד ממעורבותו האישית והישירה באנטבה.

מנטליות 101

כדי שיוכלו לבצע כהלכה את משימותיהם כחי"ר (או חיר"מ) בשדה־הקרב, כחלק מכוחות־השדה של צה"ל ומול כוחות־השדה של האוייב, אין לצנחנים כל תועלת באנטבה. ראוי להם שיתעלמו ממנה, ובמקומה יבחנו וילמדו היטב מה קרה אותם בכל הקרבות שניהלו עד כה במילחמות „הרגילות".

הכנת הצנחנים לפעולות „מייוחדות" נוסח אנטבה — או ביירות, או נגע־חמדי — במקום ועל חשבון הכשרתם ללחימה „הרגילה", שהיא מכרעת וגם קשה, מסוכנת ותובענית יותר, מהווה שגיאה חמורה, שתוצאותיה עלולות להתגלות כפאטאליות.

יש לנתק, מייד ולחלוטין, את הקשר שבין הלוחמה „המייוחדת" לסוגיה ובין הצנחנים — ולחסל, באופן מודע ומוחלט, את „מנטליות 101". בכך ייפגע הזוהר, אבל היעילות והתועלת יצאו נשכרות וסיכויי ההצלחה ישתפרו מאד.

מצד הפעולות המייוחדות עצמן — שעליו לא עמדנו — הרי תכונותיהן האופייניות, והאלמנטים והאספקטים הלא־צבאיים המעורבים תמיד ובהכרח בן, מחייבים שהן תוטלנה על יחידות ייעודיות מייוחדות, מצומצמות ומומחיות. זהו מיקצוע לעצמו וחובבים נלהבים, גם כשהם נחשבים „קומנדו", כמו הצנחנים, אינם מסוגלים אף פעם לענות כהלכה על כל הדרישות או להוות תחליף למיקצוענים.

אם לא יסולק צל אנטבה מעל הצנחנים, ואם פעולה זו היא אשר תשמש להם מקור ראשי של השראה ודוגמה ללחימתם, צריך שנדע כולנו כי מה שהיה הוא שיהיה, וכי בכך נזרע זרעו של הכישלון הבא, אח והמשך לכשלונותיהם המסורתיים של הצנחנים, בכל שלוש המילחמות האחרונות.

הודעה על חובת הדיווח בחודש אוקטובר

עוסקים זעירים

עוסק עצמאי!

אם אתה עוסק זעיר
ומספר העוסק שלך מסתיים בספרות
00 עד 39
עליך להגיש

עד ה־15 בחודש אוקטובר

את טופס הדיווח התקופתי —
מס ערך מוסף, ולשלם את יתרת
מס ערך מוסף שגבית מלקוחותיך
בשלושת החודשים:

יולי, אוגוסט, ספטמבר.

שים לב! במועד הנוכחי עליך לדווח באופן יוצא מן הכלל, על עיסקות שבוצעו במשך שלושה חודשים.
טופס הדיווח התקופתי ישלח אליך באמצעות הדואר,
בצירוף דברי הסבר.

עוסקים מורשים

עוסק!

אם אתה עוסק מורשה
ותקופת המאזן של עסקך
מסתיימת בחודש מרץ או בחודש ספטמבר
עליך להגיש עד

ה־15 בחודש אוקטובר

את טופס הדיווח התקופתי —
מס ערך מוסף, ולשלם את יתרת
מס ערך מוסף שגבית מלקוחותיך
בחודשים:

אוגוסט וספטמבר.

טופס הדיווח התקופתי ישלח אליך באמצעות הדואר,
בצירוף דברי הסבר.

אם לא תקבל את הטופס עד ה־10.10.76 — הנך מתבקש לפנות ללשכת ייעוץ והדרכה במשרד המכס והבלו הקרוב למקום מגוריך.
אנא מלא את הטופס על־פי ההוראות ומסור אותו באחד מסניפי הבנקים המצויינים על גבי הטופס.
בעת מסירת טופס הדיווח **עליך לשלם את יתרת מס ערך מוסף** בהתאם לחישוב שבטופס.

זכור!

על פי החוק יינקטו צעדי ענישה מחמירים כלפי המאחרים בהגשת הדו"ח התקופתי.
הקפד על הגשת הדו"ח במועד.
מנע מעצמך ומאיתנו, את אי הנעימות הכרוכה בהפעלת אמצעים מיוחדים לצורך גביית יתרת המס.

אגף המכס והבלו/מס ערך מוסף

„מגוחך לראות קוקיה הניצבת על כתפך, והמזמרת זמירות של גדולה עצמית ✱ סנובה הלועסת סיפרות לעוסה, הארוזה והמתוקנת לטעמה...״

הם מחקים אותנו

● למסתכל עכשיו, על מפת הסיפרות העיברית, שנים לא־מעטות אחרי מהפיכת־הסיגנון, הנוסח והתוכן של סוף שנות ה־50׳ וראשית שנות ה־60׳ בסיפרות העיברית החדשה, כיום, 3 שנים לאחר מילחמת יום־כיפור, מתקבל רושם ברור, כי בסיפרות שולטים כוחות צעירים, דינאמיים ושונים לחלוטין מאותם השולטים במנגנון הציבורי, ובחיי הפוליטיקה והכלכלה של ישראל. בעוד שבמימסד המדיני שולטים דור־הזקנים ומשלימיהם בני דור־הפלמ״ח, בולט בחיי הסיפרות זרם חדשני יותר, דור־המדינה. למשל, יצירות יהודה עמיחי, דויד אבידן, נתן זך ויונה וולך בשירה; הסיפורת של א.ב. יהושע, יורם קניוק, יצחק אורפז, עמוס עוז; מסות הביקורת של דן מירון ועדי צמח. המסתכמים ליצירה המבטאת אופן מחשבה שונה לחלוטין מזה של דור־ביאליק, דור־אלתרמן או דור־הפלמ״ח.

● מהי הסוציולוגיה, או הממשות החברתית, הניצבת מאחרי המהפכה התוכנית והסיגנונית הזאת בסיפרות העיברית, שמסומלת כיום על־ידי סופרי דור־המדינה — מיהודה עמיחי ועד לצעירים בני 20, המתחילים היום לפרסם בעכשיו — הם מהווים ביטוי ממשי לאינטליגנציה הישראלית, לשיכבת אנשים צעירים בארץ, שאינם משועבדים למנגנוני מיפלגות־המימסד ולדפוסי־מחשבה מימסדיים. בעוד דורם של שלונסקי ואלתרמן, ובני־טיפוחיהם מדור־הפלמ״ח, היה צמוד בטבורו לזרמים המיפלגתיים הישנים, פעלנו אנחנו לבד, בלי מקורות כספיים ממשיים, ומתוך מידה רבה של חיפוש דרך אינדיווידואלי.

נגד „מיסחור עצמי״

● אם לבחון את יצירות דור־המדינה, בולט כי אין ליוצרים תפיסה־רעיונית־מוקדמת הכופה עצמה על היצירה. תכונה זו איפשרה להם להתבונן במציאות הרוחנית, החווייתית, ובסופו של דבר גם החברתית, של ישראל, לא במישקפי ,תודעה־יהודית׳, או ,אתה בחרתנו׳, או ,הציונות־המגוייסת׳, ולכן הם סיפקו מפה קיומית אמיתית של מצבנו. סיפרות דור־המדינה הגיעה לאמיתות המקיפות — במידה שהגיעה — דרך הרבה כניסות אינדיווידואליות מוחשיות, אם לעשות פארפרזה משורות שירו של עמיחי, „לא כברוש״ (...לא הצילצול החד, המעורר / בשער הרופא התורן, / אלא בדפיקות, בהרבה אשנבים / בכניסות צדדיות, בהרבה דפיקות־לב...)

● עכשיו, הביטאון המרכזי של דור־המדינה בסיפרות העיברית, היה מושתת תמיד כולו על התנדבות בלתי־מימסדית ובלתי־ממוסדת, עם תמיכות מועטות מבחוץ. למרות תנאים אלה, נהנינו תמיד ממירב האהדה של הסופרים הצעירים. כך, למשל, הוצאנו לאור את ספריהם של עמיחי ואבידן. בהוצאתנו ראו אור גם ספריהם הראשונים של אהרון אפלפלד, יונה וולך, יאיר הורביץ, אהרון שבתאי, אריה סיוון, מאיר ויזלטיר, יוסף מונדי, עדי צמח ורבים אחרים.

● ביטאנו, ואנחנו מבטאים, את הכוחות הנונקונפורמיסטיים של הסיפרות הצעירה, בבחינת צועדים לפני המחנה. טיבעי שבאחרונה ניכרות תופעות רבות של מיסחור ומיסוד של כל אותם חידושים סיפרותיים רדיקליים, שבאו לידי ביטוי, בפעם הראשונה, על דפי עכשיו. טיבעי הדבר שאחרים סיגלו לעצמם את הקו שלנו, ומוכרים אותו בעטיפות מבריקות לקהל, בחינת שלוחה ממוסחרת שלנו.

● אלא שתפקידנו העיקרי אינו מיסחור־עצמי — אלא העזה מתמדת וצעידה קדימה. תפקיד זה מתבטא באקטואליות העיקבית של גילוי הכישרונות החדשים. במדור „פנים חדשות״ אנו מפרסמים יצירות ראשונות של סופרים ומשוררים צעירים, לרוב למטה מגיל 25. גילויי מדור זה הביאו לכך, שלאחר מילחמת יום־כיפור ניכרת מהות חדשה בכתיבתם של יוצרים חדשים. דברים שונים ומעניינים קורים ללשון העיברית, והם באים לידי ביטוי ביצירה.

● המדובר לא רק ביצירות של סופרים צעירים מאד, אלא בתהליך־התחדשות ביצירתם של סופרים חשובים בני דור־המדינה. הקורא בשירי אבידן, וולך, אהרון שבתאי והרולד שימל, חש כי מדובר אצל המשוררים האלה, לא בחזרה מיכנית על דפוסי־שירה של לפני 10 או 20 שנה, אלא במהפכה מושגית, כאשר הגבול בין טכסט שירי לבין טכסט לא־שירי מטשטש. אין זה מיקרה שמשוררים אלה מגדירים את שירתם כיום כמעין מעבדה־

ד״ר גבריאל מוקד (42), מרצה לפילוסופיה באוניברסיטת בן־גוריון בנגב, והמשמש כמרצה לסיפרות באוניברסיטת חיפה, פירסם ספרים על קפקא ועגנון (עיונים ב,המטמורפוזיס׳, שבחי עדיאל עמזה) ומחברם של פירקי פרוזה הגותית (ואריאציות). גבריאל מוקד, נמנה על מייסדי ועורכי כתב־העת „עכשיו״ והוצאת־הספרים שלידו, נחשב כאחד ממחוללי התפנית בסיפרות העיברית שלאחר דור־הפלמ״ח, ויוזמם של פירסומים תרבותיים בעלי מגמה רדיקאלית.

מונולוג

ניסיונית למחקר משמעויות של לשון, מעבדה הקולטת את כל האלימות והחיספוס של העיברית המדוברת. יחד עם זאת, אין לי ספק, שהפריצה המשמעותית הבאה בשירה־העיברית תבוא מקרב בני ה־20 שגדלו כבר במציאות החשופה והאכזרית שאחרי מילחמת יום־כיפור, והרחוקים מרחק שנות־אור מהמליצה הציונית הרישמית.

● הסיפרות העיברית כיום תיבחן במילוי־סימולטני של שני תפקידים, שכל אחד מהם אינו קל בפני עצמו. התפקיד האחד הוא חידוש של משמעויות, תכנים וסיגנונות, מבלי להשתעבד לעבר — נטישת העבר המיידי של היוצר תוך מהפכה מושגית וסיגנונית מתמדת. כל יוצר צעיר, המבטא מהפכה כזאת, ימצא את מקומו בעכשיו גם כשאין לו עורף ציבורי. שנית, אין להתעלם מכך כי סיפרותנו תיבחן עכשיו גם בהתמודדות ממשית של המצב החברתי, הכלכלי, הפוליטי והביטחוני בארץ. ואין כוונתי לריאליזם־סוציאליסטי של טיפשים, שעכשיו הצליח לנטרלו בשנות ה־50׳, וגם לא לתכתיב אסתטי ומעוצב מבחינה קליגרפית, כפי שיש המתיימרים לעשות בהווה.

„עימות עם מימסד שוקע״

● מבחינה פוליטית, אנחנו מצויים בעצם בעימות עם מימסד שוקע. ההערכה המחודשת של כל המצב־הקיומי שלנו הואצה, בייחוד אחר מילחמת יום־כיפור, ולא ייתכן שלא תהיה לדבר תהודה בסיפרות. אני חושב שביטוי למצב זה היה גם על המישטח האירגוני. לכן ניסינו, למשל, להקים את „איגוד סופרי ישראל״ ככלי אירגוני־מיקצועי, ולא גזעני, מתוך מאבק באגודת־הסופרים הנוכחית. הודות למאבקנו נאלצה האגודה הנוכחית להקים איגוד מיקצועי כולל יותר, בשם „התאחדות סופרי ישראל״. אבל מובן שהמאבק הזה הוא רק בתחילתו.

● הבעייה שלנו עכשיו היא שאנחנו זקוקים לסיפרות־מחאה שלא תהיה פלאקאטית. סיפרות שתעמוד ברמה גבוהה מבחינת משמעות ולשון, ולא תהיה מנותקת מהלחצים הקיומיים בארץ. לחצים הסוגרים עלינו כאי השקוע־למחצה במים. מייצג של סיפרות כזאת ניתן למצוא בסיפוריו של אהרון אפלפלד, העוסקים בטראומות של השואה. אפלפלד מצא דרך שלא להיות פלאקאטי וקיטשי. שלא למסחר את הזוועות נוסח אלי ויזל. הוא מתייחס לחוויות אינדיווידואליות שבשילהי השואה מתוך אחריות לשונית גדולה מאד. אחריות זו הופכת נוכחות חיה ביצירות מסויימות של א.ב. יהושע, עמוס עוז, יורם קניוק, יצחק אורפז ועמליה כהנא־כרמון. אחריות לשונית, שבה מצוי המיזוג בין חווייה אינדיווידואלית לגמרי לבין קליטת מצב קיומי כללי. הדבר בולט במול־היערות של א.ב. יהושע, ובחלקים של מיכאל שלי של עמוס עוז. מובן שלעיתים כף־המאזניים נוטה יותר לצד הפוליטי, כמו במחזות של יוסף מונדי. לא תמיד ניכר איזון מושלם בין הקווים השונים הללו. מה שחשוב הוא לראות אותנטיות אישית רצופה בדחפים קיומיים כלליים, תוך הקפדה שתמונת־המצב לא תהיה מוכתבת על־ידי אידיאולוגיה מימסדית, או כל אידיאולוגיה אחרת.

האקרובטיקה של מר גורי

● בין מילחמת ששת־הימים למילחמת יום־כיפור כתבנו בעכשיו: „...אין אנו יכולים לעמוד מנגד ולהחריש מול גל המליצה הלאומנית, השוטף את במות־הרוח שלנו... אנו אומרים ,צביעות׳ לא משום הנאום עצמו, כי בוודאי מותר להזז לנאום אפילו על סיפוח רבת־בני־עמון וארם־דמשק לישראל, אלא משום שזה היה הנאום הפרוגרמאטי הראשי בוועידת האגודה. רק צביעות היא, כאשר אגודת־הסופרים קוראת תמיד לסופרי העולם לתמוך בנו בשם המוסר, אך ממלאת פיה מים בפרשיות כגון בירעם, או עקרבה, או פיתחת־רפיח. גם איננו מאמינים באקרובטיקה הרוחנית של מר גורי, אשר על־פיה אפשר לקחת מהזולת עוד ועוד אדמות, מבלי, למשל, לסגור את שדותיו בתיל־דוקרן...״

● העמדה הפוליטית של הסופר, העמדה המרדנית, איננה מתבטאת אך ורק ביצירתו. רובם של משתתפי עכשיו התייצבו מול תנועת ארץ־ישראל־השלמה. נגד הסיפוח, בעוד שהסופרים הקשישים ואף סופרי דור־הפלמ״ח פנו למחנה ארץ־ישראל־השלמה, או מסתופפים בצילם של אלון וגלילי. הדברים הגיעו גם לכדי התנגשויות חריפות ביותר בין עמיתי למערכת עכשיו, בין פרופסור דן מירון למשה שמיר, וביני לחנוך ברטוב. יורם קניוק, הקרוב לחיים גורי, נקט עמדות שונות מאלה של גורי. כלומר, אנו עדים לקיטוב פוליטי מוחלט בין דורות.

● מדובר, לעיתים, על מחאה ברנרית בסיפרות העיברית. אבל באופן פראדוכסלי, סופרים הקשורים עם

תנועת־העבודה המסורתית פנו ימינה, תוך התעלמות מאותן מגמות רדיקאליות שהיו במידה מסויימת בתנועת־העבודה. ואינני עושה אידיאליזציה של תנועת־העבודה. אין לי נוסטלגיה אליה. גם לא מעטים משורשי הפורענות של הסחף הלאומני והקלאדיקלי נמצאים כבר אצל האבות המייסדים של תנועת־העבודה.

● דווקא אנשים כמו עמוס קינן, דן מירון, יורם קניוק ויוסף מונדי מייצגים את הרוח הנונקונפורמיסטית של השמאל, ולא „נספחי־תרבות" של אחדות־העבודה למיניהם. אבל, כאשר יש הדורשים להעביר את הפובליציסטיקה הפוליטית ללב היצירה עצמה, אני ניצב על המישמר נגד גירסה מחודשת של ריאליזם־סוציאליסטי.

● אינני מאמין בפרוזה, שירה ומחזאות — שלא תתמודדנה עם כל הבעיות הקיומיות שלנו, שהמצב־הפוליטי הוא בוודאי אחת מהן. כיום קיימות מגמות שונות של התפתחות בכיוון של ניתוק בין הצד הרוחני והחברתי, לבין היצירה. קו זה נראה בלתי־סביר, אם כי יש העמלים על הפצתו. נוסף לכך, אסור לנו לשכוח שאנחנו ארץ קטנה ומסוגרת, שלרשותה שפה קלאסית גדולה — הידועה רק למעטים מחוצה לה. לכן, סופר עיברי מייצג דווקא באקטואליות של ההווה, ובעמדה מצפונית נונקורפומיסטית, את המורשת הממשית של הלשון העיברית, מחוץ ומעבר לאידיאולוגיה הרישמית.

„קמו עלינו לכלותנו"

● מתוך כל השיקולים הללו, אנו מתכננים שתי חוברות מייוחדות. האחת — מוקדשת כימעט כולה לביקורת הסיפרות העיברית הצעירה, והשנייה — לניסויים מושגיים. החוברת־הניסיונית מתקשרת עם מה שנאמר קודם על הצורך במהפכה מתמדת מבחינת מושגים, ואי־רצון להתרווח ולנוח על זרי־דפנה של נוסח־לשוני, שנקבע לפני עשר או עשרים שנה. נוסף לכך אנו מתכננים קובץ, המוקדש לתרגומים משירה ערבית־פלסטינית שבכוחו להוות גשר־הבנה, וסידרה מייוחדת של קבצי משוררים צעירים, שזה להם פירסומם הראשון.

● אחדים ממשתתפי עכשיו ועורכיו משתתפים בעריכת הירחון פרוזה. קיימת קירבה בין שני הביטאונים ביגלל האופי הלא־מימסדי וההתנדבותי של שניהם, ובגלל פתיחותם בפני יצירות של צעירים, וההסתייגות המשותפת מסנוביות ממוסחרת. אנחנו מנסים לא להיות „מכופתרים" בעמדתנו כלפי סופרים צעירים מאד, וגם כלפי סופרים מבוגרים, שלא נמנו בדרך־כלל עם משתתפינו הקבועים. יורם קניוק לא נימנה שנים עם משתתפינו. הטכסטים שלו התחילו לדבר אל ליבנו. מבני דור הפלמ"ח הערכנו תמיד את ס. יזהר ואמיר גלבוע, אבל כשהופיעו שירים בעלי איכות סגולית חדשה של עוזר רבין, פירסמנו אותם בהתלהבות. בפרוזה פירסמנו יצירות של עמוס קינן ופינחס שדה. בכוונתנו לפרסם פרקים מכמה יצירות וזיכרונות של עמוס קינן, המשקפים מרד־סיפרותי „כנעני", קודם לנו, נגד האווירה המימסדית־התרבותית בארץ. כוונתי, כי בצד הקבוצה המסורתית של המשתתפים, אנו ניצבים כעת בסימן פתיחות כלפי ניסיונות ויוצרים נוספים, כאשר קנה־המידה שלנו הוא מידת הרמה והעניין. בעצם, מעולם לא פסלנו דור־סיפרותי שלם כלשהו, אלא את תופעות ההסתאבות, השיטחיות והגרפומניה שבו.

● משך יותר מ־20 שנה קמו עלינו יריבים מכל המחנות של המימסד בארץ, לכלותנו. עכשיו צמח תוך מילחמה בלתי־פוסקת, כאשר מטרותיו פירסום יצירות משמעותיות, וכאשר טעמנו־הסיפרותי נתקבל לבסוף על־ידי דעת־הקהל הקובעת, שאימצה אנשים שהיו כימעט־אלמונים כשפירסמו לראשונה את יצירותיהם מעל דפינו.

חיקוי חיוור וממוסחר

● קם לנו חיקוי חיוור וממוסחר, ואופנתי למדי, בדמות ס/קריאה, כתב־עת הניצב למעשה על כיתפי התגליות שלנו, ומחקה אפילו את כותרות המדורים שלנו. אם אנחנו פירסמנו ספר־ביכורים של יונה וולך בשנת 1965, הם מוציאים־לאור ספר של יונה וולך בשנת 1976. אינני מטיל סימן־שאלה בזכות קיומו של ס/קריאה. אני מאמין בפלוראליזם של מוסדות, מרכזיות וביטאונים לסיפרות. אני נגד מונופול. פלוראליזם מועיל מאד לחיי־הסיפרות. אבל נוצר רושם ציבורי שס/קריאה הופך לביטאון אופנתי של הסנובה־הישראלית־המצוייה. עטיפותיו המבריקות והפורמט, כמו נועדו לארונות־הספרים של מתעשרי קו־בר־לב. תרבות לסנובה שאינה מוכנה ואיננה יכולה להתמודד עם גילויים חדשים בסיפרות. סנובה הלועסת סיפרות לעוסה, הארוזה והמותקנת לטעמה. מגוחך לראות קוקיה הניצבת על כתפך, והמזמרת זמירות של גדולה עצמית.

● אני מודע מאד לצד של מילחמות־סיפרות בעכשיו וסביבו. עם זאת, אינני רואה בהן את העיקר. מילחמות־סיפרות היו תמיד חלק של צמיחת אוונגארד ותופעות חדשות. רק ראייה מאוזנת של מאבקים אידיאים וסיפרותיים, שגרמנו להם עד כה עשוייה להבטיח מאזן אמיתי של תולדות עכשיו. מאזן זה, בצירוף החידושים המושגיים והמחאה האנטי־מימסדית שלנו, מבטיחים את מהפכת־הסיפרות בעתיד, בעוד שהאחרים מתמסרים לחיקויי הישגינו בעבר.

40 שנה של שקט

ספרים

נופל לך בפנים, שירים מאת: אריה סיוון
ספרית פועלים, 68 עמודים

אריה סיוון הוא משורר נדיר בנוף המשוררים הישראלי. במשך 25 שנות־כתיבה פירסם שני קבצי־שירה בלבד. את שירי שיריון, וארבעים פנים. החודש פירסם סיוון, המשמש כמורה לסיפרות בבית־ספר־תיכון בכפר־סבא, את ספר שיריו השלישי נופל לך בפנים.

בימים אלה של פיחות־ערך השירה הישראלית, כאשר שירה נמדדת בצעקנות המשורר ובראוותנות שיריו, ואפיגונים של שירת יהודה עמיחי ונתן זך מהלכים תפוחי חזה וכרבולת ברחובות־השירה התל־אביביים, ונוהגים כנושאים על גבם את משא צלב מיטב השירה־העיברית, מהנה ומעודד לקרוא את ספר־שיריו הצנום של סיוון, שהוא בן־דורם של עמיחי וזך. שירתו הפשטנית כמו ממשיכה את רישומה של תל־אביב במסורת השירית של־חנך נתן אלתרמן. בניגוד למשוררי נוף־הבטון התל־אביבי האחרים, סיוון אינו נוטה לנבור במוזיאון התמונות־השיריות שאלתרמן הוריש במותו. שיריו המצומצמים של סיוון מציגים את תהליך התפוררותה של העיר שצמחה מן החולות.

אריה סיוון
כנף נושקת כנף

כותב סיוון בשיר ילדים: „...אנשים עלו על החולות האלה שלחוף הים, / בנו בתים, ובבתים / הולידו ילדים. קראו לזה לבוא / אל המנוחה...". תמונות־הנוף החיצוניות שמצייר סיוון עמוסות אירוניה פנימית ענוגה, תוך פקיחת־עיניים להתרחשויות החיצוניות המעיקות על החברה הישראלית.

החווייה הישראלית של סיוון ניתנת למדידה ערכית, לעומת ההיצע הראוותני של שוק־השירה. למשל, בשירו: ניסוי לא מוצלח להביע את צער הזולת הוא כותב: „...אב של טייס שנעדר / מקרב־אוויר על המידבר / ולא נודע מהיעלמו / סח לי פעם לתומו, / בערב יום־הזיכרון. / על איקארוס רווי־האור / אשר המריא לקראת השמש בחברת אביו / בכנפיים שהאב / התקין להם במו־ידיו, / כנף נושקת לכנף, עד שהאב / ראה את בנו נופל לים. / ירד, משה את גופתו, / קבר אותה באי אחד / ושם ישב ימים רבים / להתקין לו מצבה". שיר רב־עוצמה זה ניתן להערכה לנוכח יריד־ההבלים של המשוררים־החיצוניים. השיר ניתן להשוואה עם שירים שהעונה קצרה ובוערת להם, ומשורריהם נמנעים מלהקפיאם בהקפאה שירית עמוקה, כמו איקארוס דדלוס של אורי ברנשטיין, הנוטל מהמיתולוגיה היוונית את הכותרת ומריק אותה לחוסר־משמעות עיברית, שבה הוא כותב: „הבן ממיר את שיבושי הדאייה / אשר אוזנה מראש אשר אוזנה מראש עד להפליא // בהישמטות פיראית של נעורים. ראשו נפל; גופו נפל. כנפיו // טסות רצופות, בתוך המישברים. / ורק האב עוד עף, עוד עף...". והשיר עף, ועוד עף.

האמת והיושר בשיריו של סיוון חולפים בעד לשירים. כן בולטת בהם מעין גדלות שקטה של אי־התפארות, צינעה וקפדנות, תוך חיטוט מילולי אחר משמעויות חזותיות. שירי נופל לך בפנים מביאים לקורא ניתחי חיים, אמת וחלומות, כמו בשירו ארבעים שנה של שקט:

ארבעים שנה של שקט. ארבעים שנה.
במשך ארבעים שנה התאנים
פרות וממלאות הארץ, כמו
נשים אשר שדיהן נוגעים ונתפסים בכל
ולא איכפת להן.

במשך ארבעים שנה גברים שוכבים עם נשיהם
בנשימה שקטה וארוכה
כמו נשימת החלילים בקני־הסוף
שעל שיפתי הנחלים.
הם מניחים לאור הסהר לעטוף אותם כליל:
גברים־כמו־סהרורים הולכים לבטח, כישנים,
בשדות גפנים ואורנים.

נדנדה בשניים

בחטף

סופר ישראלי נודע קיבל השבוע מיכתב מן הסופר **אלי ויזל**. מתוכן המיכתב מסתבר, כי **אהרון מגד** עומד לקבל את המילגה המיועדת לשנת־שבתון של סופר ישראלי בעיר האוניברסיטאות, אוכספורד. מגד, שהתלבט בשנים האחרונות בפירסום רומנים־בלשיים כהעטלף, שרמתם הסיפרותית ירודה, זוכה בשנת־שבתון זו לאחר שצבר את כל הכיבודים שיש בכוח המדינה להעניק לסופר שהיא חפצה ביקרו. הוא משלים בימים אלה שנת־שבתון אחרת, שהוענקה לו על־ידי אוניברסיטת חיפה, בפקולטה לסיפרות המנוהלת על־ידי אחיו **מתי מגד**. קודם־לכן זכה מגד בשנת־שבתון נוספת במיסגרת „מענק־יצירה" שהוענק לו מטעם ראש־הממשלה, שאליה הגיע היישר מ־מישרת ניספח־התרבות בשגרירות ישראל בלונדון. מגד שימש משך השנים האחרונות גם שגריר־נודד של הסיפרות העיברית בכינוסי פא"ן קלאב העולמי, שנערכו ברחבי תבל ● לערב ס/קריאה שנערך בתל־אביב, הוזמן להשתתף הסופר **עמוס קינן** בקריאה מיצירותיו. קינן, שמעודו לא פירסם בס/קריאה, השיב בסירוב, בנימוק: „אני מוכן להשתתף בערב ידיעות אחרונות" ● כתבים ורשימות לא נודעים עד־כה של **דויד פוגל** (לנוכח הים), שנתגלו באחרונה, עומדים להיות מתורגמים מאידיש לעיברית בעתיד הקרוב, ולספק את סקרנותם של מעריצי המשורר המנוח ● המשורר והמספר המכסיקאי, **אוקטאביו פאז**, עומד לזכות בפרס ירושלים שיוענק לו ב„יריד הספרים הבינלאומי" שייערך בירושלים. קודמיו של אוקטאביו פאז לפרס זה היו **מכס פריש, יוג'ין יונסקו, חורחה לואיס בורחס** ו**סימון דה־בובואר** ● במסיבה סגורה, שנערכה בירושלים בבית אלמנתו של **חנוך גיבתון**, נכחו **ויליאם גיבסון**, מחבר המחזה נדנדה בשניים, שהוצג בזמנו בארץ, ו**משה שמיר**. גיבסון מתגורר עכשיו במשכנות שאננים בירושלים על־חשבונה של קרן ירושלים, וכותב מחזמר על־פי זיכרונותיה של **גולדה מאיר** המיועד להיות מוצג בברודוויי. הוא פנה במהלך השיחה אל משה שמיר, ושאלו אם הוא עדיין מעלה את מחזותיו בתיאטרון הקאמרי. תשובתו של שמיר היתה: „אינני מציג עוד בקאמרי, כיוון שהתיאטרון הזה הפך מיסחרי מדי" ● סיפור הנפוץ לאחרונה בחוגי הסיפרות בתל־אביב עוסק בראיון־מוזמן, שאותו מתעתדת להעניק מנכ"ל המועצה לתרבות ולאמנות, **לאה פורת**, לכתב־העת פרוזה ● בדירת־יוקרה תל־אביבית, השייכת למשורר שהוא גם תעשיין, נפגשו כמה דמויות בולטות בחיי הסיפרות, והאזינו לבעל־הדירה, המשורר־תעשיין, שהשמיץ ביסודיות את עורכו של כתב־עת שבו רואים שיריו של המשורר־התעשיין ● המחלוקת השירית שבה נטלו חלק שני משוררים תל־אביביים, האחד מבוגר והאחר צעיר ממנו, הגיעה לידי הבנה, כאשר המבוגר בין השניים החליט להתעלם מהדימיון המיקרי הקיים בשורת־שיר של המשורר הצעיר לשורה המופיעה בכתביו, שעה שהמשורר הצעיר אינו טוען עוד לקירבה־היתרה הקיימת בין שיר של המשורר המבוגר לבין השיר האצבע האחת־עשרה של **גינטר גראס**. לדעת הכל, הסתבר כי מילבד הכותרת לא קיימת קירבה שירית־סיגנונית בין שירו של גראס, לשירו של המשורר התל־אביבי.

אהרון מגד
שבתון אחרי שבתון

נשים אוהבות

חבת־הריקודים הוארה באור עמום, וקולה הלחשני של הזמרת הצ־רפתית הפופולרית הלהיט את האווירה הדחוסה ממילא. על הרחבה נעו זוגות למיקצב הסלו. באחת מפינות החדר נע לאיטו זוג, שדמה בכל לשאר הזוגות. האשה היתה לבושה בשימלה אופנתית שגילתה קרסוליים חטובים, שערה הבלונ־די הארוך כיסה את פניה והיא היתה כולה דחוקה אל תוך גופו של בן־זוגה, שלבש מכנסי־ג׳ינס וחולצת־טריקו, שע־רו היה קצוץ ועורפו מוצק. השניים רקדו בחשיכה, והיו כה שקועים זה בזה עד שלא שמו לב כלל לעובדה שהאורות הועלו, ושריקוד הסלו התחלף במיקצב אחר.

רק באור החזק יותר ניתן היה לראות כי אותו זוג, שהיה מרוחק מעט מכל השאר, בכל־זאת אינו ככל הזוגות. היו אלה שתי נשים. שאם־כי חזותה של אחת

אם את באה אל האנשים כמו שאת, לומדים לקבל אותך!

מהן, לפחות, היתה גברית למראית־עין, הרי בנשיותה הבולטת של האחרת אי־אפשר היה להטיל ספק.

השתיים, אסתר סמבור בת ה־32 ונטאלי אלבז בת ה־20, היו זוג קבוע ומקובל בקרב בני החבורה שהתקבצו בדירה שבה התקיי־מה המסיבה באותו ערב. למרות שהנוכחים במסיבה, ללא יוצא מן הכלל, היו זוגות מעורבים, גברים ונשים, נוכחותן הבול־טת של שתי הנשים, שתיפקדו כזוג לכל דבר, לא משכה תשומת־לב מיוחדת. ידי־דיהן של השתיים מורגלים כבר לראותן תמיד יחדיו, ולשייכן זו לזו.

■ ■ ■

הן הכירו זו את זו בבית ידידים, ואח־רי סידרת חיזורים נמרצת, עברה נטאלי להתגורר בדירתה של אסתר, המ־כונה סאם, אך לא לפני שהתלבטה קשות ועוררה את זעמם של הוריה. ככלות הכל, היא היתה נערה צעירה העוזבת את ביתה בפעם הראשונה.

סאם ונטאלי, בניגוד ללסביות אחרות, אינן מסתירות כלל את עובדת היותן זוג אוהב, החי ביחד, מקיים יחסים מיניים ונחשב כבעל־ואשה לכל דבר. כמעט.

הן, בניגוד ללסביות החיות בחברה סגו־רה של בנות־מינן ומחפשות אלה את אלה, מעורות היטב בחברה ההטרוסכסואלית. עם חבריהן הקרובים נמנים אמנים, אנשי־בור־המה, פקידי־בנק, קיבוצניקים וקבלנים.

כשאנשים רואים אותנו מתמזמזות, הם נדלקים. זה עושה להם דברים!

סאם מונה בין ידידיה הקרובים הומוסכ־סואל אחד בלבד, והשתיים מצהירות בלב שלם ובפה מלא כי לבד מהיכרותן הטיב־עית עם בחורות לסביות, אין להן כל קשר חברתי מיוחד עם הומוסכסואלים, בני שני המינים.

החברה מקבלת אותן, לדיבריהן, באופן טיבעי, ולסאם ונטאלי גירסה משלהן מדוע להן, בניגוד ללסביות אחרות, אין בעיות חברתיות:

„אנשים לומדים לקבל אותך כמו שאת. אם את פוחדת מהעובדה שאת לסבית, מנסה להסתיר, מתביישת, החברה צוחקת לך, בזה לך. אף אחד לא אוהב פחדנים וצבועים. אבל אם את באה אל האנשים כמו שאת, הם לומדים לקבל אותך. אם לא — אז את לא חברה שלהם.

„למעשה נוצר מצב נוסף: גברים, וגם נשים, מעריצים אותנו ומנסים להתחיל איתנו. כשאנשים רואים אותנו מתמזמזות, הם נדלקים. זה עושה להם דברים. בשביל הרבה חברים שלנו, אנחנו ההוכחה החו־תכת שאפשר לעשות את מה שהם היו רוצים לנסות, ואפילו לפעם אחת הם לא מעזים.״

אורח־חייהן שקט, ומתנהל על מי־מנו־חות. השתיים רואות עצמן כזוג לכל דבר. הופעתן החיצונית כאילו מחלקת ביניהן

אני ממש מאוהבת. אני מטורפת אחריה, מקנאה לה נורא!

את התפקידים בבית באופן טיבעי. בעוד שסאם המוצקה, קצוצת־השיער, הלבושה תמיד במכנסי־ג׳ינס הדוקים וחולצות־טריי־קו, היא המפרנסת שבמישפחה, הרי נטא־לי העדינה־למראה, בעלת הגוף החטוב, משמשת כעקרת־הבית.

מיקצועה של סאם יוצא־דופן, לגבי נשים. שנים ארוכות עבדה כאחות בבית־חולים, ולפני כשנתיים הפכה דייגת. יחד עם שותפה, אורי, היא יוצאת מדי בוקר ומדי אחר־צהריים לים הפתוח, ועוסקת בעבודות שמועטות הנשים שהיו מסוגלות לעמוד בהן, מבחינת הקושי הגופני. ושעה שסאם מבלה על הים, מנהלת נטאלי את ענייני הבית. היא אחראית על הניקיון, ומקדישה לכך שעות ארוכות ביום. היא עורכת קניות, מבשלת את ארוחות־הצה־ריים, וככל אשה נאמנה ומסורה מצפה לשובה של סאם מהעבודה.

■ ■ ■

גם כלי־הרכב שבהם משתמשות שתי הנשים שונים זה מזה. בעוד שסאם נוהגת קטנוע לנטאלי יש אופני־ספורט נשיים שציבעם צהוב.

למרות חלוקה זו של זכר ונקבה, טו־ענות השתיים פה־אחד כי החלוקה ביניהן היא רק לכאורה. למעשה, טוענת סאם, לא קיימת ביניהן חלוקה זכרית או נק־בית כלל:

„אנחנו שתי נשים. אין בינינו אחת שהיא נקבה ואחת שהיא זכר. אני יודעת שזה מקובל בין הלסביות שאחת היא יותר דומיננטית מהשנייה, אבל אצלנו שתינו דומיננטיות. כשאנחנו עושות אהבה, אנח־נו נותנות אחת לשנייה בדיוק אותו הד־בר, ואוהבות לקבל זו מזו בדיוק אותו הדבר.״

מוסיפה נטאלי: „אני יודעת שהופע־תנו החיצונית מטעה. בגלל שאני נראית יותר עדינה מסאם, חושבים שאני האשה והיא הגבר. האמת היא, שבפעם הראשונה שפגשתי את סאם, ממש נדחמתי. ככל שלמדתי להכיר אותה יותר, ראיתי כמה עדינות יש בה. היום אני יושבת כל היום ומעריצה אותה.״

אם־כי בהופעתן של השתיים קיימת חלו־קת ברורה, הרי כשמבקרים בביתן ומב־לים איתן, אפשר בהחלט להבחין בכך שסאם אולי הדומיננטית בפרטים החיצו־ניים, אבל נטאלי, שמראיה כציפור קטנה מפוחדת, הופכת נמרה של ממש כשהיא משוחחת על עניינים שבינה לבינה. ואם מישהו חושב שנטאלי אינה אלא ילדונת

„בואי נתחתן" הפצירה נטאלי אלבז בידידתה אסתר („סם״) סמבור, שהסכימה לכך. השתיים החליפו ביניהן טבעות־נישו־אין, וערכו טכס קצר ואינטימי שבו נשבעו אמונים זו לזו. אחרי הטכס זימנו את ידי־דיהן, שאינם נמנים עם החברה ההומוסכסואלית דווקא, למסיבה בדירתן המשותפת.

שאינה יודעת בדיוק מה רצונה ושסאם עתירת־הניסיון הדיחה אותה, כביכול, מדרך־הישר, טעות חמורה בידו. נטאלי בת ה־20 יודעת בדיוק מה היא רוצה, והיכן היא עומדת. היא גם יודעת מה אינה רוצה. ובריר לה כמעט לחלוטין שהיא אינה רוצה בגברים.

> **אני אוהבת לשגע גברים, כי הם לא מזיזים לי בכלל!**

■ ■ ■

את ניסיונה המיני עם נשים החלה בגיל 16, והיא מספרת: „היה לי חבר שנה שלמה. אחרי שהוא היה מלווה אותי הביתה, הייתי רצה לאשה מבוגרת בהרצליה־פיתוח, שיכלה להיות האמא שלי, והיא לימדה אותי מה פירושה של אהבה. מאז, יצאתי פה־ושם עם גברים. אני יודעת שגברים אוהבים אותי כי אני חתיכה, אבל אני אוהבת לשגע אותם כי הם לא מזיזים לי בכלל. עד שהכרתי את סאם עברתי המון נשים, אבל עם סאם זה אחרת.

„בה אני ממש מאוהבת. אני מטורפת אחריה, אני מקנאה לה נורא. לא פעם היא עשתה לי כל מיני תרגילים עם בחורות, וזה הוציא אותי מהכלים. כי בשבילי היא הכל. בחיים שלי לא אהבתי ולא אוהב אף אחת, כמו שאני אוהבת את סאם.

„אצל הזוגות הנורמליים עושים אהבה פעם אחת ביום, וגם זה נדיר. אצלנו, לעשות אהבה זה חלק מהחיים. אנחנו עושות אהבה ארבע פעמים ביום, ולפעמים אפילו יותר, מתי שרק אפשר. אנחנו לא עושות פרובוקציות, רק חיות את החיים שלנו. אנחנו, למשל, לא נלך מחובקות באופן הפגנתי ברחוב, אבל אם מתחשק לנו — נתחבק.

„במסיבות של החברים שלנו אנחנו יושבות בצד ומתמזמזות. מה יש, הזוגות האחרים לא עושים את זה? נדמה לי שרוב החברים שלנו כבר התרגלו. אבל יש כאלה שבשבילם אנחנו אטרקציה. לפעמים אנחנו עושות את כל המסיבה, בוויבראציות שאנחנו מביאות איתנו לשם.

„אנחנו לא יוצאות הרבה, מעדיפות להישאר בבית, לשמוע מוסיקה, לעשות אהבה, לראות טלוויזיה. בדרך־כלל באים אלינו חברים, לפעמים אנחנו הולכים לסרט. לא באות הנה חברות לסביות. אנחנו לא חיות במסגרת, המיסגרת בשבילנו איננה קיימת. אני פשוט לא יכולה לחיות בלי סאם. היא לא מסכימה שאני אעבוד, רוצה שאהיה איתה כל הזמן, כעת התחלתי לצאת איתה לים, רק בשביל לא להיות בלעדיה אפילו רגע.

ההורים שלי יודעים שאני לסבית. אמא שלי אומרת שזה יעבור. כשהבנתי שאני לא יכולה לחיות בלעדי סאם, אמרתי להורי שאני עוזבת את הבית. היה סקאנדאל. אחר־כך הבאתי את סאם, הם ראו אותה, הכירו אותה וכעת הם משלימים. אני נמצאת עם המישפחה שלי בקשר הדוק, ונוסעת הביתה פעמיים בשבוע. אני לסבית, ואני אוהבת את סאם. אלה הם החיים שלי, וזהו! מי שאוהב אותי צריך להשלים עם זה, או לא לשמור אתי על קשר בכלל.״

> **לדעתי, אצלי הכל בסדר. רק החברה צריכה להשתנות!**

„אני מעדיפה נשים"

אומרת אסתר („סס") סמבור, הדייגת מנמל תל־אביב ומאמצת את אהובתה, נטאלי אלבז, אל ליבה. סס טוענת כי גברים אינם מבינים נשים, ולכן אינם מסוגלים להעניק להן מה שהן רוצות באמת. לדבריה, רק אשה יכולה לספק אשה אחרת ולכן, למרות נסיונה עם גברים, היא מעדיפה נשים וכובשת אותן בקלות. **צילום: שלמה סתר**

■ ■ ■

סאם, בניגוד לנטאלי הצעירה ממנה, היא אשה שקולה יותר. דומה שהחיים, והניסיון העשיר שצברה, לימדו אותה לדבר ביתר זהירות, ולנסח את מישפטיה בבהירות ובקפדנות.

סאם היתה מאז ומעולם דמות יוצאת־דופן בחברה התל־אביבית. לבד מחיבתה הרבה לנשים, היתה ידועה כאחת מציירי־הלילה המפורסמות של העיר. רבים מידידיה נדהמו כשנודע להם שסאם, שוכנת־הבארים הקבועה, אינה אלא אחות־רחמניה במקצועה.

בילוייה הליליים התאפשרו תודות לסידור־עבודה מיוחד שאירגנה לעצמה. היא נהגה לעבוד שבוע ימים רצוף, ולקבל תמורתו שבוע חופש. באותו שבוע חיתה חיים מלאים, עשרים־וארבע שעות ביממה. אולם, כפי שקורה אצל כל אדם נורמלי המגלה את האהבה, היכרותה עם נטאלי בייתה אותה כמעט לחלוטין.

מספרת סאם: „קשה להגדיר אותי בתור לסבית. לפני זה היו לי יחסים עם גברים, ובזמנו נהניתי מהעובדה שהייתי עם גבר. הבעייה התחילה כשהתחלתי להבין שלגבר הרבה יותר קשה לתת לאשה מה שאשה יכולה לתת לאשה. הגברים, סליחה על הביטוי, מזיינים — ואילו הנשים עושות אהבה. עובדה, שגבר יכול לשכב כל יום עם אשה אחרת, ואשה לא.

„איך זה קרה לי שהבנתי שאני מעדיפה נשים על גברים? ובכן, באופן טיבעי, כל אחד חושב על זה. יש כאלה שמעזים לחשוב בקול רם, ויש כאלה שמחביאים את זה עמוק־עמוק בפנים. פעם יצאתי לבלות עם בחור, ועוד זוג. לקחנו חדרים בבית־מלון, ובאופן טיבעי החלטנו שאני אשן עם הבחורה, ואילו הגברים יישנו בחדר אחר. היינו צעירים מאד, ובחיפה כולם פוריטאנים. וכששתינו, הבחורה ואני, נשארנו לבד בחדר, זה קרה — וזה היה פנטסטי. מאז הגעתי להחלטה, שאם תהיה לי הזדמנות להיות עוד פעם עם אשה, לא אבחל בזה כי זה טוב. וכמו שידוע, היו לי אחר־כך המון הזדמנויות כאלה.

> **כשמרגישים אהבה לאדם, למה שלא יהיה חופש לבטא זאת באופן פיסי?**

„אנשים מאשימים אותי שאני מפתה נשים, אבל זה לא נכון. אני לא מפתה. אני יושבת עם אשה, והיא מוקסמת ומחליטה ללכת אתי הביתה. זה נקרא לפתות? אני אוהבת לחזור רק כשזה על־בטוח. כשבא לי על בחורה, ואני מחליטה

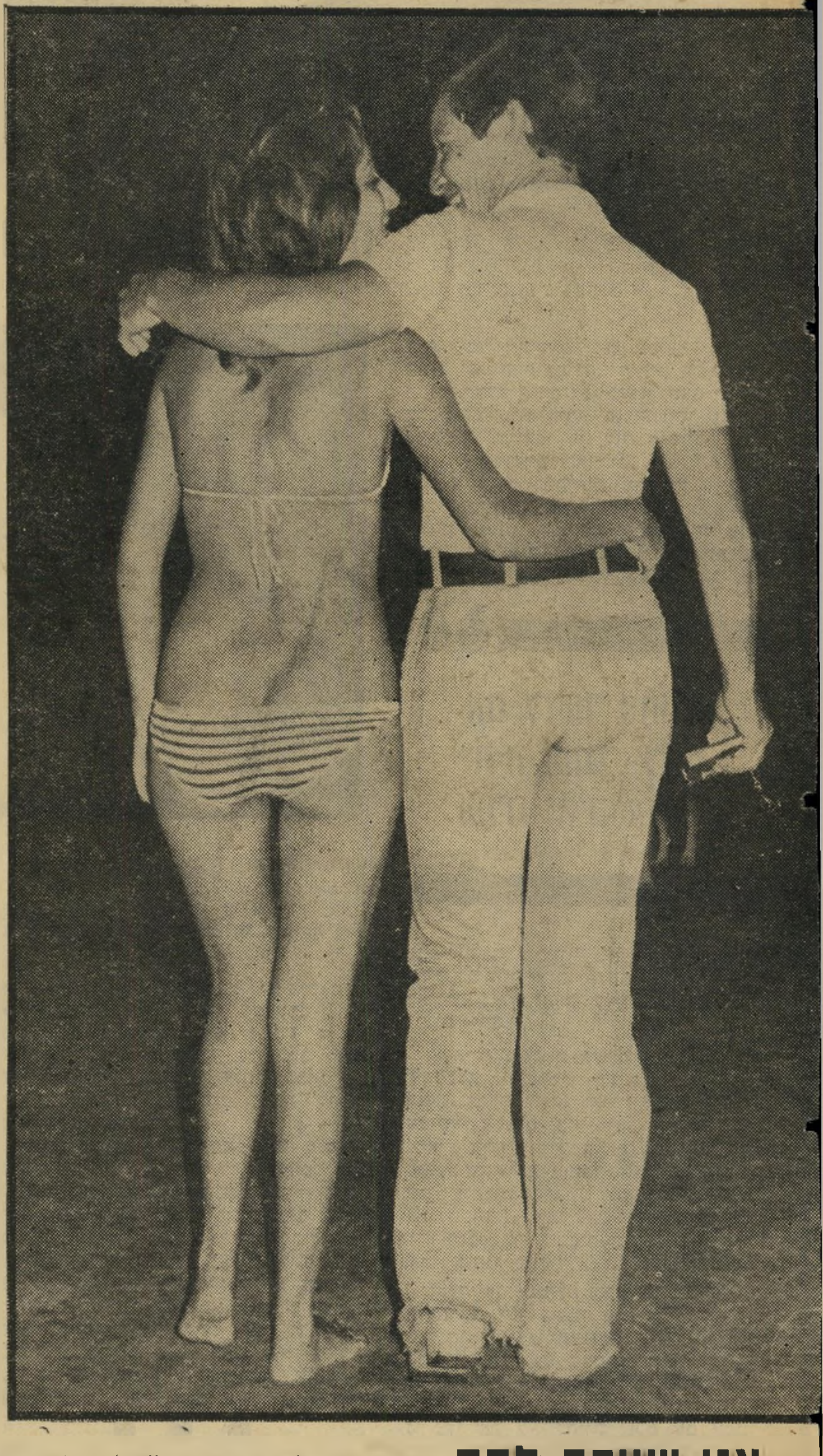

„אני שייכת לסס

וסס שייכת לי," אומרת נטאלי אלבז בת העשרים, הטוענת כי מעולם לא אהבה ולעולם לא תאהב איש כפי שהיא אוהבת אם סס שלה. נטאלי, שהיא הטיפוס הנקבי בין השתיים, מתפקדת במישפחה זו כעקרת־בית, בעוד סס, יוצאת לעבודתה כדייגת ודואגת לפרנסה.

לשכב איתה, היא לא יודעת שזה בטוח, אבל אני יודעת.

„במישפחה שלי אף פעם לא התווכחו איתי על הנושא. מקבלים את זה בצורה טיבעית, לא מדברים איתי ולא פוגעים בי. אף פעם לא ניסיתי להסתיר שמשהו לא בסדר אצלי, כי לדעתי אצלי הכל בסדר. רק אצל החברה משהו לא בסדר, לא אני צריכה להשתנות, החברה צריכה להשתנות. עובדה שבתקופות קדומות גדולי הפילוסופים היו הומוסכסואלים, וזה היה מקובל. למה היום קיימת צביעות חברתית בנושא הזה?

■ ■ ■

שואלים אותי איך זה קרה לי. מדברים איתי על ילדות קשה, על יחסים לא־נורמליים עם אבא ואמא. אני מסכימה שיש הרבה מיקרים שלהורים יש השפעה מכרעת על העובדה שילדיהם הומוסכסואלים.

במיקרה שלי זה לא נכון. גדלתי בבית נורמלי, חם ואוהב, קיבלתי הכל, והערצתי את אבא שלי. עבדתי שלוש שנים בבית־חולים לחולי־נפש, כך שאותי לא צריכים ללמד שבין התיאוריה לבין חיי

מה איכפת לבן־אדם מה עושה אדם אחר עם הפיפי שלו בין ארבעה קירות?

היום־יום יש הבדל של שמיים וארץ. גם לא לי שאני יוצאת־דופן. בחברה המ־מוצעת הנורמלית, כל דבר קצת לא־מקובל הוא יוצא־דופן.

למה כשרואים תינוק, או ילד יפה, מלטפים אותו? למה זה נורמלי? ולמה זה לא נורמלי שאם אני אוהבת אשה, אני לא יכולה לחבק או ללטף אותה, או אפילו לקיים איתה יחסי־מין? כשאת מרגישה אהבה לאדם, למה שלא תרגישי חופש לבטא את זה באופן פיסי?

המין קיים בטבע, בין גבר ואשה, רק לצרכי רבייה. בטבע לא זיווגו לאהבה. הטבע לא קובע שלאהוב צריך רק את בן המין השני. אלה הן המצאות של בני־האדם.

אני מעדיפה נשים. קשה למצוא הבנה אצל גברים. כשאני אומרת לגבר שאני מעדיפה אשה על פניו, הוא נפגע ובאופן מיידי הוא מפתח לו אתגר להכניס אותי למיטה. גברים כאלה דוחים אותי באופן אוטומטי.

קצת קשה להאמין היום, אבל האהבה הגדולה של חיי היה גבר. וגם היום, אם יקרה שגבר ימצא חן בעיני, אני אפתח את היחסים שלי איתו בניגוד ללסביות

אין אשה שאיננה ניתנת לפיתוי!

אחרות שאני מכירה, שגברים מעוררים בהן גועל ודחייה.

■ ■ ■

במושגים שלי, אין אדם נורמלי שלא עבר אי־פעם את החווייה של קיום יחסי־מין עם בני־מינו — בין אם הלכה־למעשה, ובין אם בהזיותיו או במחשבותיו.

הסביבה שלי והשכנים שלי יודעים שאני חיה עם בחורה כמו בעל ואשה. בהתחלה השכנים נדהמו, אבל עכשיו הם מתייחסים אלינו כרגיל. כמו שאתה רואה את עצמך, האנשים רואים אותך. מובן שיש עדיין ברחוב אנשים שמכנים אותנו בשמות־גנאי, אבל אנחנו לא מתייחסות לזה.

החברה שאנחנו חיים בה צבועה ושקרנית. אני לא מבינה מה איכפת לבן־אדם מה עושה בן־אדם אחר עם הפיפי שלו בין ארבעת הקירות שלו."

נטאלי אינה מטרידה את ראשה הנאה במחשבות פילוסופיות על המשתמע מעובדת היותה לסבית, או על יחסה של החברה כלפיה. לה ברור רק דבר אחד:

„אני אוהבת נשים. אני אוהבת גוף של אשה, כל קימור, כל שקערורית, אינני אוהבת את מיבנה גופו של הגבר, ואברי המין שלו לא גורם לי שום סיפוק מיני או ריגוש. בחיי־המין שאני אוהבת אין מקום לגבר. כל מה שהוא יכול להעניק לי הוא כאין־וכאפס לעומת מה שמסוגלת להעניק לי אשה. אני־עצמי אינני רוצה להעניק לגבר שום דבר, אין לי כל משיכה לספק את צרכיו המיניים. לעומת זאת אני יכולה לעשות לכל אשה טוב, כמו שאף גבר לא עשה לה בימי חייה."

סאם, למרות שהיא קיצונית פחות מנטאלי ביחסה אל הגברים, טוענת כי „אין אשה שאיננה ניתנת לפיתוי. אני עצמי עשיתי אהבה עם נשים מכובדות מהרצליה־פיתוח ומסביון, שהיו מוכנות לשלם לי הון כסף בשביל התענוג. נשים שחיי־המישפחה שלהן הם, כביכול, סמל לנורמליות ולהצלחה, היו נפגשות איתי במלון הילטון, או במלון דן, או בווילה המפוארת שלהן כשהבעל לא היה בבית.

„נשים דתיות, שחובשות פיאה נוכרית, הן הטרף הקל ביותר. כשאני הולכת לים, אני הולכת לחוף הדתיות בשרתון, אני אוהבת להטריף אותן. היה לי רומן עם אשתו של רב מבני־ברק, והיא לא ידעה מה איתה. היא התוודתה בפני שמעולם לא היתה כל־כך מאושרת, כמו שהיתה אתי. היא מעולם לא הגיעה לסיפוק מיני או להתפרצות של רגשות עם הרב שלה. אלא שמרוב אושר היא שכחה לחזור הביתה, ואברכי הישיבה של הרב שלה הגיעו לדירתי והחזירו אותה בכוח אל הרב. כעת הם מכריחים אותה לחזור בתשובה. המסכנה."

יחסה זה אל אשת הרב אין פירושו שסאם מתייחסת בזילזול לדת. ההיפך הוא הנכון: היא עצמה מאמינה, שומרת מסורת, מקפידה על מאכלי בשר וחלב ואינה אוכלת טריפה, מדליקה נרות בשבת ונמנעת מלחלל אותה. כששואלים אותה כיצד היא מסבירה את העובדה שהיא גם שומרת־מיצוות וגם לסבית, היא מביטה בשואל בתדהמה ואומרת: „אני לא רואה בזה שום סתירה. איפה כתוב שזה אסור? אם לדויד ויהונתן היה מותר, אז למה שלי ולנטאלי יהיה אסור?"

■ ■ ■

לפני כחודש ימים ערכו השתיים בביתן מסיבה המונית. היתה זו אחת המסיבות המוצלחות ביותר בתל־אביב בעת האחרונה. התקבצו ובאו אליה רבים מידידיהן של השתיים, שכן סיבת המסיבה היתה מייוחדת־במינה. היתה זו מסיבת־חתונה. ערב קודם־לכן נישאו סאם ונטאלי בטכס קצר ואינטימי. הן החליפו טבעות־נישואין, ונשבעו זו לזו אמונים לנצח.

בניגוד לנושאים האחרים, שעליהן מדברות השתיים בפתיחות מדהימה, הן אינן ששות להרחיב את הדיבור על טכס הנישואין שלהן. אומרת סאם: „זה משהו אינטימי שהיה בינינו, וצריך להישאר בין שתינו. אחרי הכל, אנחנו לא ממש

אם לדויד ויהונתן היה מותר, למה שלנו יהיה אסור?

בעל ואשה מכיוון שאנחנו לא יכולות להוליד יחד ילדים. אנחנו בסך־הכל שתי בחורות שאוהבות אחת את השנייה ורוצות לחיות יחד."

השתיים מודעות לעובדה שכעת, אחרי שהכתבה תתפרסם בעיתון, הן תצאנה מהאנונימיות שלהן ואולי אפילו תוטרדנה על־ידי אנשים צרי־מוח. אומרת סאם: „האיש ברחוב שיקרא את הכתבה, יתייחס לנושא בשלילה מראש. האיש ברחוב חושב שיחסים לסביים הם מעוותים, ולא ינסה להבין. אבל אם הוא אדם נאור, הוא יקבל את היחסים בינינו באותו אופן שבו אנחנו מעמידות את הדברים, ויבין.

„אבל אני מטילה ספק גדול בכך, ומ־מילא זה לא משנה לי. אני בזה להומוסכסואלים שמתאגדים באגודות. בכך הם הופכים את עצמם באופן אוטומטי ליוצאי־דופן ולא נורמליים. אני חושבת שאני נורמלית. אחרי הכל, מה זה להיות נורמלי אם לא להיות שלם עם עצמך? ואני מוכנה להתערב שבכל הארץ אין בן־אדם אחד שהוא יותר שלם עם עצמו ממני!"

שרית ישי ■

שלוש נקבות בבית

הן נטאלי אלבז, סם סמבור וכלבת־הזאב שלהן, שובא, שאותה הן אוהבות אהבת־נפש. השתיים אוהבות גם ילדים, טוענות כי תמצאנה גבר מתאים למטרה זו, תלדנה ילדים.

אני שלמה עם עצמי

אומרת סם, ונועצת בנטאלי מבט מאוהב. משום כך, לדבריה, מקבלת אותה החברה כמות־שהיא, ואינה מתנכלת לה. כאשר קוראים אחרי השתיים קריאות־גנאי, כשהן הולכות ברחוב, הן מתעלמות מהן בעליונות שופעת־בוז.

בחדר־המיטות המשותף

מרבות סם ונטאלי לבלות את זמנן. השתיים טוענות כי הטבע זיווג בין זכר ונקבה לרבייה בלבד — לא לאהבה.

רחל מרחלת על כל העולם

שמע ישראל

לווין

אין ספק שמלך השמות הישראלי הוא המחזאי **חנוך לווין**. שמות כמו שהוא מעניק לגיבורי מחזותיו, קשה למצוא אפילו בהספרה. סולומון גריפ, שיץ, יעקובי ולײדנטל (שם זמני) ומחזהו האחרון, פופר, המוצג כעת בתיאטרון העירוני חיפה, הם רק דוגמות למה שהאיש הזה מסוגל להמציא, חוץ מעלילות דרמתיות מרתקות.

משום כך ציפו כל ידידיו של חנוך לראות, מה שם יקרא לבנו־בכורו, שילדה לו זה־עתה אשת־חיקו **נאווה**. אחרי ש־

נאווה וחנוך לווין
שם שיגרתי

אורי זוהר כינה את אחד מבניו רישמית בשם **פישל**, ו**עמוס קינן** העניק לבתו את השם **שרזמציון**, היה זה אך טיבעי לצפות מחנוך, שכישרון־ההמצאה שלו יעלה על זה של שני אלה.

אבל לא. איזו אכזבה. מסתבר שהרך הנולד במישפחת לווין ייקרא בסך־הכל בשם הנפוץ **ישראל**. מה שמוכיח שטוב שמחזאי מתעלל בנפשות שהוא יוצר על הבמה. זה חוסך לו התעללות בילדים עם כל מיני שמות אכסטרוואגאנטיים.

עיסקי אוויר

אנחנו בלופט־געשעפטן, כפי שכבר שמתם לב. ובכן, בתחום הזה יש עמי הפעם כמה חידושים.

כמו, למשל, זה הנוגע לדייל הכי יפה של תל־אביב — אומנם, עניין של טעם אבל בכל־זאת — הלא הוא **גיורא גולדבלט**. כן, כן, גבירותי, גם הרווק המושבע והמדופלם הזה נופל בפח הנישואין.

ולא שזה לא לקח לו זמן. אתן ודאי זוכרות שהוא נשא הכרזות־אירוסין מי־יודע־כמה פעמים בעבר, ובכל פעם הודיע חגיגית שזהו־זה. לדוגמה, למי שזוכר, כשגיורא, שהוא בן למישפחה אמידה, בילה כמה משנותיו הטובות בדרום־אפריקה לפני שהחל לעבוד באל־על לפני 12 שנים, והודיע אז שהוא מתארס עם בת אחת המישפחות הידועות והעשירות ביותר בדרום־אפריקה. ולא רק זה, אלא שהוריו וכל מישפחתו נסעו אז לטכס־האירוסין. אבל הכל התבטל ברגע האחרון.

ובכן, אחרי הרומן הגדול הנ״ל התיישב גיורא בדעתו, ואת התוצאות לכך ניתן לראות היום, כשהוא לקח את ארוסתו, המיועדת להיות כלתו, **אילנה**, והשניים ירדו לבלות ירח־דבש מוקדם באילת. לא נביאה אני בעירי, אבל לאור העובדה שאמו של גיורא כבר תפרה לעצמה את שימלת־החגיגה, אני משערת שהפעם זה באמת־באמת רציני.

בעניין הזה הוא תופס את מקומו של חברו הטוב, הכלכל הבכיר של אל־על **אילן פז**, העומד לחזור לשוק הרווקים, אחרי שקיבל את גט־הכריתות מאשתו־שלו, אף היא שמה **אילנה**.

ולסיום: מה שעשה שליש הגששים **ישראל** („פולי״) **פוליאקוב**, כדי לשים קץ לעיסקי־האוויר של רעייתו הדיילת **שושיק**. אחרי שהוא בנה להם בית מקסים בצהלה, והשניים הולידו תינוק שהוא היום בן עשרה חודשים, התבשרנו שהזוג המאושר מצפה לצאצא נוסף בעוד כארבעה חודשים. בעיסקי־אוויר לא נורא אם מדי־פעם מוצאים משהו ממשי.

פוקה רוכב שוב

אחרון הדון־ז׳ואנים חי וקיים, והוא מתגורר שוב בדירתו שברחוב בן־עמי בתל־אביב. שנתון שלם של חתיכות החמיץ אורתו. כי את השנה האחרונה בילה סוחר־הנשק הקשיש, **פוקה הירש**, בבית־ההבראה הממשלתי, הלא הוא מחנה־האסירים מעשיהו. בזמנו היו שמועות, כי כפרס על התנהגות טובה, עומדים להעביר אותו לנוה־תירצה. אבל אם התוכנית הזאת לא יצאה לפועל, זה כנראה מפני שנציבות בתי־הסוהר החליטה שאין כל סיבה להעניק סתם ככה חיים טובים לאסירות הכלואות שם. פשוט לא מגיע להן. למרות שאני, אישית, סבורה שפוקה היה מחזיר כמה מהן לתרבות טובה.

סוף־סוף, פוקה הוא לא פושע. הוא בסך־הכל אחד שניסה לרמות קצת את מס־ההכנסה. ואתם מכירים הרבה כאלה שלא מנסים? אז הוא לא הצליח.

עכשיו, אחרי שהוא שילם את חובו לחברה, כמו שאומרים, מתכונן פוקה לגבות את החובות שהחברה חייבת לו. ואני לא מאשימה אותו. אחרי שנה של התנזרות (חוץ מכמה בילויים, בחופשות הקצרות שקיבל פה ושם), רק טיבעי שגבר כמו פוקה ירצה להשלים מה שהחסיר, ואפילו אם הוא הולך להיפגש בקרוב עם שנת ה־70 שלו.

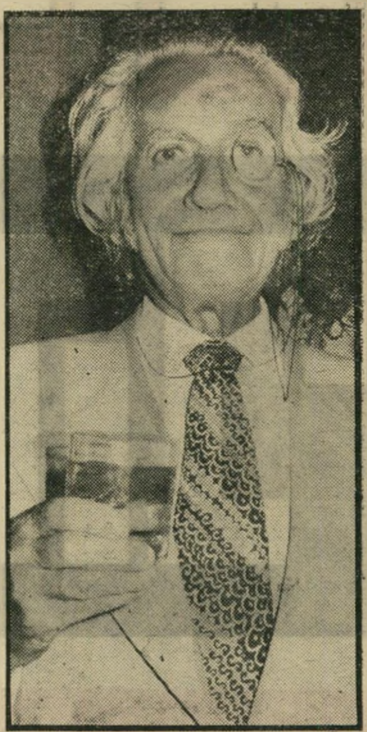

פוקה הירש
עידכון מחודש.

הגיל לא מהווה פונקציה לגבי פוקה. הרבה בני ארבעים שאני מכירה, עוד יכולים לקבל אצלו שיעורים.

אז אם לא תראו בזמן הקרוב את פוקה באירועי החברה, זה לא מפני שהוא חזר לבית־ההבראה הממשלתי, או החליט לפתוח דף חדש בחייו. הוא פשוט מסתגר בדירתו התל־אביבית ובווילה שלו בקיסריה, כדי ללמוד באופן אינטנסיבי מה כבר יכול היה להתחדש בתחום החתיכות, בתקופה שבה נעדר מהשטח.

ותאמינו לי, מועמדות לבדיקה הזאת לא חסרות. למרות שקם דור חדש, שפוקה לא ידע אותו, הסקרנות עושה את שלה. עדיין זה נחשב לקלאס להפליט, כבדרך־אגב: „את מספרת לי על פוקה?!״

בעיקבות אשר ידלין

אם אינכם יכולים עדיין לשמוע בפטיפון הסטריאופוני המשוכלל שלכם את תקליט־הבתולים של **פנינה גולן**, שלפי כל האזהרות כבר אמור היה להיחטף בשוק־התקליטים הבינלאומי, זה לא מפני שהיא לא מוכנה, או שהמפיקים שלה התחרטו ברגע האחרון. פשוט, מישהו הגיע למסקנה שהשירים שנכתבו לתקליטה הראשון העומד להיות מופק באנגליה, פשוט איגם מתאימים לרמה שלה.

אז עכשיו, כפי שנמסר לי מלונדון, הזמינו לה שירים חדשים. ועד שכל הפיזמונאים והמלחינים יאמצו את המוחות המבריקים שלהם לחבר שירים שיהלמו את פצצת־הזמר הישראלית, המתכוננת לכבוש את לונדון גם בקולה, פנינה אינה משתעממת. לא ולא.

קודם כל היא עדיין לא סיימה את כתיבת הספר שלה, שאיך־שהוא החמצנו את המאורע על התחלתו.

חוץ מזה, יש לה עכשיו פנאי להיענות להצעות מפתות. כמו, למשל, זו שהציע לה אחד ממפיקי־הסרטים הבריטיים, להצטרף אליו ולקפוץ לשחק קצת ליד שולחנות־הרולטה בלאס־וגאס. פנינה לא דחתה אותו. ואם לא התבלבלתי בתאריכים, אז בזה הרגע היא ודאי מתלבטת איפה להניח את הז׳טונים שלה, וכמה.

אבל לא צריך לכעוס עליה. לה אין שום יומרות להגיע לתפקיד נגיד בנק ישראל.

פנינה גולן
הצעה מפתה

הכל נשאר במישפחה

רק לפני כשלושה שבועות הבאתי לכם חדשות טריות מן המתרחש בחייה של הרקדנית **אירנה גיטרי**, וכבר יש חדשות טריות עוד יותר. האשה הזאת לא מפסיקה להפתיע.

כשהיא כתבה תסריט לטלוויזיה הגרמנית, לפי אותו סיפור שהבאתי לכם אנוכי, על הרומן שהיה לה עם כומר פרוטסטנטי, היא אף לא העלתה בדעתה שאת דמותה בסרט תגלם דווקא בתה, השחקנית־רקדנית **ננה ורטהיים**.

וכך הגיע לארץ צוות־הטלוויזיה הגרמני, לחפש מועמדת לתפקיד החשוב, אחרי שנקבע כבר שאת תפקיד הכומר יגלם השחקן הגרמני הנודע **פיטר ואן־אייק**, מי שכבר גילם בארץ תפקיד של כומר, בסירטו של **מנחם גולן** טוביה ושבע בנותיו.

ננה ליוותה את צוות־הטלוויזיה במסעותיו על־פני הארץ, בחיפוש אחר אתרי־צילום, ואז הסתבר שהיא מדברת גרמנית שוטפת, עוד מהבית, ושגם השתתפה בהצגה הכושי עשה את שלו במיסגרת תיאטרון תל־אביב, ששיחקה בגרמניה. משום כך עשו אנשי־הצוות חושבים, צירפו שתיים לשתיים והחליטו שבחירתם האידיאלית לתפקיד דמותה של אירנה בסרט נופלת על הבת. וכל החיפושים מייותרים.

פרט אחד קטן: בסרט תצטרך ננה לגלם תפקיד של אשה מזדקנת, רעבה־לאהבה. אבל בדיוק הפרט הזה לא־כל־כך מוצא חן בעיני חברה הפרטי של ננה, **אבי אבנשטיין**, שהוא סגן מנהל חברת־התעופה לופטהנזה בארץ.

לעומת זאת, מי שדווקא כן מרוצה מהתפתחות העניינים היא האמא, אירנה גיטרי, היוצאת בחודש הבא ברסיטל־מחול משלה. וכאילו כדי להוכיח שהיא עדיין מסוגלת להתחרות בצעירות ממנה, ניתן היה לראותה השבוע רוקדת במרץ, ובצמידות מרשימה, עם הכלכלן האמריקאי **פיליפ רוס**, העובד במלון רמדה קונטיננטל בתל־אביב.

זה שרוס קצת נשוי, ודווקא מזה זמן לא רב, כנראה לא משחק תפקיד. אחרי הכל, כלכלנים יש היום המונים, אבל כמה מכן יכולות — יד על הלב — למנות ברשימתן כומר פרוטסטנטי אמיתי, ועוד לכתוב עליו תסריט?

אבי אבנשטיין וננה ורטהיים
חיפושים מיותרים

מספר 2041 המחיר: 6.50 ל״י

העולם הזה

גילויים חדשים בפרשת ידלין

הקנונייה הביטוח הגדולה

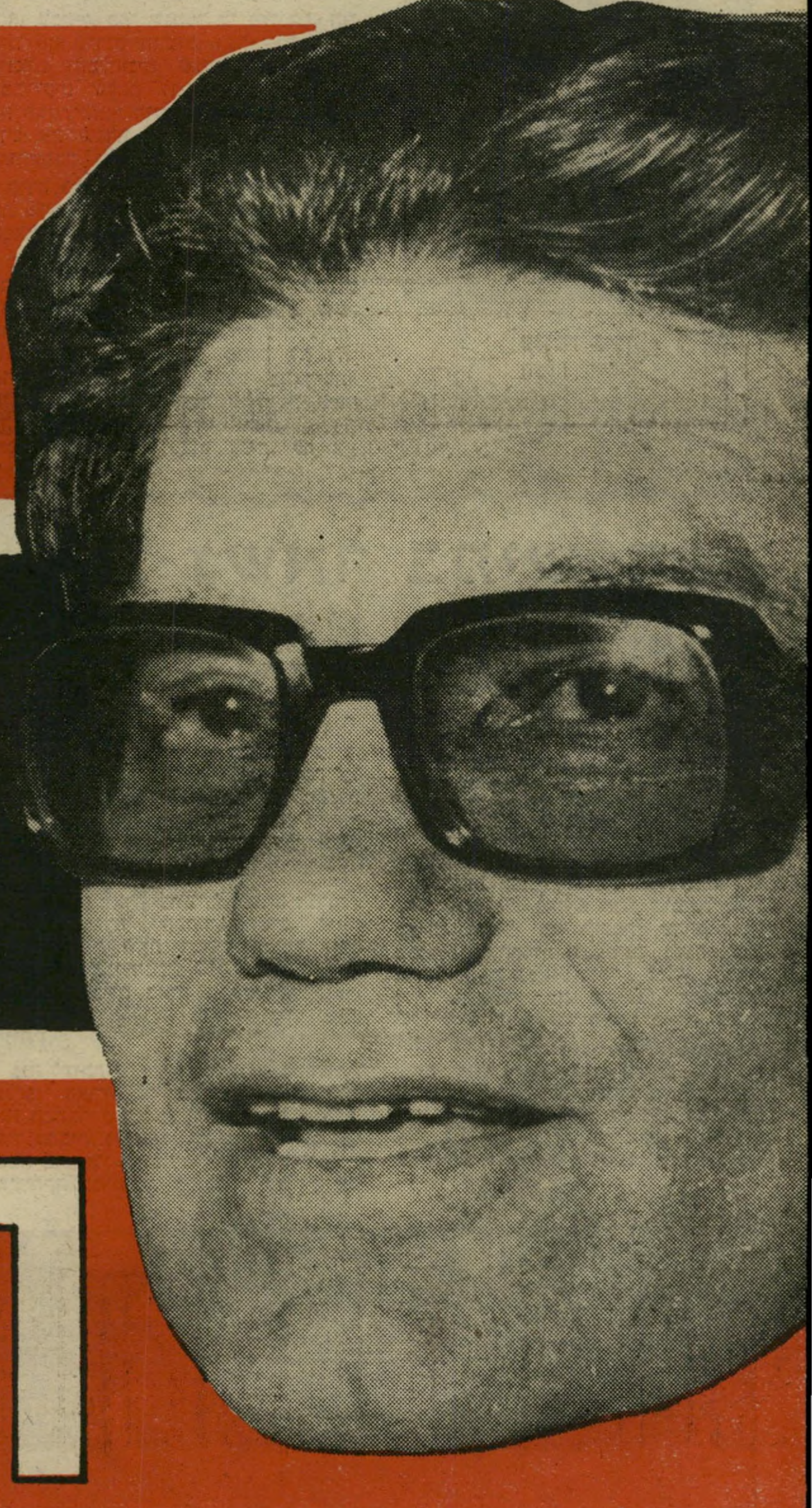

פרשת המכונית של הידידה